

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra Žurnalistiky

Diplomová práce

2020

Kristýna Macháčková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra Žurnalistiky

**Prodemokratické hnutí v Hongkongu: Vizuálně-sociologická analýza
současných novinářských materiálů**

Diplomová práce

Autor práce: Kristýna Macháčková

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: Mgr. Andrea Hrůzová, Ph.D.

Rok obhajoby: 2020

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne: 30. 7. 2020

Kristýna Macháčková

Bibliografický záznam

MACHÁČKOVÁ, Kristýna. *Prodemokratické hnutí v Hongkongu: Vizuálně-sociologická analýza současných novinářských materiálů*. Praha, 2020. 223 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra Žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Andrea Hružová, Ph.D.

Rozsah práce: 303 080 znaků

Anotace

Diplomová práce má za cíl popsat, jakým způsobem bylo vnímáno prodemokratické hnutí v Hongkongu, které začalo v červnu 2019 v reakci na návrh extradičního zákona. Ve své teoretické části se práce zaměří na podrobný popis historického vývoje Hongkongu a formování samostatné hongkongské identity. Budou představeny zásadní události, od dob koloniální správy po deskripci prodemokratických protestů v roce 2019, které ovlivnily současnou podobu území. Dalším bodem bude představení teoretického rámce procesů hegemonie a vizuální reprezentace, které budou dále konkretizované také v kontextu Hongkongu. V neposlední řadě dojde k definici žurnalistické fotografie a jejího významu v současném žurnalistickém poli. V praktické části práce nabídne analýzu toho, jak vnímali události přímí účastníci prodemokratické hnutí v Hongkongu a jestli jejich percepce událostí korespondují nejen mezi sebou, ale také především s novinářským vizuálním materiálem, který mapoval čtyři měsíce protestů. Z autorského souboru fotografií byla pro potřeby práce byla zpracována fotoesej, z níž část byla podrobena sociálně sémiotické analýze. Na závěr dojde ke komparaci výsledků a vhodné aplikaci teoretických rámců pro hlubší výklad závěrů.

Annotation

The thesis aims to describe how was the Hong Kong pro-democracy movement, which began in June 2019 in response to the proposed extradition law, perceived. In its theoretical part, the thesis will focus on a detailed description of the historical development of Hong Kong and the formation of an independent Hong Kong identity. Major events will be presented, from the times of colonial administration to the description of pro-democracy protests in 2019, which affected the current state of Hong Kong. Subsequently the theoretical framework of the processes of hegemony and visual representation will be introduced, which will be further presented in the context of Hong Kong. Last but not least, the topic of journalistic photography and its significance in the current journalistic field will be defined. The practical part of the thesis will offer an analysis of how the direct participants perceived the pro-democracy movement in Hong Kong, and whether their perceptions of events correspond not only with each other but also with the journalistic visual material that mapped four months of protests. A photo essay from the author's set of photographs was created to be also analysed in this work, part of which was subjected to a socio-semiotic analysis. Last but not least, there will be a comparison of results and a suitable theoretical frameworks will be applied for a deeper interpretation of conclusions.

Klíčová slova

Hongkong, prodemokratické hnutí, protest, sociálně sémiotická analýza, hegemonie, vizuální reprezentace, extradiční zákon, žurnalistická fotografie.

Keywords

Hong Kong, pro-democracy movement, protest, social semiotic analysis, hegemony, visual representation, extradition bill, news photography.

Title/název práce

Prodemokratické hnutí v Hongkongu: Vizuálně-sociologická analýza současných novinářských materiálů

The pro-democracy movement in Hong Kong: A visualal sociological analysis of contemporary journalistic materials

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce paní Mgr. Andree Hřůzové, Ph.D za její odborné vedení, trpělivost a cenné rady při psaní této diplomové práce.

Obsah

Úvod	9
Teoretická část	11
1 Hongkong a jeho politický vývoj	11
1.1 Britská nadvláda	11
1.1.1 Opiové války a počátky hongkongské společnosti pod britským vlivem	12
1.1.2 Hongkong na počátku 20. století	14
1.1.3 Hongkong během druhé světové války a vliv založení Čínské lidové republiky	15
1.1.4 Hongkong v politicky nestabilních 60. letech a 70. letech 20. století	17
1.1.5 80. léta v Hongkongu a hongkongská identita	20
1.2 Předání Hongkongu	22
1.3 Hong Kong a prodemokratická hnutí po roce 1997	24
1.3.1 Umbrella movement 2014	24
1.3.2 Protesty proti extradičnímu zákonu	26
2 Hegemonie	29
2.1. Hegemonie podle Gramsciho a Foucaulta	30
2.2. Hegemonie v postkoloniálním Hongkongu a definice vlastní identity	33
2.3. Hegemonie a hongkongská percepce identity	35
2.4. Hegemonie v kontextu vizuální reprezentace	36
3. Význam žurnalistické fotografie	42
3.1. Zpravodajské hodnoty a význam žurnalistické fotografie v online éře	43
3.2. Politická interpretace fotografie	46
Souhrn teoretické části	49
4 Metodologie	51
4.1. Metodologie vizuální analýzy	51
4.1.1. Sociální sémiotika	51
4.1.1.1. Sociálně sémiotická analýza žurnalistických vizuálních sdělení	53

<u>4.1.2 Analýza fotografických materiálů z prodemokratické hnutí v Hongkongu v roce 2019</u>	58
<u>4.1.2.1. Výběr vzorku vizuální analýzy</u>	58
<u>4.2. Metodologie analýzy rozhovorů</u>	59
<u>4.2.1. Výběr vzorku a výzkumné otázky</u>	60
<u>5 Praktická část</u>	62
<u>5.1. Cíle práce a formulace výzkumných otázek</u>	62
<u>5.2. Sociálně sémiotická analýza jednotlivých fotografií</u>	62
<u>5.2.1. První snímek – Zatýkání muže ve stanici MTR</u>	62
<u>5.2.2. Druhý snímek – Mírový pochod k americké ambasádě</u>	65
<u>5.2.3. Třetí snímek - Dva mladíci zapalující Molotovův koktejl</u>	68
<u>5.2.4. Čtvrtý snímek - Policista mířící zbraní na demonstranty</u>	70
<u>5.2.5. Pátý snímek - Oheň na barikádách</u>	72
<u>5.2.6. Šestý snímek - Vodní dělo</u>	73
<u>5.2.7. Sedmý snímek - Hádka mezi policistou a protestujícím</u>	75
<u>5.2.8. Osmý snímek - Lidé pozorující zásah policie</u>	77
<u>5.2.9. Devátý snímek - Smuteční shromáždění</u>	79
<u>5.2.10. Desátý snímek - Policie zasahuje u chrámu v Sha Tin</u>	81
<u>5.2.11. Jedenáctý snímek - Dívka na hlídce</u>	83
<u>5.2.12. Souhrn sociálně sémiotické analýzy</u>	85
<u>5.3. Polostrukturované rozhovory</u>	87
<u>5.3.1. Analýza rozhovorů</u>	88
<u>5.3.1.1. Kdo jsou protestující?</u>	88
<u>5.3.1.2. Kdo je opozice?</u>	93
<u>5.3.1.3. Jak probíhaly protesty v kontextu fázi?</u>	97
<u>5.3.1.4. Jak byl vyjádřen vzdor?</u>	102
<u>5.3.1.5. Jaký dopad mělo hnutí?</u>	106

<u>5.4. Souhrn analýzy rozhovorů</u>	110
<u>Použitá literatura</u>	123
<u>Seznam obrázků</u>	140
<u>Fotoesej</u>	142
<u>Seznam příloh</u>	I

Úvod

Prodemokratické protesty v Hongkongu začaly jako reakce na návrh kontroverzního extradičního zákona, který měl umožnit vydávání podezřelých z trestného činu na území pevninské Číny, což v hongkongské společnosti vyvolalo vlnu strachu. Prvotní mírové protesty se brzy změnilly na násilnější formy střetů protestujících a policie, jež eskalovaly blokádami univerzit na podzim 2019. I když byl návrh později stažen, nepokoje nadále pokračovaly. Již se nejednalo o pouhý protest proti jednomu zákonu, ale hnutí získalo další cíle a požadavky, šlo tedy o vzdor vůči čím dál více znatelné inklinaci k čínské centrální vládě.

V teoretické části budou do hloubky představeny historické okolnosti, které formovaly současnou podobu hongkongské společnosti a její hodnotový systém. Kapitola první se bude věnovat historickému vývoji od dob britské koloniální správy až po popis nejnovějšího protestního hnutí v roce 2019. Historický úvod umožní komplexnější pochopení společenských aspektů, jakými je například sebeidentifikace Hongkongčanů v rámci ústavního principu „jedna země dva systémy“. Dále bude představen teoretický rámec definující hegemonii podle Foucaulta a Gramsciho, přičemž v jejím kontextu bude představena vizuální reprezentace. Téma hegemonie bude spojeno s procesem a vlivy vytváření společenské identity Hongkongu. Tato část bude také dokládat konkrétní příklady z hongkongského prostředí. V neposlední řadě bude představena definice žurnalistické fotografie a bude zkoumána její důležitost v kontextu soudobé žurnalistiky. Na závěr budou představeny zpravodajské hodnoty vizuálních sdělení a faktory, které ovlivňují symbolický vztah diváka a zobrazovaného. Tyto poznatky budou dále aplikované během sociálně sémiotické analýzy a budou sloužit k hlubší interpretaci výsledků.

V praktické části se práce bude především věnovat vizuální sociálně sémiotické analýze, která bude hlouběji představená v rámci metodologie. Předmětem analýzy budou autorčiny fotografické materiály, které zachycují nejrůznější momenty protivládních protestů. V neposlední řadě se praktická část zaměří na analýzu pěti polostrukturovaných rozhovorů, které autorka vedla s účastníky protestů, aby došlo ke zjištění, jak různí účastníci události vnímali. Výsledky analýz budou interpretovány a představeny v závěru práce.

Autorka práce si zvolila dané téma z důvodu, že během své studijní stáže na Hong Kong Baptist University v období od srpna do prosince 2019, měla možnost fotografovat hongkongské protesty a také měla přístup zblízka pozorovat a dokumentovat studentský odboj na univerzitách. Své textové a vizuální materiály následně publikovala ve spolupráci s českými médii Respekt a Deník N. Tyto snímky, ze kterých byla vytvořena pro účely diplomové práce

fotoesej, byly důkladně vybrány z několikatisícového souboru, jenž byl nashromážděn v průběhu čtyřech měsíců dokumentace. Fotografie, zachycující obě strany konfliktu – protestující i policii, byly pořízeny nejen během pouličních nepokojů, ale také na půdě univerzit během jejich blokád v listopadu 2019.

Teoretická část

1 Hongkong a jeho politický vývoj

Pro pochopení současné politické situace v Hongkongu je potřeba se ohlédnout za bohatou historii tohoto území, které v současnosti zahrnuje ostrov Hongkong, poloostrov Kowloon a oblast New Territories a slouží jako brána do Shenzhen, Guangzhou a pobřežní oblasti jihovýchodní Číny (Lam Wai-man 2004, s. 1).

V následující kapitole budou nastíněny zásadní momenty, které měly vliv na historický a politický vývoj Hongkongu. Mezi historické milníky, které měly nejrozsáhlejší dopad na dnešní podobu Hongkongu, byla éra, kdy bylo toto území po dobu 156 let britskou kolonií. Během této koloniální nadvlády zažil Hongkong první světovou válku, druhou světovou válku, poválečný příliv uprchlíků, období obchodního embarga uvaleného na nově vzniklou Čínskou lidovou republiku v 50. letech minulého století, dva významné nepokoje v 60. letech a hospodářský vzestup v 70. letech 20. století (Lam Wai-man 2004, s. 1).

Následným historickým bodem zvratu, který bude v práci zmapován, byl moment předání území Čínské lidové republice, ke kterému došlo v létě 1997. Právě zmíněné připojení Hongkongu k Číně, jako zvláštní administrativní oblasti, byl důležitým převratem, který měl zásadní dopad nejen na budoucí politický a ideologický vývoj, ale nevyhnutelně i společenský (Strnad 2001, s. 89).

Tyto změny a s nimi spojený silící vliv pevninské Číny následně rozdělávaly společnost, což vedlo ke vzniku několika hnutí, která se dožadovala dodržování slíbeného modelu jedna země dva systémy, podle kterého měla Čínská lidová republika Hongkongu zajistit vysoký stupeň autonomie od roku 1997 po dobu alespoň 50 let (Wong 2008, s. 1).

1.1 Britská nadvláda

Období britské správy bylo významnou součástí historie Hongkongu, která měla velký význam ve formování kultury, společnosti a později i politické scény. Právě toto prolínání britských a čínských hodnot nechalo vzniknout nové a bohaté kultuře. Existence britského Hongkongu lze datovat od 26. ledna 1841 až do 30. června 1997 (Strnad 2001, s. 89).

Nicméně je nutné připomenout, že i přes řadu výhod, britský koloniální Hongkong nebyl vždy bezchybným místem, které představovalo útočiště pro čínské přistěhovalce, ale

provázelo ho i mnoho kontroverzí, která se však v současnou spíše neprezentují. Naopak je tendencí, zejména v době čínské správy, idealizovat podobu koloniální reality. Avšak raná koloniální vláda byla nevyhnutelně poznamenána problematikou neskývaného rasismu, justičních omylů, rezidenční segregace a policejní brutality, která byla cílená na čínskou část obyvatelstva. Navíc v té době, tedy především na přelomu 19. a 20. století, byla v Hongkongu přítomna jedna z nejvíce přeinvestovaných vlád spolu s jednou z největších policejních složek, které existovaly v rámci britské říše (Lee, Sing 2019, s. 11).

Tato společenská norma se začala měnit spíše až v období po druhé světové válce, kdy byla světová politická sféra ovlivňována mezinárodními antikoloniálními tendencemi, zesílenými tlakem místního společenského boje, což vedlo k jednání koloniální vlády a zrodu sociálních a politických reforem v 70. letech 20. století (Lee, Sing 2019, s. 11-12).

Hongkongčané se dlouho vyhýbali radikálním politickým rozbrojům a spíše kladli důraz na hospodářský rozvoj území a sociální mobilitu, která byla umožněna kombinací britského právního systému a otevřené, konkurenční, kapitalistické ekonomiky. Právě kvůli ekonomickým výhodám a možnosti dosáhnout vysoké životní úrovně, která byla převážně v druhé polovině 20. století doplněna o aktivní snahu demokratizace, přetrvávala v kolektivním podvědomí Hongkongčanů představa britské kolonie, jako období osvíceného kolonialismu sedmdesátých let, kdy byl guvernérem Sir Murray MacLehose. I přes všechny kontroverze spojené s koloniální správou, vedl tento dlouhý vývoj Hongkongu postupně ke kýžené demokratizaci, institucionalizaci právního státu, hospodářskému vzestupu, zavedení sociálních reforem a dalším. Naopak na postkoloniální Hongkong pod čínskou správou je obecně nahlíženo jako na období pozastavení vývoje, ztráty moci a úpadku základních hodnot (Lee, Sing 2019, s. 11-12).

1.1.1 Opiové války a počátky hongkongské společnosti pod britským vlivem

Britský Hongkong se datuje od roku 1841, kdy započala britská okupace ostrova Hongkong, avšak k oficiálnímu předání ostrova došlo až v následujícím roce, tedy se skončením první opiové války. Konkrétně 29. srpna 1842 zástupci Číny a Velké Británie podepsali Nankingskou smlouvu, která území oficiálně předala pod správu Británie. Následovalo přidružení poloostrova Kowloon, který připadl Británii podepsáním Pekingské smlouvy v roce 1860, kdy skončila po čtyřech letech druhá opiová válka. Nejpozději, v roce 1898, v rámci druhé Pekingské úmluvy, která potvrzovala pronájem území na devadesát devět let, se přidala ke kolonii oblast New Territories (Bowman 2000, s. 240).

Poté, co se Hongkong stal britskou kolonií, použila Británie tento strategický bod, jako základnu pro podporu obchodu a investic v Číně. Navíc se pod britskou správou Hongkong stal ve velmi krátké době prosperujícím přístavním městem s významným lodním průmyslem, které rychle zastínilo Macao, jakožto přední obchodní centrum regionu (Bowman 2000, s. 239-240). I poté, co se stal Hongkong britskou kolonií, byl však stále sociálně a ekonomicky integrován do Číny. Protože neexistovala žádná formální hranice oddělující Hongkong od pevniny, mohli obyvatelé z pevninské Číny volně překračovat hranice. Lákaly je buď příležitosti k obchodu a zaměstnání v kolonii, nebo vnímali Hongkong jako útočiště politické stability během válek a povstání na pevnině. V důsledku migrace vzrostla populace Hongkongu z 5000 obyvatel ve čtyřicátých letech osmnáctého století na přibližně 1,6 milionu obyvatel v roce 1941, tedy těsně předtím, než Japonsko napadlo Hongkong během druhé světové války (So 2011, s. 101).

Takto rychle rostoucí populace byla vystavena mnoha faktorům, které ovlivnily její podobu. Během téměř 150 let, tedy mezi lety 1841 až 1984, kdy byla podepsána čínsko-britská smlouva stanovující, že se Hongkong vrátí pod politickou kontrolu Čínské lidové republiky, byla hongkongská společnost přímo formována dvojími elementy čínské a západní kultury. Co se týče čínského vlivu na hodnoty a chování, ten se projevoval zejména v rodinném kruhu a mezi přáteli, zatímco západní hodnoty a chování byly viditelné především ve sféře veřejné. Obecně by se dalo říct, že docházelo ke spojování toho nejlepšího z obou kultur, tedy čínská tradice nabízela duchovní základ a západní hodnoty inspirovaly spíše v oblasti technických zdatností a ekonomiky. V počátcích koloniální správy byla hongkongská identita vnímaná spíše v kontrastním postavení - „my” versus „oni”, tedy Číňané versus Britové. Nicméně postupně docházelo k hybridizaci, částečně se tak stalo v reakci na industrializaci a na dostupnost vyšší úrovně vzdělání. Tyto faktory ovlivnily míru začlenění západních hodnot, jako například autonomie, do hongkongské společnosti, což signalizovalo posun směrem k individualismu a odklon od kolektivismu, který je typický spíše pro asijské kultury. Tyto západní hodnoty lze rozdělit do několika kategorií. Některé hodnoty souvisely s představami o sobě samém, tedy člověk byl v hongkongské společnosti vnímán jako nezávislá jednotka, která se nepodřizuje natolik vlivu své rodiny a přátel, zejména co se týče rozhodování a dosahování individuálních životních cílů. Obecně činy člověka byly poháněny potřebou zvýšit vlastní sebedůvěru a směřovat k naplnění svých úspěchů. Kromě toho, spíše než aby bylo chování jedince formováno situačními kontexty, záviselo na osobitých attributech daného jednotlivce. V neposlední řadě faktor, který napomohl k utvoření vysoce mobilní a kulturně

kosmopolitní společnosti, byla otevřenost území a častý pohyb lidí z a do Hongkongu (Sussman 2010, s. 16-17).

Zatímco neutuchající napětí mezi Čínou a Západem vytvořilo prostor míšení kultur a přispělo k rozmanitému rozvoji Hongkongu, toto různorodé prostředí postupně získávalo pro místní obyvatele jiný význam, než jaké mělo pro jejich předchůdce na počátku koloniální éry. Přistěhovalci z pevninské Číny již nezvažovali návrat zpět do svých měst a nepovažovali Hongkong pouze za město na přechodnou dobu, nýbrž zde vytvořili domovy a rodinné vazby. Od šedesátých let dvacátého století pak jejich potomci tvořili většinu celkové populace Hongkongu. Tato demografická transformace pomohla přetvořit původní nestálou přistěhovaleckou komunitu na stálou, domácí společnost, která je charakteristická svými tradicemi a kulturou a liší se od společnosti v pevninské Číně. Co se týče prosperity, právě změny v povaze společnosti, které byly vyvolány smíšením dvou světů, byly doprovázeny desetiletími pozoruhodného ekonomického růstu. Tyto dva faktory přispěly ke vzniku a upevnění současné hongkongské identity, jak ji známe, zejména u mladší, vzdělanější a již movité generace (Kuan 2007, s. 1426).

1.1.2 Hongkong na počátku 20. století

Nicméně hongkongská koloniální vláda měla vždy dvě zásadní obtíže. První byla nespokojenost obyvatel, a s tím spojený nátlak na vládu z důvodu nedostatku městských pozemků, na kterých by se dalo stavět, což je problém, se kterým se Hongkong potýká do současnosti. Druhým problémem byly politické nepokoje, nejen místního charakteru, ale také konflikty, které se odehrávaly v pevninské Číně, přesto zásadně ovlivňovaly nálady v hongkongské společnosti z důvodu silné propojenosti těchto dvou oblastí a původu místních obyvatel (Xue, Zou 2012, s. 561).

Konkrétně situace týkající se bydlení se nevyhnutelně stávala kritičtější se zvyšujícím se počtem obyvatel. Ten se zvýšil během deseti let z 625 166 v roce 1921 na 840 437 v roce 1931. Úroveň životního prostoru se nadále zhoršovala a problematika bydlení se prohlubovala, a to i navzdory politickým tendencím legislativně zlepšit hygienické standardy a s tím spojenými nařízeními, která měla vést ke změně přeplněného a chaotického prostředí.

Co se týče nepokojů, na počátku dvacátého století došlo v pevninské Číně k několika politickým událostem, které měly nevyhnutelně dopad na hongkongskou společnost. I když byl Hongkong pod britským vlivem, většinovým obyvatelstvem byli přistěhovalci z pevninské

Číny a zejména jejich potomci, jejichž způsob myšlení, duchovní hodnoty a tradice do značné míry stále korespondovaly s mentalitou jejich předků (Xue, Zou 2012, s. 562).

Mezi hlavní události, které ovlivnily v prvních desetiletích nového století nálady v hongkongské společnosti, patří konkrétně Sinchajská revoluce, tedy politický převrat, který započal jako povstání ve Wuhanu v říjnu 1911 a rozšířil se po celé zemi. Tento převrat, známý také jako První čínská revoluce, vedl k založení nové Čínské republiky, která existovala od roku 1912 do roku 1949. Čína již nebyla říší, ale změnila své vnitřní politické uspořádání na stát. Hongkong hrál v tomto období čínských politických dějin důležitou roli jako útočiště politických osobností, přičemž mezi těmi, kteří hledali útočiště v Hongkongu, byl mimo jiné revoluční vůdce a prozatímní první prezident republiky Sunjatsen (Summers 2019, s. 12). Následně o osm let později, v roce 1919, Hnutí čtvrtého května, které jakožto kulturní a politické hnutí vyvolalo nacionalistické tendence mezi obyvateli Hongkongu (Xue, Zou 2012, s. 562).

Právě v první polovině dvacátého století se objevila řada nových faktorů ovlivňující politický vývoj Hongkongu, jakými byl například místní nacionalismus, změny v místním systému ekonomické moci a ohromné dopady války. Nejprve se jednalo o vzestup čínského nacionalismu spojeného s osobou Sunjatsena, který, jak již bylo zmíněno, využil Hongkong jako základnu pro své politické aktivity, což bylo britskými úřady tolerováno. Dalším faktorem byl vzestup administrativní, hospodářské a sociální moci Číňanů v Hongkongu. V neposlední řadě to byly dopady války, které nastolily debaty o tom, zda je do budoucna v silách Británie dlouhodobě udržet Hongkong, jako svou kolonii, případně jaké reformy a transformace v systému budou k tomuto cíli nutné. Z tohoto důvodu zaznamenalo meziválečné období první pokusy o determinaci koloniálního vývoje. K tomu však došlo až ve třicátých a čtyřicátých letech dvacátého století, kdy Londýn schválil kvůli daným okolnostem akt koloniálního vývoje (Preston 2012, s. 42-43).

1.1.3 Hongkong během druhé světové války a vliv založení Čínské lidové republiky

Během druhé světové války, probíhající v letech 1939 až 1945, byly ostrovy Velké Británie pod neustálou přímou hrozbou útoku z pevninské Evropy. Toto znamenalo, že Hongkong, který byl odlehlou kolonií, se musel po tuto dobu spolehnout sám na sebe a na své vlastní zdroje, jelikož britská armáda věděla, že není šance za daných podmínek území chránit. Nicméně následná, avšak neodvratitelná, ztráta Hongkongu, jenž Japonsko obsadilo v prosinci

1941, byla i přesto pro Británii velkým šokem. Největší dopad měla tato situace především na místní obyvatelstvo, pro které bylo obecně toto období téměř katastrofické. Obyvatelé pod japonskou nadvládou trpěli a kvůli nucené deportaci počet obyvatel klesl z 1,5 milionu na pouhých 500 tisíc lidí (Preston 2012, s. 14).

Nejen v poválečeném období byla nejvýraznějším faktorem, který ovlivňoval politickou sféru Hongkongu již od počátků kolonie až po současnost, nevyhnutelná politická propojenost s pevninskou Čínou, i přesto, že byl Hongkong od ní právně oddělen. Jak již bylo v předchozí podkapitole zmíněno, před rokem 1949 byli lidé v Hongkongu ovlivňováni řadou politických hnutí, která vznikla v pevninské Číně. Tyto, levicové a pravicové, strany, které byly v hnutích dominantní, používaly Hongkong jako politickou základnu k rozšíření svého vlivu, a to i přesto, že byl Hongkong územím oficiálně spravovaným Velkou Británií (Lam Wai-man 2004, s. 34).

Tento model politického vlivu přetrvával i po roce 1949, kdy došlo k vítězství komunistické strany v pevninské Číně a k založení Čínské lidové republiky, což vedlo nejen k tomu, že vyhnaná opoziční Národní strana neboli Kuomintang uprchla na ostrov Tchaj-wan, ale také k velkému přílivu čínských uprchlíků do Hongkongu (Bowman 2000, s. 241).

Co se ekonomické situace týče, historicky významný rok 1949 a s ním spojené události otřáslly s poválečnými vztahy mezi Hongkongem a Čínou. Konkrétně se jednalo o obchodní embargo uvalené na Čínu, Hongkong a Macao Spojenými státy v roce 1950 a následně posílené embargem OSN o rok později. V neposlední řadě došlo také v prosinci 1950 ze strany Američanů k zmrazení aktiv v amerických dolarech ve vlastnictví čínských občanů (Lee 2019, s.199). Tyto embargo také mimo jiné způsobily změny v oblasti ekonomiky a průmyslu v Hongkongu, který se přeorientoval ze role pouhého entrepôtu zahraničního zboží na samostatné centrum zpracovatelského průmyslu. Změnu podpořil také již zmíněný příliv pracovní síly a kapitálu z pevninské Číny, což Hongkong posunulo ve vývoji průmyslové výroby a exportu. Díky těmto okolnostem se nedlouho poté Hongkong zařadil mezi nově industrializované oblasti východní Asie v poválečné době, takzvané asijské draky neboli asijské tygry (Summers 2019, s. 14).

Hongkong, který byl pod britskou správou, však přetrval jako místo politického a ideologického střetu, kde se potkávali konkurenční příznivci Kuomintangu s podporovateli komunistického režimu. Z tohoto důvodu existence plurality vlivů, zpochybňuje politická historie současného Hongkongu tradiční pojetí politické participace, kdy středisko jedné vlády nahlíží pouze na projevy vlivu suverénní vlády, jako na jedinou formu politické participace. I

pokud budeme brát v potaz politickou participaci pouze jako soubor aktivit ve vztahu k vládním procesům, je patrné, že politická participace v Hongkongu byla ve skutečnosti ve vymezeném období ovlivněna třemi vládami. Mezi ně patřila hongkongská vláda, vláda Čínské lidové republiky a vláda Čínské republiky, tedy Tchaj-wanu. Lze tedy na základě toho konstatovat, že hongkongská vláda, tedy v té době ovlivněná koloniálním statutem území, nebyla jediným zdrojem formace místního politického prostředí. Tedy zmíněné vlády v Pekingu a v Tchaj-pej také evokovaly politické aktivity a byly činiteli významné politické činnosti na území Hongkongu. I když tyto okolnosti nebyly v historickém kontextu dříve brány v úvahu z důvodu klasického pojetí politické participace ztělesňující téma jedné vlády, je nutné na historii koloniálního Hongkongu nahlížet jako na historii silně propojenou s čínskou politikou. Právě tyto politické aktivity Pekingu i Tchaj-pej byly ztělesněním snahy ovlivnit vládní politiku Hongkongu, s tím spojený výběr vládních pracovníků a podobně. Jednou z motivací obou stran byla příprava půdy pro případné ukončení koloniální správy, kdy by muselo dojít k hlubšímu politickému vyprofilování Hongkongu a následnému nevyhnutelné inklinaci k jedné, či druhé straně (Lam Wai-man, 2004, s. 34-35).

1.1.4 Hongkong v politicky nestabilních 60. letech a 70. letech 20. století

Důsledky převzetí moci komunistickou stranou a s nimi spojené změny, které ovlivnily pevninskou Čínu, pociťoval především na přelomu 50. a 60. let i britský Hongkong, který zažíval další vlnu migrace z pevniny, zejména během období takzvaného Velkého skoku vpřed, který probíhal v letech 1958 až 1961. Tato kontroverzní politika Mao Ce-tunga měla za cíl přeorganizovat společenský i ekonomický systém s vidinou urychleného rozvoje země a bezprostředního posunu k socialismu. Následně toto období do určité míry připravilo půdu pro další kontroverzní politickou kampaň, známou jako čínská kulturní revoluce, která začala v roce 1966 a měla vážné negativní dopady nejen na společnost v pevninské Číně, ale také v Hongkongu. Ten v tomto období zažil jednu z největších politických bouří od počátků koloniální správy, která předčila svou intenzitou i zmíněné politické nepokoje probíhající ve 20. letech (Summers 2019, s. 15-16).

Vláda Hongkongu během dvou let, konkrétně v roce 1966 a 1967, musela čelit dvěma různým obdobím nepokojů, která ji zaskočila a zároveň byla těžkou zkouškou legitimacy koloniální správy. První výzvou byly interní nepokoje v roce 1966 spojené se zvýšením sazby dopravní společnosti Star Ferry, která jako jediná spojovala trajekty Hong Kong Island s poloostrovem Kowloon, což bylo důležitým dopravním spojením pro velkou část

Hongkongčanů. Tato silná reakce na další zdražování odrážela problematiku vládou opomíjených faktorů spojených s rozšířenou chudobu, nízkými mzdami a špatnými pracovními podmínkami v Hongkongu. Naproti tomu události následujícího roku, které byly násilnější, byly pak často přisuzovány vnějšímu vlivu čínské kulturní revoluce, jejíž působení se rozšířilo také do Hongkongu (Jones, Vagg 2007, s. 375).

Nepokoje spojené se Star Ferry byly bodem zvratu v politických dějinách Hongkongu v druhé polovině 20. století, ne kvůli svým příčinám, ale především z důvodu, že signalizovaly vstup mladé generace Hongkongčanů, narozených po druhé světové válce, do politického dění oblasti. Tyto události vyvolané poměrně mírným zvýšením ceny jízdného však odkryly hlubší pocity nesouhlasu a nespokojenosti vůči vládě a posunuly místní politické povědomí a zájem o politiku na jinou úroveň. Navíc poukázaly na neschopnost zavedených sociálních organizací politické pravice a středu, naplnit požadavky populace a účinně za ně mluvit, což vedlo mladší část obyvatelstva k radikálnějšímu a nekompromisnímu přístupu k politické participaci (Lam Wai-man 2004, s. 118).

Na události následujícího roku 1967 bylo, jak již bylo zmíněno, nahlíženo jako na rozšíření vlivu politické kampaně pevninské Číny a Maova režimu, protože bylo zřejmé, že nepokoje takových rozměrů by se v Hongkongu v 60. letech minulého století neuskutečnily bez ovlivnění pevninskou politickou situací (San Yiu 2008, s. 119). Tyto nepokoje byly primárně vyvolány tím, že více než 650 dělníků odmítlo přijmout nové pracovní podmínky a přišlo tak o práci. V té době bylo Západem na Hongkong nahlíženo jako na koloniální sweatshop, kde k takovému zacházení s pracovníky docházelo běžně a nebyl zde očekáván odpor proti nedodržování práv pracovníků (Cheung 2009, s. 1). Avšak levicové odbory Hong Kong and Macao Work Committee, které v Hongkongu tajně fungovaly jako odnož Komunistické strany Číny, vzápětí zorganizovaly protivládní protesty, což bylo počátkem několikaměsíčních nepokojů, které si vedly k reorganizaci sociální sféry (Tsang 2007, s. 183-184).

Dále tato nejistá politická situace vedla k určitému pozastavení ekonomického vývoje kolonie z důvodu odlivu zahraničního kapitálu v reakci na potenciální hrozbu vojenské invaze armádou z pevninské Číny. Navíc si tyto krvavé nepokoje vyžádaly na 51 životů, z čehož 15 úmrtí bylo způsobeno bombovými útoky. Celkem bylo zadrženo a následně odsouzeno 1 936 osob (Cheung 2009, s. 2-3).

Překvapivým faktorem byla reakce médií na tyto události, zejména proto, že levicový tábor nevyjádřil podporu nepokojům v roce 1966, které začaly měsíc předtím, než Mao spustil

kulturní revoluci. V té době pro-pekingská média naopak vyzývala hongkongskou společnost k tomu, aby s koloniální vládou spolupracovala a došlo k znovunastolení společenského řádu ve městě. I z tohoto důvodu lze považovat kulturní revoluci probíhající v pevninské Číně za katalyzátor protestů v Hongkongu v roce 1967. Ačkoli soudobý tisk odmítl prostředky, které byly použity k vyjádření nesouhlasu během protestů, nelze popřít dopad kulturní revoluce na celou událost. V tomto případě nelze ignorovat sociální pozadí těchto nepokojů a je zde vidět příklad toho, jaká propojenost existovala mezi pevninskou Čínou a koloniálním Hongkongem. Na druhé straně stála také kritika a nespokojenost společnosti s koloniální správou. Již před vzpourami byla koloniální vláda kritizována společností za svůj pomalý pokrok ve zlepšování životních standardů a úrovně vzdělávacího systému tak, aby kvalita života v kolonii odpovídala rychlému hospodářskému rozvoji v Hongkongu (Cheung 2009, s. 3).

Protivládní protesty roku 1967 však byly pro Komunistickou stranu Číny a její vliv v Hongkongu kritickým bodem. Po zmíněném roce bylo její zřízení v Hongkongu koloniální správou z velké části zlikvidováno a ztratila i podporu místních obyvatel. Výsledkem nepokojů tedy byla na druhé straně zvýšená podpora a upevněná legitimita britské vlády. Přestože koloniální správa prohlásila za viníky násilí, které protesty doprovázelo, místní levicově angažované jedince, nikoli přímo Peking a čínskou vládu, tyto události zvýraznily potřebu překlenout propast mezi koloniální vládou a místními obyvateli a zaměřit se na problémy, které způsobovaly celospolečenskou nespokojenost (Summers 2019, s. 15-16).

Nicméně na druhou stranu měla odpověď Velké Británie na události roku 1967 i další význam pro budoucnost Hongkongu, která se odrážela i v ekonomických dopadech protestů. Bylo zřejmé, že hrozba armády pevninské Číny a možná invaze její armády neovlivňovala rozhodování pouze zahraničních investorů, ale také britské vlády, která došla k závěru, že nevyhnutelně musí v budoucnu dojít k předání území Hongkongu Čínské lidové republice. Primárním důvodem byla stávající nejistota, kterou pro region představovala vojenská síla pevninské Číny, která mohla Hongkong kdykoli obsadit nebo politicky narušit do takové míry, že by nebylo možné ho efektivně řídit (Summers 2019, s. 17).

Následky politicky bouřlivých 60. let se projeví zejména v mobilizaci nacionalistických hnutí studentů, jejímž podnětem byl zejména spor o Souostroví Senkaku. I když toto hnutí nebylo nutně místního charakteru, ale spíše inspirované zahraničními studentskými aktivitami a čínským nacionalismem, zapsalo se do dějin jako jedna z nejpočetnějších mobilizací studentstva. V soudobém prostředí nacionalismus sloužil

studentům jako způsob utvoření vlastní identity i jako forma kritiky koloniální správy (Ngo 2002, s. 106).

V pozdních 60. a na začátku 70. let tyto okolnosti vedly také k úvahám nad existencí samostatné hongkongské identity. Právě tyto debaty o vyhraněnosti sounáležitosti byly jedním z důsledků událostí roku 1967, kdy se Hongkongčané většinou, a především ideologicky odlišili od státních příslušníků Čínské lidové republiky (Tong 2016, s. 41). Díky těmto událostem se také začaly objevovat otázky týkající se vztahu mezi mladou generací a Hongkongem a také to, jak se sami vidí jako součást kolonie (Ngo 2002, s. 105).

I z tohoto důvodu mohli mladí lidé z různého politického spektra, od kulturního nacionalismu po radikalismus kritizující kolonialismus a kapitalismus, spolupracovat. Zatímco nacionalismus sliboval, že předčí kolonialismus a přinese větší národní projekt, byl zároveň velmi odtržen od reality každodenního života uvnitř koloniálního systému. To platilo zejména v kontextu 70. let, kdy pevninská Čína neměla v plánu, především po incidentu z roku 1967, zasahovat do hongkongských záležitostí a spíše se snažila udržet status quo. Naopak tábor sociálního aktivismu, který byl inspirovaný Novou levicí, se pokusil řešit místní problémy tak, že veřejně vyjádřil skrytou nespokojenost lidí žijících v koloniálním režimu (Ngo 2002, s. 106-107).

1.1.5 80. léta v Hongkongu a hongkongská identita

Začátek 80. let znamenal pro Hongkong zásadní změnu, když v prosinci 1982 Čína přijala novou ústavu, která stanovovala, že Hongkong bude řízen jako zvláštní administrativní oblast na základě zřízení „jedna země, dva systémy“ (Bowman 2000, s. 241). O dva roky později, v roce 1984, došlo k domluvě mezi Velkou Británií a Čínskou lidovou republikou na tom, že správa území Hongkongu bude navrácena zpět Číně. Podepsáním tohoto Čínsko-britského společného prohlášení se tak Velká Británie zavázala k tomu, že předá svou kolonii k 1. červenci 1997, čímž se z Hongkongu stane zvláštní administrativní oblast Čínské lidové republiky, ale zachová si svou měnu, statut bezcelního přístavu, ekonomický a sociální systém a způsob života. Navíc bylo stanoveno, že si Hongkong bude moci vypracovat vlastní základní zákon, tedy malou ústavu, který bude zaručovat určitou míru autonomie a zároveň ochranu před vlivem Pekingu. Na druhou stranu však tento rok, a s ním spojené změny, Hongkongu přinesly ekonomický prospěch a zahájil tak novou vlnu hospodářské expanze, ke které mohlo dojít právě kvůli integraci s pevninou Čínou (So 2011, s. 104).

Avšak, pomineme-li ekonomické faktory, byl rok 1984 také předzvěstí toho, že hrozba z předání politické moci nad Hongkongem do rukou Číny se stane realitou. Zatímco v diplomatické a mezinárodní sféře se diskutovalo o ekonomických a politických důsledcích tohoto kroku, ve společenské sféře docházelo ke krizi osobní a kulturní identity obyvatel. Hongkongčané se nechtěli vzdát své vybudované kulturní identity, která byla z jejich pohledu sofistikovanější, a podvolit se autokratické identitě Čínské lidové republiky. Odpovědí na tyto obavy bylo upevnění nové - hongkongské - identity, která se musela v té době odlišit od čínské namísto britské, jak tomu bylo v počátcích. Hongkongčané se snažili odlišit od své čínské identity, se kterou je však do jisté míry stále vázala etnická příslušnost, čímž se vymezili Západu, ale nemuseli tak už přijímat politické aspekty s ní spojené. Lze tedy shrnout, že moderní hongkongská identita se skládá z kombinace tří identit, jejímž základem je identita čínská, která je obklopena západními občanskými a ekonomickými hodnotami, ale je také uzavřena ve své regionální geografické identitě (Sussman 2010, s. 17-18).

Toto lze potvrdit na výsledcích sociologického průzkumu, který byl proveden v roce 1985 dvojicí Lau Siu-kai - Kuan Hsin-chi. Sociologové popsali proces identifikace obyvatel města s Hongkongem, kde se podařilo proměnit město přistěhovalců, které spíše sloužilo k přechodnému pobytu, na město Hongkongčanů. Ve zmíněném roce se celých 59 procent považovalo za Hongkongčany, zatímco 36 procent se označilo za Číňany. Další důležitou informací bylo zjištění, že 67,9 procent dotazovaných souhlasilo s tvrzením, že Hongkongčané mají mnoho společných charakteristik, které jim ztěžují porozumění s Číňany z pevninské části (Johnson 1990, s. 178).

Uprostřed debat o žádoucí podobě hongkongského procesu demokratizace, bylo v Pekingu dne 4. června 1989 násilně potlačeno demokratického hnutí čínských studentů režimem. Tato událost měla dramatický dopad na politickou krajinu Hongkongu, kde proti zásahu proti studentům demonstrovalo až milion lidí. Násilí použité v pevninské Číně připomnělo obyvatelům Hongkongu povahu pekingské vlády, které budou podřízeni po roce 1997. Strach z nepříjemné a nejisté budoucnosti nejenže přispěl k emigraci elit do jiných zemí, ale ještě důležitěji, sblížil lidi z různých politických táborů v otázce demokratizace (Kuan 2007, s. 1435).

Obecně se boj za demokracii se stal pro Hongkongčany společným cílem a natolik zásadní agendou, že již od 80. let 20. století bylo více než pravděpodobné, že v budoucnosti bude přímý střet mezi nimi a Čínskou lidovou republikou nevyhnutelný. Potlačení pekingského studentského hnutí v roce 1989 se stalo další impulsem, který dodal podnět k posunu této mise

kupředu, čímž se Čínská lidová republika stala primárním cílem politického odporu z pohledu Hongkongu (Lam Wai-man 2015, s. 234-235).

Navzdory silné podpoře veřejnosti a a zmíněnému vzdoru vůči pevninské Číně, se však v Hongkongu nikdy nevytvořilo žádné oficiální hnutí za nezávislost jako takové. Avšak tím, že byl Hongkong kolonií v minulosti a následně se stal zvláštní administrativní oblastí, nelze rozvoj oblasti měřit z hlediska suverénní státní svrchovanosti, nýbrž z pohledu nesamosprávné autonomie. Ta může být možná pouze v případě, kdy lze právo na svrchovanost vnímat jako soubor práv, která mohou být rozpuštěna a rozdělena mezi podřízené jednotky, zatímco v tradičním pojetí se za svrchovanost považuje základní a nezadatelné právo na rozhodování v záležitostech obrany a zahraničních vztahů (Kuan 2007, s. 1428). Tento statut nesamosprávné autonomie je řádně uznán v Čínsko-britském společném prohlášení z roku 1984. V článku 12 základního zákona je dále stanoveno, že Hongkong je správní region, který má zaručený vysoký stupeň autonomie. I přesto je budoucnost regionu nejistá, i proto, že některá ustanovení základního zákona mohou podléhat různým výkladům a je velmi pravděpodobné, že v případě ústavního sporu bude mít názor ústřední vlády přednost před vládou hongkongskou. Dále, přísliby správního zřízení „jedné země, dvou systémů“, ale i zmíněný vysoký stupeň autonomie mají v případě Hongkongu pouze přechodnou povahu, protože jsou přiznána jen po dobu padesáti let od předání území zpět Čínské lidové republice (Kuan 2007, s. 1429).

1.2 Předání Hongkongu

Již před oficiálním předáním Hongkongu zpět Čínské lidové republice bylo zřejmé, že se nebude jednat o jednoduchý úkol, zejména kvůli rozdílnému politickému uspořádání obou území. I když Hongkong i pevninská Čína sdílely do určité míry jisté kulturní a společenské základy, během období britské správy a zejména následné změny režimu v Číně, se dráhy jejich dějin značně rozcházejí. Tyto soudržné, ale především rozdílné faktory, jakými jsou soubory hospodářských, sociálních, politických a kulturních způsobů života, je definují jako dvě samostatné entity. Z tohoto důvodu sladění těchto rozdílů, které se během koloniální správy prohlubovaly, nelze provést rychle. I přes vládní strategii spoléhající se na příkazy shora, kterou upřednostňuje nejen pekingské centrální vedení, ale také místní elity, které jsou ekonomicky závislé na Čínské lidové republice, nelze mluvit o úspěšné konvergenci (Preston 2016, s. 69).

Oficiálně, dne 1. července 1997, přestal Hongkong být britskou kolonií a stal se zvláštní administrativní oblastí Čínské lidové republiky (HKSAR). To přineslo mnoho změn,

ale existovala i jistá kontinuita, která byla zaručena zřízením „Jedna země, dva systémy“, jejíž zastáncem byl tehdejší čínský vůdce Teng Siao-pching. Tento duální systém měl za cíl překlenout propast mezi dvěma protiklady. Tím bylo sjednocení někdejší kapitalistické kolonie, která se vyznačovala liberálním způsobem života, angloamerickým právním systémem podle obecného práva a politickými svobodami se socialistickou zemí, která má autoritářskou vládu, rychle se rozvíjející, avšak stále zaostávající, ekonomický systém, socialistický právní systém a především omezené sociálně-politické svobody. I když pro pevninskou Čínu tento akt navrácení území znamenal jakýsi konec národního ponížení, které trvalo od konce opiových válek, Honkongčané se obávali, že tento krok zpět ovlivní míru jejich osobních svobod, lidských práv a také nezávislost právního státu. Navíc Čínská lidová republika se snažila od počátku své správy přemodelovat místní obyvatele na loajální vlastence a implantovala výuku čínské kultury na školách i univerzitách (Jones 2007, s. 571-572).

Aby bylo možné udržet národní jednotu, bylo nutné chránit princip „jedné země“ před „dvěma systémy“. Z tohoto důvodu je významná část moci nad HKSAR dána do rukou čínské centrální vlády, která kontroluje politickou a hospodářskou sféru, ale má i další formální a neformální pravomoci. V rámci formální politické moci jsou správci HKSAR jmenováni ústřední vládou v Pekingu, tato pravomoc je mimo jiné ukotvena v hongkongské ústavě, tedy v základním zákoně. Tímto způsobem je pro Čínskou lidovou republiku možné využít rozhodnutí ústřední vlády ke zvýšení svého vlivu a kontroly nad HKSAR (Chan, Wang 2018, s. 414).

Paradoxně zde tedy existuje souvislost mezi omezenou demokracií v politickém systému SAR a zároveň velkou mírou jeho autonomie. Právě z toho důvodu, že stupeň autonomie SAR je poměrně vysoký, nemůže ústřední vláda dovolit, aby v čele SAR stál někdo, kdo se ideologicky neslučuje s čínským systémem a nebo není ochotný spolupracovat s ústřední vládou. Tato opatření tedy odlišují model „Jedna země, dva systémy“ od modelu územní autonomie v liberálně demokratických státech (Yep, Lui, Chui 2018, s. 41).

1.3 Hong Kong a prodemokratická hnutí po roce 1997

Jednou z nejdůležitějších tendencí v oblasti sociálního rozvoje v Hongkongu, která byla prominentním jevem po roce 1997, je vzestup počtu kolektivních akcí, které se konaly převážně jako vyjádření nesouhlasu s vládou. Počet veřejných shromáždění se zvýšil z 2 228 v roce 2006 na 7 529 v roce 2012 a v letech 2013 až 2015 se držel na hranici 6 000. Řada těchto protestů a hnutí byla obzvláště významná kvůli svému rozsahu, důležitosti a v některých

případech také vytrvalosti. Některé protesty se konaly každoročně a sloužily k připomenutí důležitých událostí historie, jako například u příležitosti 4. června, 1. července a dalších (Yep, Lui, Chui 2018, s. 155).

Mezi významná hnutí posledních desetiletí patří protesty v roce 2003, které způsobilo plánované přijetí článku 23, což podle obhájců lidských práv mohlo být značným zásahem do demokracie Hongkongu, některými označované také za počátek konce demokracie. Zákon měl umožnit odsouzení občanů k celoživotnímu vězení, pokud by se dopustili podněcování ke vzpouře proti Čínské lidové republice nebo nabádali k odtržení Hongkongu od pevninské Číny, mezi další prohřešky byla zařazena vlastizrada nebo podvracení (Mikoláš 2003). Dalším mezníkem byl protest proti vzdělávací reformě v roce 2012, významné hnutí Umbrella movement neboli takzvaná deštníková revoluce, která se datuje ke konci roku 2014. Poslední výrazná událost, která formovala novodobé dějiny Hongkongu, jsou protesty, které původně začaly jako projev nesouhlasu s plánovaným zavedením extradičního zákona z roku 2019 a které pokračují i nadále v roce 2020 (Duhalde, Huang 2019).

1.3.1 Umbrella movement 2014

V roce 2014 se v Hongkongu začalo rozvíjet hnutí Occupy, hnutí, které mělo konkrétnější politický cíl než jiná hnutí této kategorie, jimiž bylo inspirováno. Plný název tohoto hnutí bylo konkrétně Occupy Central with Peace and Love, kde Central odkazuje k městské části ostrovu Hongkong. Následně bylo toto hnutí pojmenováno jako Umbrella movement (Flowerdew 2017, s. 454). Prvním hnutím Occupy, které si vyžádalo mezinárodní pozornost bylo hnutí Occupy Wall Street v roce 2011 (Gatuney 2011). Dále Gautney (2011) popsala Occupy hnutí následovně: *„Hnutí Occupy je laboratoří participativní demokracie. Funguje všude podobně, přičemž k místní si vytváří vlastní sadu organizačních postupů. Místní a virtuální komunity Occupy v kyberprostoru jsou sjednoceni podle jednoduchého, ale silného unifikčního bodu: „Jedinou věcí, kterou všichni máme stejné je to, že jsme těch 99 %, kteří už nebudou tolerovat chamtivost a korupci zbývajícího 1 %. V otázce vedení mělo hnutí jasno: Jedná se o hnutí bez vůdců bez oficiálního souboru požadavků. Neexistují žádné plánované výsledky, žádné spodní hranice a žádné mluvící hlavy. V hnutí Occupy jsme všichni vůdci.“*

Umbrella movement, neboli deštníková revoluce, poukázala v roce 2014 na obrovskou politickou krizi v Hongkongu, kdy tisíce lidí vyšlo do ulic a policie proti nim poprvé použila slzný plyn. K této formě potlačení protestů policií došlo poté, co lidé vedeni aktivistickým studentským hnutím projevíli nesouhlas vůči velmi konzervativnímu návrhu volební reformy.

Ta měla zajistit, že by dva až tři kandidáti na nejvyšší pozici správce Hongkongu museli být předem vybráni současnými 1200 členy volební komise, což by v praxi umožnilo komisi a tedy i čínské centrální vládě mít kontrolu nad tím, kdo bude nominován. Toto by následně mohlo vést k tomu, že demokratický kandidát by byl s největší pravděpodobností vyloučen (Ortmann 2016, s. 108-109).

Bodem zlomu se pro deštníkovou revoluci stal den 28. září 2014, kdy se policie snažila rozehnat davy lidí 87 kanystry slzného plynu. Tento akt policejního násilí byl vnímán s nelibostí i u té části obyvatel, kteří se neztotožňovali s politickými cíli hnutí, a vyvolal morální pobouření u široké veřejnosti. I přes legitimní užití policejní síly, se tato událost dotkla hodnot hongkongské společnosti a ikonické fotografie (viz Obr. 1) zachycující demonstranty s deštníky v mlze slzného plynu daly zrod symbolu deštníku jako formě obrany proti násilí státu. Proto také bylo toto hnutí následně známé pod již zmíněným názvem deštníková revoluce (Yew-Foong 2017, s. 148- 149).

Obecně řečeno lze hnutí, která oponovala jak liberálnímu kapitalismu, tak represivnímu komunismu či nedůvěryhodné byrokracii, zdůrazňující spíše otázky kulturní než třídní a odvolávající se na význam identity účastníků hnutí, považovat za faktor, který ovlivnil zrod identitární politiky. Podobný případ je právě možné pozorovat během deštníkové revoluce v Hongkongu, kdy její odpůrci odmítli požadavky hnutí a klasifikovali je pouze jako projev identitární politiky, která byla poháněna prohlubujícím se odcizením mezi mladou hongkongskou generací a pevninskou Čínou (Ma, Cheng 2019, s. 153).

Deštníková revoluce je tedy bezpochyby stěžejní událostí hongkongského prodemokratického hnutí. Avšak nelze se na tyto události dívat pouze jako na jednorozměrné, izolované hnutí stavějící do opozice Hongkong a Peking s cílem dosáhnout všeobecného volebního práva. Tento přístup by nebyl dostačující k vysvětlení rozvoje hnutí a k poznání jeho vnitřní dynamiky. Nicméně, je důležité se na tuto významnou událost dívat optikou historického kontextu a zasadit události roku 2014 do širokého spektra snahy o demokratizaci tohoto území. Je nutné brát v úvahu historické okolnosti, které tomuto bodu předcházely, všechny již zmíněné nepokoje, ať se jedná o události, které se odehrály již za britské správy nebo zejména po předání Hongkongu zpět Čínské lidové republice. Konflikt nebyl vyvolán pouze sporem o volební právo, tento aspekt sloužil spíše jako katalyzátor následujících událostí. Toto hnutí tedy vzniklo nejen jako reakce na sílící moc centrální vlády, ale také díky podobě politického prostředí, které se formovalo v průběhu dějin Hongkongu jako nesuverénní oblasti. Deštníková revoluce, i když neúspěšná, následně dále ovlivňovala vývoj rezistence

vůči jakémusi čínskému faktoru, který zasahoval nejen do politické sféry Hongkongu (Lee, Sing 2019, s. 74).

Během oněch 79 dní, kdy bylo hnutí Umbrella movement aktivní, se objevoval na transparentech, plakátech a graffiti výrazný slogan, který desítky tisíc příznivců sdílelo: „We will be back!“. Tento text charakterizuje odvahu účastníků hnutí vyjádřit důležitost a oddanost celé problematice politické situace v SAR. K hnutí se připojilo a podporovalo ho až 1,2 milionu hongkongských občanů ve věku 15 až 65 let, což je téměř 20 procent populace města. Deštníková revoluce byla do té doby největším aktem občanské revolty v historii Hongkongu, což představovalo významný posun od méně konfrontačních strategií předchozích demokratických hnutí, které ovlivnily politický vývoj města. Právě zmíněný symbol deštníku se stal nejen inspirací pro název události, ale také určitou ikonou odporu běžných obyvatel, kteří používali obyčejné, každodenní nástroje v boji proti stále sílící autoritářské síle vlády. Tato masivní účast široké veřejnosti Hongkongu, který byl doposud znám spíše svou politickou apatičností, představovala novou éru politické participace obyvatel (Ma, Cheng 2019. s. 233-234). V neposlední řadě hrála v kontextu deštníkové revoluce a politické participace také roli sociální média. Tento fenomén byl spojen s mobilizací obyvatelstva v online prostředí. Avšak podle studií (Chu 2018) zaměřujících se na výzkum reálného dopadu sociálních sítí na mobilizaci, navzdory od všeobecného přesvědčení, sociální média měla pouze omezenou roli v rámci mobilizace deštníkové revoluce. Tyto výsledky se vztahují především na skupinu studentů středních škol, kteří byli ústředními účastníky událostí. Bylo zjištěno, že tradiční formy komunikace, jakými jsou například osobní diskuse a jednání, sloužily jako důležitější nástroj mobilizace (Chu 2018, s. 8-9).

1.3.2 Protesty proti extradičnímu zákonu

Protesty nevídaných rozměru, které začaly v Hongkongu roce 2019 a následně pokračují i v současné době, započaly jako reakce na návrh extradičního zákona. Navrhované změny zákona byly předloženy jako „zákon o pachatelích na útěku a vzájemné právní pomoci ve věcech trestních, novela zákona 2019. Vláda tyto změny odůvodnila mezerami v současném systému vydávání podezřelých v trestních věcech do jiných jurisdikcí. Jedním z existujících omezení bylo podle vlády to, že stávající právní předpisy se nevztahovaly na žádosti o vydání podezřelých mezi Hongkongem a jinými částmi Čínské lidové republiky, mezi něž vláda zahrнула také Tchaj-wan a poukázala na případ vraždy, ke kterému došlo v loňském roce, kdy muž v Hongkongu zabil svou těhotnou přítelkyni v Taipei . I když se tato mezera v zákoně

může zdát obhajitelná a zřejmá vzhledem k příkladu vraždy na Tchaj-wanu, změny okamžitě vyvolaly širší obavy o to, kdo by mohl být vydán do pevninské Číny a z jakých důvodů. Demokratická strana v Hongkongu také varovala, že změna zákona by mohla vést k usnadnění vydání politických disidentů do pevninské Číny (Purbrick 2019, s. 466).

Protože byla novela podporována pro-pekingskou většinou Legislativní rady Hongkongu (LegCo) byla vláda přesvědčena o své schopnosti prosadit novelu navzdory veřejnému nesouhlasu. Tři dny před druhým čtením zákona, 3. června, vyšlo do ulic demonstrovat na jeden milion občanů. Následně 12. června obklopovaly LegCo desítky tisíc občanů a vyžadovaly zrušení projednávání zákona. Docházelo ke střetům policie s demonstranty a neustávající protesty nutily v následujících dnech k neustálému uzavírání LegCo. Nakonec 15. června oznámila správkyně SAR Carrie Lam pozastavení novely zákona. Avšak v tomto bodě již protestující nebyli s pouhým pozastavením spokojeni. Večer 15. června mladý muž spáchal sebevraždu jako protest proti nedostatečné a pozdní reakci vlády, což vedlo následující den k největšímu protestnímu pochodu hongkongské historie, kdy do ulic Hongkongu vyšly dva miliony občanů. Ti se dožadovali úplného stažení návrhu zákona. Protestní akce nepolevovaly, naopak přijaly různorodější formy a mezi protestní cíle se také zařadila problematika zneužití policejní moci a otázka politické reformy. Protest, který byl původně směřovaný pouze proti návrhu extradičního zákona, se rychle proměnil na dlouhodobé nepokoje, které zásadním způsobem změnil Hongkong (Lee, Yuen 2019, s. 2-3).

Pro hlubší pochopení vývoje protestů je nutné nastínit nejdůležitější události několikaměsíčních protestů, které v době psaní této práce stále pokračují. Po nejpočetnějším protestu se intenzita odporu stupňovala a 1. července se několik stovek demonstrantů vloupalo do budovy LegCo, kterou zvandalizovali. Od této chvíle mělo celé hnutí více požadavků, které zahrnovalo právo na všeobecné volební právo, amnestii pro zatčené demonstranty a odvolání právního označení protestů z 12. června jako výtržnosti. Další kontroverzní událostí bylo násilné napadení demonstrantů, vracejících se z mírového pochodu na nádraží v městské části Yuen Long, muži v bílém oblečení, které bylo kontrastem černé barvy, která je symbolická pro protestní hnutí. Někteří z útočníků byli později identifikováni jako členové skupin organizovaného zločinu, což vyvolalo spolu s pomalou reakcí policie a absencí zatčení útočníků spekulace, že policejní složky se zločineckými gangy spolupracují (Wu, Lai 2019). Dne 4. září správkyně Hongkongu Carrie Lam oznámila, že oficiálně stáhne vysoce kontroverzní návrh extradičního zákona. Nicméně její oponenti prohlásili, že tento krok je příliš malý a přichází příliš pozdě (Hong Kong: Timeline of extradition protests, BBC News

2019). Dalším milníkem protestů byl 1. říjen, tedy 70. výročí založení Čínské lidové republiky, kdy během protestů došlo k použití ostrých nábojů a postřelení 18letého studenta do hrudníku, který byl následně v kritickém stavu převezen do nemocnice. K podobnému incidentu postřelení studenta došlo také během ranních stávek 11. listopadu, které přerušovaly dopravu v celém městě, což spolu s narůstajícím násilím vyvolalo více otázek týkajících se zneužití moci policejních složek (Patterns of repression: Timeline of the 2019 Hong Kong protests, Amnesty International 2019). Právě nadměrné použití násilí ze strany policie vedlo k intenzivnějšímu ohlasu a dříve spíše víkendové protesty se následně odehrávaly každodenně. Jednou z nejvýraznějších událostí protestů v roce 2019 bylo obsazení univerzit v Hongkongu, které studenti využili jako základny vzdoru a sklady nejrůznějšího vybavení a jídla, které jim sloužilo k přečkání několika dní. Navíc školy sloužily jako centrum výroby Molotových koktejlů a dalších prostředků, které mohly být použity v protiútoky ve střetu s policií (Macháčková 2019).

První univerzitou, která se stala centrem střetu policie a studentů byla Čínská univerzita v Hongkongu (CUHK). Její obléhání trvalo 5 dní od 11. do 15. listopadu, přičemž fotografická dokumentace druhého dne je součástí práce a vizuální analýzy. Policie druhý den zaútočila na univerzitu a vypálila stovky kanystrů slzného plynu poté, co vedení univerzity selhalo ve vyjednávání příměří s policejními složkami. Střety mezi dvěma stranami pokračovaly celou noc a několik desítek studentů bylo zraněno. Druhou univerzitou byla Polytechnická univerzita (PolyU), jejíž obléhání se zapsalo do dějin protestů jako jedna z nejsilnějších událostí onoho roku (Lai 2019). Více než 1100 bylo zatčeno v souvislosti s obléháním PolyU, které začalo v podvečer 17. listopadu, kdy těžkooděnci zablokovali všechny východy z areálu a oznámili, že kdokoli kdo odejde, bude zatčen za výtržnosti. Celá událost trvala 12 dní, během kterých se postupně demonstranti vzdávali policii, nebo hledali cestu, jak z areálu univerzity uniknout (Chan 2019).

Jen v období od 9. června do 5. prosince 2019 bylo zatčeno více než 6000 lidí, z čehož bylo téměř čtyřicet procent studentů. Během tohoto období policie také vypálila proti protestujícím asi 16 000 kanystrů slzného plynu a 10 000 gumových projektilů. Rozsah a časové rozpětí těchto protestů bylo v Hongkongu do té doby nevídané. Fotografie davů demonstrantů v černých oděvech plnicích ulice, moře světel mobilních telefonů osvětlující mírová shromáždění, dalších a dalších kol slzného plynu vystřelených policií, demonstrantů i zastánců vlády pokrytých krví a hořící obchody a zařízení, jako jsou vlaková nádraží, zaplavily

masová média po celém světě. Nicméně, za tímto poutavým vizuálním materiálem začalo vznikat hnutí ekonomického odporu (Wan Chan 2020, s. 33).

Příkladem toho může být takzvaná „žlutá“ ekonomika. Do té patří obchody a služby, které podporují protesty a jsou takzvaně prodemokratické. Tento fakt lze snadno zjistit díky různým aplikacím a webovým stránkám, které detailně rozdělují hongkongské podniky. Těmto podnikům, ať už se jedná o restaurace, obchody či dopravní podniky, se dostává klientely, která sdílí stejné přesvědčení a snaží se jim ekonomicky pomoci a zároveň se vyhýbat těm „modrým“, což jsou naopak firmy, které mají spojitost s pevninskou Čínou, nebo vystupují otevřeně proti hnutí. Modré podniky jsou často terčem nejen bojkotu, ale také vandalismu. I když jsou některá odvětví silně monopolizována čínskými firmami, ekonomická krajina se v očích Hongkongčanů začala přeměňovat a hongkongská ekonomika začala být ovlivňována politickými preferencemi (Su 2020).

V neposlední řadě je potřeba zmínit další oblast odboje, jak již bylo naznačeno, sociální sítě byly nápomocny během protestů v nejrůznějších směrech. Mezi používanými prostředky byly také šifrované aplikace na posílání zpráv, jako například Telegram. *„Byly vytvořeny skupiny a kanály na Telegramu, které sdílejí živé zpravodajství, informace o akcích a tajné zprávy o různých probíhajících a připravovaných činnostech“*, řekl King-wa Fu, docent na Centru žurnalistiky a mediálních studií na Hongkongské univerzitě. *Profesor dodal, že tyto kanály se staly „Výkonnými kanály mobilizace a koordinačními nástroji.“* Dalším bylo například online fórum LIHKG, které je hongkongskou verzí Redditu, kde lidé sdíleli nápady na kampaně a strategie (Shao 2019).

2 Hegemonie

Hongkongská občanská společnost byla v posledních desetiletích velmi aktivní při pokusu ovlivnit veřejnou politiku, jak je zřejmé z popisu událostí předchozí kapitoly. Přestože tyto participační události představovaly důležitý element občanské společnosti, jsou pouze jedním z mnoha, které ji tvoří. Občanská společnost je obecně pojetí zahrnující komplexní soubor činností (Lam Wai-man 2012, s. 179-180). Jinými slovy se dle Dvořákové (2010, s.30) jedná o: *„prostor pro aktivity a účast občanů, kdy jednotlivý občan může ovlivnit podmínky, v nichž žije, a to jak přímo, vlastní účastí v organizaci, tak nepřímo, politickým tlakem na nastolení agendy, která bude odrážet témata a konflikty, jež jsou hluboce zakořeněny ve společnosti.“* Gramsci označuje ideologický boj a konflikt v rámci občanské společnosti za

ústřední arénu kulturní politiky, kde hegemonická analýza je způsobem vyhodnocení příslušné rovnováhy sil (Barker 2004, s. 84).

Podle teorie hegemonie existuje v každé dané kultuře prvek významů, který lze nazvat vládnoucím nebo převládajícím. Hegemonie je proces vytváření, udržování a reprodukování této autoritativní sady významů, ideologií a postupů (Barker 2004, s. 84). O hegemonii lze mluvit jako o formě vedení založeného na podstatě moci skupiny, která tak činí v mnoha oblastech činností najednou, takže dominantně ovládá všeobecný souhlas, který se jeví jako přirozený a nevyhnutelný. Příkladem oblastí mohou být média či vzdělávací instituce (Hall 1997, s. 248). Hegemonii lze tedy vyložit jako uplatnění moci ne přímo na základě násilí a útlačku, ale zejména prostřednictvím získání onoho souhlasu těch, kteří jsou ovládáni. Na tomto procesu vytváření souhlasu se podílí také oblast kultury (Kraus 2008, s. 127).

Hegemonii lze tedy chápat také ve smyslu strategií, kterými jsou nejen udržovány světónázory, ale také moc převládajících sociálních skupin. Avšak hegemonie je pouze dočasná dohoda a série aliancí mezi sociálními skupinami, která je však získána, nikoli poskytnuta. Z tohoto důvodu se na hegemonii musí nahlížet v relačním poměru a jako ve své podstatě nestabilní. Navíc hegemonii je nutné neustále dobývat a znovu vyjednávat, takže kultura je půdou boje o významy. Z toho vyplývá, že hegemonie není statická entita. Hegemonie je tvořena řadou měnících se diskursů a praktik, které jsou svojí podstatou spojeny se sociální mocí. Navíc to, že hegemonie musí být neustále obnovována a znovu vyhrávána, otevírá možnost zpochybnění, tedy vytvoření kontrahegemonického bloku podřízených skupin a tříd (Barker 2004, s. 84). Mouffe (2005) dodává, že každý hegemonický řád je náchylný k tomu, aby byl zpochybněn kontrahegemonickými praktikami, tedy těmi, které se pokusí rozložit existující řád tak, aby bylo možné nastolit novou formu hegemonie (Ventsel 2014, s. 188). Vzhledem k povaze rámci práce, která se zabývá mediálními obsahy, lze krátce připomenout v tomto kontextu, jak Chomsky a Herman (1994) tvrdí, že jednou funkcí médií, mezi dalšími, je sloužit mocným společenským zájmům, které je ovládají a financují. Tito představitelé mají podle nich svou vlastní důležitou agendu a principy, které chtějí prosazovat, k čemuž dochází prostřednictvím selekce pracovníků, kteří se vyznačují „správným“ smýšlením a také vnitřním ztotožněním žurnalistů a editorů s prioritami a definicemi toho, co je zpravodajsky hodnotné, což odpovídá institucionální politice (Herman, Chomsky 1994, s.1)

2.1. Hegemonie podle Gramsciho a Foucaulta

Hegemonie a problematika moci jsou středobodem životního díla italského marxistického filozofa Antonia Gramsciho. Gramsci posouvá také vymezení hegemonie od spíše politického významu k rovině morální a intelektuální, kdy dochází k jasnému posunu pojmu hegemonie do roviny přesahující třídní spojenectví. Laclau a Mouffe (2014, s.90-91) shrnují Gramsciho výklad následovně: *„Zatímco politické vůdcovství může být založeno na konjunkturní shodě zájmů, při níž si zúčastněné sektory zachovávají své oddělené identity, morální a intelektuální vedení vyžaduje, aby značný počet sektorů sdílel soubor „idejí“ a „hodnot“, nebo s použitím naší vlastní terminologie, aby jisté subjektové pozice šly napříč větším počtem třídních sektorů. Intelektuální a morální vedení zakládá podle Gramsciho vyšší syntézu, „kolektivní vůli“, která se prostřednictvím ideologie stává organickým tmelem sjednocujícím „historický blok“. To vše jsou nové pojmy, jež způsobují ve srovnání s leninistickým pohledem posun: specifičnost vztahu hegemonické vazby se už neskrývá, naopak se zcela zviditelňuje a teoreticky zdůvodňuje.“*

Gramsci stanovuje ve společnosti dvě nadstavby : „občanskou společnost“, čili soubor „soukromých“ orgánů a „politickou společnost neboli stát“, což odpovídá funkci hegemonie. V rámci toho lze definovat dvě funkce, tedy funkci „přímého vládnutí“ a příkazování, která je spojena s prvkem státu a vlády. Druhou je zmíněná hegemonie, která je uplatňována v celé společnosti vládnoucí skupinou (Gramsci 1967, s. 131). Hegemonii lze podle Gramsciho definovat zaprvé jako „spontánní“ souhlas velkých mas obyvatelstva s obecným směrem, kterým je ovlivňován společenský život dominantní a rozhodující skupinou, přičemž je tento souhlas historicky vydobyt prestiží a následně získanou důvěrou, kterou má dominantní skupina díky své pozici a funkci ve výrobním světě (Gramsci 1999, s.248). Zároveň se zmíněným „spontánním“ souhlasem Gramsci zmiňuje souběžně zákonné zajišťování kázně státním donucovacím aparátem, který je vytvořen pro případ, že spontánní souhlas selže, tedy je cílen proti skupinám, které nesouhlasí s obecným směrem, buď aktivně nebo pasivně (Gramsci 1967, s. 131).

Jak již bylo v úvodu zmíněno, hegemonie není nikdy trvalá a nedá se pouze omezit na okruh ekonomických zájmů nebo základní třídní model společnosti. Toto vykazuje určité podobnosti s Foucaultovým výkladem hegemonie, nicméně Foucault se s Gramscim v zásadních bodech rozchází. Foucault následně rozvedl alespoň dvě nová tvrzení. Prvním bodem je Foucaultovo pojetí vztahu mezi věděním a mocí (Hall 1997, s. 33).

Jak již představil Gramsci, moc nefunguje v přímé a represivní formě, aniž by se obešla bez aspektů jakými jsou kultura a vědění. Foucault toto rozvedl tvrzením, že vědění je vždy nejen forma moci, ale moc se také podílí na otázkách, zda a za jakých okolností mají být znalosti použity nebo ne. Tato otázka účinnosti vztahu moci a vědění pro něj byla důležitější než otázka pravdy. Vědění spojené s mocí nejen že přebírá autoritu pravdy, ale také má tu moc se pravdou stát (Hall 1997, s. 33). Foucault nechápe moc pouze jako prostředek potlačování - moc je to, co v první řadě umožňuje existenci diskurzu o věcech. Moc nejen zakazuje, ale zároveň vytváří věci, potěšení, generuje poznání a v neposlední řadě vytváří diskurzy (Foucault 1980, s. 37). Obecně je diskurz považován ze sjednocovací sílu jazyk a praxe a vztahuje se k regulovaným způsobům mluvení o subjektu, jehož prostřednictvím objekty a praktiky získávají smysl. Foucault zastával názor, že diskurs nereguluje pouze, co lze říci v určitých kulturních a sociálních podmínkách, ale reguluje, kdo může hovořit, kdy a kde. S ohledem na Foucaultův přístup je nutné zmínit vliv historických podmínek, za jakých se jazyk vyvíjí a vytváří významy (Barker 2004, s.54).

Druhým bodem je pak koncept moci jako takový, která podle Foucaulta nefunguje ve formě řetězce, tedy odshora dolů, ale spíše koluje, je v neustálém oběhu a není monopolizována jedním středobodem. Moc je tedy podle něj vykonávána skrz síť, čímž naznačuje, že jsme všichni její součástí a zastáváme role utlačovatelů a utlačovaných (Hall 1997, s. 34).

Foucaultova argumentace o moci a vědění, kdy diskurz přináší skrze různé postupy reprezentace, například prostřednictvím umění, formu rasově podmíněného vědění neboli představu o „nich“ v juxtapozici k představě o „nás“, což je významně začleněno do procesu výkonu moci. Tímto se v mnoha ohledech přibližuje k Saidovu (2008) výkladu orientalismu. Způsob, jakým Said popisuje moc, zvýrazňuje podobnosti ve Foucaultovu a Gramsciho výkladu hegemonie. Said představuje svoje tvrzení ve vztahu „Evropa versus ostatní“, nicméně lze tento fenomén aplikovat nejen na téma Hongkongu v koloniální správě, ale také do jisté míry ve vztahu k pevninské Číně. Zejména v odkazu na první kapitulu, popisující historický rámec Hongkongu, lze vyzorovat shodu vlivu kolonialismu, tedy britské vlády na situaci v Hongkongu a vliv na formování společné identity obyvatel a také vnímání Hongkongčanů z britské perspektivy. Hall (1996) popisuje tuto situaci v teorii politiky reprezentace na příkladu z britského prostředí, což však bude přizpůsobeno v kontextu Hongkongu. Hall (1996) se domnívá: *„Z politického hlediska je to okamžik, kdy byl termín „black“ poprvé použit jako způsob odkazu na společnou zkušenost s rasismem a marginalizací na území Británie a přišel s cílem poskytnout organizační kategorii nové politiky odporu mezi skupinami a komunitami s*

velmi odlišnými dějinami, tradicemi a etnickými identitami. „Black experience“, jako jedinečný a sjednocující rámec založený na budování identity napříč etnickými a kulturními rozdílnostmi mezi různými komunitami, se stala „hegemonickou“ nad jinými etnickými / rasovými identitami - i když ta druhá samozřejmě samozřejmě nezmizela.” Toto tvrzení lze nahradit příklady v kontextu hongkongské zkušenosti, kdy Hongkongčané byli v koloniálním systému v určité době také vnímáni jako spíše marginalizovaná skupina, kdy moc byla v rukou Británie, avšak formovala se vlastní zkušenost a identita, která následně na daném území byla hegemonickou. (Chen, Morley 1996, s. 444)

Hall (1996) se domnívá, že musí dojít k tomu, že tato zkušenost je konstruována historicky, kulturně, politicky. Konceptem, který na to odkazuje, je „etnicita“, která uznává pozici historie, jazyka a kultury při budování subjektivity a identity. Navíc uznává také skutečnost, že veškerý diskurz je umístěn, situován a veškeré znalosti jsou kontextové. V neposlední řadě se domnívá, že všichni lidé jsou etnicky umístěni tyto etnické identity jsou zásadní pro subjektivní smysl toho, kdo jsme. Příkladem uvádí, že „ethnicity“, které předurčeny přežít jsou ty, které marginalizují, vysídlují a zapomínají ostatní etnicity. Hall (1996) dokládá toto na příkladu Británie, nicméně lze toto tvrzení aplikovat na situaci Hongkongu a pevninské Číny, kde dochází ke snaze sjednotit identitu sama sebe - tedy do jisté míry se zbavit hongkongské identity na úkor čínské (toto dále rozvádí následující podkapitoly, které popisují, jak obyvatelé Hongkongu vnímají sebe sami v kontextu národní identity) (Chen, Morely 1996, s. 448).

Z pohledu hegemonického diskurzu v současném Hongkongu, jehož identita byla významně formována právě kolonialismem, se lze domnívat, že Saidovu teorii lze aplikovat také jako kontrast současných hongkongských a čínských hodnot (Hall 1997, s. 250). Said (2008, s. 7) vykládá tento jev následovně: „V jakékoli společnosti, která není totalitní, převládají v průběhu let určité kulturní formy, forma tohoto kulturního vedení je to, co Gramsci označil za hegemonii, nezbytný koncept pro jakékoli porozumění kulturního života v oblasti průmyslového Západu. Je to hegemonie, nebo spíše výsledek kulturní hegemonie v akci, která dává orientalismu jeho trvanlivost a jeho sílu...Orientalismus není nikdy daleko od evropské ideje, kde kolektivní představa identifikuje „nás“ jakožto Evropany proti všem „těm“ Neevropanům. A lze skutečně tvrdit, že hlavní složkou evropské kultury je právě to, co učinilo tuto kulturu hegemonickou v Evropě i mimo ni: myšlenka evropské identity jako lepší ve srovnání se všemi mimoevropskými národy a kulturami. Kromě toho existuje hegemonie

evropských představ o Orientu, které samy opakují evropskou nadřazenost nad orientální zaostalostí.”¹

V neposlední řadě je nutné dodat, že dominantní reprezentace je však formována a následně znovu reformována vlivem změn uspořádání moci a mimo jiné také následným vzdorem ze strany těch, kteří jsou reprezentováni. Vznik a upevnění, v tomto případě nejen, rasových kategorií nastalo částečně v reakci na trvalé a rozmanité formy vzdoru těch, kteří byli v koloniálním procesu zbaveni majetku, zotročení a zneužití. Tuto teorii lze v rámci Hongkongu a jeho rozmanitých dějin do jisté míry vyložit opět dvojitým způsobem (Wilson 2011, s. 320-321).

2.2. Hegemonie v postkoloniálním Hongkongu a definice vlastní identity

V hegemonickém diskurzu je představa sdílené společné identity často reprezentovaná skrze mýty nebo příběhy, které nejen zprostředkovávají minulost, ale také ztělesňují naše obavy a touhy, imaginativně vyjadřují možnou podobu budoucnosti a s ní spojenými nadějemi nebo strachem. V kontextu Hongkongu 80. let minulého století, kdy už byla jasně vymezena jeho budoucnost a bylo sjednáno předání Čínské lidové republiky v roce 1997, se ve společnosti prohlubovalo povědomí o hongkongské identitě, což se projevovalo v postupující oblibě a snaze zachytit vyvíjející se tvář města a zaznamenat ji ve vyprávěních, muzeích, pamětech, filmech, archivech, architektuře či politických projevech. V tomto převládajícím diskurzu a reprezentaci byl objeven určitý hegemonický mýtus takzvaného „záračného ekonomického úspěchu bez politické nestability“, tak, jak jej vytvořila vládnoucí koalice. Mýtus zejména představuje vývoj Hongkongu jakožto rybářské vesnice obklopené neúrodnými skalami na moderní metropoli. I když je hlavním dějovou linkou vyprávění ekonomická transformace, současně obsahuje další prvky, jakými jsou například právní stát, volný trh a efektivní správa (Chan, So 2015, s. 344).

Díky artikulaci tohoto diskurzu se takové prvky začleňují do patrně uceleného celku, avšak ve skutečnosti jejich vztah podléhá interpretaci a reinterpetaci. Právě úspěšný diskurz

¹ [Původní znění : „In any society not totalitarian, then, certain cultural forms predominate over years, the form of this cultural leadership is what gramsci has identified as hegemony, an indispensable concept for any understanding of cultural life in industrialized West. It is hegemony, or rather the result of cultural hegemony at work, that gives Orientalism its durability and its strength...Orientalism is never far from..the idea of Europe, a collective notion identifying "us" Europeans as against all "those" non-Europeans, and indeed it can be argued that the major component in European culture is precisely what made the culture hegemonic both in and outside Europe: the idea of European identity as a superior one in comparison with all the non-European people and cultures. There is, in addition, the hegemony of European ideas about Orient, themselves reiterating European superiority over Oriental backwardness.”]

koloniálního státu vybudoval hegemonický status tohoto vyprávění natolik, že vyhlídky na opětovné sjednocení Hongkongu s komunistickou Čínou vyvolaly ve společnosti pocit úzkosti nad možnou ztrátou oné verze Hongkongu, která byla prezentována v diskurzu (Chan, So 2015, s. 344).

Hegemonický národní konsensus je vytvářen především prostřednictvím vzdělávacího systému, médií a propagandy. V případě Hongkongu dochází k přerámování hegemonického diskurzu především na online platformách a médiích opozičního proudu za účelem zpochybnění či dokonce vyvrácení politické hegemonie zavedené a prosazované orgány Čínské lidové republiky. Jedná se tedy o snahu těchto opozičních aktérů předefinovat vztahy mezi Čínou a Hongkongem a vymezit a zvýraznit rozdíly mezi nimi a vyzdvihnout nutnost přerušení propojení těchto dvou míst z historického a politického hlediska. Avšak rostoucí hegemonie prosazovaná čínskými správními orgány a dále vymáhána hongkongskou vládou se stala zlomovým bodem, který vzbudil povědomí obyvatel Hongkongu o možném ohrožení jejich kultury. Tato nadměrná závislost na pevninské Číně dále oslabil místní autonomii Hongkongu (Lam Wai-man, Cooper 2019, s. 148).

V reakci na riziko čínské dominance lze tedy mluvit o vzniku významného mládežnického, zejména studentského, aktivismu v Hongkongu, který se vyznačuje důrazem na místní identitu a odlišení se od zbytku Číny. Nicméně, jak již bylo zmíněno v historickém úvodu, tyto studentské tendence se v Hongkongu objevovaly v určité míře již v době koloniální správy. Tento aktivismus je charakteristický svým konfrontačním stylem, emocionálně nabitým repertoárem, tedy soubory textů, sloganů, vizuálními složkami a pokřiky, což spolu s lokálním podtónem upoutalo pozornost veřejnosti a vyzdvihlo zpochybnění legitimacy místní vlády a podstatný rozkol mezi Hongkongem a Čínou. I přesto, že většina hnutí nedosáhla toho, za co bojovala, jejich dlouhodobý účinek na politické změny nelze popřít (Ip 2019, s. 12).

Jedním z příkladů, jak se vláda SAR marně snaží začlenit hongkongskou mladou generaci do konceptu jedné Číny je snaha povzbudit pracovní příležitosti v oblasti Greater Bay Area, tedy oblast Guangdong-Hongkong-Macao. Na druhé straně stojí kontrahegemonický a alternativní diskurz, který by se dal definovat jako již zmíněná forma ochrany místní kultury (Ip 2019, s. 46).

Akademické dabaty o dalším směřování Hongkongu po předání ČLR do jisté míry neobhájovaly konzervativní, fundamentalistický nebo primordialistický narativ lokalismu a takzvaného „*Grandiose Hong Kongism*” (Lam Wai-man, Cooper 2019, s. 46), což je fenomén popisován jako určitá inferiority-superiority odpověď na koloniální zřízení v Hongkongu

(Wong 2018, s. 6). Existovala domněnka, že v globálním prostředí nejrůznějších multidimenzionálních komplexních mocenských vztahů mohou být jakékoliv hegemonické narativy potenciálně nebezpečné. Během těchto veřejných debat o determinaci Hongkongu byly prozkoumány vztahy mezi Hongkongem, Čínou a světem prostřednictvím komplikovaného vzájemného vztahu „my” vs „oni”. I když tyto diskuse nebyly přímo spojeny s politickými aktivitami nebo ideologickou propagací, měly nevyhnutelný dopad a nesly s sebou tíživou naléhavost realizace těchto myšlenek. Dalším cílem bylo vybudovat teoretický základ pro kosmopolitní charakter města, nicméně kdykoli byly univerzální hodnoty, které město zastává ohrožovány, podnikli Hongkongčané, po roce 1997, kroky k jejich ochraně, protože tyto zásady a hodnoty představují složky jádra hongkongské identity (Lam Wai-man, Cooper 2019, s. 27).

Obecně je hongkongský lokalismus hybridem. Fakt, že tyto různé myšlenky mohou koexistovat v jednotném diskurzu nebo v rámci jedné identity, poukazuje na dva klíčové body. Zaprvé to, že v Hongkongu existují různé zdroje kulturních tradic, které na jedné straně poskytly místním obyvatelům různé koncepční kategorie a podněty k formulaci jejich myšlenek, zatímco však na druhé straně čekají na vzájemné sladění. Za druhé, diskurs o hongkongském národním lokalismu dokazuje, že lokalismus může koexistovat spolu s multikulturalismem a kosmopolitanismem, i když tyto dva koncepty jsou teoreticky konfliktní vůči lokalismu (Lam Wai-man, Cooper 2019, s. 86).

2.3. Hegemonie a hongkongská percepce identity

Na druhou stranou je vhodné se podívat na situaci z odlišné perspektivy, kdy lze mluvit o jisté problematice hongkongského multikulturalismu, se kterým se město často identifikuje, ale který je konfrontován faktorem neakceptování imigrantů z pevninské Číny. Část tohoto vzdoru pramení ze snahy zajistit ochranu Hongkongu před politickou a kulturní asimilací a hegemonickou nadvládou Číny, což nakonec skončilo určitým vytvořením vlastního typu hegemonie. Proto by se dalo spekulovat o střetu místní ideologie a samotné myšlenky kosmopolitismu. Lze tedy přemítat, zda demokratický diskurs a snaha ochránit místní zájmy se neodchylují od požadavků multikulturalismu přijímat kulturní rozdíly. Tímto vymezením se proti čínskému nacionalismu ve skutečnosti vytvořil restriktivní pohled na nacionalismus v Hongkongu. Situace v Hongkongu by se dala popsat jako hybridní diskurs s až pravicově populistickými sklony, který nastiňuje intenzitu konfliktu mezi Hongkongem a Čínou ve všech

jeho aspektech. Otázkou však zůstává, jak jinak lze docílit kýžené ochrany vlastní identity před invazí politickou i kulturní (Lam Wai-man, Cooper 2019, s. 88).

Existuje zde snaha zbavit se čínského aspektu jejich identity a zjinačit Číňany z pevninské části, které staví do opozice, a upevnit silnou hongkongskou identitu s výraznými britskými charakteristikami. Toto zjinačování je možné vnímat jako snahu rozlišit tyto dvě skupiny a výrazně oddělit pevninské Číňany neboli „oni“ od hongkongských obyvatel, tedy „my“ (Lam Wai-man, Cooper 2019, s. 88).

Vnímání hongkongské identity je pravidelně šetřeno programem veřejného mínění Hongkongské univerzity (HKU POP) mezi obyvateli Hongkongu, kde se zejména v posledních letech prohlubuje odmítavý postoj proti lidem z pevninské Číny, což je spojeno s pokračujícím přílivem přistěhovalců a turistů, kteří nedodržují místní pravidla a nerespektují hongkongské hodnoty. *„Zatímco většina lidí v Hongkongu jsou etnickými Číňany, a přestože Hongkong je součástí Číny, většina lidí se neidentifikuje jako Číňané. Průzkumy z Hongkongské univerzity ukazují, že většina lidí se identifikuje jako „Hongkongčané“ (HKU POP releases survey on Hong Kong people's ethnic identity and the 2018 review and 2019 forecast survey, 2018) - pouze 11 % by se označilo za „Číňany“ (數表 Table. HKU POP SITE, 2019) - a 71 % lidí tvrdí, že se necítí hrdí na to, že jsou čínskými občany. Rozdíl je zvláště výrazný mezi mladými. Čím mladší respondenti, tím méně se cítí hrdí na to, že se stanou občany Číny (HKU POP final farewell: Rift widens between Chinese and Hongkong identities, national pride plunges to one in four, 2019)², a také čím negativněji se staví vůči politice ústřední vlády v Hongkongu,* shrnuje program veřejného mínění univerzity za první pololetí roku 2019. Tento vzdor vůči Pekingu a snaha definovat vlastní identitu se projevuje tak, že někteří mladí aktivisté dokonce požadují nezávislost Hongkongu na Číně, což velmi znepokojuje pekingskou vládu (Cheung 2020).

2.4. Hegemonie v kontextu vizuální reprezentace

Na hegemonické vztahy lze také pohlížet v kontextu vizuální reprezentace, protože jako i jiné procesy je „dívání se“ součástí diskurzu mocenských vztahů. Ať už se jedná o uvědomělé dívání nebo uvědomělý pohled, pohybujeme se v kontextu toho, co je nám umožněno vidět,

² [Původní znění: „While most people in Hong Kong are ethnic Chinese, and although Hong Kong is part of China, a majority of people there don't identify as Chinese. Surveys from the University of Hong Kong show that most people identify themselves as "Hong Kongers" - only 11% would call themselves "Chinese" - and 71% of people say they do not feel proud about being Chinese citizens. The difference is particularly pronounced amongst the young. The younger the respondents, the less likely they feel proud of becoming a national citizen of China, and also the more negative they are toward the Central Government's policies on Hong Kong." the university's public opinion programme says.]

tedy tato účast ve vizuálních praktikách, kterou považujeme za součást komunikačního aktu, slouží k tomu, abychom ovlivňovali a zároveň byli ovlivněni. I samotný okruh toho, co je nám dovoleno vidět, či naše dobrovolné rozhodnutí se nedívat, definuje podobu naší reality (Catwright, Sturken 2010, s. 19).

„Reprezentace používá jazyk a obraz k prostředkování významu okolního světa.“ Sturken a Cartwright popisují reprezentaci jako proces vidění světa, který se odehrává prostřednictvím systémů, které jsou strukturované podle určitých pravidel a konvencí a jsou podobné jazyku. I když reprezentace využívané v malbě, fotografii, digitálních médiích či filmu nejsou jazykové povahy, lze v určitých ohledech nalézt shodu, existuje tedy i přístup podle, kterého lze i vizuální materiály analyzovat pomocí metod původem z oboru sémiotiky a lingvistiky. Význam materiálního světa, jenž získává smysl a může být viděn jen skrze reprezentace, je vytvářen prostřednictvím pochopení objektů a entit v jejich specifických kulturních kontextech (Catwright, Sturken 2010, s. 22).

S pojmem reprezentace se pojí také významný proces sebereprezentace, kterým se nejen jedinci zapojují do diskurzu, ale je relevantní také pro organizace, společnosti, odbory, církve, sociální hnutí, univerzity, regiony, země a státy, které se snaží překonat své soupeře v souboji o pozornost. Bez alespoň minimální pozornosti by totiž přestaly být součástí současné komunikační a mediální společnosti. V rámci komunikační společnosti je totiž ticho a neviditelnost negativně konotované, ale naopak mluvení a viditelnost evokuje pozitivní konotace (Schroer 2014, s. 219). Podle Gillesse Deleuzeho každá strategie vizualizace nevyhnutelně také vytváří nové oblasti neviditelnosti. Na základě tohoto tvrzení je třeba přemýšlet o nově se objevující sféře viditelnosti a je nutné se vždy ptát, kdo a co zůstává neviditelné a proč (Deleuze 2003, s. 41).

Vizualita, jak popisuje Mirzoeff (2011), reguluje nejen to, co lze ukázat a co ukázat nelze, ale také způsoby, jakými se to, co lze ukázat, skutečně zobrazuje, je tedy jakýmsi historickým režimem autority. Avšak tyto regulace, jakým způsobem jedinec vidí, nejsou úplné vzhledem ke svobodě vnímání a interpretace, kterou si s sebou autonomní diváci nesou navzdory diskurzivním formacím, jejichž cílem je omezit právě tuto svobodu. Autorita vizualizace skrze určité třídění, oddělování a estetizaci porušuje autonomní „právo dívat se“ každého člověka. Jak v historickém, tak v současném kontextu se jedná o mocný nástroj nadvlády, kdy autonomie nárokováná právem na pohled stojí proti autoritě vizuality, kterou naopak zpochybňuje. *„Právo na pohled je zde silně propojeno s právem být viděn,“* dodává Mirzoeff (Mirzoeff 2011, s. 167).

Také zmíněná Foucaultova analýza vztahu moci a vědění rozpracovává téma viditelnosti. Domníval se, že fenomén popisující stav, kdy je někdo nebo něco viděno je spojený právě s tím, co nás nabádá vidět moc či vědění, nejedná se tedy o proces automatický ani přirozený. Tedy „být viděn“ je však dvojznačné privilegium, které je spojeno s výkonem moci (Hall 1997, s. 167).

V současném společenském post-hegemonickém prostředí dominuje boj o získání postavení, který je zprostředkován tímto konceptem viditelnosti utvářeným dialektikou mezi rozpory viditelnosti a neviditelnosti. Pokud je tento předpoklad boje správný, nestačí tedy pouze zahrnout do procesu vytváření symbolického významu politické a mediální elity či aktivní jedince společnosti, ale je nutné obsáhnout také druhou stranu, tedy publikum či veřejnost, které mají právě vytvářené významy ovlivnit (Wilson 2011, s. 532). K dosažení tohoto stavu post-hegemonického neoliberalismu došlo zejména skrze novinářskou a mediální produkci, tedy především v kontextu západních demokracií je stále produkce dominantně v rukou omezeného počtu soukromých vlastníků. Tedy i přes nástup internetu jako hlavního zdroje informací a s ním spojený nárůst fenoménu „user generated content“, tedy obsahu tvořeného samotnými uživateli na sociálních sítích a jiných platformách, a dále občanského žurnalismu, je stále vliv participace publika zanedbatelný, protože hlavní vliv mají dosud oficiální média (Wilson 2011, s. 528-529).

Právě v mediálním diskurzu dominuje jako objekt reprezentace proces zjinačování, který vysvětluje jevy opozičními vztahy. Zjinačování je založeno na rozdílech, které kategorizují jedince podle různých aspektů - rasy, pohlaví, sexuální orientace či třídy, avšak tento jev je často vícerozměrný (Hall 1997, s. 224). Obecně je proces zjinačování strategie, která posiluje hlavní proud tím, že odlišuje jednotlivce a odsouvá je „na okraj“ podle řady sociálně konstruovaných kategorií. K tomuto procesu zjinačování dochází prostřednictvím velkého množství postupů. Ty mohou zahrnovat odlišení na základě jazyka nebo podle statutu „rodilého“ či „nerodilého“ občana (navzdory státní příslušnosti). Navíc se může jednat také o zjinačování prostřednictvím fotografické a filmové techniky, prostřednictvím kterých je reprezentace některé osob upřednostněna - postavením do popředí nebo do středu, zatímco někteří jsou umístěni do pozadí či úplně zakrytí (Valdivia 2020, s. 133).

Hall (1997) uvádí proces zjinačování ve spojitosti se stereotypizací, kterou označuje za ústřední element ve výkonu symbolického násilí. Stereotypizace je součástí udržování sociálního a symbolického řádu a pomyslně rozděluje normální o abnormálního - přijatelné od nepřijatelného a určuje co je součástí a co není - tedy rozděluje prostřednictvím konceptu „my“

vs „oni“. Stereotypizace má podle Halla (1997) tendenci se vyskytovat tam, kde existují velké mocenské nerovnosti - moc je tedy namířena proti podřízené skupině, což dokládá na příkladu etnocentrismu podle Dyera (1977). Toto vyloučení „ostatních“ lze také porovnat s formulací Gramsciho boje za hegemonii. Dyer (1977) uvádí, že tato tendenci stanovit „normálnost“ prostřednictvím stereotypů je jeden ze způsobů vlády, přičemž se jedná o snahu vládnoucí skupinu přetvořit celou společnost podle svých vlastních světových názorů, ideologií a hodnotových systémů (Hall 1997, s. 248-249).

Dále je k pochopení vizuální reprezentace potřeba krátce představit ostatní faktory ovlivňující reprezentaci jako takovou a s ním spojený proces zjinačování. Prvním vliv lze přičíst lingvistiky, zejména teoriím Ferdinanda de Saussura, také proto, že jazyk a jeho užití ovlivňuje, jak naše kultura funguje. Významy slov tedy nechápeme pouze v jejich samotné podstatě, ale také díky tomu, že je stavíme do opozice k ostatním, čímž rozumíme významu právě skrze rozdíly. Obecně lze toto zjednodušit tak, že chápeme význam ne nezbytně proto, že bychom chápali slova sama o sobě, ale proto, že ho dokážeme definovat v opozici k ostatním a definujeme ho tedy tím, co není (Hall 1997, s. 224). Druhé vysvětlení je spjato s teorií jazyka, jehož středem je nutnost identifikovat rozdíly, protože jedině tak jsme schopni vytvořit významy, tedy skrze dialogy s „nimi“. Význam vznikne právě díky rozdílům mezi účastníky dialogu (Bakhtin 1981, s. 293-294). V neposlední řadě se jedná o vysvětlení v rámci antropologie, podle které kultura závisí na tom, že lidé přisuzují věcem význam tím, že je přiřazují rozdílnému postavení v rámci klasifikačního systému (Douglas 2002).

Na základě posledního zmíněného jevu lze vysvětlit také například představu zintenzivněného boje o zviditelnění a reprezentaci během protestů v Hongkongu na faktu, že postupně došlo k rozšíření protestních akcí, především v rámci hnutí posledního desetiletí, za hranice ostrova Hongkong, který je ekonomickým a finančním centrem území. Jedná se zejména o to, že samotný ostrov představuje prominentní a bohatší část Hongkongu, čímž rozšíření nepokojů na poloostrov Kowloon dopomohlo ke zviditelnění okolních mnohdy chudších městských částí. Toto navíc umožnilo zviditelnění dalších různých skupin obyvatelstva, čímž došlo k projevení vzdoru napříč sociálními skupinami. Obecně Hongkong jako celek ztělesňuje příklad globální snahy otevřeně kritizovat vliv Číny, jakožto světového hegemonu, čímž se město proměnilo v dějiště historického vzdoru a aktivismu, kde je důležitým faktorem vizuální zastoupení a boj o viditelnost aktivismu a grafického vzdoru kontrahegemonické snahy o umlčení. Přes koloniální i komunistické hegemonické snahy definovat Hongkong jako apolitickou a čistě ekonomicky orientovanou entitu, dějiny a

dynamika hongkongského sociálního a politického aktivismu ukazuje, že Hongkong je jednoznačně také politickým městem, kde různé sociální třídy odmítají být vizuálně a politicky ignorovány, vymazány nebo umlčeny a neváhají se postavit tváří v tvář hegemonickému útlaku (Garrett 2015, s. 395-396).

V tomto prostředí je tedy nevyhnutelný a stěžejní vzdor proti dominantní skupině. Příkladem může být vzdor kulturní, ve formě vizuální a diskurzivní, který je často přijímán za účelem poznání, popisu a interpretace toho, jak má takový vzdor cíleně zavést určité rozvratné a radikální myšlenky, stejně tak jako pohled opozice na protikladné myšlenky a praktiky, které jsou vnímané jako podřízené, závislé a dehumanizující. Když se tato zkoumání aplikují na politická hnutí, která ovlivňují v posledních desetiletí hongkongskou společnost, ukazují to, jak kritické myšlenky a názory využívající umělecké formy vyprovokávají reakci široké veřejnosti a konfrontují příznivce režimu pomocí tvorby, představitivosti a názorných ukázek (Lam Wai-man, Cooper 2019, s. 132-133).

Co se týče příkladů vizuálního aspektu hongkongského sociálního hnutí, dochází během protestů k tvorbě a rozmístění různých typů vizuálních znaků a symbolů, které navzájem vytvářejí ucelenou vizualitu protestů. Jedná se například o vlajky, typ oblečení, které účastníci na protestech nosí, plakáty, sochy, slogany, nálepky, transparenty a další. Vizuální a symbolické rozměry hnutí však přesahují okruh těchto materiálních objektů a zahrnují navíc rituální politické využití prostorů hongkongských ulic, které se stávají součástí sociální struktury protestních rituálů. Aplikujeme-li toto rozšířené pojetí vizuálního a symbolického rozměru protestů na Hongkong, je zde patrné, že kvůli jeho vysokému zalidnění a poměrně malému prostoru, se stávají jakékoli prostory veřejných prostranství a dopravních komunikací centrem protestních aktivit, které se přeměňují na jakési jeviště hnutí (Garrett 2015, s. 14-15). A právě veřejná prostranství sloužila, a nadále slouží, mimo jiné jako jakési výstavní prostory pro protestní umění, ilustrace, fotografie a plakáty anonymních kreativních skupin a umělců. Tyto vizuální materiály často korelovaly a přejímaly prvky a inspiraci ze současné asijské vizuální kultury, tedy i například z japonského anime, avšak například ikonické dílo anonymního umělce jménem Harcourt Romanticist, zobrazující hongkongského demonstranta mávajícího černou vlajkou Hongkongu, která se mimo jiné také stala symbolem prodemokratického hnutí, je inspirováno evropským uměním, konkrétně Delacroixovu malbou *Svoboda vede lid na barikády (1830)*. Spolu s díly umělců, jako je hongkongský umělec Justin Wong či Badiucao, čínský politicky angažovaný umělec žijící v exilu, byly tyto kreativní výstupy hongkongské vizuální kultury, tedy jak amatérských umělců, studentů, tak

profesionálů, jako fyzické objekty přítomny v ulicích Hongkongu a jako součást mnoha Lennonových zdí, kterým jako inspirace sloužila právě původní pražská zeď (Chow 2019).

I když se při protestech v Hongkongu často používaly nejrůznější vizuální materiály, jak bylo zmíněno, některé z nich se z důvodu snahy o zjinačení obou stran, zaměřovaly se také na zdůraznění zásadních rozdílů mezi Hongkongem a pevninskou Čínou, z nichž je zásadním dělicím faktorem jazyk. Překvapivým příkladem jednoho z těchto způsobů, jak vyzdvihnout rozdílnost kultur vizuálním způsobem, bylo mimo jiné předvedení kontrastu mezi tradičními a zjednodušenými čínskými znaky, kdy hongkongská kantonština používá tradiční a standardní čínština (též známá nesprávně jako mandarínština) znaky zjednodušené. Ke zjednodušení znaků došlo v ČLR na přelomu padesátých let minulého století za účelem pomoci negramotným občanům, pro které bylo velmi náročné učení tradičních znaků. Nicméně toto zjednodušení bylo spojeno s deformací některých slov, zejména proto, že čínské znaky často slouží jako obraz popisovaného objektu, tedy při jejich zjednodušení došlo k eliminaci důležitých aspektů. Jedním z nejznámějších příkladů, který se často používá v negativní konotaci, a vyskytl se i jako součást protestních plakátů, ve vztahu k pevninské Číně, je slovo „láska“, které ve zjednodušené verzi ztratilo část znaku, které představovalo výraz „srdce“. Opomine-li fakt, že ztráta vizuální reprezentace objektů sama o sobě je využívána pejorativně, dalším faktorem je prezentace tradiční čínštiny jako nadřazené a komplexnější formy, která má rozsáhlý historický základ a která kulturu v Hongkongu od té v Číně jasně vymezuje (Lam Wai-man, Cooper 2019, s. 142-143).

Navíc postupné přijetí zjednodušených čínských znaků a Putonghua, tedy standardní čínštiny, a marginalizace tradičních čínských znaků a kantonštiny bylo odrazem tendencí kulturní asimilace a eliminace. Příkladem může být používání Putonghua ve výuce čínštiny, což je ve skutečnosti znamením toho, jak hongkongská vláda politicky podporuje devalvaci kantonštiny. Do určité míry lze považovat nejen současné politické hnutí, ale i například deštníkovou revoluci, jako reakci na expanzi narušujícího čínského faktoru, který se stal klíčovým impulsem pro mobilizaci vzdoru obyvatel a dalo by se konstatovat, že fungoval jako stmelující prvek. Obecně lze snahu o sebeurčení tedy chápat jako odpověď na dominanci a hegemonii zavedenou pevninskou Čínou a tuto snahu lze realizovat skrze vytváření takových obrazů vzdoru a vizuální rezistence ve veřejné sféře, což umožní iniciaci demonstrací (Lam Wai-man, Cooper 2019, s. 148-149).

Dalším překvapivým příkladem použití vizuálních materiálů, jako vyjádření vzdoru, mohou být události posledních týdnů, tedy začátku července 2020, kdy docházelo kvůli

schválení nového bezpečnostního zákona k výraznému posílení cenzury, která má dopad nejen na prostředí internetu, sociálních sítí, ale ovlivňuje také to, co mohou Hongkongčané vyjadřovat na veřejnosti, tedy během protestů i mimo ně, jaké typy sloganů a hesel mohou použít na transparentech, plakátech, nálepkách, oblečení a podobně (Mozur 2020). Snaha vlády ovlivnit jakýkoli vizuální vzdor došla tak daleko, že se obyvatelé uchýlili ze strachu z možného vězení k protestům, kdy svůj nesouhlas vyjadřují pouze tím, že drží bílé papíry bez jakéhokoli textu. Avšak i toto sdělení je považováno jako dostatečně výrazné a stačí k tomu, aby jej centrální i hongkongská vláda vnímala jako symbol subverze. Jedním z incidentů bylo zatčení několika osob, které se účastnili tichého protestu, kde znakem vzdoru byly prázdné transparenty. *„Desítky protestujících se v tichosti shromáždily kolem 18 hodin, zatímco držely prázdné papíry. Tento způsob protestu se objevil poté, co vláda řekla, že populární slogan „Liberate Hong Kong; revolution of our times“ byl nezákonný,“* tedy i přes zákaz hlavního sloganu sociálního hnutí, našla veřejnost způsob vizuálního vzdoru bez použití textové složky (Grundy 2020).

3. Význam žurnalistické fotografie

Žurnalistickou fotografii lze podle Lábové (1990, s. 15) definovat následovně: *„Žurnalistická fotografie je specifickou formou žurnalistické informace, dávající prostřednictvím odrazu objektivní reality příjemci zprávu o této realitě, odpovídající na základní novinářské otázky kdo, kde, co. Současně obrazovou zkratkou nejen rozšiřuje recipientovo poznání světa, ale působí i na jeho vědomí a emoce.“*

Funkce žurnalistické fotografie ve sdělovacích prostředcích je dvojitá, jedná se o funkci informační a funkci ilustrační. Funkce informační znamená, že fotografie sama o sobě nese hlavní část informační hodnoty bez toho, aniž by čtenář nutně musel dohledávat hlavní význam v textu. Mimo jiné také působí jako první podnět, který na recipienta působí, až poté se zabývá obsahem periodika. Naopak ilustrační funkci mají fotografie, které pouze graficky doplňují novinářský text, který je nositelem informace (Lábová 1990, s. 16-17). Pokud se na funkci fotožurnalistiky podíváme optikou dnešní doby, lze také dodat, že jejím důležitým aspektem je mimo jiné prosazování různorodosti - ve smyslu toho, že je nutné představovat svět z pohledu lidí z různých prostředí. Ať již se jedná o ženy, nebinární jedince, fotografy rozličného etnického původu, či zdravotně znevýhodněné, kteří mají často přístup do prostorů, kde zachycují skutečné reprezentace, které ostatní fotografové možná nejsou schopni získat. Reprezentace ve fotožurnalistice je zásadním bodem, protože ti, kdo ovládají žurnalistické snímky, které následně recipienti do určité míry přijímají za své, řídí kolektivní vizuální příběh reality (Amer 2019). V tomto kontextu lze zmínit Hallovu teorii užití kódů ke čtení sociální reality. Ta popisuje takzvané významové mapy, které v sobě mají „zapsanou“ celou řadu sociálních významů, praktik, moci a zájmů a v rámci nich je každá kultura klasifikována. Média vytváří mapy sociální reality, aby učinila komplexitu moderního života srozumitelnou s snadněji klasifikovatelnou, tedy aby mohla být ihned pochopena, lze tedy poznat v kontextu mediálních sdělení, jak je sdělení zakódováno (tedy například i to, k jakým politickým inklinacím dochází v rámci média) (The cultural studies reader 1993, s. 97-99).

Z toho vyplývá, že lze tedy obrazy interpretovat jako důležitý nástroj, skrze něž jsou ideologie vytvářeny a do kterých jsou také promítány. Reprezentace pomocí obrazů a médií společnost zapojuje do procesu, při němž ovlivňuje představy jednotlivců, kteří následně buď odmítají či přijímají určité názory a hodnoty jim prezentované skrze obrazy. Avšak vizuální kultura není pouhou reprezentací, nýbrž je přímou součástí mocenských vztahů a ideologií, které se dají obecně definovat jako všudypřítomné různorodé hodnotové systémy na všech úrovních společenského života, tedy i politiky. Z tohoto tvrzení mimo jiné vyplývá důležitý

význam novinářské fotografie, která je nevyhnutelnou součástí žurnalistiky (Cartwright, Sturken 2010, s. 45). V tomto kontextu lze stručně připomenout nepopiratelný význam ikonických žurnalistických fotografií, které svým dopadem přispěly k ovlivnění politických či společenských událostí, či změnily pohled společnosti na jejich vývoj. Příkladem může být světoznámá fotografie z náměstí Nebeského klidu v Pekingu z roku 1989. Její hodnota se odráží od zpravodajských hodnot, ale mimo její denotativní význam, který popisuje osamocенého mladíka stojícího uprostřed silnice před zástupem tanků, je důležitým faktorem především právě její konotativní a symbolický význam boje proti mocenské převaze. Tato fotografie je tedy stala ikonou politického boje za svobodu slova, stejně tak, jako zmíněná fotografie přezdíváná „Umbrella man” pořízena během deštníkové revoluce v Hongkongu viz Obr. 1 (v příloze). Některé novinářské fotografie tedy přesahují rámec informační a stávají se součástí dějin (Cartwright, Sturken 2010, s. 46-47).

3.1. Zpravodajské hodnoty a význam žurnalistické fotografie v online éře

Co se týče významu novinářských fotografií, podle Halla (1973) je důležité rozlišit dva faktory, tedy novinářskou hodnotu fotografického znaku a jeho ideologickou rovinu. Hall se domnívá, že zpravodajská fotografie se musí nejprve zkoumat na úrovni toho, co nazývá formálními zpravodajskými hodnotami, a až poté lze nahlížet na ideologickou rovinu (Cohen, Young 1981, s. 232). Trampota (2006) zpravodajské hodnoty definuje následovně : *„Zpravodajské hodnoty představují vlastnosti, které událost musí mít, aby byla vybrána a stala se zprávou.”*

Dodává, že pojetí zpravodajských hodnot nadále koresponduje s výsledky výzkumu ze šedesátých let minulého století Galtunga a Rugeové, kteří je definovali následovně: *„frekvenci, práh pozornosti, jednoznačnost, význam, souznění, překvapení, kontinuitu, variaci, vztah k elitním národům, vztah k elitním osobám, personalizaci a negativitu.”* (Trampota 2006, s. 26-27) Avšak v současné době se žurnalistickým vizuálním materiálům dostává více pozornosti, zejména proto, že v posledních desetiletích došlo na poli lingvistické analýzy vizuálních obrazů k významnému pokroku. Jedním z příkladů jsou sociální sémiotické přístupy spojené především s Kressem a van Leeuwenem (1990/1996), které umožňují systematický výzkum potenciálu obrazů a jsou inspirovány systémovou funkční lingvistikou (Capple 2013, s. 5). Z tohoto důvodu je nutné zpravodajské hodnoty přizpůsobit i v ohledu žurnalistické fotografie. Ve své studii Bednarek a Caple (2016, s. 435-455) představují zpravodajské hodnoty v kontextu vizuálních materiálů. Než však popíšeme jejich definice, lze připomenout, že ve své

předchozí studii upozorňují, že u novinářských fotografií je nutné brát v potaz dva faktory. Prvním jsou souvislosti mezi zobrazovanými osobami, tedy kde a s kým jsou fotografovány a dále je také podstatné, kolik z toho, co je zobrazeno, je či není součástí snímku, tedy kolik je zachyceno v rámci fotografie. Nedílnou součástí těchto faktorů jsou v neposlední řadě také technické vlivy včetně rychlosti závěrky, clony, ohniskové vzdálenosti, úhlu a také jaký byl použit objektiv, který má nepopíratelný vliv na to, jak zkreslený či přirozený je snímek (Bednarek, Caple 2012, s. 105). Zpravodajské hodnoty v jejich pojetí následně popisují nejen v kontextu obsahu, ale také fotografické techniky. Jako první hodnotu představují *negativitu (negativity)*, která odkazuje nejen na negativní události a emoce, ale také jejich dopady, příkladem může být zatčení osob, následky přírodních katastrof a podobně. Z technického hlediska je tu připomenuto užití úhlu zdola, tedy postavení diváka do dominantní pozice, či rozmazané záběry zvýrazňující nestabilitu události. Druhou hodnotou je *nadčasovost (timeliness)*. Snímky představují relevantní časové určení - roční období, svátky a jiné důležité události. Třetí hodnota hovoří o *blízkosti (proximity)*, ať již kulturní či geografické, kdy je z fotografií možné vyčíst díky textovým elementům místo pořízení snímku, nebo ukazují známé památky a místa, které usnadní identifikaci lokality. *Jedinečnost (superlativeness)* je čtvrtým faktorem, který popisuje komplexnější bod, který v sobě zahrnuje například repetici zásadních prvků zachycené situace, tedy obsažení celého jevu, nejen jeho části, dále zobrazení extrémních emocí či zvýraznění kontrastu mezi zobrazovanými objekty, čehož je docíleno díky výběru určitých objektivů a úhlů, které dále zdůrazní rozdíly. Neostré snímky také mohou umocnit pocit nebezpečí a nestability. Pátou hodnotou je poté vztah k elitám (*eliteness*), což bychom mohli srovnat s hodnotami „vztah k elitním národům, vztah k elitním osobám“, jak je definovali Galtung a Rugeová. Fotografie v tomto bodu musí vyobrazovat důležité osoby veřejného života nebo osoby v uniformách či jinak významné jedince. V tomto případě je často použit úhel zdola, který umocňuje pocit významnosti fotografovaných osob. Šestá hodnota je *účinek (impact)*, který jak název napovídá, pojednává o dopadu událostí, tedy často zachycuje negativní situace, scény zkázy a s nimi spojené emoce. *Novost (novelty)* je sedmým bodem, který popisuje události, které jsou neočekávané a vymykají se společenské normě, dále je zde zahrnuto vyobrazení překvapení a šoku účastníků události nebo také juxtapozice elementů, které jsou součástí rámu a vyvářejí tvrdý kontrast. Osmou hodnotou je *personalizace (personalisation)*, která se vyskytuje v momentě, kdy fotograf dává události „obličej“. Jedná se především o blízké portréty jedinců, kteří jsou součástí události. Předposledním bodem je pak *konsonance (consonance)*, kdy fotografie představují stereotypní zobrazování událostí, osob či zemí, například období Vánoc - vánoční stromek. Poslední hodnotou je *estetický půvab*

(*aesthetic appeal*), čímž odkazují na estetické kvality fotografie, které jsou často podpořeny také vhodnou kompozicí a výběrem barev (Caple, Bednarek 2015, s. 448).

Pokud se vrátíme k Hallově teorii, která připomíná také ideologickou rovinu fotografie můžeme k tomuto vysvětlení použít jeho příklad - fotografii demonstranta, který kope policistu. Taková fotografie podle Halla splňuje podmínky novinářských hodnot, protože popisuje nedávnou událost, která je dramatická kontroverzní a neobvyklá. Až poté je možné propojením této takzvané dokončené zprávy s interpretací vytvořit druhotné významy s mocným ideologickým obsahem. Pokud policistu záměrně fotograf, či následně editor umístí do středu fotografie a stane se centrem obrazu, můžeme se z ideologického hlediska domnívat, že byl policista představen jak hrdina příběhu, jedná se tedy o interpretaci konotativně umocněnou fotografií. Nicméně v praxi existuje pravděpodobně malý či žádný rozdíl mezi těmito dvěma pohledy na produkci zpráv, protože editor často nejen zkoumá a vybírá fotografii z hlediska účinku na recipienta, dramatického významu, jedinečnosti, kontroverze, či váhy zobrazené události, tedy podle faktorů formálních zpravodajských hodnot, ale současně během tohoto procesu zvažuje, jak na tyto hodnoty bude nahlíženo a jak budou rámovány, tedy interpretačně kódované (Cohen, Young 1981, s. 232). Hall vysvětluje proces kódování tak, že při produkce zpráv se neobejde bez svého diskurzivního aspektu a také je formována skrze významy a myšlenky jednotlivců a institucí. Výstavba zprávy je tak rámcována skrze proces produkční struktury s ohledem na využívání znalostí o produkčních rutinách, historicky definované technické dovednosti, profesní ideologie, institucionální znalosti, definice a předpoklady a v neposlední řadě také s ohledem na předpoklady týkajících se publika (Hall 1993, s. 92 v *The cultural studies reader*). Jiráček a Köpplová (2015) dodávají k Hallově textu *Encoding and Decoding*, který proces kódování popisuje, následující: „*V této stati vycházel z teoretického postulátu hegemonie, podle něhož je do mediálního textu vždy zakódována dominantní ideologie. To je dáno tím, že výrobci médií mají vyvinuté postupy a rutiny, které obsahují představu, jak se konkrétní mediální obsahy mají sestavovat, a témata a významy (jež jsou ideologické svou podstatou) přebírají podle Halla z okolního světa.*” Avšak není zaručeno, že publikum nutně přijme zakódovaný význam, protože sdělení i přesto zůstávají polysémická, tedy významově mnohoznačná (Jiráček, Köpplová 2009, s. 226).

Avšak v dnešní společnosti nelze mluvit jen o významu profesionální tvorby zpráv, tedy do žurnalistického procesu se více zapojuje i široká veřejnost, která nemá osvojené postupy ani profesní rutiny. K tomuto jevu nepřispěl pouze pokročilý vývoj technologií, ale také také s ním spojené proměny mediálního trhu a trhu s informacemi, kdy spotřebitelé

nepřetržitě navštěvují webové stránky médií za účelem získání informací ve dne i v noci, se změnilo i tempo žurnalistické práce. Tato povaha tvorby zpráv vytváří neustálou potřebu vzniku nového vizuálního obsahu a tím se rozšiřuje i trh bezplatných digitálních fotografií a videí (Marland 2012, s. 215). Nevyhnutelně tedy také došlo normalizaci užívání obsahu, který není nutně pouze od profesionálů, ale je vytvořen v rámci občanského žurnalismu a objevuje se nejen v tradičních, ale i online médiích. V době konvergenční žurnalistiky zastává novinář mnohorozměrnou roli, kdy má za úkol vytvářet texty, zvukové a video záznamy i fotografie. Nicméně stejné technologie, které transformují pracovní podmínky mnoha novinářů, poskytují také občanům nástroje, které jim umožňují přispívat do zpravodajských médií. Občanská žurnalistika je tedy považována za druh reportáže, v níž obyčejní lidé dočasně přijímají roli novináře, aby se mohli účastnit tvorby zpravodajství (Allan 2013, s. 9).

V dnešní době, kdy většina lidí vlastní mobilní telefon s fotoaparátem se v podstatě změnila role běžného občana z příležitostného pozorovatele na potenciálního fotoreportéra. Dalším důležitým nástrojem v současné době, který napomáhá rychle sdílet fotografický obsah jsou sociální sítě, tedy především Twitter, domnívá se bývalý viceprezident Associated Press (AP) Santiago Lyon. I když většinovými dodavateli novinářských fotografií pro, nejen, americký trh jsou Associated Press spolu s Reuters a Getty Images, fotožurnalisté často využívají zmíněný Twitter, který často upozorňuje velké novinářské organizace na potenciální vodítka a mapuje vývoj příběhů a usnadňuje tím práci novinářům. Navíc zde novinářské agentury získávají první fotografické materiály, které se po ověření stávají součástí novinářských obsahů. *„Pokud se objeví zlomový příběh, ať už se jedná o probíhající krizi nebo vývoj na místě velmi aktivně procházíme weby na sociálních sítích za účelem získání prvních informací a snímku z místa události. Například v rámci Associated Press existuje poměrně rozsáhlý systém mechanismu, který má za úkol identifikovat a zachytit obsahy občanských žurnalistů,“* dodává (Keller 2011).

3.2. Politická interpretace fotografie

Zapojení fotografie do politického rámce, jako podmínku a důsledek setkání, ji staví do širšího socio-politického kontextu, který ji vytváří, a identifikuje politickou výpověď, která fotografie představuje. *„Fotografie je produktem setkání několika protagonistů, zejména fotografa a fotografovaného, kamery a diváka.“* Z tohoto pohledu lze diskutovat o fotografii odebrané z dichotomie „uvnitř a vně“, tedy dichotomie pozorovaného/diváka nebo dichotomie

mezi tím, co leží uvnitř a co leží mimo rámeček fotografie. Azoulay tedy konstatuje, že je důležité se ptát, co je vynecháno při prohlížení fotografovaného objektu (Azoulay 2011, s. 11).

V tomto kontextu této otázky lze krátce připomenout teorii rámcování, která se týká způsobu, jakým se kombinují zájmy, zprostředkovatelé zpráv, zdroje a kultura, aby poskytly koherentní způsoby porozumění světu, které jsou formovány pomocí všech dostupných slovních a vizuálních symbolických zdrojů. Rámce jsou tedy organizační principy, které jsou trvalé v průběhu času a zároveň společensky sdílené a symbolicky fungující, aby poskytly smysluplnou strukturu sociálního světa (Entman 2006, s. 11). Podle Entmana (2004, s. 52) je rámcování je: „*vybrat některé aspekty vnímané reality a učinit je významnější v komunikačním textu tak, aby podporovaly zvláštní definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení anebo doporučené řešení pro popsany předmět.*” Rámcování má důležité důsledky také pro politickou komunikaci. Rámce upozorňují na některé prvky reality a zakrývají jiné, což může vést konzumenty mediálních zpráv k rozdílným reakcím, kdy některé rámce mohou korespondovat s tím, jak jedinec realitu vnímá, nebo naopak mohou být kontrastní a neshodovat se s divákovými hodnotami a vyvolat názorový konflikt. Rámcování má tedy významnou roli při uplatňování politické moci, přičemž samotný rámeček ve zprávě je otiskem moci (Entman 2004, s. 55).

I přesto svou důležitost je vliv vizuální komunikace často přehlížen v rámci velkých narativů politiky, demokracie a veřejné sféry (Grabe 2009, s. 3). Avšak ignorováním vlivu vizuální části zpráv může dojít k tomu, že přehlédneme faktory, které hrají důležitou roli v divákově vnímání podnětů, přijetí informace a jejího následného zhodnocení. Je však nutné si uvědomit, že například politické kampaně aktivně užívají strategií vizuálního rámce tak, aby propagovaly požadované kandidátské kvality a oblíbená témata a posílily svou pozici. Tedy i rutiny novinářské práce vedou často k používání opakujících se vzorců, co se týče používání kamery i editačních postupů, včetně výběru úhlů kamery, pohybů objektivů, i následné selekce záběrů a celkového zhotovení příběhu, díky čemuž jsou kandidáti často zobrazováni ve více či méně příznivém vizuálním světle. Navíc zachycení neverbálního chování kandidátů přidává další rozměr vizuální informace, vyvolává emoce, formuje dojmy a ovlivňuje postoje publika, tedy záleží na následném výběru záběru, které formují finální celkový dojem (Grabe 2009, s. 5).

Leeuwen a Jewitt (2001) vysvětlují, že také úhel kamery je důležitým prvkem, který lze zkoumat pro zmapování potenciálních významů fotografií. Například, pokud je jednotlivce zobrazený shora, zespodu nebo na úrovni očí, ze strany nebo zezadu, tyto okolnosti vytváří symbolické vztahy mezi fotografií, fotografem a divákem. Když se díváme na něco zdola, je

nad námi vykonávána symbolická moc, zároveň při pohledu shora cítím moc nad zobrazovaným objektem. Naopak form u symbolické rovnosti vytváří zobrazení při pohledu v úrovni očí. Navíc způsob, jakým je objekt zobrazen, může nadále vyvolat pocit účasti, jakéhosi spojení se zobrazovaným, anebo naopak pocit odcizení. Avšak symbolické vztahy, které vytvářejí fotografie neodrážejí nutně realitu, tedy fotografie zachycené určitým úhlem nám mohou poskytnout jakousi falešnou představu rovnosti, například v případě politických fotografií (Van Leeuwen 2004, s. 135-136).

Vzhledem k vizuální povaze současného politického dění, všichni usilují o to být vidět, čehož lze dosáhnout díky médiu fotografie, které umožňuje politickým aktérům se prezentovat a v některých případech i napomáhá v úsilí o vytvoření podpory veřejnosti. Jedná se tedy o snahu „být viděn“ a být součástí mediální a komunikační společnosti a také je touto viditelností spojen faktor moci, což definovala předchozí kapitola. Vlády, mezinárodní agentury, politické strany, sociální hnutí i nevládní neziskové organizace usilují o viditelnost, ať už s úmyslem o získání zmíněné podpory, nebo naopak k vytvoření opozice k určité politice, iniciativě či události (Johnson 2011, s. 622).

Pro neverbální komunikaci v politice jsou vizuální materiály významným prvkem v rozhodování a tvorbě názorů. Vizuální materiály slouží jako prostředek urychlující rozhodovací proces, vyvolávají emoce a dochází ke kognitivním procesům, přičemž mají vliv na politické postoje a chování. Vystavením občanů neverbálním informačním záležitostí ovlivňuje vytváření politických hodnocení, rozhodování o volebních preferencích a jejich politickou participaci (Dumitrescu 2016, s. 1661).

Studie z roku 2020 zaměřující se na účinky fotografií v digitálních médiích na politickou účast online popisuje, že vzhledem k tomu, že v digitálních médiích jsou obrazy stále důležitější a stále větší počet občanů používá tato média k získávání informací týkajících se politiky, mají mediální obrazy potenciál mobilizovat politickou participaci i v online prostoru (Gaise, Heck, Panke 2020). Teorie participace však dále naznačuje, že formy mediální participace na nízké úrovni, tedy převážně online, se mohou dále rozšířit i na náročnější formy, jakými jsou například i protesty nebo vyšší pravděpodobnosti účasti ve volbách. V rámci politické a komunikační vědy má vliv textových sdělení na mobilizaci participace veřejnosti dlouhou tradici, nicméně výsledky, nejen, této studie dále doplňují zásadní roli vizuálních materiálů, které čtenáři vnímají jako zvláště relevantní, význačné a zpravodajsky hodnotné výrazně ovlivňují proces participace (Gaise, Heck, Panke 2020, s. 20-22).

Na závěr lze uvést příklad účinků vizuálních materiálů na politickou participaci z Hongkongu, kde v průběhu protestů v roce 2019 vizuální materiály hrály významnou roli v informování a mobilizaci obyvatel. Toto ovlivnění politiky vizuálními svědectvími, tedy výskytem fotografií v médiích a na sociálních sítích, lze určitým způsobem ukázat na příkladu hongkongských voleb, které se konaly v listopadu 2019, jejichž účast dosahovala rekordních tři milionů obyvatel, přičemž mnoho voličů čekalo i několik hodin na odevzdání svých hlasovacích lístků. „*Voliči z Hongkongu předvedli nebyvalou podporu demokratickým kandidátům v místních volbách, projeví tak obrovskou vlnu solidarity s městským protestním hnutím a vládě naznačili nesouhlas s jejím řešením krize.*” V absolutních číslech, ale i v míře účasti je jednalo o nejvýznamnější projev demokratické participace, jaké Hongkong zažil (Hong Kong voters deliver landslide victory for pro-democracy campaigners. *The Guardian* 2019).

Souhrn teoretické části

Teoretická část práce měla za cíl nastínit rámec, který bude následně aplikován v praktické části. Pro komplexní pochopení politické a společenské situace v Hongkongu bylo potřeba představit interdisciplinární souhrn, který odkryl vzájemné vlivy a vztahy a pomohl analyzovat tyto události z různých perspektiv. Pro porozumění současné politické situace v Hongkongu bylo nutné představit historický vývoj území a vlivy, které působily na formování hongkongské společnosti a národní identity v kontextu koloniálního vlivu a následného vlivu Čínské lidové republiky. Tyto aspekty byly rozvinuty dále v druhé kapitole, kde byla představena teorie hegemonie, která byla aplikovaná, jak na vztahy s Čínou, tak na samotnou situaci v Hongkongu. Dále práce zmapovala hegemonický diskurz v současném Hongkongu. Dále bylo prozkoumáno provázání s teorií vizuální reprezentace, přičemž s ní spojené teorie viditelnosti byly zkoumány mimo jiné na samotné organizaci protestů. V neposlední řadě byla teoretická část zakončena kratší kapitolou věnující se žurnalistické fotografii, která je dominantním prvkem analytické části. Byl přiblížen nejen její význam, ale následně byla zkoumaná v kontextu politické sféry, navíc byla popsána její role a vliv v oblasti politické participace obyvatel. Byly nastíněny také teoretické rámce, které ovlivňují to, jak fotografie působí na recipienty a navíc byly představeny zpravodajské hodnoty a další faktory ovlivňující mediální produkci. Tyto definované teoretické rámce budou dále použity v praktické části, kde poslouží pro hlubší analýzu shromážděných materiálů a poskytnou ucelený návod k lepšímu dekodování významů obrazových výstupů a rozhovorů.

4 Metodologie

4.1. Metodologie vizuální analýzy

Novinářská fotografie byla často považována za méně důležitou složku žurnalistiky, tedy jaksi byla v pozadí oproti textu. Již od vzniku fotografie v polovině 18. století byly obrazy dlouho považovány pouze za doplněk žurnalistiky, který ilustruje a je nutně doplněn o slovní popisy (Allan 2005, s. 118). Avšak žurnalistická fotografie je klíčovým účastníkem procesu storytellingu, stejně jako text, který ji obklopuje. Fotografie je sociální konstrukt, který významně přispívá k významu zpravodajských textů, proto je nutné ji zkoumat ve stejném rozsahu jako textové prvky žurnalistických materiálů (Van Leeuwen, Jewitt 2004, s. 3). Proto v rámci této kapitoly budou analyzovány obrazy podle zmíněné sociálně sémiotické analýzy, která bude dále podrobně představena. Její popis bude převážně založen na publikacích *Reading images : the grammar of visual design* (Kress, van Leeuwen, 1996, 2006) a z něj vycházející stati *Visual Meaning: a Social Semiotic Approach* (Jewitt, Oyama 2004), která je součástí publikace *The Handbook of Visual Analysis* (Jewitt, van Leeuwen, 2004), aplikovatelnost na poli fotožurnalistiky bude ukotvena knihou *Photojournalism : a social semiotic approach* (Caple, 2013).

4.1.1. Sociální sémiotika

„Sociální sémiotika je syntézou několika moderních přístupů ke studiu sociálního významu a sociálního jednání. Jedním z nich je samozřejmě samotná sémiotika: studium našich sociálních zdrojů pro sdělování významů ... Formální sémiotika se zajímá především o systematické studium samotného systému znaků.“ (Lemke 1990, s. 183) Obecně lze sociální sémiotiku tedy definovat jako pokus, jak popsat a pochopit způsob, jak lidé vytvářejí a sdělují význam v konkrétních sociálních prostředích (Kress 2005, s. 266).

Rowley-Jolivet (2004) odkazuje na několik studií (O'Toole, 1994; Kress a Van Leeuwen, 1996, 1998, 2001; Van Leeuwen, 1996; Jewitt a Oyama, 2001), které rozvádějí téma sociální sémiotiky, kdy sémiotickou práci tvořenou vizuálními prostředky či dalšími způsoby komunikace, lze rozdělit do tří kategorií. Charakterizuje tedy tři metafunkce (ty budou v následující podkapitole podrobně popsány): *reprezentativní* metafunkce, která reflektuje reprezentaci světa konkrétně či abstraktně, dále definujeme *interakční* metafunkci, která pojednává o mezilidských vztazích mezi komunikujícími stranami a v neposlední řadě metafunkci *kompoziční*, která propojuje předchozí dva aspekty do uspořádaného celku (

Rowley-Jolivet 2016, s. 145). Ať už se tedy jedná o obraz, politický plakát nebo reklamní sdělení, tyto obrazy představují nejen svět, ať už abstraktním nebo konkrétním způsobem, ale navíc, ať už obsahuje textový prvek či nikoli, hraje roli v nějaké interakci a utváří rozpoznatelný typ textu. Například díváme-li se na obraz, kde je zobrazeno více lidí, jsme schopni na základě jejich charakteristik rozpoznat o koho se jedná a zda jsou zobrazovaní v určité interakci, dále z obrazu můžeme vyčíst, v jakém prostředí byl snímek pořízen, což lze popsat jako zmíněnou *reprezentativní* funkci. Naopak skrze jejich gesta a pohledy lze dále definovat, o jaký typ vztahu se jedná, například zobrazení dvojice v objetí můžeme identifikovat jako romantický vztah. Navíc pokud je přítomný doprovodný text, může tento faktor ovlivnit následné vnímání situace. Tyto body lze shrnout do kategorie *interakční* funkce. V neposlední řadě *kompoziční* funkce napomáhá pochopit obraz jako celek, na základě spojení jednotlivých prvků výjevu, následně tedy zařadíme vizuální materiál do různých kategorií - reklamní sdělení, žurnalistická fotografie, politicky laděný plakát a další (Van Leeuwen, Oyama 2004, s. 140).

Dalším důležitým faktorem, který může pomoci odkrýt významy ve vizuálních materiálech, je úhel pohledu. Ten má ve fotografii také významový potenciál, i když nelze zcela přesně definovat, co přesně každý úhel značí, vytváří nevyhnutelně symbolický vztah diváka či tvůrce obrazu a zobrazovaného. Tento fenomén byl krátce zmíněn ve třetí kapitole teoretické části, ale pro potřeby analýzy bude znovu připomenut a rozvinut. Obecně lze tedy konstatovat, že divák je vždy konfrontován s tím, co je na obraze, k čemuž následně přijímá určitý postoj, jenž může být ovlivněn významy spojenými s úhlem zobrazení objektu. Zkráceně tedy akt dívání se je spojen se symbolickou silou. V případě úhlů lze připomenout, že pokud se na něco divák dívá shora, má nad pozorovaným symbolickou moc, naopak pokud něco shlíží na diváka, má tuto moc zobrazovaný objekt. Úhel na úrovni očí je spojen se symbolickou rovností. Co se týče horizontálního úhlu, ten může značit buď zapojení nebo odstup. Konkrétně přímý pohled umožňuje maximální zapojení diváka, naopak vyobrazení z profilu diváka odsunuje na okraj (van Leeuwen 2004, s. 3). V neposlední řadě je vhodně připomenout důležitost rozboru výrazu tváře, kdy napětí v obličejových svalech lze také vzít v úvahu při určování, zda jsou emoce, které jsou vyjádřeny, pozitivní, negativní nebo neutrální (Caple 2013, s. 75).

4.1.1.1. Sociálně sémiotická analýza žurnalistických vizuálních sdělení

Jak bylo dříve uvedeno, bude pro potřeby práce použita metoda Kresse a van Leeuwena (1996, 2006), která poskytuje popisný rámec vizuální analýzy, avšak sama o sobě nenabízí vše potřebné pro sociologickou interpretaci obrazů, ale je účinná při odhalování skrytých významů. Z tohoto důvodu bude primárně představen a následován návod publikace *The Handbook of Visual Analysis* (Jewitt, Oyama, 2004, s. 154).

Sociálně sémiotická vizuální analýza představuje postup, jak podrobně a explicitně analyzovat významy stanovené syntaktickými vztahy mezi lidmi, místy a věcmi zobrazenými na vizuálních materiálech. Jak bylo zmíněno v předchozí podkapitole, tyto významy nejsou charakterizovány pouze jako reprezentativní, ale také jako interakční, se zaměřením na modalitu a vnímanou hodnotu pravdy obrazů, v neposlední řadě se jedná například o způsob umístění textu a obrazů, což spadá do kompoziční charakteristiky (Van Leeuwen, Jewitt 2004, s. 3). Pro hlubší pochopení těchto funkcí je nutné je dále charakterizovat.

Reprezentativní význam

Jak již bylo dříve naznačeno, *reprezentativní* význam je především vyjádřen vyobrazeními „účastníky“, ať se jedná o osoby, věci či místa, která jsou hmotného či abstraktního charakteru. Vizuální struktury mohou být děleny na *narativní*, které představují probíhající události, procesy změn a přechodná prostředí, oproti tomu *koncepční* reprezentující účastníky z hlediska jejich obecnější a více či méně stabilní a nadčasové podstaty, v rámci třídy, struktury nebo významu (Kress 2005, s. 79).

Caple (2013) přeformulovala tyto rámce pro potřebu žurnalistické fotografie. Podle ní jsou žurnalistické fotografie obecně charakteristické *narativními* strukturami. Ty obvykle zahrnují účastníky, kteří něco vykonávají. Navíc reprezentativní struktury v rámci žurnalistické fotografie nevyhnutelně vždy obsahují účastníky či *procesy* a *okolnosti* děje, proto pro potřeby fotožurnalistiky budou koncepční struktury vynechány. *Okolnostmi* děje lze především popsat prostředí a analyzovat, zda je rozpoznatelné na základě zobrazených znaků či nikoli. *Procesy* dále dělíme na *akce* a *reakce*, kdy ve fotožurnalistice se věnujeme snímkům, které zobrazují akci, protože reakce jsou typičtější pro reklamní materiály. *Akce* lze dále rozlišovat na *transakční* a *netransakční*. Transakční struktury vyjadřují propojení „aktéra“ a „cíle“, což bude vysvětleno na příkladu v následující části, zatímco *netransakční* struktury jsou ve fotožurnalistice méně časté a popisují obrazy, kde chybí onen cíl, který je často mimo snímek,

není tedy divákovi zřejmý (Caple 2013, s. 59-62). Narativní obrazy, či scény zobrazené v obrazech jsou rozeznávány přítomností vektoru. Vektor si lze představit ve formě čáry, často diagonální, která spojuje účastníky, přičemž vektor vyjadřuje dynamičnost, konání a dění a je *obousměrný* či *jednosměrný*. Tyto významy mohou být vyloženy diváky různými způsoby, avšak rozsah možností není neomezený. Držení těla, gesta, pohledy a další prvky společně vytvářejí vektory, které spojují účastníky, tedy osoby, věci či místa, mezi sebou. Lze si tedy představit scénu, na které je vyobrazena osoba držící květiny a zároveň pozorující je. V tomto případě se v obraze nachází „aktér“, tedy osoba a „cíl“, tedy květiny. Tuto situaci lze popsat tedy jako *jednosměrnou transakční akci*. Opačným případem by bylo vyobrazení osoby, která ukazuje předmět někomu, kdo není zobrazen ve snímku, v tomto případě by se jednalo o *netransakční akci*. Pokud středobodem snímku je například pouze budova či určité místo, lze jej analyzovat v rámci *okolností*, pokud na obraze není zobrazena akce (Caple 2013, s. 68-69).

Interakční význam

Obrazy utváří vztah mezi divákem a zobrazovaným uvnitř rámu, čímž komunikují s divákem a naznačují, jaký postoj by měl k vyobrazovanému recipient přijmout. Při realizaci těchto významů hrají klíčovou roli tři faktory, vzdálenost, kontakt a úhel pohledu, které společně formují vztahy (Jewitt, Oyama 2004, s. 142). Tyto interakční významy mají několik forem: mohou se tvořit v rámci obrazu mezi zastoupeným účastníky, dále skrze obrazy, tedy mezi tvůrcem obrazu, což v našem kontextu mohou být mediální instituce, a recipientem. V neposlední řadě se může jednat o vztah obsahu obrazu a osoby, která si obraz prohlíží, který může být založen na jejich vlastních zkušenostech či hodnotách. Následně budou představeny způsoby vizuálního zakódování interakčních významů v obrazech, které jsou zastoupeny prostřednictvím tří souběžných systémů, konkrétně se jedná o *kontakt*, *sociální vzdálenost* a *přístup* (Caple 2013, s. 69-70).

První zmíněný *kontakt* je navázán skrze pohled nebo v určitých případech gesta mezi divákem a prezentovanými účastníky, kdy přímý oční kontakt je považován za bezprostřední oslovení diváka. Tento způsob kontaktu je podle Kresse and van Leeuwena (2006) nazýván *žádost*, kdy se mezi zobrazovaným, který se dívá přímo do kamery, a divákem vytvoří pomyslný vztah. Na druhé straně stojí *nabídka*, která je charakteristická tím, že nezobrazuje přímý oční kontakt mezi divákem a zobrazovaným, který spíše slouží jako objekt pozorování (Kress 2005, s. 117-119).

Druhým systémem je *sociální vzdálenost*, která je charakterizována kombinací velikosti záběru a jeho použitého typu, konkrétně se jedná o detail, polocelek a celek. Nicméně

tato kritéria mohou být do jisté míry subjektivní, proto nastíníme pojetí van Leeuwena (2006), podle nějž detail odpovídá zobrazení do úrovně ramen a navazuje *důvěrný vztah*, polocelek končí v úrovni pasu a je spojen se *společenským vztahem* a celek zobrazuje většinou celou postavu a působí *neosobně* (Caple 2013, s. 71).

Posledním bodem je pak *přístup*, který je následně definován úhlem záběru, čemuž však předchází určení *objektivita* či *subjektivita*. Jak z názvu již vyplývá, *objektivita* se váže k vizuálním materiálům technické a vědecké povahy, jako například mapy a nákresy, které pro účely této práce nebudou dále rozebírány. Naopak *subjektivita* realizuje subjektivní *zapojení* nebo *odstup* diváka ve vztahu k vyobrazovaným účastníkům. Je tedy charakterizována opět úhlem kamery, který byl vybrán pro pořízení snímku, jak již bylo v kapitole 4.1.1. zmíněno.

Kompoziční význam

Na kompozici může být nahlíženo jako na prvek, který spojuje dvě předchozí metafunkce a vytváří koherentní a komplexní celek. Také v případě kompozičního významu lze popsat tři systémy: *informační hodnotu*, *výraznost a rámování*. Stručně lze informační hodnotu definovat tím, kde jsou účastníci umístěny v obrazem, výraznost mluví o tom, jak velkou část snímku zaujmají a rámování popisuje, jak jsou spojeni s ostatními prvky v obraze (Caple 2013, s. 80-81).

Rozsah *výraznosti* a *rámování* lze vyjádřit na rozdíl od předchozích systémů prostřednictvím intenzity, tedy od minima do maxima. *Výraznost* konkrétně popisuje míru, do jaké prvek upozorňuje sám na sebe v rámci snímku. Tohoto lze při fotografování dosáhnout prostřednictvím barvy, ostroty a hloubky pole, zvýrazněním popředí/pozadí a překrytím jinými prvky a v neposlední řadě zvýrazněním velikosti zastoupených účastníků ve vztahu k ostatním prvkům snímku. Tyto aspekty mohou snížit nebo naopak zvýšit vizuální váhu prvků a buď jejich přítomnost upozadit nebo zvýraznit. *Rámování* můžeme navíc vnímat nejen v rámci snímku, ale také v kontextu ostatních fotografií, pokud jsou s ním spojeny. V kontextu jednoho snímku je rámování spojeno především s prostorovým složením prvků. Dále je charakterizováno stupněm, v jakém jsou prvky na snímku navzájem spojeny nebo odděleny. Tyto vztahy jsou zakódované skrze vektory nebo linie nebo prostřednictvím seskupení prvků dohromady za účelem vytvoření jediné informační jednotky (Caple 2013, s. 81-82). Za doplňkový prvek kompozičního významu lze považovat *modalitu*. Modalita označuje, jak je vnímaná platnost a spolehlivost vizuální zprávy. Snímky s vyšší modalitou se zdají být reálnější, avšak „realita“ snímků však může být problematická (Harrison 2003, s. 56). Lze tedy říct, že čím větší shoda existuje mezi tím, co vidí divák na snímku a tím, co lze spatřit ve skutečnosti v konkrétní situaci

pod specifickým úhlem pouhým okem, tím vyšší je modalita obrazu. Toto je pouze teoretický rámec, protože modalita fotografií je nakonec založena na konvencích spojených s užíváním realistických obrazových technologií (Jewitt, Oyama 2004, s. 152). Vizuální prvky, které jsou indikátory „skutečnosti“, jsou například: barva, kdy barevnost představuje vyšší modalitu a černobílé zobrazení je spojeno s nižší modalitou. Pokud se pozadí snímku rozpoznatelné je spojeno s vyšší modalitou, naopak absence pozadí je charakteristická pro nižší modalitu, to samé platí pro hlubší a chybějící perspektivu. V neposlední řadě je indikátorem světlo, konkrétně zobrazení stínů a světla, což značí vyšší modalitu, naopak a nezastoupení této duality je spojeno s nižší modalitou (Harrison 2003. s. 56).

Informační hodnota se odvíjí od umístěním prvků kompozice, kdy platí předpoklad, že role jakéhokoli konkrétního prvku v celku bude záviset na tom, zda je umístěn vlevo nebo vpravo, ve středu nebo na okraji, nebo v horní nebo dolní části rámu (Jewitt, Oyama 2004, s. 144). Účastníci v obraze mohou být vyobrazení *středově* nebo být *polarizovaní*. *Středoví* účastníci, jsou logicky umístěni v centru rámu, přičemž další s nimi spojené prvky jsou umístěny *kruhově*, rovnoměrně rozloženy kolem středového prvku. Další možností je zobrazení v *triptychu*, kdy po obou stranách středového prvku leží jiné, necentrální prvky na vodorovné nebo svislé ose. Co se týče *polarizovaného* vyobrazení informace umístěné v levé části snímku mají *daný* význam, zatímco informace v pravé části rámu může být přiřazen *nový* význam. Stejným způsobem lze rozdělit rám horizontálně, kdy informace nacházející se podél vertikální osy směrem nahoru mohou mít *ideální* význam, naopak informace ve spodní části snímku mohou znamenat *skutečný* význam (Caple 2013, s. 81-82). Obecně lze shrnout, že daný význam znamená, že prezentované divák již zná, jako dohodnutý výchozí bod zprávy. Nový význam indikuje naznačuje, že je prezentováno něco, co není dosud známo, nebo možná ještě nebylo dohodnuto divákem, čemu divák musí věnovat zvláštní pozornost. Ideální struktura je spojena s tím, co by mohlo být, tedy jakýsi slib, naopak skutečná struktura je spojena s tím informačním a praktickým, tedy co je (Kress 2006, s. 181-186). Nicméně výklad informační hodnoty je do jisté míry problematický v kontextu žurnalistické fotografie, kde nelze plošně aplikovat daný/nový a ideální/skutečný význam na všechny polarizované kompozice, protože ty je vhodné interpretovat pouze tehdy, když byl obraz záměrně vytvořen tak, aby tyto významy byly využity (Caple 2013, s. 87).

V neposlední řadě lze v rámci kompozičního systému lze připomenout základní kompoziční koncepty. Vizuální komunikace, tedy i fotografie, je založena na síle, srozumitelnosti a na tom, jak je toho dosaženo použitím kompozičních konceptů, jako je *zlatý*

řez nebo *pravidlo třetin*. Poslední zmíněná metoda navrhuje fotografa, aby uspořádal informace kolem čtyř bodů (hot spots), které se nachází mimo střed rámu. Avšak Caple (2013) poznamenává, že pokud jsou prvky umístěny na diagonále, dochází k dynamičtější kompozici, kterou pojmenovává *dynamická asymetrie*.

I když slouží žurnalistické fotografie především jako vizuální informační jednotka, je přesto kladen důraz na kompozici a vyváženost v obrazovém rámci. Caple (2013) proto představuje systém *rovnováhy* popisující kompoziční vyvážení prvků. Tento systém je dále rozdělen a další dva podsystémy, kde se konfigurace složení sestává ze znaků, které jsou buď *izolační*, kdy je často jeden prvek středem pozornosti, jako například portrét, nebo *iterativní*, tedy opakující se, jako v případě fotografie zachycující skupinu lidí. V rámci *iterativní* kategorie lze dále rozlišovat kategorie *sekvenční* a *dělicí*, které lze rozpoznat podle počtu prvků, které jsou zahrnuty v rámu obrazu. Pokud se jedná o dva prvky, lze mluvit o kategorii *dělicí*, ale pokud na snímku figurují více než dva prvky, řadíme je do kategorie *sekvenční*. Dalším způsobem, jak rozlišit iterativní systém je podle toho, zda zobrazované prvky vykonávají stejnou činnost, poté je lze označit jako *ladící* (Caple 2013, s. 85-86). *Zrcadlicí* kategorie doslovně popisuje se situaci, kdy podoba prvků odráží od povrchu, ať už se jedná o skutečné zrcadlo, vodu, sklo nebo jiný povrch (Caple 2013, s. 97-99). Pokud dva zobrazené prvky jsou obráceny k sobě, lze to považovat za *čelní* pozici. Poslední kategorii popisující *rozptýlení* není možné nalézt v konfiguraci *dělicí*, protože by bylo velmi obtížné na snímku mít náhodně uspořádané dva dělicí prvky (Caple 2013, s. 100-103).

Co se týče podsystému *izolačního* ten lze dále dělit na *středový* a *osový*. Středovou kategorii lze dále rozdělit na *single* a *triptych*. Případem středového singlu je například portrét, kde je zobrazovaný ve středu snímku. Triptych označuje kompozici, kdy pozornost stále zůstává na centrálně umístěném prvku, ale tento středový prvek je dále zobrazen ve vztahu ke dvěma samostatným prvkům na každé jeho straně. V neposlední řadě zmíněná osová kategorie znamená, že jsou všechny prvky na snímku umístěny mimo střed a jsou zobrazeny ve vztahu k jiným prvkům rámu, ale podél diagonální osy (Caple 2013, s. 106-107).

Dále lze rozlišit, zda jsou snímky *endocentricky* či *exocentricky* vyvážené, což koreluje s *transakčními* a *netransakčními* akcemi, které byly popsány dříve. Obecně lze konstatovat, že když jsou zobrazovaní účastníci v kontaktu s někým nebo něčím jiným, můžeme to považovat za endocentricky vyvážený snímek. Naopak pokud je snímek exocentricky vyvážený, znamená to, že je v rámci obrazu zobrazen pouze aktér a vektory, ale nikoli cíl akčního procesu (Caple 2013, s. 108- 109).

Shrneme-li výše zmíněné body, Caple (2013) se domnívá, že každá novinářská fotografie, kterou lze zanalyzovat jedním uvedenými bodů, může být považována za vyváženou (Caple 2013, s. 111).

4.1.2 Analýza fotografických materiálů z prodemokratické hnutí v Hongkongu v roce 2019

V rámci vizuální kvalitativní analýzy byla vytvořena fotoesej z autorčinných materiálů, z níž třetina fotografií bude podrobena sociálně sémiotické analýze. Tyto výsledky budou v závěru práce porovnávány také s výsledky analýzy polostrukturovaných rozhovorů.

4.1.2.1. Výběr vzorku vizuální analýzy

Pro účel sociálně sémiotické analýzy byla vytvořena fotoesej, která se skládá z 33 snímků, které pořídila autorka práce během studijní stáže na Hong Kong Baptist University, jak již bylo dříve zmíněno. Snímky byly vybrány tak, aby co nejlépe reprezentovaly prodemokratické hnutí v Hongkongu v období od září do listopadu 2019. Po úvaze byla fotoesej zpracována chronologicky, aby vhodně mapovala vývoj hnutí po zmíněnou dobu několika měsíců s tím, že je fotoesej záměrně ponechána s otevřeným koncem, protože autorka neměla možnost dále dokumentovat vývoj situace, která se i v současné době nadále vyvíjí. Fotoesej je tedy zakončena snímkem z obléhání hongkongské polytechnické univerzity (PolyU), která byla poslední univerzitou sloužící jako základna studentského odboje. Z tohoto důvodu ji autorka vybrala, aby reflektovala otevřený konec souboru a zároveň poukázala na vyčerpanost protestujících po několikaměsíčním období protestů. Prezentovaná fotoesej je vybraná převážně ze souboru více než 80 publikovaných fotografií, které se objevily v rámci osmi článků v českých médiích, konkrétně v Deníku N a Respektu. Fotografie byly vybrány tak, aby reflektovaly co nejlépe všechny aspekty protestů a jeho vlivu na život v Hongkongu. Fotoesej tedy klade důraz na prezentaci rozličných prostředí od dokumentace pouličních protestů k záběrům z kampusů univerzit. Mimo publikované fotografie fotoesej tvoří a doplňuje několik nezveřejněných snímků, které autorka vybrala z celkového několikatisícového souboru. Zejména se jedná o fotografie plakátů a dalších vizuálních materiálů, které sice nebyly publikovány v médiích, ale vhodně dokreslují celkový obraz tohoto období v Hongkongu a prezentují odlišnou formu protestu. Fotoesej tedy představuje ucelený soubor mapující několikaměsíční fotožurnalistickou práci autorky a zároveň vybrané chronologické řazení fotografií koresponduje s tím, jak autorka vnímá prožité události. Z tohoto důvodu se autorka nerozhodla pro jiné řazení, při kterém by mohlo dojít k sice k

estetičtějšímu působení celku, ale došlo by ke ztrátě časové kontinuity, která je pro tuto práci důležitá.

Pro potřeby práce bude analyzována třetina fotografií podle výše popsané metody, tedy v tomto případě 11 snímků. Výsledný vzorek, který bude podroben analýze bude vybrán náhodně metodou losu, aby byla pravděpodobnost pro výběr snímků rovná (Vojtíšek 2012).

Co se týče zkoumaných oblastí bude pozornost zaměřena především na:

- 1) Jak lze fotografii zkoumat z pohledu definovaných metafunkcí: reprezentativní, interakční a kompoziční?
- 2) Jaké zpravodajské hodnoty lze fotografii přisoudit?

Fotografie bude tedy analyzována na základě popsaného metodologického rámce metafunkcí, zpravodajských hodnot a bude krátce nahlíženo také na popisky.

4.2. Metodologie analýzy rozhovorů

Pro účely práce byla vybrána metoda polostrukturovaného rozhovoru, který Mišovič (2019, s. 80) definuje následovně: „*Polostrukturovaný rozhovor obsahuje připravené otázky, důsledně a systematicky směřující k identifikaci výzkumných témat pomocí příštích detailních výpovědí...Na toto jádro navazují další doplňující témata a otázky, které vhodně rozšiřují původní záměr.*” Protože téma práce a rozhovoru je politického charakteru a respondenti byli přímí účastníci protestů v politicky nestabilním prostředí, je nutné zmínit možné vlivy na výsledné výpovědi. Mišovič (2019, s. 84) tuto situaci popisuje takto: „*Z uvedených charakteristik polostrukturovaného rozhovoru je zřejmé, že u této techniky je potřeba reflektovat subjektivní působení jak výzkumníka, tak informátora, a také sociálně konstruovaný původ obsahu rozhovoru...Výzkumník nahlíží na aktéra jako na osobu, která může být ovlivněna společenskými podmínkami, politikou, a nelze ji pokládat za zdroj objektivní pravdy.*”

Tato metoda byla vybrána, aby byla dána větší volnost respondentům a také aby bylo možné případné doplnění tématu o důležité informace, které by mohly ovlivnit celkovou podobu sdělení. Cílem rozhovorů bylo s účastníky přiblížit jejich vzpomínky na průběh nepokojů a zaměřit se zejména na vizuální popis událostí. Výpovědi respondentů budou následně analyzovány a porovnávány mezi sebou.

Pro účel zkoumání získaných dat byly vybrány dvě metody. První použitá metoda *technika vytváření trsů* se využívá pro konceptualizaci výroků, které rozděluje do skupin.

Vzájemné podobnosti mezi danými jednotkami mají za důsledek vznik trsů. Mišovič (2019) dále dodává: „*V tomto procesu se vytvářejí obecnější induktivně odvozené kategorie, jejichž zařazení do příslušného trsu je spojeno s typickými znaky, charakteristickým uspořádáním... Toto propojení se uskutečňuje prostřednictvím výroků nebo popisu všech událostí, které se odehrály na stejném místě, prostou.*” Hlavním principem této zvolené techniky je opírání se o komparaci a agregaci dat. Dále se projevuje v určité hierarchizaci, tedy dochází ke kategorizaci zmíněných hlavních jednotek, která následně vytváří obecnější celky. (Mišovič 2019, s. 140-141). Tyto kategorie korespondují s předem představenými tematickými okruhy, které se zaměřují na popis protestujících, opozice, fázi protestů, vyjádření nesouhlasu a dopadu protestů na město a společnost. Druhou metoda bude *technika vyhledávání a vyznačování vztahů*, která vyhledává vzájemné vztahy mezi kategoriemi na základě souvislostí, vnitřních nebo vnějších. Tyto kategorie budou následně zvýrazněny a definovány (Mišovič 2019, s.147).

Cílem druhé části kvalitativního výzkumu bude tedy představit celkovou výpověď toho, jak bylo hnutí a dané strany vzdoru a oprese vnímáno. Dále se probere vnímaný dopad protestů na společnost a město jako takové. Dále se analýza zaměří na to, kde se výpovědi účastníků nejvíce shodují a kde naopak rozcházejí. V neposlední řadě se práce krátce podívá na to, jestli rozdíl ve výpovědích mezi jednotlivými osobami mají určitý vzorec, tedy jestli lidé s podobnými rolemi vnímali události totožně, či jestli jsou některé nuance vázány na jiné faktory (věk, národnost) respondentů. Avšak vzhledem k menšímu vzorku respondentů bude na tuto část nahlíženo jen v kontextu této skupiny, nelze tedy tyto významy zobecňovat. Závěrečná zpráva vykreslí celkový ucelený přehled prodemokratického hnutí z pohledu přímých účastníků, kteří se buď podíleli aktivně v participativním ohledu nebo o událostech informovali.

4.2.1. Výběr vzorku a výzkumné otázky

Pro potřeby polostrukturovaných rozhovorů bylo vybráno pět osob, které se určitým způsobem zapojovaly do hongkongského prodemokratického hnutí. Dotazovaní byli vybráni tak, aby bylo pokryto co nejvíce rolí, ale také byl kladen důraz na diverzitu původu. Tím je myšleno, že kvůli multikulturnímu prostředí Hongkongu byli do skupiny zařazení také dva respondenti, kteří nemají hongkongské občanství. Mezi respondenty byl tedy zařazen *místní fotožurnalista*, pracující pro místní i zahraniční média, který dokumentoval celý vývoj hnutí. Druhým dotazovaným byl norský student, který se aktivně účastnil protestů jako *frontliner*,

tedy v první linii, během svého ročních studia na nejmenované hongkongské univerzitě. Třetím respondentem byla *místní protestující*, která se účastnila spíše mírových pochodů a shromáždění. Čtvrtým osloveným byl *profesor* žurnalistiky z Hong Kong Baptist University a bývalý fotožurnalista pro světová média, který pochází z Německa, ale již několik let v Hongkongu žije a působí na tamní akademické půdě, protestů se účastnil jen jako přihlížející se svými studenty a pořizoval fotografické záznamy pro vlastní potřebu. Posledním respondentem byl kanadský *občanský žurnalista* a fotograf, jehož rodina emigrovala z Hongkongu v 90. letech minulého století, a informoval o dění v Hongkongu několik tisíc sledujících na sociálních sítích. Vzorek byl vybrán s cílem pokrýt důležité role spojené s prodemokratickým hnutím a informováním o něm.

Po domluvě s respondenty vzhledem k citlivost výpovědí a odhalení jejich rolí v protestním hnutí, bylo sjednáno kvůli ochraně zájmů účastníků, zachovat jejich anonymitu. Anonymizace bude zajištěna skrytím jejich jmen (i když někteří se rozhodli v úvodu rozhovoru představit přezdívkami), nedojde k publikaci jejich celého jména a pro účely analýzy rozhovorů bude odkazováno pouze k jejich roli, například *profesor*, *občanský žurnalista* a podobně, čímž se zamezí k identifikaci participantů (Mišovič 2019, s. 77).

Cílem rozhovorů bylo zmapovat vzpomínky účastníků protestů a následně je zformulovat na základě vizuálních prvků, které pak bude možné porovnat s fotografickým souborem.

Základní okruhy rozhovoru byly stanoveny následovně:

- 1) Kdo byli protestující? Jak byste je popsal/a pomocí vizuálních znaků.
- 2) Jak byste popsal/a, kdo stál proti protestující straně (policie/vláda, opozice)? Jaké znaky tuto stranu vystihují?
- 3) Jaké fáze mělo podle Vás protestní hnutí?
- 4) Jaké formy nesouhlasu byly využívány během protestů?
- 5) Jaké pozitivní i negativní projevy protestů bylo možné ve městě a na společnosti vysledovat?

Tyto otázky však tvořily pouze jádro rozhovoru v určitých případech byly doplněny o další otázky či bylo rozvinuto navazující téma, které pomohlo prohloubit výpovědi osob. Otázky byly formulovány s ohledem na teoretickou část, tedy opíraly se o téma viditelnosti, vizuální reprezentace, hegemonie a mocenských vztahů a dalších. V některých případech jsou teoretické rámce představené v první části práce nutné pro pochopení a lepší vyložení a následné zanalyzování výpovědí, protože respondenti byli účastníci politického hnutí ve městě,

keré jak bylo popsáno v teoretické části, má velmi problematické vztahy s Čínskou lidovou republikou a nachází se v posledním roce ve spíše nestabilní společenské a politické situaci.

5 Praktická část

5.1. Cíle práce a formulace výzkumných otázek

Hlavním cílem práce je zkoumat, jak bylo účastníky vnímáno protestní hnutí v Hongkongu, které začalo v červnu 2019 a jestli vnímání přímých účastníků událostí koresponduje mezi sebou a zda odpovídá pořízenému fotografickému záznamu, který byl použit v médiích. Dále bude práce zkoumat, jak daný vizuální soubor může na diváka působit a zaměří se hlouběji na možný význam jednotlivých fotografií fotoeseje a její výpovědi jako celku.

Výzkumné otázky práce se tedy budou zabývat:

1. Jak vnímali protesty v Hongkongu jejich přímí účastníci?
2. Jaké významy tvořily žurnalistické vizuální materiály z místa protestů?
3. Jak se shodují výpovědi účastníků s tím, co představují vybrané žurnalistické vizuální materiály?

V rámci praktické části proto budou použity dvě kvalitativní metody, tedy konkrétně analýza polostrukturovaných rozhovorů a sociálně sémiotická analýza fotografií pořízených v období od září do listopadu 2019 během prodemokratických protestů v Hongkongu, které byly pořízeny autorkou během její studijní stáže. Kvalitativní metody byly vybrány z důvodu, že poskytnou větší prostor pro detailnější popsání problematiky a zmapují do hloubky vizuální stránku protestů. Teoretický rámec, představený v první části práce, bude aplikovaný během analýzy a bude nahlíženo na výpovědi respondentů i na fotografické materiály také v historickém kontextu a v kontextu teorie hegemonie, vizuální reprezentace, zpravodajských hodnot a politické interpretace fotografie, tyto rámce tedy budou vhodně použity pro hlubší porozumění analyzovaným materiálům. Na závěr každé analýzy bude zpracované shrnutí, které nabídne ucelený přehled poznatků. Následně práce představí také zhodnocení analýzy rozhovorů a fotografií v komparaci s fotoesejí v celém jejím rozsahu, aby došlo k detailnějšímu porovnání.

5.2. Sociálně sémiotická analýza jednotlivých fotografií

V této části autorka rozebere 11 fotografií, které byly náhodně vybrány z uceleného souboru fotoeseje. Všechny použité fotografie byly pořízeny autorkou práce a budou podrobeny sociálně sémiotické analýze, která byla definovaná v předchozí kapitole.

5.2.1. První snímek – Zatýkání muže ve stanici MTR

Na prvním snímku, který byl pořízen 8. září 2019, je vyobrazen muž sedící na zemi s rukama za zády a upřeně hledící před sebe. Muž má na sobě džínové šortky, triko s krátkým rukávem a tenisky, není nijak ozbrojen a vypadá spíše jako civilista než stereotypní výtržník. Podle fotografie se může jednat o muže ve věku přibližně 20-30 let. Policista v zelené uniformě klečící vedle něj ho přidržuje za rameno, což může značit snahu zabránit mladíkovi v útěku, spolu s tím, že mladík má ruce za zády, což může vést k představě, že mu byla nasazena pouta. Pohled policisty je upřen na prvek mimo rám, můžeme se domnívat, že jeho pohled nejspíše směřuje na jeho kolegy. Z tohoto důvodu je strážník zobrazen z profilu. Policista má mimo zmíněné uniformy také černou helmu, na které jsou nasazeny ochranné brýle, dále má černé chrániče kolen, holení a loktů. Kolem dvojice se nachází skupina dalších policistů, kteří jsou všichni oblečení stejně a není jim vidět do tváře. Někteří mají plastový štít, obušky a oranžové neletální zbraně a vypadá to, že se jedná o akční situaci, protože v pozadí lze vidět rozmazané nohy policistů, což naznačuje rychlý pohyb.

Obr. 2. Policie zatýká muže v MTR stanici Central na ostrově Hongkong. V okolí probíhajícího mírového pochodu na velvyslanectví USA policie během odpoledne zadržela několik desítek protestujících. Hongkong, 8. září 2019 (Foto autor)

Na fotografii jsou tedy dva hlavní účastníci mladý muž a policista, který ho zatýká. Pokud se na snímek podíváme v kontextu narativních struktur, lze jej popsat jako proces akce a to z toho důvodu, že ruka policisty, který drží rameno mladíka je vektorem, mladík je tedy cílem akce. Mladík je vyobrazen v pasivní pozici, kdy vektor akce je pouze jednosměrný, takže lze snímek definovat jako transakční jednosměrnou akci. Co se týče okolí, je složitější bez přečtení popisku přímo určit, kde se jev udál, protože mimo policie a zadrženého, vidíme pouze malý kus zelené zdi a pravděpodobně jakýsi typ informační tabule, prostředí je tedy nerozpoznatelné. Pokud za nejvýraznějšího účastníka pokládáme zadržovaného muže, lze na základě jeho přímého pohledu do kamery, tedy na diváka, určit, že v rámci interakčního významu se jedná o kontakt žádosti. Navíc je snímek pořízen frontálním pohledem, který napomáhá více zapojit diváka. Poměrně zajímavým aspektem je navíc použitý úhel v úrovni očí, který diváka staví do symbolického vztahu rovnosti se zobrazovaným. Zároveň však je zobrazena celá postava účastníka, což vytváří kontrastní pocit neosobního vztahu. V této protichůdné situaci se lze domnívat, že i když se divák cítí v symbolickém vztahu rovný s účastníkem a upřený výraz mladíka umocňuje zapojení diváka do děje, stále existuje určitý pocit vzdáleného vztahu kvůli použití širokého záběru. Lze se také zamyslet nad použitím vertikálního úhlu, který je v podobných situacích spíše zastoupen pohledem shora, který divákovi dává symbolickou moc nad takovouto negativní situací. Možná právě tento prvek způsobuje silný pocit zapojení, i když se jedná o vzdálenější záběr. Co se týče emocí, je poměrně složité je jednoznačně určit jako negativní nebo neutrální. V jeho výrazu je však možné vyčíst míru úpěnlivosti, což dále zintenzivňuje vztah diváka, který byl výše definován. Navíc je mladík ve zlatém středu, tedy mimo zmíněné okolnosti, tento fakt dále podtrhuje jeho výraznost v rámci snímku. Výraznost účastníka je tedy velmi vysoká, zejména kvůli tomu, že ostatní zobrazení jsou stejně oblečení a není jim vidět do tváře, přičemž jediný další výrazný účastník-policista, který by mohl přitáhnout pozornost diváka má odvrácený pohled, čímž vytváří odstup mezi sebou a divákem. Tento kontrast odstupů a zapojení, který dvojice tvoří, mimo jiné faktory, napomáhá mladíkovi být nejvýraznějším prvkem snímku. Co se týče rovnovážnosti snímku, lze jej charakterizovat jako endocentrický. Dále lze mluvit o inerativním dělicím, protože výrazní účastníci jsou jen dva. Podle okolnosti by se pravděpodobně dalo mluvit o ladící struktuře, protože oba účastníci klečí nebo sedí na zemi a jsou pod úrovní ostatních osob. V neposlední řadě v rámci modality lze mluvit o vyšší míře, protože je fotografie barevná, není nijak výrazně editačně pozměněna, nicméně do určité míry chybí hlubší perspektiva a rozpoznatelné pozadí, což určitým způsobem ztěžuje zasazení snímku do širšího kontextu.

Za zmínku stojí, že na fotografii jsou vyobrazení pouze muži, kdy většina z nich jsou policisté s výraznou výstrojí, kteří symbolizují autoritu. Navíc mužský element může symbolizovat, především v tomto kontextu, agresivitu, sílu, dominanci, která je zde umocněna viditelnými zbraněmi, kterými jsou policisté vybaveni. Tyto faktory umocňují pocit nebezpečí či strachu. Navíc poměrně velká míra anonymity policistů zvýrazňuje jejich mocnou pozici oproti jedinci, který je submisivní a působí v této situaci zranitelně.

Právě akt zatýkání osoby lze zařadit v rámci zpravodajských hodnot do negativity, přičemž právě patrně rozmazané nohy policistů, kteří nejspíše někam běželi, indikují nestabilitu situace, která se často pojí se zmíněnou negativitou. S negativitou lze dále spojit také účinek. Navíc uniformy policistů mohou vyvolat pocit autority, což se váže k hodnotě nazývané vztah k elitám. Do určité míry by se také dalo mluvit o hodnotě blízkosti, protože na štítu jsou vidět čínské znaky, což by značilo, že se může jednat o několik oblastí, kde je tato abeceda používána. Nicméně tato hodnota je poměrně sporná, protože není možné určit konkrétní místo, pouze oblast. Naopak lze mluvit o jedinečnosti, protože i když mladík nevykazuje prvoplánové negativní emoce, podle uvážení autorky se jedná o emoce silné. Dále lze popsat snímek ve spojení s novostí, především kvůli tomu, že mladík velmi civilně oblečen, nepůsobící na první pohled jako nebezpečný výtržník, je obklopen policisty, kteří jsou oblečeni v ochranné výstroji, což vytváří výrazný kontrast. V neposlední řadě, což je trochu subjektivní, lze snímku přiřadit hodnotu určitého estetického půvabu, zejména kvůli kontrastu a vhodně zvolené kompozici, kdy je nejvýraznější účastník zobrazen ve zlatém středu a jeho světlé oblečení ho odděluje od zbytku účastníků, což jen zintenzivňuje jeho výraznost. Barevné vyvážení fotografie tedy přirozeně navede divákův pohled k aktérovi.

5.2.2. Druhý snímek – Mírový pochod k americké ambasádě

Na druhé fotografii vidíme čtyři hlavní účastníky, kteří jsou stejně důležití. Na základě jejich interakcí je možné se domnívat, že se znají, přičemž trojice nalevo působí jako rodina. Jedná se o tři dospělé osoby, dvě ženy a jednoho muže, a jedno dítě, přičemž jsou všichni jsou oblečeni jako civilisté, dokonce mají trička v bílé barvě, což je kontrastní oproti černé, která se stala symbolem protestujících. Jedna z žen mává americkou vlajkou a druhá drží v ruce jakýsi malý megafon. Lze z fotografie vyčíst, že účastníci jsou ve městě a jsou součástí větší skupiny, protože za nimi vidíme mnoho dalších lidí a v pozadí jsou znatelné mrakodrapy. Všichni se usmívají, takže na první pohled bychom se bez kontextu mohli domnívat, že se jedná spíše o jakousi formu oslavy než o protest.

Obr. 3. Hongkončané během pochodu za podporu Hongkongského zákona o lidských právech a demokracii mávají americkými vlajkami. Hongkong, 8. září 2019 (Foto autor)

Mezi čtyřmi účastníky je tedy možné vypočítat opět narativní proces transakční obousměrné akce. Doložit to jde na vektorech, které jsou na snímku patrné. Ženy se na sebe dívají a smějí se na sebe, zatímco malá dívka je pozoruje. Ženy jsou tedy zároveň aktéry i cíli, zatímco malá dívka, která pozoruje obě ženy, je navíc oboustranně spojena vektory s mužem (nejspíše její otec), který ji nese v náručí a ona ho objímá. Co se týče prostředí, to je opět nerozpoznatelné, nejen, že kvůli hloubce ostroty není snadno čitelné, ale účastníci zabírají mnoho prostoru snímku, takže je odepřen divákovi širší kontext. Na což navazuje otázka modalit, která je poměrně nízká, co se týče perspektivy a pozadí, naopak vyšší modalit je dosaženo v rámci stínů/světla a barevnosti. Účastníci se dívají sami na sebe a divák je v tomto ohledu spíše jako pozorovatel, jedná se tedy o kontakt nabídky. Divák vidí osoby z profilu, nikoli zpřímá, což vytváří to do jisté míry odstup, ale zároveň zobrazení v úrovni očí vytváří symbolickou rovnost, dále jsou osoby vyfotografované do úrovně pasu, což podle definované metody vytváří společenský vztah mezi divákem a účastníky. Tedy celkové zapojení diváka je

spíše na úrovni pozorovatele, kterému je dovoleno s účastníky navázat společenský vztah, ale není zde náznak vyšší míry interakce. Výraznost zde není tak prominentní jako v předchozím příkladě, protože i přes to, že je viditelná vyšší míra hloubky ostrosti, nebyla clona v momentě pořízení snímku dostatečně nízká, aby účastníci byli výrazně odlišeni od zbytku davu natolik, aby se dalo mluvit o vysoké míře výraznosti. Tento bod lze tedy shrnout tak, že účastníci zcela určitě vystupují z davu a zaujímají pozornost diváka jako skupina oddělená od zbytku prvků na snímku, ale nejsou oddělení natolik, aby divák nemohl rozpoznat okolní události, což v případě žurnalistické fotografie není zcela na škodu, která má mít především informační hodnotu, ale do určité míry tím v některých případech může utrpět estetická stránka snímku. V kontextu rámování lze mluvit o určitém seskupení prvků - tedy čtyřech účastníků, které vytváří jednotný informační jev - tedy reprezentují protestující v daném pochodu. Co se týče rovnováhy je snímek opět endocentrický a inerativní. Což lze dále konkretizovat jako sekvenční ladící snímek, přičemž by se navíc dalo přidat také označení čelní, protože ženy na sebe koukají přímo a jejich emoce jsou pozitivní, dalo by se dokonce tvrdit, že extrémně pozitivní. Za zmínku stojí také americká vlajka, kterou mává žena v levé části snímku. Její symboliku lze vyložit několika způsoby. V kontextu této fotografie se může jednat o symbol svobody a demokracie. Na závěr je možné zkoumat, jaké konotace vyvolává zobrazení rodiny na fotografii z protestního pochodu. Na fotografii je možné rozpoznat rodinu, kdy otec drží dítě a matka komunikuje s ženou vedle sebe. Rodina symbolizuje, zejména ve spojení s pozitivními emocemi, pocit bezpečí a lásky, což stojí v kontrastu s prostředím protestního pochodu. Vyobrazení šťastné rodiny spolu s tím, že na fotografii převažují ženy, dále upevňuje pocit klidu. Ženský element je tedy spojován spíše s pocitem ochrany, například žena jako matka. Snímek díky těmto faktorům a výrazně pozitivním emocím utvrzuje diváka v představě, že se jedná o mírový pochod, lze se dokonce domnívat, že divák má pocit, že se nemůže nic špatného udát.

V kontextu zpravodajských hodnot lze snímku přiřadit pravděpodobně pouze jedinečnost, která odkazuje k repetici zásadních prvků, kdy lze mluvit o zobrazení velkého počtu osob v pozadí, nebo lze zvážit do určité míry personalizaci, kdy se jedná o poměrně blízký portrét, který osoby představuje jako vzor toho, jak vypadá poklidný hongkongský protest. Avšak z tohoto pohledu lze shledat, že tato fotografie není nijak dynamická a posloužila spíše jako ilustrační prvek.

5.2.3. Třetí snímek - Dva mladíci zapalující Molotovův koktejl

Na třetím snímku můžeme vidět dvě osoby oblečené v černém, které v ruce drží skleněné lahve, do nichž je zastrčený kus hořící látky. Tu nejspíše před pořízením snímku zapálili, protože lze vidět zapalovač v ruce jednoho z nich. Aktéry lze charakterizovat i přes výstroj jako chlapce v dospívajícím věku. Oba mají na sobě poměrně kvalitní helmy, plynové masky – přičemž jeden má celoobličejovou masku, ochranu očí a jeden z nich má také ochranné rukavice. Navíc mají chrániče loktů, přičemž druhý z nich má chrániče také ramen a zad, které svým vzhledem připomínají chrániče na motocykl. Pomocí těchto vizuálních prvků je tedy lze charakterizovat jako demonstranty, kteří působí poměrně profesionálním dojmem. Především proto, že je u jednoho z mladíků vidět, že má v uchu sluchátko s kabelem a také je před jeho obličejem vidět menší anténa, což značí, že používal malou vysílačku, která pravděpodobně sloužila k domluvě s ostatními členy odboje. Podle snímku je opět poměrně těžké identifikovat, kde se událost stala, ale v pozadí je vidět rozbité sklo, které působí poměrně masivním dojmem, takže se může jednat o ochranné sklo budovy, obchodu nebo podobných míst. Obecně toto tedy naznačuje, že se dvojice skrývá v na ulici ve městě. Navíc rozbité sklo dokresluje dramatickosti situace a nestabilitu prostředí.

V rámci narativních struktur lze mluvit o transakční oboustranné akci, protože, i když se na sebe mladíci nedívají přímo, jejich ruce tvoří vektor, který je spojuje se společným cílem, tedy ohněm, kterým oba zapalují molotovы. Jak již bylo zmíněno, v tomto případě se nejedná o snadno rozpoznatelné prostředí, což opět snižuje modalitu snímku. Protože se účastníci nedívají přímo na diváka, jedná se v rámci interakčního významu o kontakt nabídky, kdy vyobrazené jevy slouží divákovi ke zkoumání, ale nekomunikují s ním přímo.

Obr. 4. Dva mladí protestující zapalují molotovы, které používají k útoku při střetu s policií. Hong Kong, 29. září 2019 (Foto autor)

Sociální vzdálenost je definovaná zobrazením účastníku do úrovně pasu, který nastoluje společenský vztah, avšak jejich odvrácený pohled, kdy divák vidí aktéry z profilu, způsobuje pocit odstupů. Použitý úhel je však znovu v úrovni očí, takže divák může mít symbolický pocit rovnosti. Tato kombinace odstupů a nabídky může u diváka vyvolat představu, že pohlíží na něco, co mu mělo zůstat skryto, přece jen se jedná o akt určitého, i když neaktivního, symbolu násilí - oheň. Výraznost účastníků je v tomto případně maximální, protože v obraze není nic, co by diváka od představované akce rozptýlilo, navíc oheň na fotografii působí dominantně. Kompozičně lze mluvit o pravidle třetin, protože oba chlapci jsou ve skoro stejné pozici na okrajích snímku, jsou tedy decentralizovaní. Dále lze snímek definovat jako endocentrický a inerativní dělicí, což je následně charakterizováno jako ladící čelní vyobrazení. V neposlední řadě jsou emoce v tomto případě spíše neutrální, zejména proto, že divák nemůže vidět přímo výrazy účastníků kvůli výzbroji, ale z očí jednoho z nich lze vyčíst velkou míru soustředěnosti.

Novinářskou hodnotu, kterou lze snímku přiřadit, je nejspíše účinek a negativity, zejména kvůli zachycení ohně, což je poměrně výrazným elementem a je v tomto kontextu spojen s násilím.

5.2.4. Čtvrtý snímek - Policista mířící zbraní na demonstranty

Čtvrtý snímek zobrazuje jednoho policistu oblečeného do černé uniformy mířícího zbraní na cíl, který je mimo rám obrazu. V pozadí je možno vidět další policisty, kteří jsou však oblečení do zelených uniforem a jsou tedy vizuálně odlišní od hlavního aktéra. Ten má na sobě kromě uniformy také helmu s baterkou, ochranné brýle, rukavice, chrániče a vojenskou vestu, ke které má připevněno několik dalších kusů příslušenství. Mimo střelné zbraně na slzný plyn je vidět obušek a pouzdro na ruční zbraň. Policisté v pozadí vypadají méně armádně, mají jiné přilby a jiný typ zbraní. Policisté nejspíše stojí na ulici v nějaké rezidenční čtvrti, protože na snímku lze vidět vysoké budovy, které připomínají spíše bytové jednotky, než kancelářské budovy.

Obr. 5. Policisté používají proti demonstrantům během protestu ve Wan Chai slzný plyn. Hong Kong, 29. září 2019 (Foto autor)

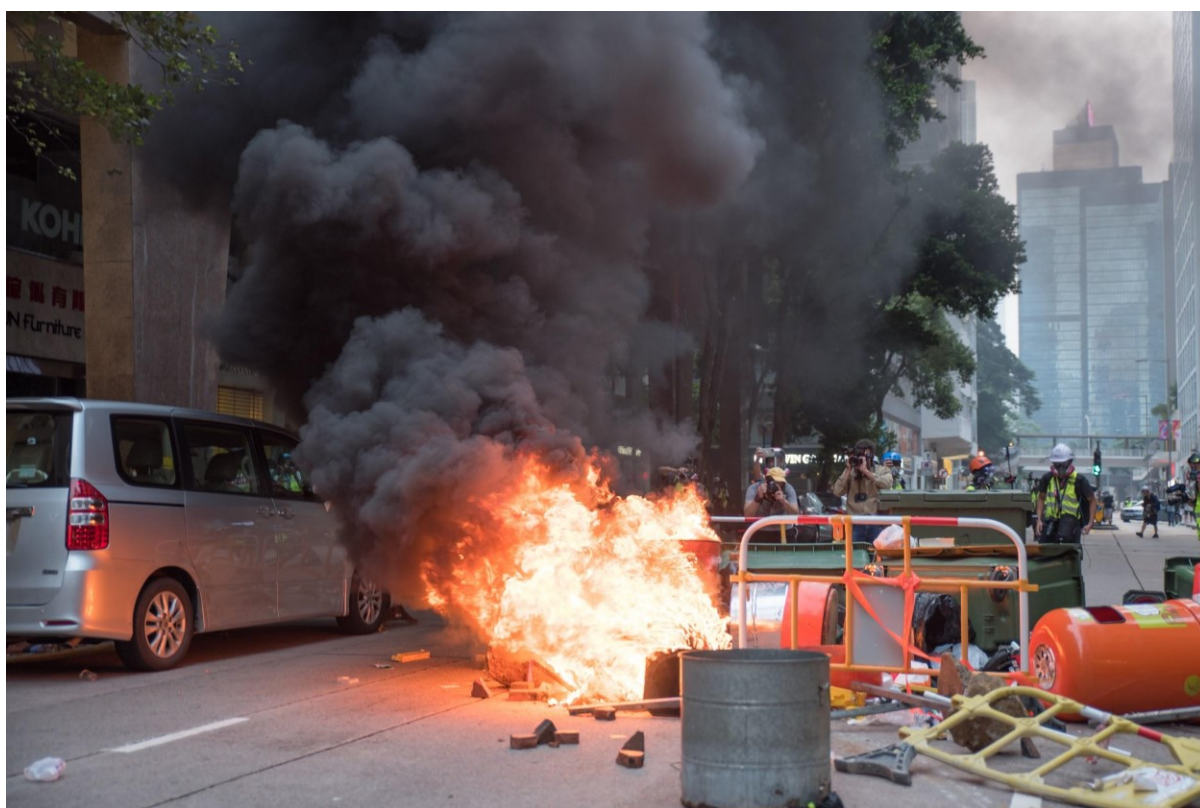
Na snímku je vidět jeden hlavní účastník-aktér. Protože cíl v rámci obrazu není zobrazen, jedná se o netransakční akci. Netransakční akce nejsou tolik běžně používané v žurnalistické fotografii, jak bylo zmíněno v metodologické části, ale i když kvůli chybějícímu cíli může být snímek pro diváka náročnější ke čtení, tyto nedořešené vektory v něm vzbuzují zvědavost. Navíc se policista dívá na zmíněný cíl, takže s divákem nenavazuje přímý kontakt a snímek tedy působí jako nabídka, kdy má divák především možnost nad situací přemýšlet,

než být přímo vtažen do děje. Drobný podhled umocňuje autoritu policisty, protože dává zobrazovanému symbolickou moc. Zároveň však nepřímý horizontální úhel vytváří pocit odstupu. V kontextu sociální vzdálenosti je policista zobrazen do úrovně pasu a staví tedy sebe i diváka do společenského vztahu. V tomto případě lze krátce shrnout, že výjev, který je sám o sobě autoritativní, je umocněn použitím úhlu zdola, kterým byla přiřazena symbolická moc zobrazovanému, dále však diváka odsouvá z přímého kontaktu šikmý úhel spolu s nepřímým pohledem aktéra. Co dále odcizuje diváka, ale zároveň v něm vzbuzuje zvědavost, je fakt, že cíl, se kterým je vektorem pohledu a zbraně propojen aktér, leží mimo rám obrazu. Z kompozičního hlediska lze mluvit o vysoké míře výraznosti, zejména proto, že policista se odlišuje jinou výstrojí, ale také díky vyšší míře rozostření pozadí, což umocňuje jeho postavení v rámci snímku. Navíc lze kompozici popsat jako zlatý řez, což přispívá k lepšímu estetickému zážitku. Rovnováhu snímku lze považovat za exocentrickou a izolační. Konkrétně lze snímek dále označit v rámci izolační struktury jako osový, protože i ostatní prvky jsou rozloženy okolo diagonály. Navíc opět nelze identifikovat přesné emoce kvůli vysoké míře zakrytí tváře aktéra, což vyvolává větší pocit autority. V neposlední řadě lze zmínit kontrast mezi vyobrazením policisty v plné výzbroji a reklamními billboardy v pozadí, které působí jako poutače z korporátního prostředí. Je zde tedy vidět juxtapozice reklamní komunikace, která charakterizuje Hongkong, jako finanční centrum, jako sídlo mezinárodních korporací. Navíc byl Hongkong vždy vnímán jako město, kde lidé pracují celé dny a jejich cílem je finanční stabilita, nikoli politická participace. V tomto případě je ale v rámu vyobrazen policista jako symbol vládní moci a reklamní poutač, který lze vnímat jako odkaz na starou verzi Hongkongu, jako apolitického města. Pokud se na to podíváme z jiné perspektivy, lze se zamyslet nad tím, že v rámci žurnalistické fotografie, která je spojena s informačním přínosem, v tomto případě se navíc jedná o záznam poměrně násilného aktu, je zobrazen reklamní komunikát, který je navíc umístěn vedle hlavního aktéra, odkazující k velmi odlišné sféře komunikace.

Mezi novinářské hodnoty snímku lze zařadit negativitu, protože výjev lze považovat za dopad protestů, navíc policista na někoho míří zbraní, což je samo o sobě kontroverzní situace. Dále je relevantní hodnota vztah k elitám proto, že lidé na snímku mají všichni uniformy, což představuje jejich autoritu. Na závěr lze také mluvit o určitém estetickém půvabu zejména kvůli zvoleným kompozičním konceptům a příjemné barevnosti fotografie.

5.2.5. Pátý snímek - Oheň na barikádách

Pátým vybraným snímkem je poměrně netypické vyobrazení jevu bez výrazného aktéra, nicméně na obraze se přesto něco děje. Ve středu snímku je velký oheň, ze kterého jde kouř zakrývající velkou část vyobrazené scény. Za silnicí vidíme barikádu vytvořenou z košů, popelnic a plastových děličů. V levé části snímku je zachycen osobní automobil, který je velmi blízko ohni, což vyvolává určitý pocit nervozity. V pozadí je vidět několik osob, nejspíše novinářů, kteří si scénu fotografují, za nimi jsou vysoké nové budovy, značící, že se jev odehrává v moderní části města.

Obr. 6. Během protestů někteří účastníci zakládají na barikádách ohně, aby zpomalili pohyb policie. Hongkong 29. září 2019 (Foto autor)

Prostředí samo o sobě je rozpoznatelné, dokážeme výjev zasadit do širšího kontextu - nacházíme se na ulici moderního města, kde lze na budově vidět anglický název, ale také čínské znaky, díky širší perspektivě se dokážeme lépe orientovat v prostoru a chápeme, že oheň byl založen nejspíše úmyslně v rámci protestního projevu. Tyto faktory zvyšují míru modality. I když jsou postavy na snímku velmi daleko, můžeme je označit za aktéry a oheň za cíl, nicméně nejvýraznějším prvkem bude i přesto scéna ohně, nikoli aktéři. Tyto vektory by pak značily transakční jednosměrnou akci. Šikmý úhel zobrazení naznačuje odstup, spolu s širokým záběrem-celkem lze znovu mluvit neosobním vztahem. Bereme-li v potaz, že osoby jsou velmi

vzdálené, není jim vidět do tváře - nejsou tedy středem pozornosti, jedná se o kontakt nabídky, tedy celá scéna nabízí divákovi možnost ji zhodnotit a pozorovat, ale nevytváří žádný bližší kontakt. Vertikální úhel fotografie naznačuje rovnost mezi zobrazovaným a divákem. Z kompozičního hlediska je nejdůležitější prvek umístěn do středu. V otázce rovnováhy je snímek endocentrický, inerativní a dále sekvenční a poměrně rozptýlený.

Co se týče zpravodajských hodnot, lze mluvit o novosti, kdy spojení ohně a města, které působí poměrně moderním a bohatým dojmem, zejména kvůli novým skleněným budovám v pozadí, se vymyká společenským normám. Další hodnotou je účinek, jak již bylo zmíněno, oheň lze považovat za poměrně dominantní element. V neposlední řadě lze mluvit také o negativitě, avšak z estetického hlediska není fotografie nijak význačná, spíše se jedná o fotografii, která doplní představu o události, než aby ji charakterizovala. Navíc lze zmínit, že je výrazný kontrast mezi dramatickým výjevem, kterým je zde oheň a klidnou observací situace žurnalisty. Toto lze vyložit jako představu, že protesty ve fotografickém sdělení působí více dramaticky, než jakými jsou ve skutečnosti.

5.2.6 Šestý snímek - Vodní dělo

Na šestém snímku je zobrazeno vodní dělo mířící na objekt-cíl, který leží mimo obraz. Vedle něj stojí desítky policistů v zelených i černých uniformách, ale nikdo z nich nijak nevystupuje z davu, spíše tvoří poměrně homogenní skupinu. Vůz lze identifikovat jako policejní také kvůli jasně červenému a modrému světlu, která jsou umístěna na přední části vozu. U policistů lze vidět, že někteří mají ochranné štíty, ale nejsou zobrazeny žádné prvky či činnosti, které by diváka vedly k úvaze, že policisté reagují na podněty mimo rám. Jediným výrazným vektorem zde tedy zůstává vodní dělo, které působí proti ostatním účastníkům masivně. Proud vody z děla diagonálně protíná spodní část snímku a působí jako vektor směřující k cíli, který je divákovi znepřístupněn, vytváří tedy akci. Můžeme se pouze domnívat, že policejní vůz míří na protestující, protože k tomu byl primárně využíván během protestů. Co se týče prostředí, ve kterém se útok vodního děla odehrává, je schopnost rozeznat určité prvky zkomplikovaná tím, že je událost zdokumentována v noci, snímek tedy celkově působí velmi tmavě, avšak je možné si všimnout výrazných čínských neonových nápisů. Dále jsou vidět budovy, které opět působí jako rezidenční, takže na základě tohoto vjemu lze popsat lokalitu jako obytnou čtvrť. Zdroj světla z neonů a něčeho, co připomíná pouliční lampu v levé části snímku nepatrně zvýrazňuje přítomnost dýmu či jakési mlhy, která se nachází v zadní

části policejní skupiny. Lze se tedy domnívat, že byl na scéně před pořízením snímku použit slzný plyn.

Obr. 7. Policejní složky povolávají proti demonstrantům vodní dělo, které často používá vodu s chemikáliemi. Hongkong 29. září 2019 (Foto autor)

Popsaný snímek lze označit v rámci narativních struktur za netransakční akci, přičemž okolí je rozpoznatelné. Snímek nabízí poměrně široký záběr prostředí, který divákovi umožňuje zasadit situaci do kontextu, tedy chápe, že se jev odehrává na ulici ve městě, dále čínské neony mohou nabídnout další indicie, navíc pokud je divák znalý, také poznávací značka vozu může sloužit jako nápověda, kde PTU odkazuje k hongkongskému označení policejní taktické jednotky. V rámci modality lze mluvit o vyšší míře. Podíváme-li se na interakční funkce, lze představený kontakt označit spíše za nabídku, protože nedochází k žádnému přímému očnímu kontaktu. Sociální vzdálenost působí neosobním vztahem, protože snímek je celkem, toto dále umocňuje použitý nepřímý horizontální úhel, který značí odstup. Co se týče vertikálního úhlu, dalo by se zde mluvit o nepatrném podhledu, zejména proto, že rozměry vozu jej činí výrazným, a divák tedy může mít pocit, že symbolickou moc má v tomto případě zobrazovaný prvek. K této úvaze se váže také míra výraznosti aktéra, která je v případě vodního děla dále podtržena nejen velkým kontrastem mezi velikostmi vozu a okolních účastníků, ale také světly, která jsou umístěna na vodním děle a nevyhnutelně pouťají divákovu

pozornost. Rovnovážnost snímku je exocentrická a dále spíše izolační triptych, přestože vůz není na úplném středu, je ohraničen z obou stran stejnými skupinami prvků - tedy policistů. Co se týče kompozičního schématu, je vůz umístěn ve zlatém středu.

V kontextu novinářských hodnot lze mluvit o negativitě, přeci jen vodní dělo je používání jako neletální zbraň ke kontrole davů, je to tedy důsledek negativní události. Dále se opět dá mluvit o vztahu k elitám proto, že jsou na snímku desítky osob v uniformách, což je spojeno s projevem autority. V neposlední řadě lze snímku přiřadit hodnoty novosti a účinku.

5.2.7 Sedmý snímek - Hádka mezi policistou a protestujícím

Sedmá fotografie zobrazuje hádku mezi policistou a protestujícím, na které lze identifikovat dva hlavní účastníky a jednoho vedlejšího, kterému není vidět do obličeje, ale jeho ruka je vektorem spojujícím ho s hlavním policistou. První osobu lze charakterizovat jako protestujícího ve středním věku, i když není vyobrazen stereotypně jako osoba v černém oblečení se zahaleným obličejem, má na sobě pouze světlé tričko s krátkým rukávem, ochranné brýle proti slznému plynu a malý kabel, který vypadá jako mikrofon. Oproti němu je policista oblečen do plné výzbroje - do zelené uniformy, dále má černou helmu, ochranné brýle, chrániče, vysílačku a silnou baterkou svítí do obličeje protestujícímu a výhružně na něj míří ukazováčkem. V pozadí dvojice lze vidět třetí osobu, kterou lze podle uniformy také identifikovat jako policistu, jak natahuje ruku okolo policisty-aktéra a vytahuje z pouzdra na jeho opasku něco, co připomíná zásobník.

Co se týče okolí, nemá divák sice tolik prostoru zasadit scénu do širšího kontextu, ale za účastníky vidíme prosklenou výlohu, kde je znatelná část plastové manekýny a na levé straně snímku je digitální, pravděpodobně reklamní, poutač. Lze se tedy domnívat, že hádka proběhla pravděpodobně na nákupní třídě města. Jako poslední prvek v pozadí můžeme popsat žurnalistu, který sice není dostatečně vidět, abychom ho dále identifikovali, ale podle oranžové reflexní vesty se lze domnívat, že se jedná o člena tisku.

Obr. 8. Protestující se hádá s policií během večerních protestů v Mongkoku. Hongkong, 10. listopadu 2019 (Foto autor)

Následně se v tomto případě jedná o reprezentativní funkci transakční obousměrné akce. Když si divák podrobně fotografii prohlédne, zjistí, že nejen policista má namířený ukazovák směrem k protestujícím, ale i naopak. Oba muži jsou tedy ve vzájemném kontaktu nejen díky vektorům, které tvoří ruce, ale také proto, že se na sebe přímo dívají. Jak bylo zmíněno výše, prostředí je rozpoznatelné spíše na obecné úrovni - jako prostředí před obchodem, ale ne do takové míry, abychom mohli například přesně určit lokalitu. Protože se oba účastníci dívají na sebe navzájem jedná se o kontakt nabídky, tedy slouží divákovi jako předmět pozorování. S tímto je dále spojený odstup, který je vytvořen horizontálním úhlem, který účastníky zobrazuje z profilu. Pocitu rovnosti diváka a zobrazovaných je docíleno použitím úhlu v úrovni očí. Protože snímek lze definovat jako polocelek, navazuje s divákem společenský vztah. Výraznost je v tomto případě více problematická, protože kvůli použití vysoké clony nebylo dosaženo potřebného rozostření, aby dvojice byla dostatečně oddělena od pozadí a působila tak více výrazně, lze tedy mluvit o menší míře výraznosti v tomto ohledu. Z kompozičního hlediska lze konstatovat, že bylo dodrženo pravidlo třetin, přičemž oči aktérů leží na horní vodorovné linii. S ohledem na rovnovážnost snímku ho můžeme popsat jako

endocentrický. Dále, protože je na obraze více než jedna výrazná osoba, jedná se o inerativní dělicí ladící a čelní snímek.

V neposlední řadě v kontextu zpravodajských hodnot snímek vyjadřuje hodnoty negativity, vztahu k elitám a účinku. Vztah k elitám se v tomto případě nevztahuje jen k policejním uniformám, ale také k reflexní vestě, které odkazuje na přítomnost žurnalisty, který situaci dokumentuje, což jí přidává na důležitosti. Poslední zmíněný je spojen s výraznými viditelnými emocemi napětí mezi účastníky, které lze popsat jako negativní. Jako poslední hodnotu lze zmínit novost, protože je na snímku vyobrazen poměrně velký kontrast mezi policistou, který je oblečen v ochranné výstroji a protestujícím, který kromě brýlí vypadá spíše jako civilista. Na závěr lze fotografii interpretovat také jako symbol oprese veřejnosti politickým systémem, kdy policista agresivně konfrontuje občana, který se nemá jak bránit, má jen malý mikrofon, který používá nejspíše pro vyjádření nesouhlasu s konáním policie. Naopak policista, který reprezentuje politický režim, proti němu používá silné světlo, aby ho oslnil, získal nad ním moc a možná ho i umlčel. Za nimi je vidět žurnalista, který situaci zaznamenává, což opět reprezentuje přítomnost tisku jako ochránce demokracie a svobody, nesymbolizuje tedy jen širší chápání role tisku jako zaznamenatele událostí, ale také v kontextu Hongkongu připomíná, že stále ještě přítomnost tisku v té době znamenala svobodu slova. Navíc lze přítomnost žurnalisty interpretovat tak, že pokud nejsou média přítomna u aktu bezpráví, nebude událost součástí mediální a komunikační společnosti, tudíž nebude existovat v širším kontextu.

5.2.8 Osmý snímek - Lidé pozorující zásah policie

Osmý snímek ukazuje scénu, kde skupina návštěvníků restaurace pozoruje v šoku přes sklo dění na ulici. Když se divák zadívá na odraz ve skleněné stěně, lze zahlédnout červená a modrá světla, která jsou typická pro policejní nebo ambulanti vozy, ale v tomto případě lze při hlubším zkoumání spatřit velké policejní obrněné auto. Dále lze v odraze vyzorovat dvojici v reflexních vestách s plynovými maskami, což je charakteristický vzhled žurnalistů, kteří dokumentují průběh protestů. Co se týče hlavní skupiny účastníků, ti většinou hledí překvapeně směrem na jev, který není v rámci obrazu znázorněn, pouze naznačen zmíněným odrazem, což diváka nutí si představit, co přesně za událost návštěvníci sledují. Jednoduchý popis u fotografie poté zasadí celou scénu do pochopitelného kontextu. Vrátime-li se k popisu aktérů-návštěvníků, někteří ze skupiny pouze pozorují cíl, který není zobrazen, jiní celou situaci sami zaznamenávají na mobilní telefony a fotoaparáty. Lze tedy konstatovat, že

většina z nich mezi sebou nemá mnoho interakce a spíše všichni soustředí svůj pohled na jedno společné místo.

Prostředí lze snadno popsat jako restaurační zařízení, soudě nejen podle papírového kelímku na stole, ale také nábytku, který připomíná svým vzhledem americké diners. Dalšími vizuálními znaky, které dokládají správnost tohoto tvrzení jsou světelné nápisy na zdi, které se pojí s jídlem - například neonový bílý nápis „milkshakes”.

Obr. 9. Návštěvníci restaurace na ostrově Hongkong pozorují zásahy policie proti protestujícím ve Wan Chain. Hongkong 10. listopadu 2019 (Foto autor)

Podíváme-li se na osmý snímek pomocí sociálně sémantické analýzy, lze mluvit v kontextu reprezentativní funkce o netransakční jednosměrné akci, protože vektorem by byly natáhnuté ruce účastníků držících mobilní telefony směrem k cíli. Dalším vektorem jsou mimo jiné také upřené pohledy aktérů. Prostředí, jak již bylo zmíněno, je v tomto případě rozpoznatelné, což opět souvisí s vyšší mírou modalit. Interakční význam lze shrnout na základě použitých úhlů a kontaktu diváka a účastníků. Tento snímek vykazuje známky nabídky, kdy slouží divákovi jako předmět k pozorování, ale přímo s ním nekomunikuje. Toto

je dále opět zvýrazněno nepřímým úhlem, který vytváří odstup. Co se týče sociální vzdálenosti, snímek je celkem, takže opět podporuje podtrhuje pocit odcizení, neosobního vztahu mezi divákem a účastníky, čímž lze scénu obecně popsat jako neosobní, kterou divák jen z dálky pozoruje a není vtáhnout do jejího příběhu pomocí interakce se zobrazovanými. V rámci rovnováhy lze snímek řadit k exocentrickým kvůli chybějícímu vyobrazení cíle. V neposlední řadě lze mluvit o rovnováze interaktivní sekvenční a rozptýlené, protože lidé jsou na fotografii náhodně uspořádání.

Mezi zpravodajské hodnoty, které lze snímku přiřadit, patří účinek, negativita a novost, protože fotografie zachycuje důsledek negativní události, který je zakončen momentem překvapení/šoku účastníků. Snímek navíc představuje negativní emoce aktérů, které by se daly zařadit mezi silné, zejména podíváme-li se na dívku, která si v šoku zakrývá ústa. Na závěr lze rozebrat jev, kdy většina zobrazených účastníků situaci dokumentuje pomocí mobilních telefonů. V tomto kontextu lze připomenout občanský žurnalismus, který byl popsán ve třetí kapitole teoretické části. V dnešní době sociálních sítí a neustálého připojení k internetu má široká veřejnost tendenci vše nahrávat a fotit na mobilní telefon a materiály okamžitě sdílet na sociálních sítích. V hongkongském kontextu je tento jev posunut na další úroveň tím, že členové hnutí používali různé aplikace, které v reálném čase aktualizovaly informace o dění a o výskytu policejních jednotek. Nejenže byl protest živě zaznamenáván díky žurnalistům s živými vstupy, ale také někteří z novinářů dělali takzvané livestreamy, prostřednictvím kterých mohl divák sledovat i několikahodinový protest. Tyto role však zastupovali také občanskí žurnalisté, jako v případě tohoto snímku, kteří často aktualizovali informace o dění na svých sociálních sítích a nabízeli svůj subjektivní obsah v reálném čase publiku, které následně například ani nemuselo cítit potřebu hledat informace v seriózním médiu.

5.2.9 Devátý snímek - Smuteční shromáždění

Na deváté vylosované fotografii je zachycen malý chlapec, který hledí na objekt mimo rám obrazu. Mladý chlapec je oblečen v košili a obličej mu zakrývá velká chirurgická rouška. Okolo něj stojí pravděpodobně dvě ženy, přičemž jednou rukou drží chlapce za ramena a druhou drží svíčku, kterou zapálila druhá žena. I když se podle vektorů jedná o tři aktéry, dvěma ženám není vidět do obličeje a spíše jen nechávají divákovi prostor pro představu. Nicméně podle rukou se můžeme domnívat, že se jedná o jeho babičku a matku, protože jedna z žen má nápadně starší rysy. Chlapce lze tedy považovat za nejvýraznějšího účastníka snímku.

Obr. 10. Tisíce lidí se shromáždily na shromáždění v Admiralty, aby truchlily nad smrtí studenta, který zemřel během policejní akce. Hongkong, 9. listopadu 2019 (Foto autor)

Protože byl snímek pořízen v noci, není možné vypozorovat mnoho, co se prostředí týče. Nicméně v pozadí je možné zahlédnout další svíčku, takže se divák může domnívat, že se jedná o scénu z místa, kde lidé pokládají svíce a květiny – tedy jakýsi oltář, či jinak významné smuteční místo. Navíc jsou všichni účastníci poměrně formálně oblečení, což dále značí významnost momentu.

Chlapcův pohled je navíc odkloněn a hledí na cíl mimo rám fotografie, jedná se tedy o netransakční jednosměrnou akci. Avšak pokud se podíváme na vektory pohybu dvou žen, jejich ruce naznačují obousměrnou transakční akci. V kontextu interakčního kontaktu se jedná o nabídku – chlapcův pohled není směřován na diváka. Naopak v rámci sociální vzdálenosti lze mluvit o detailu, protože aktér je zobrazen do úrovně ramen, což nastoluje mezi divákem a zobrazovaným důvěrný vztah, který je dále definován podhledem, tedy zobrazovaný má díky úhlu zdola nad divákem symbolickou moc. Z tohoto vyplývá, že i když divák není v kontaktu se zobrazovaným, spíše události jen přihlíží, nabízí se mu sledovat moment intimního charakteru, který je dále umocněn okolnostmi, tedy tím, že fotografie zachycuje akt truchlení, což indikují svíčky, oblečení a emoce účastníků. Navíc kompoziční koncept pravidla třetin dále napomáhá soustředit pozornost na obličej chlapce. Rovnováha tohoto snímku se dá označit za

exocentrickou. Dále lze tvrdit, že se jedná o izolační osově charakteristiky, autorka se domnívá, že nejdůležitější prvky, chlapcův obličej a svíčka, jsou umístěny na diagonále.

Definujeme-li na základě tohoto snímku jeho zpravodajské hodnoty, jsou to negativita, personalizace a účinek. Negativita a účinek se váže na dopady negativní události, v tomto případě se jedná o, jak dále konkretizuje popisek, uctění památky zesnulého. Personalizace je v tomto ohledu spojena se zobrazením detailu tváře dítěte, které je součástí smuteční akce a působí jako prvek středu pozornosti. V neposlední řadě zde hraje roli pozice malého dítěte, které je konfrontováno s tématem smrti, ale zároveň je obklopeno, pravděpodobně, matkou a babičkou, které ho ochranně drží. Dvě ženy zde symbolizují klid, ochranu, lásku nebo stabilitu. Tedy symbolicky chrání dítě před okolním světem a nebezpečím. Dítě zde také může působit jako symbol budoucí generace, jejíž budoucnost může být výrazně ovlivněna výsledkem, kterého hnutí docílí či nikoli. Fakt, že již v nízkém věku je chlapec vystaven takto negativním zážitku, kdy vnímá nestabilní situaci města a střety mezi státem a občany, nevyhnutelně formuje jeho hodnoty. Toto může dále symbolizovat generaci, která ztratila stabilitu a víru v systém a stát jako takový.

5.2.10 Desátý snímek - Policie zasahuje u chrámu v Sha Tin

Předposlední snímek zobrazuje skupinu policistů v zelených uniformách s ochrannou výstrojí, kteří stojí před bránou taoistického chrámu, který je postaven do kontrastu nejen s nimi, ale také s vysokými rezidenčními budovami v pozadí. Jeden z policistů mluví do megafonu a v druhé ruce má obušek, druhý drží oranžový transparent s anglickým nápisem „Disperse or we fire” (Rozejděte se nebo vystřelíme), který ukazuje směrem ke skupině lidí, kteří postávají na druhé straně brány, tedy uvnitř území chrámu. Poslední policista, rozbaluje černý předmět, který připomíná srolovaný transparent. V okolí je mimo policie možné pozorovat žurnalisty a civilisty, ti jsou však od policie vzdáleni.

Obr. 11. Policie ukazuje varovný transparent „Rozejděte se nebo vystřelíme” před chrámem Wong Tai Sin. Hongkong, 11. listopadu 2019 (Foto autor)

V ohledu na narativní struktury lze snímek zařadit jako netransakční akci, k tomuto závěru autorka došla poté, co jako nejdůležitějšího účastníka označila policistu, kterému je jako jedinému vidět do tváře. Policista má nakročeno směrem mimo rám a vektory jeho těla a pohledu naznačují akci, která směřuje k cíli, který je pro diváka neviditelný. Co se prostředí týče, snímek nabízí divákovi poměrně širokou perspektivu, protože může ze snímku vyčíst mnoho informací. Taoistický chrám Wong Tai Sin je významnou hongkongskou památkou, znalému divákovi tato informace nabídne širší kontext událostí, takže prostředí lze definovat jako rozpoznatelné, čímž je modalita snímku vysoká. Jak bylo již řečeno, pohled policisty směřuje směrem k cíli mimo rám a ostatním policistům není vidět do tváře, tudíž se jedná o kontakt nabídky a dále lze snímek definovat jako celek. Následně kombinace úhlu zdola a horizontálně šikmého pohledu vytváří pocit odstupů. Tyto čtyři zmíněné faktory dohromady formují velmi neosobní vztah mezi divákem a zobrazovaným. Horizontální úhel zdola dává policistovi v uniformě symbolickou moc, což v tomto případě dále zvýrazňuje jeho autoritu.

Navíc zmiňovaný policista je v rámci snímku umístěn na ose pravidla třetin, tedy jeho umístění nadále zvyšuje jeho výraznost. Z hlediska rovnováhy snímku se jedná o exocentrickou fotografii. Dále by se dalo mluvit o inerativní sekvenční rozptýlené rovnováze.

Zpravodajské hodnoty spojené se snímkem jsou negativita a účinek, protože je na fotografii zobrazený policista, který má varovný transparent, čemuž musel předcházet střet policie a veřejnosti. Další hodnotou je blízkost, protože je na snímku zobrazena známá památka, která odkazuje k přesnému určení lokality. Hodnota vztah k elitám je symbolizována policisty v uniformách, ale také žurnalisty v reflexních vestách, což opět odkazuje k tomu, že pokud je někde přítomen tisk, jedná se o důležitou událost. Další hodnotou je novost, která je zde prezentována značným kontrastem mezi policií a taoistických chrámem. Zejména z důvodu, že náboženská místa by měla být nepolitická, a proto toto narušení řeckně posvátného místa policií působí poněkud sporně.

5.2.11 Jedenáctý snímek - Dívka na hlídce

Posledním snímkem je portrét mladé dívky, přibližně okolo 20 let, která stojí na kovové vyhlídce. Na sobě má plynovou maskou s růžovými filtry, černé sportovní oblečení a ochranné rukavice, přičemž v ruce drží velký megafon. Její vzhled by se dal srovnat s představou o tom, jak typičtí protestující vypadali podle médií. Na levé straně kovového stupínku má připevněný luk a šípy a dva deštníky. Je poměrně těžké určit, kde se dívka nachází, aniž by si divák nepřečetl popisek, protože z jejího okolí je viditelná pouze malá část kopce, zbytek snímku zabírá obloha, účastník je tedy vytržený z přesnějšího prostorového určení.

Obr. 12. Dívka hlídá most vedoucí ke kampusu Chinese University of Hong Kong, který se den předtím změnil v bojiště mezi protestujícími a policií. Hong Kong, 13. listopadu 2019 (Foto autor)

Protože je dívka zobrazena sama a její pohled směřuje na podnět-cíl, který se nachází mimo snímek, lze snímek kategorizovat jako netransakční akci, kde je prostředí nerozpoznatelné, což ubírá na modalitě. Odvrácený pohled dívky-aktéra vytváří kontakt nabídky, kdy je divákovi předložen výjev k určitému zamyšlení. Zajímavý kontrast tvoří frontální pohled na obličej dívky, jejíž zbytek těla je však natočen šikmo k divákovi, což lze považovat za tradiční stereotyp zobrazování žen, kdy je divákovi nabídnut pouze pohled, ale ne tělo. Toto lze vyložit tak, že i když je divák do určité míry zapojen do kontaktu se zobrazovaným, existuje stále pocit určitého omezení, odstupu. Tento konflikt mezi neosobním a společenským vztahem diváka a zobrazovaného účastníka lze také představit prostřednictvím sociální vzdálenosti, kdy snímek podle definice použité v metodologické části zapadá mezi kategorie celku a polocelku, což by naznačovalo další sporný postoj mezi odstupem a zapojením diváka. Lze tedy uzavřít tuto myšlenku tak, že účastník určitým způsobem vybízí diváka, aby se nad zobrazovaným zamyslel, ale zároveň nepřímým očním kontaktem a pozicí těla dává najevo, že je nedosažitelný. Tomuto napomáhá použitý úhel zdola, čímž je symbolická moc na straně zobrazovaného. Navíc fakt, že se účastník dívá na cíl, který je

divákovi skryt umocňuje pocit záhady a vyzývá diváka, aby snímek hloupěji studoval. Navíc osamocená dívka, která je středem pozornosti - také proto, že je umístěna na linii v rámci pravidla třetin a není okolo ní nic víc než jen obloha, tedy žádné výrazné prvky neovlivňují divákovo soustředění, působí svým způsobem mysticky. Mnoho mladých protestujících přirovnávalo jedince, kteří používali během obsazení univerzit luky a šípy jako obranu, k postavám z populárního filmu *The Hunger Games*, avšak symboliku lze dále vykládat na základě rozdílné kulturní zkušenosti. Dívka může, v přeneseném slova smyslu, působit jako symbol boje za svobodu, což zde může znovu odkazovat na Delacroixovo dílo *Svoboda vede lid na barikády* (1830), které, jak bylo zmíněno v teoretické části, bylo předlohou pro několik politicky laděných děl hongkongských umělců, kteří jej použili jako inspiraci k vytvoření vlastní - protestní - verze.

Co se týče výraznosti, poměrně prázdný rám nechává vyniknout jedinému účastníkovi, takže by se dala považovat za maximální. Rovnovážnost je v tomto případě exocentrická a izolační. I přesto, že není dívka ve středu snímku, jedná se o portrét, takže lze fotografii zařadit do středové kategorie typu *single*. Na závěr lze snímku přiřadit zpravodajské hodnoty novoty, protože je zde kontrast elementů osamocené dívky a její výzbroje, což zásadně vybočuje ze společenské normy. Dále lze mluvit o personalizaci, protože tento portrét dívky by jistě mohl být "obličejem" revoluce. Navíc díky jednoduchosti kompozice a barevnému zpracování se zde může mluvit také o estetickém půvabu.

5.2.12 Souhrn sociálně sémiotické analýzy

Na začátek je nutné poznamenat, že fotoesej, ze které byly náhodně vylosovány snímky k analýze, byla sestavena z výběru fotografií, které pořídila autorka práce. Selektivním procesem došlo k výběru poměrně malého počtu 33 fotografií z několika tisícového souboru, který byl zpracováván v průběhu čtyřech měsíců. Tyto faktory jistě ovlivnily finální podobu fotoeseje, která by měla komplexně reprezentovat hongkongské protesty. Je však nutné připomenout, že fotoesej jakožto autorský soubor, který autorka zpracovávala sama, není schopen zmapovat veškeré události, momenty a součásti hnutí, které by bylo vhodné zahrnout. Je nezbytné tento faktor brát v potaz při závěrečném porovnávání výsledků analýz, protože je navíc soubor limitován časovým úsekem a nebylo tedy možné zmapovat všechny důležité části protivládních protestů.

Nicméně, podíváme-li se na výsledky podrobné sociálně sémiotické analýzy třetiny fotografií, lze z ní obecně vyčíst, že v kontextu novinářských hodnot snímků se jednalo

především o negativitu, účinek a vztah k elitám. Tyto hodnoty se nejčastěji objevovaly ve spojení s prezentovanými výjevy. Je pochopitelné, že dokumentace protestů bude velmi úzce svázána s faktorem negativity, protože se jedná převážně o vyobrazení průběhu střetů policie a protestujících, nebo naopak o důsledky - v případě analýzy jimi jsou například scény zatčení osob nebo také smuteční shromáždění za oběť policejního násilí. V případě účinku lze zmínit například scénu s velkým ohněm, který reprezentuje důsledek protestů. Vztah k elitám je evidentní především kvůli tomu, že policejní jednotky jsou přímou opozicí protestujících v rámci pouličních střetů. I přesto, že uniforma je spojena se symbolem moci a autority, její důležitost dále umocňuje přítomnost žurnalistů, kteří jsou často označeni reflexními vestami s nápisem Press. Avšak tento příklad se objevil pouze u dvou případů, protože cílem fotožurnalistů častěji bývá zachycení scény bez toho, aniž by v nich byli ostatní žurnalisté vidět. Důvod může být především estetický, nebo je snahou fotožurnalisty představit divákovi události než dalších vlivů, čímž však paradoxně snímek ztrácí na autenticitě. Protože v mnoha případech lze vidět na scéně více fotografií než samotných účastníků dokumentované události a to i v případech, kdy objektem nejsou významné osobnosti. Většina fotografií z Hongkongu byla dále kategorizována jako polocelek, dále celek a na posledním místě jako detail, což vytváří s divákem spíše neosobní vztah. Navíc velmi výrazně převažoval kontakt nabídky, kdy snímky sloužily spíše k zamyšlení než k přímému zapojení diváka. S tím je spojený také převažující šikmý horizontální úhel, který dále prohluboval odstup diváka od zobrazovaného. V kontextu symbolické moci lze mluvit o víceméně vyrovnaném poměru symbolické rovnosti a moci zobrazovaného. To znamená, že v některých případech byla zmíněná autorita daná například přítomností policie, zvýrazněna použitým úhlem.

V neposlední řadě lze shrnout, že fotografie z protestů převážně působily na diváka neosobním dojmem, nebo dojmem společenským, avšak velmi zřídka vyvolaly u diváka pocit intimního vztahu. Zkoumané fotografie neměly tendenci nabízet divákovi nad sebou symbolickou moc, bylo tomu spíše naopak. Dále snímky sloužily spíše jako předmět zkoumání a přemýšlení a nesnažily se s divákem navázat přímý, osobní kontakt, spíše jen diváka nechaly nahlédnout do situací. V mnoha případech se jednalo o polocelky, z nichž některé nenabízely dostatečnou perspektivu v prostorovém kontextu, takže bez popisků by divák nedokázal snadno určit, kde se scéna konkrétně odehrává. Nicméně mimo tyto komplikace s určením lokality, popisky nenabízely přílišné prohloubení pochopení scény, spíše jen ukotvily scénu do širšího kontextu v rámci města či přiblížily okolnosti akce, kterou šlo vyčíst z fotografie. Několik snímků nebylo dostatečně zpravodajsky dynamických, nevyznačovaly se velkým počtem

zpravodajských hodnot, nebo nenabízely mnoho akce či zajímavé kompoziční koncepty, které by divák shledal esteticky zajímavými, proto je autorka v těchto případech označila za spíše doplňkové, než jako hlavní nositele děje. Na závěr lze však zmínit, že překvapivým zjištěním bylo, že mnoho fotografií bylo netransakčních, což jak bylo naznačeno v metodologické části, není nejběžnější kategorie v rámci žurnalistické fotografie. Během dokumentace protestu tedy došlo k zachycení mnoha akcí, jejichž cíle byly umístěny mimo rám. Avšak tyto materiály mají potenciál diváka zaujmout a přimět přemýšlet nad tím, co je mu prezentováno.

V neposlední řadě byla v mnohých fotografiích výrazná symbolická rovina. Bylo rozebráno mnoho odkazů na svobodu, především poslední fotografie představila výraznou symboliku odhodlání a boje za svobodu. Dále ve spojení se zobrazovanými policisty lze mluvit o symbolice oprese ze strany státu, kdy na dvou fotografiích byl přítomen antagomismus ve smyslu symbolického boje dobra a zla, tedy na jedné straně zobrazení policisty jako zástupce utlačující strany a neozbrojeného protestujícího v civilním oblečení jako zástupce strany utlačované. Snímky jsou vyloženy především tímto způsobem, protože protestující jsou vyobrazení v podstatně submisivnější roli bez možnosti se bránit - nemají žádné zbraně ani ochrannou výstroj, kdežto policisté nad nimi mají symbolickou nebo i fyzickou moc - ve spojení se zbraněmi, pozicí jejich těla a použitými gesty. Policejní skupina na všech fotografiích byla striktně mužská, tento element maskulinity tedy dále utvářel spolu ve spojení s uniformami stereotypní asociace mužské dominance, agresivity, násilí, moci. Přičemž muž jakožto autorita, která má symbolickou moc nad ostatními může být dále interpretován v kontextu globální politiky. Vrátime-li se však k významu osob v těchto případech, je zde také zajímavý prvek ženské symboliky, jako ochranné síly, což je demonstrováno na snímku ze smutečního shromáždění či na druhém snímku z mírového protestu. Ženy tedy představují v analyzovaných snímcích především stabilní sílu, pocit klidu a podpory. Navíc poslední zobrazená dívka symbolizuje odvahu a odhodlání. Obraz dítěte následně symbolizuje nastupující generaci, která je mimo jiné důvodem, proč pokračuje vzdor. V sázce jsou totiž práva na svobodný život, které předchozí generace měla garantované autonomií území.

5.3. Polostrukturované rozhovory

Druhá polovina praktické části se bude věnovat analýze pěti polostrukturovaných rozhovorů, které byly vedeny v druhé polovině roku 2020. Rozhovory byly s respondenty vedeny online v anglickém jazyce přes videohovory a současně nahrávány a později prepisovány. V tomto případě byla použita doslovná transkripce. Pro potřeby analýzy bude

autorka potřebné pasáže volně překládat do českého jazyka. Stopáž rozhovorů se pohybovala od 45 minut do hodiny. Následně, po dohodě s dotazovanými, pro účely této práce bylo dohodnuto, že v rámci analýzy budou jejich výpovědi spojeny jen s jménem role, kterou zastávali (*profesor, občanský žurnalista a podobně.*). Jak již bylo v metodologické části upřesněno, došlo k anonymizaci, zejména z důvodů ochrany identity aktivních účastníků protestů.

5.3.1. Analýza rozhovorů

Jak bylo v předchozí podkapitole zmíněno, v rámci analýzy transkripce pěti rozhovorů (prostřednictvím techniky vytváření trsů a techniky vyhledávání a vyznačování vztahů) budou jednotlivá témata rozebrána a porovnána mezi sebou, následně dojde k celkovému zhodnocení výpovědí a vytvoření obrazu toho, jak bylo protestní hnutí vnímáno. Jednotlivé body budou rozebrány krátce také optikou teorií, které byly představeny v rámci teoretické části. Respondenti budou v analýze oslovováni podle jejich role (profesor, místní fotožurnalista, frontliner, místní mírová protestující, občanský žurnalista), aby bylo pro čtenáře snazší si výpovědi spojit s tím, jakým způsobem se respondent protestů účastnil.

5.3.1.1. Kdo jsou protestující?

Prvním cílem rozhovorů bylo popsat vizuální charakteristiky protestujících a jak je respondenti vnímají.

První skupinou, na které se dotazovaní shodli, byli aktivnější členové, kteří byli zařazeni do skupiny frontlinerů. Profesor popsal první skupinu protestujících následovně: *„To, co často vidíme v médiích, čehož jsem byl na začátku také svědkem, je, že se samozřejmě jedná o spoustu mladých lidí ve věkovém rozmezí od 13 do přibližně 30 let. To jsou „serióznější“, radikální protestující: ti, o kterých víme, že byli oblečeni převážně v černé barvě, v prvních liniích, ti, kteří přímo konfrontovali policii a způsobovali nejzávažnější narušení a byli nejvíce násilní ve střetu s policií. Často to byli mladší lidé. Vim, že někteří z nich byli moji studenti na univerzitě, protože jsem s nimi mluvil později a věděli, kdo jsem, když v listopadu obsadili [univerzitní] kampus. To byla ta skupina protestujících, kteří byli nejnásilnější a kteří měli anti-riot výstroj; měli přilby, plynovou masku, mnozí měli chrániče kolen, loktů, běžecké boty, vše v černé barvě, batohy, mnoho z nich později začalo dávat dohromady a nosit molotovovy koktejly a další druhy zbraní.“* Tuto skupinu frontlinerů popisuje ve své odpovědi také jeden z nich, který se sám účastnil protestů především v první linii. *„Black Bloc demonstranti začali být čím dál více*

podobní. Většina z nich měla na sobě vždy černou. Nakonec ale vidíte, že často měli stejný druh batohu, měli stejný druh bundy, která byla nošena ve stejném stylu. Postupem času se stali jednotnějšími, ale myslím, že spíš je to způsobeno tím, že si spolu povídají o koupi nejlevnějších věcí, i já mám teď stejný batoh, a to proto, že stál jen 40 dolarů. Také jsem viděl, že hodně frontlinerů, zejména těch chytřejších, kterým je okolo 20-30, často chodí víc jako civilisté - dělají věci v první linii, ale mají obyčejné oblečení, takže je policie nemůže okamžitě identifikovat jako frontlinery..." charakterizuje jednu ze součástí vzdoru frontliner. Fotožurnalista následně dodává, že výstroj protestujících skupin se postupně vyvíjela v závislosti na událostech. „Kolem srpna, kdy se věci začaly vyostřovat, začali lidé nosit stále více plynových masek - obvykle kvůli slznému plynu. Kolem září řekl bych, se radikálnější demonstranti začali oblékat celí do černé a skrývali své tváře - Black Bloc," upřesňuje. Toto potvrzuje také výpověď občanského žurnalisty, který si během své druhé návštěvy, která se odehrála na konci září, všiml vyšší míry výzbroje, než tomu bylo na konci srpna, především u frontlinerů, přičemž vzpomíná: „Na přelomu září / října jsem viděl velký nárůst v typu vybavení, které měli na sobě, jako například provizorní štíty, v podobě štítů ze značek a plaveckých desek. Bylo zde patrné také mnohem více ochranného odění typu ATV / motorkářského polstrování, chráničů loktů / kolen a chráničů holení. U front-linerů jste téměř neviděli žádnou část jejich kůže, protože byla celá zakrytá." Místní fotožurnalista podotkl podobný jev, kdy si protestující v první linii v mnoha případech si museli zakrýt vše, včetně například i uší, protože podle něj nechtěli, aby je policejní kamery následně mohly rozpoznat, což se kvůli absenci pokrytí některých částí těla stávalo.

Místní protestující, která si s sebou na protesty bere i fotoaparát, aby si události zaznamenala, dodává, že lze primárně mluvit o dvou skupinách, z nichž ta první již byla definovaná. O té druhé, která byla podle výpovědi všech respondentů rozpoznána a charakterizována jako skupina mírových protestujících, říká: „Obvykle, když jdu na protest, vidím dvě zjevně odlišné skupiny lidí: jedna skupina jsou pokojní protestující jako já; jen nosíme černá trička, džíny, černou roušku a opravdu se nebojíme, že by nás chytli, protože i kdyby nás policie zatkla, nemohli by nás obvinít; přece jen jdeme protestovat." Frontliner k tomuto dodává, že i když se podle mediálního pokrytí často mohl zdát opak, domnívá se, že frontlineři byli menšina: „Lidé v černém [frontlineři - pozn.aut] jsou menšina - velmi malá menšina. Z velké části jsou [protestující] zcela normální lidé, kteří to mají jako svou nedělní rutinu, nebo jakýkoli jiný den. Mohou to být muži, ženy, staří, mladí, kdokoli. Viděl jsem lidi ve formálních oblecích stojících v předních liniích, také jsem viděl dědy a babičky, jak chodí v ošuntělém

oblečení a žabkách, a vidíte děti, klidně i pětileté, jak rozdávají lahve s vodou. Většina z nich jsou samozřejmě Asiaté, ale také hodně jich není.” Profesor následně rozšiřuje tento popis běžných lidí, jak je zařadila většina respondentů zařadila do kategorie „pokojných” protestujících, takto: „*Také tam byla pokojnější stránka a to byly masové demonstrace; tam přicházeli lidé všech věkových kategorií od velmi mladých po velmi staré, kteří pochodovali v řádu desítek tisíc až stovek tisíc. Nebyli oblečeni jako násilníci, byli prostě oblečeni normálně; někdy měli masky, protože očekávali, že dojde k nějakému útoku [slzného] plynu. Byli to studenti, odborníci, právníci. Několikrát jsem šel do Central: obchodní a finanční čtvrti, kde pořádali speciální obědová setkání³; byli to téměř všichni profesionálové: muži a ženy v oblecích, majitelé obchodů, takže tam byla naprostá směsice.*” Tyto akce popisuje i občanský žurnalista: „*V neposlední řadě probíhaly protesty v době oběda typu flashmob; protestující v kancelářských oděvech, s maskami, kteří krátce protestují, než se vrátí ke běžným denním aktivitám.*” Místní protestující komentuje, že mimo mladých lidí jejího věku [lidé ve věku 20-29 let - pozn. aut.], se klidných protestů účastní i starší generace: „*Můj kamarád zná skupinu, kterým je okolo 50-60 let. Pak je tu další skupina lidí, kteří jsou možná už v důchodu, takže mají čas a vyjdou ven velmi pokojně a rozdávají nám nálepky se slogany. Hnutí stále podporují, ale nejsou tak aktivní.*” Občanský žurnalista dodává, že další složkou mírových protestů jsou noční shromáždění v okolí MTR stanice Prince Edward⁴, kde se často objevovali starší lidé, normálně oblečení, kteří si většinou ani nezakrývali tvář. Dále občanský žurnalista uvádí příklad, že například v Tamar Park, který byl běžným místem pořádání mírových shromáždění, bylo často možné vidět celé rodiny s dětmi, rodiči i prarodiči.

Na změnu výstroje vzpomíná občanský žurnalista a mimo jiné popisuje, jak bylo již v srpnu běžné, že se na ulicích v okolí protestů rozdávaly různé ochranné materiály včetně jednorázových roušek, fyziologických roztoků a dalších pokročilejších forem ochrany, avšak nebylo v té době stále běžné, že by například plynové masky nosili všichni. „*V červnu, když to začalo, nosili [protestující] jednoduché chirurgické masky a skrývali obličej jen z důvodu možné identifikace. Ale jak to eskalovalo, začali se více zakrývat a používat pokročilejší ochranné masky na obličej a další ochranné pomůcky. V srpnu, těsně předtím, než jsme odbočili z rohu ulice na hlavní protestní místo, rozdávali lidé fyziologické oční roztoky, vodu*

³ [pozn. aut.: Takzvané lunchtime protesty byly častou formou protestu ve finanční čtvrti Central, kdy do ulic během obědové pauzy vyšli pracovníci převážně korporátních nadnárodních firem, takže byli všichni měli formální oblečení, což působilo v kontrastu k například tomu, že měli plynovou masku]

⁴ [Zde se 31. srpna udál útok na pasažéry MTR, kteří se ve večerních hodinách navaceli z protestů a byli napadeni policií - pozn. aut.]

a chirurgické masky,” dodává. Místní fotožurnalista také připomíná, že do kategorie mírových protestujících lze zařadit i obyvatele, kteří žijí v blízkosti lokalit, kde dochází k častým protestům⁵: *„Poté existuje skupina normálních občanů; žijí tam a když policie dorazí na scénu a vytvoří chaos, vyjdou ven a začnou na policii křičet. Obvykle jsou oblečeni jako normální občané.”* Fotožurnalista také do skupiny podporovatelů hnutí zahrnuje i ostatní skupiny účastníků: *„Dalšími rolemi jsou dobrovolní záchranáři, novináři a možná i někteří lidé, kteří se účastnili demonstrací. Působí v roli, jako sociální pracovníci, tedy snaží se okolnosti zklidnit.”*

Poslední skupinou, kterou profesor identifikuje, jsou lidé, kteří pomáhají především mladším, aktivním protestujícím: *„Existuje další skupina: podpůrná skupina. Byl jsem na místě, když převzali [studenti pozn. aut.] kampus HKBU [Hong Kong Baptist University - pozn. aut.], když se pokusili jej obsadit, když ničili spoustu věcí a demolovali silnice. Další den, počínaje od rána a po celý den a potom i během následujících dnů, se v okolí objevovaly skupiny lidí, kteří přijeli někdy v Mercedesu, SUV nebo BMW, tedy ve zjevně velmi drahých autech, takže byli pravděpodobně docela bohatí. Jednalo se často o profesionály, kterým bylo okolo 30-50 let a jejich úkolem bylo přivážet a rozdat zásoby a materiály na barikády. Samozřejmě existovala hlavní fronta, kterou tvořili studenti a mladí lidé, a pak tyto podpůrné skupiny, což byli starší profesionálové, kteří měli na starosti finance, zásoby a další typy věcí.”*

Na základě výpovědí respondentů lze tedy rozlišit několik podskupin, které tvořily hnutí, ať již více či méně aktivně. Nejvýraznější skupinou, která, jak se domnívá profesor, byla hlavní zobrazovaná v médiích, byli **mladí lidé**. Ti se dále dělili podle respondentů na **frontlinery** a **míroví protestující**. Pokud shrneme výpovědi všech dotazovaných, lze **frontlinery**, tedy radikálnější protestující, charakterizovat jako odboj v první linii, takže často byli v přímé konfrontaci s policejními složkami. Co se týče vizuálních znaků, respondenti se shodli, že se jednalo především o mladé lidi, profesor by je zařadil do věkové kategorie 13-30 let, tato skupina byla většinou respondentů spojena především se studenty. Občanský žurnalista ji popsal následovně: *„součástí „aktivních“ protestů je mladší a hbitější dav; vysokoškolští studenti nebo mladí dospělí.”* Frontliner dále poznamenal, že tato skupina, kterou spolu s místním žurnalistou popsal termínem Black Bloc⁶, často splývala, všichni nosili podobné batohy, bundy a jiné předměty, tvořili podle něj homogenní celek. Podle frontlinera se u starší

⁵[Mezi těmito lokalitami, mimo oblast ostrova Hongkong, lze zařadit oblast Mongkoku nebo Tsim Sha Tsui, které se nachází na poloostrově Kowloon. - pozn. aut.]

⁶[Podle Cambridge Dictionary lze Black Bloc definovat jako skupinu lidí, kteří se účastní protestů nosí černé oblečení a mají obličejové zakrytí šátky, maskami, tmavými brýlemi atd. a jsou někdy násilní. - pozn.aut.]

části frontlinerů, tedy u 20-30letých, projevila tendence snažit se oblékat civilněji i při akci v první linii, aby je policie hned neidentifikovala. Dalšími znaky, mimo černé barvy, podle kterých lze identifikovat frontlinery, či Black Bloc, patří přilby, plynové masky, chrániče kolen, loktů či holení a sportovní obuv. U těchto jedinců postupem času nebylo možné vidět mnoho kůže, protože byli většinou zahalení, dále bylo zmíněno, že nosili s sebou štíty či plavecké desky, což byla ochrana proti útokům policie. V neposlední řadě profesor poznamenal, že tito jedinci měli často i zbraně, z nichž zmínil Molotovы koktejly.

Druhou rozpoznatelnou skupinou byli **míroví protestující**, které již nelze tak homogenně definovat co se týče věku a vzhledu. Jedna z nich, tedy dotazovaná místní protestující, je popisuje jako normálně oblečené jedince, kteří na mírové pochody docházejí často v džínách a černém triku s rouškou. Může mezi nimi být kdokoli - muži, ženy, staří i mladší i děti. Podle frontlinera jsou většina z nich Asiaté, ale upozorňuje, že ne všichni, že je zde patrně i zastoupení dalších skupin. Starší lidé, někdy i v domácím oblečení, nejsou podle respondentů neaktivnější částí hnutí, ale podporují ho například tím, že rozdávají různé samolepky, plakáty a podobně, jak komentuje místní protestující. Starší účastníky můžeme podle ní rozdělit na kategorii 50-60 let a lidi důchodového věku.

Co se týče lokalit, podle respondentů lze míroví protestující zahlédnout především na masových demonstracích, kde jsou jich deseti až statisíce. Další vyzorovanou lokalitou jsou rezidenční čtvrti a finanční střediska, kde se připojují lidé, kteří v místě bydlí nebo pracují a většinou se jedná jen o krátké vyjádření nesouhlasu ve formě křiku, který je namířen na policejní složky. Obyvatelé čtvrtí, kde jsou protesty časté, vychází ven jen v domácím oblečení a například pantoflích nebo žabkách a nejsou nijak vizuálně rozpoznatelní. Nebo se jedná o majitele menších podniků umístěných v těchto oblastech, které jsou poznamenány probíhajícími střety. Naopak ve finančních centrech, jako ve zmíněné části Central na ostrově Hongkong, je pro protestující typické formální oblečení. Není tedy neobvyklé zde zahlédnout muže v obleku a polobotkách nebo ženy v kostýmku a botách na podpatku, kteří k tomu mají nasazenou plynovou maskou.

Posledním místem jsou upomínková místa, jakým je například zastávka MTR Prince Edward nebo Tamar park, kde se pořádají mírová setkání. Na těchto místech, kde si lidé připomínají události nebo oběti protestů, není tak časté, že by si zejména starší účastníci zakrývali obličej nebo měli jednotné oblečení.

Obecně byli tito členové mírové části hnutí popsáni jako lidé z různých sociálních vrstev Hongkongu, kdy determinantem není věk, povolání, pohlaví ani jiné vizuální prvky.

Nicméně se dají míroví protestující volně rozdělit například podle lokalit výskytu, který byl nastíněn výše. Obecně byli označeni jako studenti, rodiny s dětmi, starší obyvatelé, majitelé firem, zaměstnanci finančních a dalších mezinárodních firem v oblasti Central, obyvatelé částí, kde se často protesty vyskytovaly a další. Místní fotožurnalista do této kategorie také zařadil sociální pracovníky, kteří se snaží mírnit průběh protestů, dobrovolné záchranáře a dokonce novináře.

Třetí a poslední skupinou, kterou explicitně zmínil pouze profesor, ale je relevantní v rámci protestů, je jakási **podpůrná skupina**. Ti jsou charakterističtí tím, že často přijíždějí v luxusnějších vozech, jak profesor zmínil například Mercedes nebo BMW, ve kterých vozí protestujícím materiály, různé zásoby jídla, ochranných prostředků a podobně, nebo převážejí osoby v případě nutnosti. Tyto osoby jsou ve věkové kategorii přibližně 30-50 let a neúčastní se aktivně protestů, ale zajišťují především finanční záležitosti. Tuto skupinou bylo možné podle profesora nejvíce vidět během obsazení univerzit na podzim 2019.

Co se týče vývoje vybavení a výstroje, podle respondentů by se dalo konstatovat, že na začátku protestů, tedy v červnu 2019, se jednalo o základnější prostředky, jako například chirurgické roušky, což se dále ve skupině aktivnějších protestujících vyvinulo v plynové masky. Místní fotožurnalista a občanský žurnalista se shodli, že od srpna, kdy se události vyostřovaly, se normalizoval výskyt plynových masek a uniformní černé oblečení. V září naopak došlo mezi aktivnějšími členy k dalšímu přidávání většího množství ochranných pomůcek, jakými jsou například štíty, chrániče kolen, loktů a podobně. V neposlední řadě došlo k intenzivnější snaze zakrýt všechny části těla, které by mohly vést ke snazší identifikaci policí.

5.3.1.2. Kdo je opozice?

Co se týče opozice, všichni respondenti jako jednou z prvních skupin zmínili policejní složky, které například profesor podrobně popsal takto: *„Nejviditelnějším vzdorem proti demonstrantům byla Hongkongská policejní síla (HKPF). Existuje několik úrovní HKPF, od základní skupiny mladých lidí, takřkajíc pěchoty, kteří byli postaveni do předních linií s výstrojí těžkooděnců, tedy vše od zelených uniforem, to je důvod, proč jim říkají zelené objekty, k černým chráničům kolen, černým chráničům loktů, plastových štítů a obušků. Pak máte speciální elitní jednotku, která byla celá v černém, všichni měli plynové masky, každý měl speciální policejní přilbu. Několik skupin policie má kuličkové zbraně nebo zbraně, které střílí pepřové koule. Dalšími zbraněmi jsou zbraně na slzný plyn, zbraně na projektily na blízko i na*

dálku, střílející gumové náboje, také byly používány skutečné zbraně; skutečné pistole a skutečné brokovnice. Měli vodní děla, další obrněná vozidla, policejní vozidla, která byla zvyklá převážet speciální jednotky a pořádkovou policii, a spousta dalších obrněných vozidel k přepravě lidí, kteří byli na místě zadrženi.” Občanský žurnalista popsal ještě další skupiny policie následovně: „Na protestech to byla především policie. Vyskytují se různé typy policie: Například myslím, že dopravní policie, která má bílé košile a reflexní vestu, běžní policisté s modrými košilemi, pořádková policie, která byla oblečená celá v zelené barvě a vybavená výstrojí a policie často označovaná jako Raptors, tedy speciální taktická skupina [v originále Special Tactical Squad -pozn.aut], která byla oděna do černé a měla taktickou výstroj.” Místní fotožurnalista charakterizuje polici podobným způsobem kategorizace, nicméně rychle se zaměří především na to, jak policejní složky zbraně neeticky používají. Kritizuje zejména to, že policie střílí slepé náboje do oblasti hlavy, což není přijatelný způsob používání zbraní k potlačení nepokojů. Toto fotožurnalista považuje za jeden z důvodů sílící nenávisti občanů proti hongkongské policii. Místní protestující doplňuje: „Někdy má policie na starosti vztahy mezi veřejností a médii: ti nosí modrou vestu.” Frontliner, který byl v blízkosti policie asi nejvíce ze všech respondentů, se zaměřuje na popis především změny vzhledu policie v rámci vývoje událostí. O policii říká následující: „Viděl jsem mnoho z nich dostat více taktického příslušenství... takže vypadají spíš jako by byli z armády. Mají na svých pásech více nástrojů, jako by všichni měli dávkovač slzného plynu. Vypadají tedy profesionálnější. Vypadají vlastně více zastrašující, anonymnější. Dříve, v počátcích, byste vždy viděli jejich obličej. Mohli mít plynové masky, když zrovna stříleli, ale jinak ukazovali své tváře. Ale nyní téměř každý strážník v první linii, někdy také PR policisté, má něco, čemu říkáme psí masky, takže skrývají celou svou tvář. Není to jen normální obličejová maska, je to speciální ochranná maska. Často také skrývají oči, takže vypadají spíš jako zlí „kumpáni”. Jsou více anonymní, více hroziví. Někteří stále mají zelené uniformy, ale už ne tolik; je mnohem více Raptors...Vypadají stejně, ale zároveň děsivěji.”

Obecně různé barvy jsou typické pro hongkongské protesty. Skoro všichni, kromě profesora, upozornili v rámci tohoto tématu na rozdělení společnosti na červené, modré a žluté. Tyto barvy jsou zásadním dělítkem v rámci politických preferencí, s čímž je spojené postavení jedinců v kontextu prodemokratického hnutí. Frontliner na otázku opozice popsal situaci následovně: „Říkáme jim „modří“ nebo „červení“, jsou-li velmi pročíňští, nicméně stereotypním obrazem jsou bohatí lidé; mnoho bohatých lidí, vyšší střední třída, bude často „modrých“. Lidé, kteří pocházejí z pevninské Číny nebo mají s pevninou mnoho obchodních

vztahů a samozřejmě jsou zde triády, které jsou extrémně „modré“. Domnívám se, že jsou to většinou ti u moci, ti, kteří byli vybráni Pekingem po dobu mnoha let, a ti, kteří mají peníze. Zejména jedinci, které jsem viděl v opozičních protestech, tedy na modrých protestech, kde jsem viděl i nějaké bílé lidi, vždy byli bohatí. Nevidíte chudé nebo běžné lidi na pro-modrých protestech.” Občanský žurnalista stručně rozřazuje barvy následovně: „Symbolická barva hnutí je žlutá, barva charakterizující podporu policie je modrá a provládní je červená. Tyto barvy více popisují ideologii osoby nebo podniků, které jsou s nimi spojeny.”⁷ Místní protestující dodává, že tyto skupiny se nazývají „stuhy” a následně popisuje, kdo je součástí daných skupin. Na rozdíl od frontlinera se domnívá se, že příslušníci „modré stuhy” jsou ovlivněni často nízkým vzděláním, kterého dosáhli v pevninské Číně, kde vzdělávací systém má své specifické ideologie: „Hongkong je rozdělen do dvou politických stran; „žluté stuhy“ a „modré stuhy“. „Modré stužky“ jsou většinou středního věku a většina z nich má nějaké vazby na Čínu; ať už pracují v čínské společnosti, byli narozeni v Číně, nebo tam mají příbuzné. Nejméně 50 procent z nich má poměrně nízké vzdělání a nejspíše se jim dostalo vzdělání v pevninské Číně, což je indoktrinuje, aby milovali svou zemi, jakkoli špatné to je. Na naší straně máme volné právo shromáždění a protestu⁸. Na jejich straně mají také shromáždění na podporu policie.” Dále dodává, že rozdíl mezi žlutou a modrou stranou je znatelný v míře sjednocení: „Strana „modrých stužek“ není sjednocena ... nemají jasný cíl, jsou jen proti lidem v černém. Proti čemu doopravdy jsou, nemusí vědět. V některých případech mohou mít na sobě stejné tričko, kterými je Čína sponzoruje - [podpůrné organizace] je tisknou a distribuují [trička] svým příznivcům, ale obvykle to příznivci neberou příliš vážně. Možná si ho vezmou na sebe jen jednou v rámci jednoho konkrétního shromáždění a pak jej vyhodí. Dnešní shromáždění pro ně může být na podporu policie a zítra je jen proti lidem v černém, neviděla jsem u nich vůbec vzorec.” Tuto vizuální charakteristiku popisuje také občanský žurnalista: „Existují také ti, kteří nosí modré trička s nápisem „I Love (heart) Police“, tedy ti, kteří podporují hongkongskou policii.”

Dále je vhodné podrobněji popsat skupinu, kterou zmínil již frontliner, tedy triády, které zařadil jako extrémně pro-modré. Tyto skupiny dále zmiňuje jako součást opozice také profesor a občanský žurnalista. Profesor připomíná, že triády, tedy gangy, nejsou novým jevem

⁷ [Místní protestující vysvětluje: „Žlutá a modrá jsou smysluplné, důvodem, proč používají modrou a žlutou barvu, je kvůli deštníkové revoluci v roce 2014. Vzhledem k tomu, že policejní uniforma je modrá, představuje podpůrná skupina modrou barvu” - pozn.aut.] & [Naopak žlutá byla symbolická kvůli deštníkům, které byly používány jako forma obrany během deštníkové revoluce, jak bylo zmíněno v teoretické části - pozn. aut.]

⁸ [Rozhovor byl veden před zavedením zákona o národní bezpečnosti - pozn.aut.]

v Hongkongu a domnívá se, že jejich kořeny sahají již doby britské policejní síly, jejíž členy byli již v té době převážně Číňané. Profesor dále rozvádí, že policejní složky byly zkorumpované a spolupracovaly s triádami, aby udržely klid a nechaly triády řešit si své problémy. Připomíná také, že i během deštníkové revoluce, která probíhala v roce 2014 došlo k narušení protestů v Mongokoku triádami, jejichž členové zaútočili na přítomné protestující. Co se týče posledních protestů, které začaly v roce 2019, doplňuje následující: „*V červenci jsme měli jeden z nejznámějších incidentů v Yuen Long, kde velká skupina více než 100 lidí, především mužů ve věku 20–40 let, oblečených v bílých tričkách, aby je bylo možné identifikovat, a někteří měli i šátek na paži, zaútočili na skupinu prodemokratických demonstrantů, kteří se vraceli z protestního pochodu. Existuje podezření, že došlo k spolupráci mezi nimi [triádami - pozn.aut.] a policejními silami. Byli vyzbrojeni obušky, tyčemi a dlouhými bambusovými klacky, a bili protestující.*” Občanský žurnalista používá k popisu stejnou událost.

Jako poslední kategorii označil profesor ty, kteří nebyli fyzicky přítomni na protestech, ale byli výraznou opoziční silou: „*Na druhé straně hnutí je hongkongská vláda: politici, byrokraté, ti, kteří byli vedeni Carrie Lam,*” dodává.

Lze tedy konstatovat, že **opozice** je složena z několika skupin, které respondenti v rozhovorech popsali. Nejvýraznější složkou, kterou všichni oslovení charakterizovali nejdůkladněji, byla policejní složka, která však sama o sobě obsahuje další podskupiny. Právě ty každý z respondentů popsal rozdílně, někdo nešel do takových detailů v kontextu rozlišení rozdílných policejních skupin. Obecně však lze z charakteristik vyčíst, že nejvíce byly mezi odpověďmi zapamatovatelné dvě součásti **hongkongské policie** - tedy **pořádková policie**, která je charakteristická zelenými uniformami, černými chrániči kolen a loktů, plastovými štíty a obušky. A takzvaní **Raptors**, tedy speciální jednotky, kteří mají černé uniformy a taktickou výstroj. Všichni také měli plynové masky a speciální policejní přilbu. Co se týče charakteristických zbraní především profesor je popsal jako střelné zbraně, které byly na kuličky, kanystry slzného plynu, pepřové koule a gumové projektily. Dále bylo zmíněno, že policie také používala skutečné zbraně, tedy nejen neletální zbraně, ale i ostré náboje. Tento fakt dále kritizoval místní fotožurnalista, který obecně připomínal neetické zacházení police se zbraněmi. Dále byla policie spojována s vodními děly a různými druhy obrněných policejních vozů. Další zmíněnou složkou je také řekněme **PR policie**, která se stará o situaci mezi policií a médií a nosí modrou vestu. Občanský žurnalista ještě přidal určitou **dopravní policii**, která má bílé košile a reflexní vestu a také **běžné hongkongské policisty** s modrými košilemi.

Frontliner dále porovnal, že s ohledem na vývoj událostí policie začala být více a více anonymní a zakrývá si obličej různými maskami. Podle něj není skoro možné policisty, kteří mají často zakryté i oči, identifikovat, což dříve nebyl problém.

Následující složkou je skupina, která policii podporuje. Tyto osoby respondenti zařadili do kategorie „**modré stužky**”. Pro kontext je nutné dodat, že většina respondentů, kromě profesora, poukázala na rozdělení hongkongské společnosti podle barev na červenou, modrou a žlutou. Modré stužky popsali respondenti rozličnými způsoby, místní protestující je charakterizovala jako občany středního věku, přičemž dodala, že polovina nedosáhla vyššího vzdělání, nebo jsou ovlivněni pevninským vzdělávacím systémem. Dalším znakem mohou být trička, která účastníci někdy nosí v rámci shromáždění na vyjádření podpory policii. Toto pozoroval také občanský žurnalista, který konkretizuje, že se někdy jedná o trička s nápisem „Miluji policii”. Naopak frontliner vidí modré stužky jako skupinu rozličnější než jen jako skupinu lidí s vazbami na Čínu v kontextu rodiny, místa narození nebo podobných faktorů. Výrazným prvkem jsou zde finanční aspekty a faktor moci. Podle něj je většina pro-modrých podporovatelů z řad movitých obyvatel, kteří mají například obchodní spojení v Číně, je časté, že lze mezi nimi narazit také na bělochy. Dále dodává, že jsou-li velmi pročinší, zařadil by je do skupiny „**červených stužek**”. Občanský žurnalista s tímto zařazením souhlasí, jen červené označuje za provládní, kdežto modré jako propolicejní. V neposlední řadě frontliner do skupiny modrých řadí **triády**. Toto téma následně profesor prezentuje na příkladu známého útoku v Yuen Long, přičemž členy triád, kteří jsou veřejně proti protestujícím, popisuje jako muže ve věku 20-40 let, kteří nosí bílá trička a jsou vyzbrojeni tyčemi, obušky a bambusovými klacky.

Jako poslední součást opozice profesor zmiňuje **vládní orgány**, které jsou propekingské. Mezi nimi jmenuje nejvíce medializovanou osobu hongkongské vlády Carrie Lam. Dalšími osobami jsou pak pročinší politici, byrokraté a další lidé, kteří spolupracují s centrální vládou.

5.3.1.3. Jak probíhaly protesty v kontextu fázi?

Třetím zkoumaným bodem bylo to, jak respondenti vnímali vývoj událostí jako celek na základě svých vzpomínek a kritérií. Místní fotožurnalista se domnívá, že převrat z mírových protestů na násilnější formu lze datovat v červenci a označuje 21. červenec za den, kdy lidé ztratili důvěru v policii [jedná se o zmíněný Yuen Long útok - pozn.aut]. „ *I poté, co protestující násilně vnikli do LegCo, stále říkali, že pokud přijde policie, utečou; nesnažili se bránit. Nesnažili se policii ublížit, až do 21. července, kdy policie spolupracovala s gangy a*

11. [srpna], kdy policie střelila do oka dobrovolnou zdravotnici, což způsobilo, že oslepla. A konec srpna, což byla, řekl bych, policejní verze davového útoku [v originále mob attack - poz. aut.]. Po srpnu se vše vyhrotilo...věci byly násilné, lidé si mysleli, že se musí bránit," dokládá své tvrzení. Profesor se také domnívá, že útok v Yuen Long byl velkým zvratem: „Ten [útok v Yuen Long] následně protesty vyhrotil, domnělí členové triád/gangů zaútočili na mnoho protestujících ve stanici MTR, přičemž policie na to nereagovala ani nikoho nezatkla. Poté se intenzita protestů dramaticky zvýšila." Frontliner za nejdůležitější zvraty, které vedly k intenzivnějším a násilnějším protestům označuje výše zmíněné události, tedy Yuen Long a také, jak zmínil místní fotožurnalista, útok policie na konci srpna. „Nebyl jsem ve stanici MTR Prince Edwarda (31. srpna 2019), ale kdykoli mluvím s lidmi, mnoho frontlinerů, říká, že to bylo tehdy, kdy se [protestující] začali opravdu snažit ze všech sil. Myslím, že [incident v] MTR a také Yuen Long jsou dva velmi velké okamžiky." Občanský žurnalista doplňuje, že tyto události byly tak významné, že se v okolí stanic tvořily upomínková místa, kam lidé nosili například květiny, které však byly často zlikvidovány pročínskými nebo propolicejními skupinami, ale následně lidé pomníky rychle obnovili. Následně občanský žurnalista popisuje vývoj událostí ze své perspektivy, kdy navštěvoval Hongkong od pozdního srpna v měsíčních intervalech a během své nepřítomnosti byl v kontaktu se svými známými a rodinou v Hongkongu. „V hnutí bylo mnoho posunů. Oblečení protestujících se během hnutí změnilo. Na začátku června měli jen základní masky... a pokojně protestovali; neměli ani helmy nebo brýle. Až po prvním nasazení slzného plynu 12. června, začali lidé častěji vědomě nosit plynové masky s filtrací. S rostoucím používáním slzného plynu se zvyšovalo i používání plynových masek. Při mé první návštěvě, 25. srpna, uvedli vodní dělo - nemyslím si, že ho použili ten den, ale představili ho a možná ho vyzkoušeli. Odjel jsem ale poté o víkendu jsem ve zprávách sledoval protest u Admirality a oni opravdu využili vodní děla a všude byla charakteristická modrá pepřová voda⁹." Místní protestující na vývoj událostí nahlíží v širším kontextu. Vychází z předpokladu, že k přesunu z mírových pochodů k násilnějším protestům došlo kvůli tomu, že společnost již byla ovlivněná nevydařeným protestními pokusy v minulosti, během nich také docházelo k policejnímu násilí vůči obyvatelům. „V červnu jsme si uvědomili, že nenásilnost nepomůže. V normální společnosti vláda bude obvykle respektovat váš názor, ale tato vláda ne, což vede k lidi k většímu násilí. Myslím, že lidé také začali pociťovat touhu po pomstě, protože během deštníkové revoluci byli mnozí zbiti. Někteří policisté byli také zbiti během

⁹[Voda z vodních děl často obsahovala chemikálie, které kůži iritovaly a nepříjemný pocit trval několik hodin - pozn.aut].

deštníkové revoluce a tzv. Fishball Revolution, a někteří byli dokonce zadrženi kvůli tomu, jak zbili demonstranty, takže si myslím, že policie zuřila a chtěla to rychle dostat pod kontrolu; potlačit lidi a použít slzný plyn, aby se nikdo neodvážil znovu vyjít. Později zjistili, že toto nefunguje [a lidi se nebojí]. Myslím si, že během protestů se vláda snažila dělat vše možné [aby dostala protesty pod kontrolu], bez ohledu na to, jak malý smysl to dávalo - jako například zákon zakazující zakrytí obličeje [anti mask law - pozn.aut.]. Používají vše možné, aby nás utiskovali.” Občanský žurnalista navazuje na tuto snahu vlády a policejních složek a dodává, že jakmile policie objevila nový způsob, jak kontrolovat davy, během krátké chvíle již tyto hranice posouvala dál a dál. Zmiňuje i situace, kdy jeho kolegové byli terčem policejních prostředků kontroly davu, například vodního děla. *„V polovině června poprvé použili slzný plyn a když jsem dorazil v srpnu, už se používal hodně - klidně i přes 100 kanystrů denně, ve skutečně „rušných“ dnech, z toho co si pamatuji, jich bylo i několik stovek. Od té doby se domnívám, že demonstranti začali používat cihly a pokoušeli se je vrhat směrem k policii, i když obvykle tak daleko nedohodili. Na druhé straně policie střílela slzný plyn; problematické bylo, mimo jiné, používání prošlého slzného plynu a také v problematických prostorách¹⁰. Myslím, že dalším krokem v eskalaci byla skutečná střelná zbraň. Když ji poprvé použili, bylo to všude ve zprávách, ale poté už nebylo neobvyklé, že by jimi začali mávat nebo mířit na protestující. Také bylo zjištěno, že se objevila tajná policie, která se infiltrovala mezi protestující dav, což mezi protestujícími způsobilo spoustu nedůvěry. Demonstranti také začali používat Molotovovy koktejly - používali je v určité míře v září, ale nebylo to tak běžné, jako když došlo k obléhání univerzit; v té době je už hromadně vyráběli a „zlepšovali“ recept na jejich efektivitu.”*

Dalším zvratem bylo podle místního fotožurnalisty, frontlinera a občanského žurnalisty 70. výročí založení Čínské lidové republiky, které se připomínalo 1. října 2019. Místní fotožurnalista přibližuje, že tento den byl zlomovým proto, že policie vystřelila skutečné náboje a zasáhla teenagera, který na následky skoro zemřel. Navíc důvodem střelby bylo podle fotožurnalisty to, že teenager zaútočil na policii plastovou trubkou a policista toto řešil rovnou ostrými náboji, což vyvolalo nevoli. Občanský žurnalista vzpomíná: *„Když poprvé vystřelili ostré střely, byl to klíčový okamžik. Když se to stalo podruhé, střelili dokonce dva neozbrojení*

¹⁰ [Docházelo k použití slzného plynu v MTR stanicích, rezidenčních budovách a podobně - pozn.aut]

demonstranty a tentýž den policista vjel s motorkou přímo do protestujícího¹¹, což se vystupňovalo až do obléhání univerzit.”

Obsazení univerzit bylo pro většinu respondentů úplným vrcholem celého průběhu protestů. Frontliner vzpomíná, že období obsazení univerzit znamenalo zásadní obrat k horšímu a tyto události vedly to k tomu, že mnoho protestujících bylo zadrženo, zraněno a vyděšeno. Profesor, který byl během obsazení Hong Kong Baptist University (HKBU) přítomen na kampusu dodává: *„Když obsadili kampusy začalo to nejprve u HKU (Hong Kong University), poté CUHK (Chinese University of Hong Kong), CityU (City University of Hong Kong), HKBU (Hong Kong Baptist University) a skončilo u PolyU (Hong Kong Polytechnic University). To vyburcovalo lidi, kteří se pak stávali trochu násilnější. Myslím, že policie zesílila, když viděla, že demonstranti používají jiné typy zbraní jako Molotovovy koktejly nebo oštěpy, luky a šípy, v případě některých studentů během obléhání univerzit. Vzpomínám si, že jednou došlo k útoku na nadchodu, kde protestující bodl policistu do krku nožem, takže si myslím, že tyto věci způsobily, že policie byla trochu více obezřetná, ale také násilnější a agresivnější.”*

Kromě frontlinera byl přímým svědkem obsazení univerzit místní fotožurnalista, který popsal jejich dramatický průběh následovně: *„Zúčastnil jsem se obou demonstrací na CUHK a PolyU. CUHK bylo jako peklo na zemi, za 2 hodiny policie vystřelila 2500 kanystrů slzného plynu a tisíce kulek [neostrých]. Neviděl jsem nic, protože všude byl kouř. Řekl bych, že největší dopad na mě měl zážitek, když jsem byl v přední linii, každou minutu jsem viděl někoho, kdo byl odnesen z první linie dobrovolnými zdravotníky. Každou minutu byl někdo zraněn nebo postřelen. Řekl bych, že tento měsíc [listopad pozn.aut.] byl nejvyostřenějším obdobím, skoro jako válka. Bylo to jako válečná zóna. Zúčastnili se i normální občané; okolo 30-40 let, kteří se snažili zasáhnout policisty a zachránit teenagery.”* Situaci na PolyU popisuje takto: *„Řekl bych, že policie zabránila protestující v tom, aby opustili PolyU alespoň týden.¹² Zůstal jsem tam 3 dny. Byli vyčerpaní. Nejintenzivnějším dnem byl 17. listopad; celý den a noc - slzný plyn, vodní děla nonstop po dobu téměř 24 hodin. Ten den, kolem PolyU, policie zablokovala téměř veškerý provoz... Okolo univerzity se shromáždili běžní obyvatelé Hongkongu a chtěli zachránit děti na univerzitě.”* Frontliner dodává, že nejnásilnějším bodem obléhání univerzit byl psychický nátlak a především situace spojená s PolyU: *„Nejen skutečná intenzita věcí, kterými*

¹¹[Tyto události, tedy druhý živý výstřel a incident s policistou, který najel s motocyklem do protestujícího, se odehrály 11. listopadu 2019 - pozn.aut.]

¹²[Obsazení PolyU trvalo konkrétně od 17. do 29. listopadu 2019 - pozn.aut.]

jsme si prošli, ale i psychologické násilí, když tam lidé zůstali i dva týdny bez pomoci. Lidem, kteří jsou mladí, vystrašení a vyděšení říkají: „Zůstaňte tam nebo jděte do vězení na 10 let“; to je psychologické mučení. To je hrozné. Představte si, že se musíte vrátit do skutečného světa poté, co jste se schovávali v díře, a dokonce ani nedůvěřujete svým přátelům, protože by mohli být policie [Mezi protestujícími v tomto období sílila paranoia, protože bylo objeveno více a více tajné policie, která se infiltrovala mezi členy hnutí - pozn.aut.]. Dále frontliner upřesňuje, že si při otázce týkající se násilí při protestech jako první vzpomene právě na psychické násilí, které považuje za nejhorší součást taktik, které policisté proti demonstrantům použili. „Ukazuje to, jak málo soucitu a empatie mají pro protestující. Nezajímali se, jestli tam někdo zemřel nebo spáchal sebevraždu nebo vyhladověl k smrti. Chtěli jen prokázat svou pointu,“ dodává.

I když obsazení univerzity dotazovaní pokládali za nejnásilnější okamžik protestů, frontliner popisuje, že i po odeznění těchto univerzitních odbojů protesty nadále pokračovaly, ale neměly již takovou intenzitu, velkou účast měly poté spíše jen masové pochody. Podle něj protesty zastavila až karanténa v roce 2020 a celé hnutí poměrně utichlo.

Při popisování **fází protestů** většina respondentů se shodla, kromě místní protestující, která vnímala hnutí spíše v návaznosti na starší odboje jako např. deštníkovou revoluci, na přibližně čtyřech zásadních fázích protestů, které dále dění vyostřovaly. Podle výpovědí respondentů lze shrnout, že zprvu vnímali protesty jen jako mírové, avšak po prozření veřejnosti, že tento způsob vzdoru nikam nepovede, spolu s použitím excesivní míry násilí ze strany policie, se podle nich situace změnila a normalizovala se násilnější forma protestů. Co se týče jakési přesnější definice přelomu z mírových protestů na násilnější, zde se názory trochu liší, ale sdělení o postupném vyostřování událostí, které vyvrcholily listopadovým obsazením univerzit zůstává stejné. Například občanský žurnalista se domnívá, že tento přelom nastal již v půlce června s nasazením slzného plynu. Frontliner, který se přistěhoval do Hongkongu na konci srpna naopak po rozhovorech s ostatními členy odboje konstatuje, že v tomto kontextu byl nejvýrazněji mezi nimi vnímaný útok policie v MTR stanici, tedy 31. srpna, který podle něj zintenzivnil odhodlání demonstrantů. Místní protestující se domnívá, že lidé na základě svých zkušeností z předchozích protivládních protestů pochopili, že mírové pochody situaci v Hongkongu nezmění. I když Hongkongčané byli většinou proti násilí, byla to nejen reakce policie, která se snažila rychle a účinně dostat protesty pod kontrolu, ale také defenziva protestujících proti násilným policejním zásahům, co vedlo k prudké eskalaci protestů.

Pokud tedy shrneme tyto čtyři hlavní vypočítávané události, které podle respondentů hrály zásadní roli ve vývoji události, lze první zlomový bod datovat již v průběhu druhého

měsíce protestů. Všichni z nich tedy zmínili incident z **21. července 2019** v **Yuen Long**, kdy triády napadly protestující vracející se z prodemokratických pochodů. Při tomto incidentu policejní složky nezasáhly a jejich chování vyvolalo ve veřejné debatě mnoho otázek, přičemž místní fotožurnalista tento bod označil za den, kdy lidé ztratili důvěru v policii. Dalším bodem byl incident v **MTR stanici Prince Edward** na poloostrově Kowloon, který se odehrál **31. srpna 2019**, kdy policie napadla demonstranty, což bylo mnohými přirovnáváno jako policejní verze útoku v Yuen Long. Třetím výrazným bodem hnutí byl podle respondentů **1. říjen 2019**, tedy 70. výročí založení Čínské lidové republiky, kdy došlo poprvé k použití ostrých nábojů a byl postřelen jeden z mladých demonstrantů. Poslední fází, která byla popsána většinou dotazovaných jako nejintenzivnější část protestů, bylo období **obsazení hongkongských univerzit**. Tomu předcházela, jak dva respondenti poznamenali, další střelba ostrými náboji a incident, kdy policista najel motocyklem do protestujícího. Následné události vedly k tomu, že většina hongkongských univerzit se postupně stala základnami studentského odboje. Místní žurnalista, který byl přítomen během obléhání na kampusech CUHK a PolyU, popisoval vyčerpání demonstrantů a nekonečné střety mezi policií a studenty, které vedly k velkému počtu zranění a zatčení.

5.3.1.4. Jak byl vyjádřen vzdor?

Předposledním okruhem bylo zmapování forem vyjádření nesouhlasu. Tyto činnosti se podle výpovědí dají zařadit od umělecké tvorby až po násilné projevy.

První skupinou, kterou lze z výpovědí vyčíst jsou nenásilné formy protestu. Profesor jako první zmiňuje právě kreativní umělecké činnosti členů hnutí: *„Umělecká scéna rostla neuvěřitelně. Byla vylepena spousta plakátů. Musím říct, že tvůrčí část byla velmi zajímavá; byla to čistá tvořivost, skrze kterou se vyjadřovali...Měli všude Lennonovy zdi, které byly inspirované původní Lennonovou zdí v Praze, kam připevňovali post-it vzkazy. Všude byly vzkazy, graffiti, na kampusech i na některých veřejných místech, na chodnicích a ulicích. Také existovaly parodie písní a spoustu Youtuberů, kteří byli do té doby aktivní spíše v kontextu zábavním také chtěli být součástí tohoto fenoménu a kultury. Influenceri se tedy začali více orientovat na to, aby byli politicky aktivnější a mluvili o politice.“* Občanský žurnalista také připomíná Lennonovy zdi s politicky laděním uměním - nespočet plakátů a dalších uměleckých děl vznikal především díky politickým tématům. Dále zmiňuje například existenci oficiální hymny protestů [Glory to Hong Kong - pozn.aut.], ale i upomínkových míst, které připomínaly oběti protestů. Místní fotožurnalista jako nejklidnější formy protestu zmiňuje především

graffiti a slogany, distribuci letáků a také to, že lidé digitální vizuální materiály přeposílali účastníkům protestů přes AirDrop. Velmi zajímavý detail zmínila místní protestující, která se domnívá, že protesty, které začaly v roce 2019, sjednotily více generací než protesty předchozích let. Konkrétně představuje tuto myšlenku na příkladu, kdy mnoho vizuálních materiálů, které tvořili mladí lidé, bylo uzpůsobeno starší cílové skupině, aby si je získali na svou stranu. „*Pak jeden velmi zvláštní bod, který chci zdůraznit, je, že mnoho starších lidí nemusí opravdu porozumět tomu, co se děje, a mladí lidé jsou v tomto ohledu opravdu kreativní, protože chtějí na své straně více lidí. Dokonce pro ně navrhli mnoho nálepek a plakátů, které jsou přívětivé pro starší lidi, jako například udělali vizuály větší, tedy použili větší velikost písma a přizpůsobili způsob vyjadřování. Staří lidé rádi používají nálepky na WhatsAppu, takže ty hodně tvoříme a posíláme jim je. Takže si myslím, že je to jeden z průlomů oproti předchozím protestům, protože pokud vím, deštníková revoluce a zmíněná fishball revoluce byla především o mladých lidech, ale nikdy jsme nepřemýšleli o rozšíření podpory. Tentokrát se však opravdu snažíme o získání jejich podpory,*” dodává.

Frontliner vzpomíná na nepřehledné množství vizuálních prostředků vyjádření nesouhlasu a další formy vzdoru takto: „*Například první, co se mi vybaví, jsou memy. Ani nevím kolikrát jsem dostal meme, kde je tvář Carrie Lam photoshopovaná na tělo nahé ženy, která má sex s chlapem s tváří Xi Jinpinga. Tisíce a tisíce různých příkladů. Komunikují také na LIHKG¹³ a diskutují o věcech a vždy vyjadřují svou frustraci s vládou. Samozřejmě chodí do „žlutých“ obchodů, čímž ukazují, že je podporují, zatímco „modré“ obchody trpí, je to jasný signál, že to [cíle hnutí - pozn.aut] lidé podporují. Přidávají se k odborům; mnoho sektorů má nyní velmi silné odbory. To je téměř výhradně díky protestnímu hnutí. Dělají tedy takové věci, ale také jdou do ulic. Tagují, používají hashtagy na Instagramu, i když obsah s hnutím nesouvisí, stejně dají hashtag #FreeHongKong. Dělají věci dobrovolně; třeba rozdávají své věci ve prospěch protestů.¹⁴ Někteří lidé píšou akademické práce a dělají výzkumné práce o demokracii a svobodě a píšou o konkrétních politikách v Číně a historii, a ten list pokračuje...je tolik věcí.*”

Co se týče formy online vzdoru, profesor poznamenává, že v rámci hnutí se začaly tvořit aplikace, kde se sdílely informace o tom, kde ve městě je policie, jaké obchody jsou „žluté“ nebo naopak do jakých obchodů nechodit. Body, které zmínil frontliner, popsal také občanský žurnalista: „*Také domácí ekonomika v Hongkongu je velmi rozpolcená podle toho,*

¹³ [Webová stránka, která je považovaná za hongkongskou verzi Redditu - pozn.aut.]

¹⁴ [Například mnoho lidí ze svých peněz nakupovalo vybavení pro frontlinery - pozn.aut]

zda je restaurace nebo podnik „modrý“ nebo „žlutý“, takže lidé se vědomě rozhodují, kde utratí své peníze, a zda podpoří „modrou“ nebo „žlutou“ ekonomiku.” Dovysvětluje, že mnoho podniků je otevřeně na straně policie nebo protestujících, takže lidé svými výdaji také dávají jasně najevo, v jaké části politického spektra se nacházejí a protestují prostřednictvím ekonomiky. Násilnější verzí je pak to, že obě strany vandalizují podniky, které patří opoziční skupině. Místní protestující upozorňuje: *„Ted’ se zdá, že mezi „žlutými“ a „modrými“ je obrovská propast a již nejsou ochotni komunikovat. Pokud vím, že jste „modrý“, raději s vámi nebudu mluvit. Nechci plýtvat svým časem, protože vím, že jsi proti tomu, čemu věřím. Ale pokud nekomunikujeme, věci se zhoršují, takže je to začarovaný kruh.*” Profesor tuto myšlenku rozvádí dál a říká, že tato „žlutá“ ekonomika hrála roli, ale navíc se Hongkongčané snažili destabilizovat celou ekonomiku tím, že obsazovali a narušovali chod letiště a celý cestovní ruch.

Dalším bodem, který je nutné zmínit v rámci nenásilné formy protestu jsou volby. Občanský žurnalista používá zajímavé spojení popisující snahu protestujících „ukázat světu“, jaké mají požadavky: *„Myslím, že dalším způsobem, jak protestovali, aby ukázali světu, jak moc většina chtěla demokracii bylo hlasování v okresních volbách - což bylo jasně viditelné na volební účasti a drtivému vítězství [Prodemokratických kandidátů - pozn.aut.], což o mnohém vypovídalo v té době,*” vzpomíná. Profesor také připomíná tyto loňské listopadové volby a místní správní volby a rozšiřuje tento bod: *„Mnoho politiků, dokonce i těch podporujících nezávislost, se stávalo mnohem aktivnější. Občas mávali americkou vlajkou, britskou vlajkou, vlajkou Tchaj-wanu, vlajkou Hongkongu, která byla změněna do černé barvy, což značilo utrpení. Existuje tedy spousta vizuálních projevů, kterými vyjadřují svoji nespokojenost a smutek.*” Co se týče mírových projevů nesouhlasu během poklidných pochodů, mimo mávání zmíněnými vlajkami, frontliner připomněl také skandování sloganů a zpěv, graffiti, velké množství plakátů a dalších uměleckých projevů na kampusu univerzit, jejichž prostory byly jimi vyplněné. Navíc vzpomíná na den, kdy skupina lidí vytáhla obrovskou sochu Lady Liberty¹⁵ až na Lion's Peak¹⁶.

Posledním bodem, který profesor nastínil je ochota členů hnutí spolupracovat s médii a dostat informace o dění v Hongkongu do světa a získat tak mezinárodní pozornost. *„Velmi spolupracovali se zahraničními médii; dovolili médiím, aby zpracovala hluboké osobní příběhy*

¹⁵ [Socha vytvořená během protestů v roce 2019, která byla inspirovaná typickým vzhledem demonstrantů - pozn.aut.]

¹⁶ [Kopec poblíž Kowloon Tong, kde mimo jiné sídlí několik univerzit]

týkající se hnutí, zatímco policie a hongkongská vláda na druhé straně nebyla tak vstřícná k zahraničním médiím. Byli však ochotni spolupracovat s hongkongskými či čínskými médii nebo s médii z pevninské Číny, která byla prokomunistická a propekingská,” popisuje.

Respondenti v neposlední řadě charakterizovali také násilnější formy protestu, avšak tato část u většiny respondentů byla velmi stručná. Místní protestující popisuje jako jeden z nejsilnějších projevů během protestů, jehož byla svědkem, byl moment, kdy protestující odhalili policisty, kteří byli v přestrojení, a napadli je. *„Dalším prostředkem násilí jsou molotovy; avšak lidé nejsou profesionálové, jsme jen veřejnost, takže když lidé házeli [molotovy koktejly], někdy omylem zranili některé novináře i protestující.*” Místní fotožurnalista popisuje také používání cihel a deštníků a následně molotovů v průběhu listopadových událostí. Také občanský žurnalista vnímá molotovy až jako pozdější formu protestu, jež předcházelo házení cihel. Místní fotožurnalista násilné formy protestu shrnuje následovně: *„V podstatě se jednalo o cihly, molotovy a deštníky. A hlavně lidé spíše jen házejí zpět kanystry slzného plynu, místo toho, aby přímo útočili na policii - do října/listopadu jsem zřídka viděl protestující zaútočit na policii. Policie vypálila slzný plyn a lidé ho hodili zpět, nebylo to tak, že by oni cokoli stříleli - byly případy protestujících, kteří napadli policisty, ale převážně s deštníky.*”

Pokud tedy z výpovědí sestavíme obraz toho, jak forma protestu vypadala podle respondentů, dostaneme především popis kreativního a **mírového přístupu**. Většina z dotazovaných se soustředila na charakteristiku umění, které hrálo během protestů zásadní roli. Lidé používali kreativní činnosti jako formu vyjádření nesouhlasu s probíhajícími událostmi. Navíc tyto kreativní **vizuální materiály** měly formu informační, jak například zmínila místní protestující, když popisovala, že přizpůsobením materiálů také pro starší generaci se snažili získat u nich podporu. Jako příklad vizuálních prvků lze uvést plakáty, graffiti, samolepky, transparenty, fotografie, kostýmy a další. Velmi výrazným prvkem, kde lidé volně sdíleli vzkazy podpory, ale i hněvu, byly **Lenonovy zdi**, které byly inspirované pražskou verzí. Frontliner navíc zmínil zajímavý **online svět** sociálních sítí a také fórum, kde lidé nejen chatovali o dění, ale také sdíleli a vytvářeli dnes tak populární formu zábavy - politické memy. Dále zmínil tagování, kterým popsal používání hashtagů vytvořených speciálně pro podporu hnutí (např. #FreeHongKong) k jakýmkoliv obsahům, i když nesouvisely přímo s protesty, jednalo se spíše tedy o vyjádření politického přesvědčení. Místní protestující také uvedla, že pro starší generace se vytvářely populární samolepky na Whatsapp. Profesor poté podkryl téma vývoje nových **aplikací**, které sloužily demonstrantům lépe se orientovat ve městě během tohoto období. Tyto aplikace nabízely vše od snadného zmapování výskytu policie, až po

seznamy míst, která patří do žluté ekonomiky. **Žlutá a modrá ekonomika** také hrála podle respondentů velkou roli, kdy se obyvatelé svobodně rozhodovali, kde utratí své peníze na základě politického statutu podniků. Násilnější formou pak byla **vandalizace** těchto firem útočníky, kteří byli opačného politického smýšlení, během protestů tedy klidně došlo ke zničení obchodů, které byly spojeny například s pevninskou Čínou. Profesor na závěr také zvýraznil velkou ochotu protestujících spolupracovat se zahraničními **médii** a nabídnout jim hlubší pohled do dění okolo hnutí. Tuto snahu „být vidět“ představil občanský žurnalista na příkladu listopadových **voleb**, kdy poznamenal, že Hongkongčané chtěli, aby „svět viděl“ jejich touhu po demokracii. Lze tedy vnímat vztah mezi viditelností protestů v mezinárodních médiích a jejich váhou v kontextu světové politiky, čehož si protestující byli nejspíše vědomi.

Naopak otázkou v rámci tohoto tématu zůstává, zda malý prostor, který respondenti věnovali popisu násilnějších forem protestu odpovídá realitě. Charakteristika **násilí** ze strany protestujících se soustřeďovala okolo spíše pasivní akce. Dotazovaní připomněli používání **deštníků, cihel, molotovů a kanystrů slzného plynu**, které demonstranti pouze házeli zpět policii. Profesor u předchozího tématu zmínil, že během listopadu došlo například k útoku protestujících, kteří **bodli** policisty do oblasti krku. Dále v téže dřívější podkapitole zmínil, že protestující během obsazení univerzit používali jako **zbraně luky, šípy a oštěpy**. Nicméně se například místní fotožurnalista, frontliner i místní protestující spíše soustředili na násilí ze strany policie a do jisté míry tedy upozadřovali činnosti demonstrantů v tomto ohledu. Frontliner k tomuto dodal: *„Na začátku jsem samozřejmě byl velmi proti násilí, nemohl jsem ho podporovat. Pak jsem si uvědomil, že [protestující] zkoušeli nenásilný způsob [vzdoru] dlouho a stejně byli ignorováni, takže pak jsem to pochopil. Navíc jsem byl také napaden policií a rozumím i této části. Chápu, že nás to [násilí policie] naštvě, ale i tak to [naši reakci] musíme mít pod kontrolou, což ale obvykle tak není.“* Lze tedy ve výpovědích především zmíněné trojice vidět náznaky zaujatosti, což je vzhledem k jejich rolím pochopitelné. Nicméně například u místního fotožurnalisty by tato skutečnost mohla být trochu více komplikovaná, avšak je nutné na jeho výpovědi nahlížet především jako na výpovědi obyvatele Hongkongu, který bude mít nevyhnutelně svůj vlastní politický názor. V případě občanského žurnalisty bylo krátce zmíněno pouze použití molotovů a cihel. Pravděpodobně k nejhlubší reflexi co se týče násilných forem protestu došlo v rámci skupiny respondentů ve výpovědi profesora.

5.3.1.5. Jaký dopad mělo hnutí?

Posledním rozebraným tématem byly pozitivní a negativní dopady hnutí na společnost a samotné město. Zaměříme-li se nejprve na vliv vleklých protestů na Hongkong, frontliner, který bydlí ve městě od srpna 2019, změnu vzhledu veřejných prostorů komentuje takto: „Z estetického hlediska je to méně příjemné na pohled; vidíte, že všechna zábradlí mezi chodníkem a silnicí jsou jen z plastu nebo jsou to gumové řetězy, nebo prostě chybí úplně. Mnoho míst, kde byly krásné cihlové dlažby a zmizely¹⁷, tak ty místa prostě naplnili betonem...Místo pěkných oranžových gumových košů jsou jen stojany z kovových trubek s průhledným plastovým sáčkem. Všude vidím menší škody; lidé se tagovali [graffiti-pozn.aut.] a to je teď napůl smyto, takže vidíte jen stopy. Je zřetelné, že mnoho obchodů je uzavřeno, tomu tak už bylo i před tím virem [COVID-19 - pozn.aut.]; to bylo způsobeno protesty...Určité mosty mají kovové ploty sahající až k vrcholu zdi, takže nic nemůže být hozeno dolů...Kolem všech policejních stanic a některých vládních úřadů jsou obrovské vodní bariéry, které jsou neustálou připomínkou. Také jsou vidět náhodně zaparkovaná velká policejní auta a pořádkovou policii nebo velké skupiny policistů se zbraněmi, jak chodí kolem, jako „příjemné“ připomenutí toho, že žijete v autoritářském režimu.” Místní protestující zejména kritizovala, jak město k opravám přistupuje, což podle ní kazí vzhled Hongkongu. Domnívá se, že místo toho, aby vláda problémy řešila, tak se jen snaží tyto věci zakrýt. Uvádí příklady toho, že když se někde objeví politické graffiti, město je jen přemaluje barvou.

Občanský žurnalista, který se do Hongkongu sice pravidelně vracel, avšak naposledy dokumentoval dění během listopadu 2019, se naopak domnívá, že se město rychle vzpamatovávalo: „I když předchozí noc byla Nathan Road¹⁸ úplně zničena; všude rozbité sklo, stanice metra poškozeny a tak dále, přestože následující den Nathan Road fungovala, jako by se nic nestalo, v pozadí byly viditelné pozůstatky předchozí noci. Podniky byly dále otevřeny a lidé se procházeli v ulicích, zatímco stanice metra v okolí byly zničeny. Podniky byly poškozeny, ale obchody vedle nich stále fungovaly normálně. Takže uvnitř toho chaosu je pocit normalnosti...Během protestů je samozřejmě jednou z komplikací blokáce silnic, je tu také orwellovský podtón, například když se dostanete do taxíku nebo Uberu, uvědomíte si, že řidičovo radio je velmi očividně prodemokratické nebo pročínské, což lidi nutí dávat si pozor na to, co říkají. Obávají se, že mohou být napadeni kvůli svým názorům, což se v minulosti dělo.” Profesor popisuje podobné zkušenosti s hromadnou dopravou, ale také zmiňuje dopad

¹⁷ [Demonstranti tyto cihly rozebrali a používali je během protestů, jak bylo zmíněno dříve - pozn.aut].

¹⁸ [Hlavní dopravní tepna, která je také hlavní třídou poloostrova Kowloon - pozn.aut.]

na chod škol a každodenní aktivity, které byly protesty zkomplikovány. „Všechny obchody se uzavíraly, kdykoli došlo k velkému protestu. MTR a autobusové linky byly narušeny, veřejná doprava byla neustále narušována; schopnost snadno se pohybovat po městě byla někdy obtížná. Často, dokonce i o několik dní později, ve čtvrti, kde bydlím, byly všude stále stopy slzného plynu. Samozřejmě se to prostě jen tak neuklidní...Školy byly uzavřeny, univerzity byly uzavřeny, chod vyučování byl narušen. Nákupy jídla byly někdy obtížné, protože se stávalo, že bylo [zboží] zasaženo slzným plynem a dalšími chemikáliemi a muselo být vyhozeno. Pokud jste chtěli opustit město, nemohli byste se snadno dostat do [pevninské] Číny, někdy jste nemohli odletět, protože vaše lety byly narušeny,“ připomíná.

Co se týče negativních dopadů na společnost většina respondentů se shodla na tom, že mezilidské vztahy velmi utrpěly kvůli rozdílným politickým názorům. Profesor uvádí příklad: „Rodiny byly zničené. Vím o spoustě svých studentů, kteří měli s rodiči obrovské hádky a rozhodli se odstěhovat. Osobně znám asi dva nebo tři lidi - jednoho kolegu, který je učitel fotožurnalistiky. Jeho dcera byla zatčena v červnu nebo červenci, protože vystupovala velmi otevřeně proti hongkongské vládě, takže byla zatčena a strávila nějaký čas ve vězení. Jeho syn a snacha jsou u policie. Opravdu to způsobilo jeho rodině problémy.“ O tomto dopadu mluvil například mimo jiné také frontliner, který dále zmiňuje i ostatní aspekty týkající se dopadu dlouhého nestabilního prostředí: „Psychologické dopady; množství lidí má příznaky PTSD nebo depresí či pocituji beznaděj, do toho bylo rozbito hodně přátelství a rodin. Existuje mnoho případů, kdy jsou děti vyhozeny z domu svými rodinami kvůli odlišným politickým názorům. Lidé se rozcházejí se svými partnery, pracoviště se stávají nepřátelskými. Mám kamarádku, která pracuje v kanceláři. Je to velmi frustrující, protože existuje jeden legitimní politický názor - „modrý“ - a „žlutý“ je opoziční, pokud tedy nejste ve velmi „žluté“ kanceláři. Její kolegové však neustále mluví a hlasitě si v kanceláři stěžují na protestující a každý to slyší. Ale když se ona a nebo další „žlutí“ lidé v kanceláři ohradí nebo přiznají, že jsou „žlutí“, mohou si „modří“ lidé stěžovat a to bude mít následky. Když máte stranu, která se rozdělila na základě takového ideologického problému, má to velmi negativní dopad a tyto rozdíly nelze překonat v krátké době.“ Občanský žurnalista se domnívá, že čínský nacionalismus je tak silný, že přebije i sociální vazby, včetně rodinných. Sám popisuje, jaký dopad měla jeho účast na protestech na jeho přátelství. „Když jsem dokumentoval dění v Hongkongu, mí přátelé z Číny otevřeně kritizovali moji práci a posílali mi věci, které viděli v čínských médiích nebo na svých sociálních sítích, abych je sdílel se svým publikem a informoval je. Tyto interakce vytvořily mezi námi podivnou dynamiku, i když je mám opravdu rád jako přátele...“ Podobné příběhy o

rozpolcení rodin, přátelství a dalších vztahů zmínil každý z respondentů. Místní protestující dodává, že dříve tomu tak nebylo, že existovalo větší spektrum názorů, avšak v současné době je to to spíše buď-anebo situace. Také přiznává, že sama nemá nejlepší vzpomínky na protesty: *„A pokud mluvíme o negativní stránce, je toho spousta. Osobně se cítím trochu traumatizována, ale nepociťuji to vědomě, protože opravdu nechci na celou tu věc vzpomínat. Pokud by ses mě nezeptala, sama bych na to nevzpomínala. Přestože nejsem tak aktivní nebo radikální a nejdu do první linie, myslím si, že se snažím co nejlépe umím. Chodím na spoustu protestů a dělám nějaké dobrovolnické práce, abych jim pomohla. Avšak tolik lidí kvůli tomu [hnutí] zemřelo, obětovali své životy, svou kariéru výměnou za nic, což je mi líto.“*

Naopak se všichni dotazovaní shodli na pozitivních dopadech na společnost. Občanský žurnalista vzpomíná: *„První událost, kterou jsem navštívil, byl lidský řetěz a nikdy jsem neviděl takovou jednotu mezi lidmi, kteří usilují o společný cíl. Dokonce i na některých aktivnějších protestech, než se všechno opravdu vymkne z rukou... jsou k vidění stále lidé projevující podporu mladým demonstrantům...Intenzivní podpora, kterou můžete cítit ve vzduchu, je neuvěřitelná. Myslím si, že i když to rozbíjí vztahy, což je velmi nešťastné, na druhou stranu, to také spojilo mnoho lidí se společným cílem a společným názorem. Tady v západní společnosti nevidíte, že by mnoho mladých lidí bylo politicky aktivních...“* O tomto pocitu sjednocenosti mluví i ostatní a dokládají to na různých příkladech, třeba jak byli lidé ochotni rozdávat ostatním ochranné pomůcky a jídlo během protestů. Dalším podstatným bodem, kterého si všichni všimli byla politická apatie, která byla dříve pro Hongkong typická, avšak v důsledku protestů se v lidech projevil zájem o politické dění, volby a další. *„Například já jsem se obvykle nezajímala o politické záležitosti, ani jsem se moc neúčastnila [protestů]; před červnem možná jen 1-2 krát v celém mém životě. Obecně si myslím, že lidé dříve vyjadřovali své politické názory velmi pokojným způsobem, nebo dokonce je nevyjadřovali vůbec; jejich jediné starosti se týkaly toho, kolik peněz vydělávají, nebo kde najít dobré restaurace. Myslím, že od začátku protestů se zvyšuje počet lidí ochotných vyjádřit svůj názor...,“* dodává.

Obecně lze konstatovat, že co se dopadů týče, bylo zmíněno více negativních vlivů než těch pozitivních. Ty **pozitivní** se spojovaly především s překvapivou **sjednoceností** obyvatel, kteří sdíleli stejné názory a hodnoty. Mnoho respondentů připomnělo, že Hongkong, jakožto velkoměsto, nebylo nikdy velmi sjednocené a jeho obyvatelé byli spíše politicky apatičtí. Toto se však podle odpovědí výrazně změnilo a lidé se začali více věnovat **dobrovolnictví**, pomáhat si a začali vyjadřovat své politické názory, což vedlo například i k obrovské **volební účasti**.

Naopak **negativních** dopadů je podle dotazovaných podstatně více. Jedná se především o výrazné **narušení vztahů**, kdy rozdílné politické názory dokázaly zničit nejednu rodinu, přátelství či vztah. Lidé se bojí vyjadřovat své názory například v práci, když ví, že ne všichni kolegové sdílí jejich přesvědčení, protože mají strach z následků. Dalším tématem spojeným s protesty jsou také dopady na **duševní zdraví** jedinců, kteří často trpí PTSD nebo depresí. Co se týče města, respondenti především kritizovali, jak město nevhodně skrylo následky protestů, místo aby situaci napravilo. V kontextu vizuální stránky problému bylo zmíněno, že ve městě jsou stále vidět **zbytky graffiti**, kterými demonstranti vyjadřovali svůj nesouhlas nebo hněv vůči policii a vládě. Dále, i když mnoho chodníků zmizelo, protože z nich demonstranti vypáchili cihly, které následně používali během protestů, problém dotazovaní vidí spíše v tom, že město tyto mezery zaplnilo betonem, než aby vložilo úsilí do opravy. A bylo zmíněno mnoho dalších podobných situací, kdy se město nenavrátilo do původního stavu a jeho vizuální stránka utrpěla. Co se týče funkčnosti města během protestů bylo několikrát poznamenáno, že v té době často **kolabovala hromadná doprava** a následně kvůli poničení stanic byl pohyb v Hongkongu ztížen, což se také týkalo cestování mimo Hongkong, protože docházelo i k zablokování spojení na mezinárodní letiště. K tomuto tématu se pojí časté blokování silnic, což vedlo k dalším komplikacím. Na obsazení univerzitních kampusů také navazuje **ztížení** prezenčního **vyučování** kvůli uzavření škol, jak připomíná profesor. V neposlední řadě respondenti popisují jakousi **nepříjemnou atmosféru**, kdy nepřetržitá přítomnost policie v ulicích, jak zmiňuje například frontliner, a další dlouhotrvající připomínky toho, že Hongkong již nějakou dobu není stabilním místem, umocňuje podle něj pocit života v autoritářském režimu. Navíc občanský žurnalista i frontliner připomínají neustálou nutnost si dávat pozor na to, co kdo říká, protože kvůli rozdělení společnosti je možné, že opoziční názory vůči centrální vládě, mohou lidi dostat do velkých problémů.

5.4. Souhrn analýzy rozhovorů

Souhrn analýzy rozhovorů se pokusí vhodně charakterizovat obraz toho, jak respondenti vnímali jednotlivé aspekty protestů. Před začátkem popisu je potřeba znovu připomenout, že mnohé výpovědi respondentů mohou být ovlivněny tím, že se jedná o politicky velmi citlivé téma, které se všech dotazovaných více či méně týká. Především u místních respondentů je nutné přihlížet k faktu, že i přes jejich roli, je třeba si být vědom možných zaujatostí, které budou ovlivňovat jejich odpovědi, protože jsou především občané. Mimo místních respondentů je toto také nutné připomenout především u frontlinera, který se v

prostředí první linie pohyboval více než 10 měsíců a i když Hongkong není jeho rodné město, byl infiltrován do radikálnější skupiny odboje, což zjevně muselo ovlivnit jeho hodnotový systém. Navíc je nutné připomenout další faktory ovlivňující výpovědi respondentů jako například jazyková bariéra (většina respondentů nejsou rodilí mluvčí anglického jazyka), věk či gender. Avšak pokud bude na tyto vlivy brán zřetel, je možné dále zkoumat tyto výpovědi z perspektivy mocenských vztahů, hegemonie a dalších teorií, které byly prezentovány v teoretické části práce.

Vrátíme-li se k prvnímu okruhu, který se věnoval popisu protestujících, výpovědi respondentů se navzájem doplňovaly a překrývaly, nedocházelo k větším odchylkám, které by značily protichůdné názory. Respondenti tak vytvořily popis protestujících jako velmi heterogenní skupiny, kde nejviditelnějšími členy, alespoň v rámci médií, byli frontlineři, tedy nejradikálnější členové hnutí, avšak dále bylo upřesněno, že tato skupina byla sice nejvýraznější, ale v rámci hnutí se jednalo spíše o menšinu. Nicméně frontlineři, se kterými dotazovaní spojili hesla jako černé oblečení, plynová maska, helma, běžecké boty, homogenní skupina, chrániče, studenti, molotovy, konfrontace policie a další, byli první skupinou, která se většině respondentů vybavila při dotazu týkajícího se popisu protestujících. Dále v rámci třetího okruhu bylo popsáno, že tato skupina vyjadřovala nesouhlas především tím, že se snažila bránit cihlami a později molotovy v reakci na policejní násilí. Respondenti zmínili, že frontlineři například jen vraceli policii kanystry slzného plynu, které proti nim sama použila, stavěli je tedy spíše do pasivnější role. Následně především místní respondenti a frontliner vysvětlovali, proč se protestující k násilí uchýlili a domnívali se, že hlavním důvodem vyhrocené situace a míry násilí je nezáměr vlády řešit nespokojenost lidí a policejní brutalita, která protestující donutila se bránit a navracet útok. Popis vyjádření vzdoru ze strany protestujících, konkrétně frontlinerů, byl tedy omezen pouze na charakteristiku použitých prostředků - cihly, zápalné lahve - ale nebyl dále rozveden a konkretizován pomocí příkladů. Jediný, kdo představil konkrétní situaci spojenou s násilím a demonstranty byl profesor, který popsal také incident, kdy byl policista demonstranty bodnut do krku. Stručně bylo také připomenuto, že protestující během obsazení univerzit používali proti policii nestandardní nástroje jako luky, šípy a oštěpy. Krátce místní protestující zmínila případy napadení policistů, kteří byli odhaleni, když se v přestrojení snažili infiltrovat mezi protestující. I když místní respondentka chápala problematiku napadení policistů, domnívala se, že neexistuje jiné řešení.

Dále se respondenti shodli na tom, že pravděpodobně nejpočetnější částí hnutí byli takzvaní míroví protestující, kteří se aktivně účastnili protestů, ale neměli tolik výstroje jako

frontlineři, protože nepřišli dobrovolně do přímé konfrontace s policií. Někteří nosili černá trička, aby vyjádřili podporu hnutí, ale jinak nevykazovali výrazně rozpoznatelné vizuální znaky. Často během protestů mávali různými transparenty nebo plakáty, které vyjadřovaly nespokojenost s vládou, zpívali písně a vykřikovali různá hesla. Tato skupina byla popsána jako velmi různorodá, byli do ní zařazeni muži, ženy i děti různých věkových kategorií, ale navíc byla v rámci ní oddělena podskupina starších občanů důchodového věku, kteří hnutí podporovali drobnými činnostmi. Zajímavou poznámkou bylo, že mladší členové aktivně přizpůsobovali politicky laděné vizuální materiály pro starší cílovou skupinu, aby získali jejich podporu. Snaha tohoto hnutí tedy byla zapojit zástupce všech vrstev společnosti. Mezi mírové protestující zařadilo podle svých výpovědí několik respondentů také „místní obyvatele“, kteří se nutně nemuseli aktivně účastnit pochodů, ale v případě, že se, zejména v nočních hodinách, odehrávaly nepokoje v jejich čtvrti, vyšli ven a vyjádřili svůj nesouhlas s policií. Tito příležitostní podporovatelé byli často na ulici v domácím oblečení a svůj nesouhlas vyjadřovali převážně křikem a skandováním hesel. Další podskupinou byli profesionálové (tedy pracující), kteří byli respondenty rozděleni do kategorie aktivního vzdoru, který je charakterizován krátkými protesty během obědové pauzy - konkrétně se jednalo o zaměstnance pracující ve finanční čtvrti Central, takže byli definováni kontrastními znaky, jakými bylo spojení velmi formálního oblečení a plynové masky. Druhou kategorií byla podpůrná skupina, kterou definoval především profesor, což byli movitější občané, kteří se z nějakých důvodů (například se báli v souvislosti s protest možných důsledků - ztráty práce, zatčení, zranění - často se totiž jednalo o jedince, kteří měli rodinu) aktivně neúčastnili protestů, ale zajišťovali finanční podporu a zásobovali aktivní studentský odboj ochrannými materiály a dalšími potřebnými věcmi. Charakterizováni byli jako občané ve věku 30-50 let v luxusnějším typu vozidla, kterým přiváželi zásoby.

Naproti tomu jádro opozice bylo respondenty popsáno poměrně podobným způsobem. Jako první skupinu všichni respondenti popsali policii. Někteří dále charakterizovali podrobněji různé složky policejní síly, ale většinou byla nejvýraznější pořádková policie, která byla popsána slovy jako zelená uniforma, chrániče, obušky, plastové štíty, helmy a masky. Druhou nejzmiňovanější složkou policie byla speciální jednotka, kterou většina popisovala označením Raptors a spojovala ji s černou uniformou, profesionálnější vzhledem, kvůli kterému její členové působili jako z armády. Dotazování Raptors označili za více zstrašující složku policie, která měla rozdílné vizuální znaky než pořádková policie. Občanský žurnalista dále popsal i běžné strážníky s modrými košilemi a PR policii s modrými vestami.

V otázce zbraní byl nejpřesnější profesor, který popsal několik typů neletálních zbraní na slzný plyn, gumové projektily, kuličky atd. Místní respondenti se v této části nevyhnuli zabarveným výpovědím a komentovali etickou stránku způsobu, jakým policie zbraně používá proti demonstrantům. Dále respondenti poznamenali tendenci policie více se anonymizovat v průběhu protestů, jak tomu bylo i u protestujících. Na závěr byla respondenty společnost rozdělena do skupiny žlutých a modrých stužek, přičemž dva dotazovaní, kteří nebyli místní, popsali ještě černé stužky, které jsou nejvíce nacionalistické. Modré stužky, tedy propolicejní, expat označil za bohaté členy společnosti, kteří mají vazby na pevninskou Čínu, ať již obchodní nebo rodinné. Naopak místní respondentka se domnívala, že alespoň polovina z této skupiny, jsou lidé, kteří nedosáhli vyššího vzdělání a jejich činy nemají jasný logický vzorec. Lze se tedy domnívat, že jim přisoudila skupinu znaků, které jsou stereotypní v hongkongském kontextu, jak bylo popsáno, pro jednice z pevninské Číny - tedy, typicky méně vzdělaní než Hongkongčané, jejich hodnotový systém a vědění je poznamenáno čínskou propagandou a podobně. Lze v tomto rámci připomenout popis zjinačování, který byl popsán v teoretické části, kdy respondent odlišnými znaky skupinu „modrých“ stužek zjinačil a postavil na okraj toho, co je v Hongkongu normální - tedy do skupiny „oni“. S modrými stužkami byly spojeny výrazy jako: lidé ve středním věku, trička vyjadřující podporu policii/vládě, vazby na pevninskou Čínu. Expat dodal, že mezi nimi vídal i mnoho bělochů. Dále do modrých stužek respondenti zařadili členy triád, kteří byli během červencového útoku sjednoceni tím, že všichni měli bílá trička, čímž se poté tato barva stala symbolickou pro členy triád, kteří byli dále charakterističtí tím, že s sebou nosili nejrůznější předměty: tyče, bambusové klacky nebo obušky, kterými napadali protestující. Na závěr profesor do opozice zařadil vládu a pročínské politiky.

Co se týče dalších příkladů vyjádření vzdoru ze strany protestujících, respondenti se věnovali především popisu široké škály uměleckých činností, které se pohybovaly od grafického zpracování plakátů, samolepek a sloganů po vytváření soch, uměleckých děl nebo složení velmi emotivní oficiální hymny, která byla pojmenována *Glory to Hong Kong*. V dnešním online světě hrály podle respondentů roli také politické memy a tagování, kdy uživatelé mnohdy použili politické hashtagy k označení nepolitického obsahu. Velmi populární byly také Lennonovy zdi, kam lidé připevňovali malé post-it štítky se vzkazy nebo jiné vizuální materiály spojené s protesty, přičemž univerzitní kampusy byly často lokalitami, kde bylo možné vidět někdy i celé chodby polepené plakáty. V neposlední řadě mnoho respondentů mluvilo o rozdělení hongkongské ekonomiky a společnosti na žlutou a modrou, kdy protestující častokrát cíleně vyhledávali žluté podniky a vyhýbali se těm modrým, které byly

někdy během protestů záměrně vandalizovány. K lepší orientaci ve žluté a modré ekonomice sloužily aplikace, které ulehčovaly systém vyhledávání. Některé aplikace, které se objevily během protestů na mapě Hongkongu v reálném čase aktualizovaly informace o pohybu policejních vozů. Online prostředí hrálo důležitou roli nejen ve sdílení zábavní formy vizuálních materiálů, ale také vytvářelo základnu pro shromažďování a sdílení informací na základě map a seznamů.

V otázce popisu vývoje hnutí se názory respondentů poměrně lišily. Každý z nich viděl zlomové období, kdy se přešlo z mírového přístupu k násilnějšímu, v jiném časovém horizontu, nicméně se většina z nich shodla na vytyčení důležitých momentů, které definovaly další eskalace protestů. Lze obecně konstatovat, že dotazovaní shledávali období června až srpna 2019 jako transformační období, kdy docházelo k přesunu k radikálnějším formám projevení nesouhlasu. Toto bylo viditelné nejen na tom, že radikálnější skupina protestujících začala podle respondentů v období, přibližně, od září používat proti policii větší množství útočných prostředků jako například zápalné lahve, ale také se to projevilo ve změně oblečení a výstroje. Tedy i míroví protestující začali více skrývat svou identitu, frontlineři začali používat více ochranné výstroje, včetně štítů, chráničů, helem a podobně.

Podle dotazovaných lze definovat zásadní dny takto: 21. července 2019 útok v Yuen Long, kdy členové triád napadli protestující vracející se z prodemokratických pochodů, druhým momentem byl incident v MTR stanici Prince Edward, který se odehrál 31. srpna 2019 a byl označován jako policejní verze prvního útoku v Yuen Long. Tyto dvě události byly zmíněny většinou jako důvod následné eskalace protestů. Tyto výpovědi byly velmi zabarvené a především místní označovali tyto momenty za důvod ztráty důvěry veřejnosti ve vládu a policii. Třetím momentem bylo 70. výročí Čínské lidové republiky 1. října 2019, kdy policisté poprvé použili ostré náboje. Nejvýraznějším momentem nepokojů bylo podle výpovědí období obléhání univerzit, které místní žurnalista označil za dobu připomínající válku. Což popisoval na příkladu obléhání CUHK, kdy policie, podle jeho slov, použila excesivní násilí a každou chvíli byl někdo z protestujících zraněn. Profesor dále připomněl, že v této době protestující kromě molotovů začali používat i luky, šípy a další zbraně.

V rámci posledního probíraného tématu, tedy dopadů hnutí na společnost a město, se respondenti shodli na tom, že okolnosti spojené s protesty zničily nejen mnohé mezilidské vztahy, ať již přátelské nebo i rodinné, ale také měly značný dopad na duševní zdraví členů hnutí, což připomněla zejména místní protestující a frontliner. Dále v kontextu vizuální změny města, místní respondenti zmínili, že se stopy protestů zakrývají nevhodným způsobem, kdy

například chodníky, kde chyběly cihly, byly zality betonem, místo toho, aby byly doplněny. Navíc graffiti jsou přetřeny barvami tak, aby sice nebyla vidět nasprejovaná zpráva, ale nedbá se na estetický dopad. Z výpovědí je však patrné, že místní respondenti dávají vinu především správě města. Naopak expati upozornili především na časté kolabování městské dopravy a celkovou nestabilitu funkce města. V neposlední řadě bylo důsledkem nejintenzivnějšího období, kdy byly obsazeny univerzity, zrušení prezenčního vyučování. Frontliner v závěru uvádí, že změnou byla také všudypřítomná kontrola policejních jednotek, které hlídkovaly v ulicích, někdy i s obrněnými vozy, což i v současné době umocňuje pocit, že lidé žijí, podle jeho slov, v autoritářském státě.

5.5. Porovnání výsledků analýz

Cílem této kapitoly je stručně porovnat korespondenci zkoumaných vizuálních materiálů a výpovědí respondentů a interpretovat, zda novinářská fotografie zachytila to, co respondenti vnímali jako realitu. Protože zkoumaných fotografií bylo 11, jedná se tedy o vzorek, kterým nelze komplexně zmapovat celý obraz hnutí, zaměří se tato část na zhodnocení korespondence zobrazovaného a výpovědí. V následující kapitole, která se bude věnovat hlubšímu zhodnocení celého fotografického souboru a výpovědí, bude následně věnován prostor celkovému příběhu fotografií. V kontextu porovnání výsledku se můžeme nejprve zaměřit na zobrazení protestujících v rámci zkoumaných snímků. Ty nabízí obraz nejen *mírových protestujících*, ale také *frontlinerů*. Podíváme-li se na mírové protestující, jsou vyobrazeni v různých situacích, od snímku rodiny na mírovém pochodu, který je spjat s pozitivními emocemi, až po negativní akt zatčení neozbrojeného mladíka, který působí jako civilista, obklopeného těžkooděnci.

Nicméně popis *mírových protestujících* koresponduje s tím, co je zachyceno na snímcích (Viz Obr. 2, 3, 8, 10)- civilní oblečení, lidé různého věku a pohlaví a tak dále. Navíc jsou na snímcích představeny různé lokality, kde se míroví protestující nachází - mírový pochod (Viz Obr 3), pietní místo (Viz Obr. 10) nebo noční ulice Hongkongu (Viz Obr. 8). Navíc je zde znatelný kontrast mezi protestujícími, kteří nemají ochranné prostředky, tedy kromě jednoho muže s ochrannými brýlemi (Viz Obr. 8), který je zobrazen v konfrontaci s policistou, a policejní složkou, která působí díky své výstroji v tomto kontextu jako zastrašující prvek. Tento kontrast koresponduje s výroky respondentů, kteří považovali použití excesivní síly policií za jeden z důvodů, proč došlo k eskalaci násilí také ze strany protestujících a k tendenci používat vyšší míru ochranných prostředků. Na analyzovaných snímcích je obraz mírového

protestujícího zachycen tak, jak jej definovali respondenti, například se lze dále domnívat, že je zde navíc patrný vývoj anonymizace, o kterém se respondenti zmínili v kontextu sílících tendencí skrývat identitu. Když se podíváme na první snímky mírových protestujících (Viz Obr 2, 3), nejsou jejich tváře nijak zakryty, ani během zatčení nebo mírového pochodu. Následně snímek z listopadu, který zobrazuje pietní místo (Viz Obr. 10), již však naznačuje přítomnost roušek.

Co se týče *frontlinerů*, ti byli na dvou snímcích (Viz Obr 4, 12) zachyceni v plné výzbroji, tedy nejen v černém oblečení s maskami, ale také se zbraněmi, konkrétně se jednalo o dva muže s molotovy a jednu ženu, která vedle sebe měla luk a šípy. Navíc zobrazení jedinci spadají do věkové kategorie, kterou respondenti definovali. V těchto konkrétních případech se jedná o mladé lidi ve věku 15-20 let, přičemž je zastoupen mužský i ženský prvek. V rámci forem vzdoru bylo vyobrazeno již zmíněné používání zápalných lahví (Viz Obr. 4) a luk s šípy (Viz Obr. 12), na dalších snímcích je možné vidět také zakládání ohňů na barikádách (Viz Obr. 6), které jsou vytvořeny z kusů zábradlí a košů, což odpovídá popisu, který byl zmíněn v rámci rozhovorů.

Pokud se zaměříme na vyobrazení *opozice*, je na snímcích možné identifikovat pouze policejní složku (Viz. Obr. 2, 5, 7, 8, 11), konkrétně se jedná o zmíněnou pořádkovou policii v zelených uniformách a Raptors, kteří mají černé uniformy. Popis obou částí policie odpovídá tomu, jak je dotazovaní pomocí vizuálních znaků charakterizovali - tedy zmíněné barvy uniforem, chrániče, zbraně, štíty, helmy a ochranné pomůcky. Fotografie zobrazují několik typů zbraní, které policie používala proti protestujícím, jako například vodní dělo (Viz Obr. 7), obušky (Viz Obr. 11), střelné zbraně a zbraně na kanystry slzného plynu (Viz Obr. 5) či oslňující baterky s bílým světlem (Viz Obr. 8). Policie je na snímcích zobrazena především v defenzivní pozici. Ve většině fotografií jsou policisté zobrazeni, jako držitelé symbolické moci, jsou tedy v dominantním postavení k protestujícím, nebo na ně přímo útočí. Místní respondenti tento faktor zmínili, když komentovali chování policie a s tím spojené nadměrné používání pravomocí.

V neposlední řadě snímek, který zobrazuje skupinu návštěvníků restaurace (Viz Obr. 9), jak sleduje policejní zásah přes skleněnou stěnu, lze porovnat s výpovědí respondentů, která popisovala negativní dopady na život obyvatel Hongkongu. Mnoho z nich zmínilo nestabilní prostředí a narušení každodenního života, například tím, že během plánovaných protestů velký počet obchodů zavíral kvůli potenciálnímu riziku předčasně. Zde je konkrétně vidět střet každodenní činnosti - návštěvy restaurace a policejního zásahu, který se vymyká společenské

normě. Tyto kontrasty byly respondenty dále charakterizovány na příkladech kolabující veřejné dopravy, uzavírky škol a dalších komplikací funkce města.

V závěru lze obecně shrnout, že fotografické materiály, podrobené analýze, velmi úzce korespondují s informacemi a popisy, které uvedli respondenti ve svých výpovědích. Lze se tedy domnívat, že zkoumaný prvek představuje události a aktéry tak, jak je sami vnímali účastníci protestů. Avšak, jak již bylo zmíněno, fotografické materiály, zejména výběr vyselektovaný pro potřeby analýzy, nemohl komplexně zmapovat veškeré okruhy, které byly probírány v rámci polostrukturovaných rozhovorů, jež pokrývaly také události odehrávající se v době, kdy fotografická dokumentace nebyla možná.

5.6. Zhodnocení korespondence celku fotoeseje s výpověďmi respondentů

Na úvod je nutné zmínit, že ve zhodnocení bude navíc odkazováno k dalším fotografiím v rámci fotoeseje, které nebyly předmětem analýzy, aby bylo umožněno hlubší porovnání výpovědí účastníků a fotografického souboru a odkazování na vizuální materiály nebylo limitováno pouze náhodným vzorkem, který byl podroben analýze. Fotoesej, která je součástí diplomové práce v rámci přílohy, je prezentována jako ucelený soubor 33 fotografií zobrazujících různorodé momenty z průběhu protestů a nabízí čtenáři širší základnu vizuálních informací, které lze zkoumat.

Nejprve se zaměříme na popis symbolu hnutí. V rámci rozhovorů bylo uvedeno, že *nejvýraznější skupinou* odboje byli *frontlineři*, kteří byli dále popsáni jako radikálnější protestující v černém oblečení, s helmami, plynovými maskami a dalším ochranným vybavením, které se s průběhem protestů rozšiřovalo. I když nebyli podle respondentů nejpočetnější skupinou, byli nejvíce vidět, především v médiích. Důvod toho, proč se zrovna demonstranti v černém s typickými plynovými maskami s růžovými filtry a plastovými stavebními helmami stali *symbolem hongkongských protestů*, může být spojen také s faktorem novinářských hodnot. Fotografie mladého protestujícího (Viz Foto. 27), který byl v rozhovorech definován ve věkovém rozmezí 13-30 let, v kontrastu s výstrojí, která ho chrání proti útoky ze strany policie/státu, působí poněkud znepokojivě. Jedná-li se o mladší jedince je jejich utrpení, i když jen symbolické, vnímáno nevyhnutelně intenzivnějším způsobem. Mezi novinářské hodnoty spojené s takovým výjevem lze zařadit negativitu, účinek nebo jedinečnost, která vyjadřuje tvrdý kontrast nevinnosti mládí a potenciálního nebezpečí. Tento pocit znepokojení nad tím, že může být ohrožen mladý život přitahuje divákovu pozornost, přičemž negativita je jedna z hodnot, která diváka nejvíce zaujme, proto fotografie mírového protestujícího nebude tolik žádaná jako portrét frontlinera.

A jak bylo řečeno v rozhovorech, protestující velmi ochotně *spolupracovali* se zahraničními *médii* a nabízeli jim, aby hlouběji pronikla do příběhu hnutí, díky čemuž měli protestující možnost získat více prostoru ve zprávách, což je samozřejmě významným krokem k *medializaci* protestů a zvýšení povědomí o problému v kontextu globální politiky či nevládních organizací, které hlídají dodržování lidských práv. Tento proces sebe prezentace, jak bylo definováno v teoretické části, je zásadním v kontextu viditelnosti, kdy aby fenomén existoval, musí být součástí komunikační a mediální společnosti, tedy média a povědomí mu zajišťují relevanci. Lze se tedy domnívat, že členové hnutí si této nutnosti „*být vidět*“ byli vědomí. Viditelnost pro ně znamenala způsob, jak jejich nespokojenost může být řešena v globálním diskurzu. Média nabízela to, co nejvíce zajímalo recipienta (v kontextu novinářských hodnot - negativita, účinek), čímž zároveň došlo k dosažení většího prostoru v mediálních demonstrantech, kteří následně byli „*světem viděni*“, což doložil jeden z respondentů, když konstatoval, že cílem hnutí je to, aby svět viděl, že většina obyvatel Hongkongu chce demokracii. I když respondent toto dokládá na volbách, které byly také velmi medializované, lze to aplikovat obecně na celé hnutí.

Tváří hnutí, podle výpovědí respondentů, se tedy stal typicky vypadající frontliner, který se v přeneseném slova smyslu stal symbolem vzdoru proti útlaku vlády, autoritářského režimu, Čínské lidové republiky, záleží, z jakého úhlu se na to recipient dívá. Pokládáme-li většinová zahraniční média, která dokumentovala dění v Hongkongu, za „západní“ lze v tomto případě v kontextu mocenských vztahů použít poslední zmiňovaný příklad, tedy symbol Hongkongu, reprezentovaný mladým radikálním protestujícím, jako malý ostrov vzdoru proti útlaku pevninské Číny, která je *globálním hegemonem*. V tomto kontextu lze připomenout Gramsciho (1967) výklad *hegemonie*, tedy nejen, že hegemonie není trvalá, ale jak popsala například Mouffle (2014), každý hegemonický řád je neustále zpochybňován kontrahegemonickými praktikami, kdy hongkongská společnost sdílející hodnoty demokracie a autonomního systému byla jaksí napadena jinými hodnotami spojenými s pevninskou Čínou. Lze konkretizovat na snaze centrální vlády ovlivňovat hongkongský vzdělávací systém nebo také mediální scénu [V tomto ohledu někteří respondenti krátce zmínili obavy týkající se možných dopadů nového bezpečnostního zákona, který byl vydán v platnost v červenci 2020, který však kvůli své aktuálnosti nebyl již zahrnut do hlubšího zkoumání práce - pozn.aut.]. Avšak lze připomenout, že v rámci výkladu hegemonie, Gramsci (1967) vedle „spontánního souhlasu“ společnosti popsal funkci politické vlády, která souběžně zajišťuje kázeň (tedy těch skupin, které nesouhlasí s všeobecným nastavením) prostřednictvím státního donucovacího

aparátu. Tedy v kontextu současného Hongkongu lze mluvit o tom, že je aplikovaná také *donucovací funkce* - v podobě policejní složky, přísných právních regulací trestných činů a zákonů. [Navíc existovalo několik případů, kdy aktivnější členové vzdoru byli pohřešováni a následně se znovu objevili v Hongkongu a „dobrovolně“ nesli zodpovědnost za své aktivity, což také vyvolalo mezi vládní opozicí obavy - viz případ hongkongského knihkupectví - pozn. aut].

Navíc postava frontlinera byla často spojována se studentským statutem, což dále připomíná komparaci v rámci historického narativu. Neustálý nátlak na *hongkongské studentské hnutí* ze strany státu a všudypřítomná hrozba toho, že může dojít k potlačení vzdoru čínskou armádní silou (opět lze odkazovat ke Gramsciho dílu), byla stavěna mnohými členy odboje do juxtapozice k událostem ze 4. června 1989, kdy došlo k *potlačení hnutí na náměstí Nebeského klidu* v Pekingu. Tato komparace se stala také inspirací při vytváření vizuálních materiálů pro hongkongské protesty, jak bylo zmíněno v rámci výpovědí respondentů.

Pokud se dále zaměříme na zkoumání symboliky vizuálních materiálů, které jsou zachyceny na fotografiích v rámci fotoeseje, je možné vypořádat zajímavé vztahy mezi politickým diskurzem a kreativním zpracováním vzdoru - došlo k použití více či méně zřetelných prvků, kterým jednotliví umělci vyjádřili svůj politický názor, tedy nesouhlas s politikou nejen centrální, ale také místní vlády. Prvním příkladem může být portrét dívky (Viz Foto. 3), která v ruce drží fialový plakát se žlutými nápisy. Na plakátu je znázorněn protestující, jehož gesta překřížených rukou zdvižených nad hlavou připomínají výraz „stop“. Na jeho bundě je napsáno velkým žlutým písmem „Hong Kong“, demonstrant je obklopen dýmem, který dále navazuje splývá s mraky na obloze, na které je viditelný zastrašující obličej jakéhosi monstra. Tento strach nahánějící obličej je částečně zakryt kombinací srpu a kladiva, které odkazuje na symboliku komunismu - lze tedy v tomto případě konkrétně mluvit o vyobrazení pevninské Číny jako děsivé hrozby autoritativního režimu, proti které stojí odhodlaný jedinec reprezentující Hongkong. Symboliku tohoto plakátu lze vyložit také v kontextu představeného kontextu „*my*“ vs „*oni*“ - kde Čína je definována komunistickým režimem, s nímž jsou z pohledu stereotypizace (zejména v západním kontextu) spojeny hesla jako hrozba či zlo. Naopak Hongkongčan je zobrazen k pozici, kdy naznačuje vzdor, není tedy submisivní - v tomto ohledu je demonstrant viděn jako odhodlaný, statečný, jako ten, který se nevzdá a nenechá se „hrozbou“ komunistické Číny zastrašit. Tedy obraz pevninské Číny, či spíš konkrétně státního aparátu, byl redukován na stereotypní zobrazení komunismu, tedy něčeho, co je v kontextu hongkongských hodnot „abnormální“ a nežádoucí. Naopak demonstrant byl

zobrazen jako norma - spojení se žádoucími vlastnostmi (lze se domnívat, že hodnotový systém hongkongské společnosti, jak bylo zmíněno v praktické části, byl výrazně ovlivněn západními hodnotami individualismu), jakými jsou odvaha postavit se bezpráví, odhodlanost, boj za svobodu.

Podobná symbolika již byla také použita v rámci sociálně sémiotické analýzy, kde se jednalo o snímek č. 7, který vyobrazoval hádku ozbrojeného policisty a civilisty. Je zřejmé, že tyto symboly odkazující k boji dvou stran, kdy se jedna snaží ovládat druhou, jsou všudypřítomné nejen v oblasti samotného umění, ale také v rámci žurnalistických fotografií. Lze konstatovat, že tyto příklady jsou paralelou k vizuálnímu vyobrazení *hegemonického boje*, kdy opět lze mluvit o Gramsciho (1967) pojetí dvojí funkce - policista je zde jako zástupce donucovací funkce státu. V neposlední řadě je možné se pozastavit nad lokalitou daného snímku, který byl zachycen ve čtvrti Mongkok, která se nachází na poloostrově Kowloon. Ta byla oproti ostrovu Hongkong, který je v současnosti finančním centrem a sídlem mezinárodních firem, považována za marginální, finančně dostupnější část, kde obyvatelé byly především místní [autorka se domnívá, že toto lze nejen vyložit v kontextu koloniálního Hongkongu, ale také v současném prostředí, kdy Kowloon je často považován, především expaty, za „neopravdový“ Hongkong - toto je častým terčem satir v online prostředí - pozn.aut]. Tedy fakt, že v rámci hnutí docházelo k protestům nejen v oblasti ostrova Hongkong, ale také v dalších částech, umožnilo *vizuální reprezentaci* a zviditelnění dalším částem obyvatel, jak bylo nastíněno v teoretické části.

Dalším výrazným prvkem v ideologickém kontextu jsou plakáty, které demonstranti používali během protestů 1. října, tedy 70. výročí založení Čínské lidové republiky (Viz Foto. 14). Jedná se o plakát připomínající čínskou vlajku, avšak hvězdy na červeném pozadí jsou poskládány do tvaru hákového kříže, který je přeškrtnut a doplněn anglickým nápisem „AntiChinazi“. Toto označení Čínské lidové republiky v hongkongském významu odkazuje k problematickým praktikách čínského režimu a jeho komunistické strany. Hongkongčané mnohdy upozorňovali, že i když je v současné době cílem oprese Číny Hongkong, nemusí trvat dlouhou dobu, než útlak pocítí i jiné státy, tedy stavěli Čínu do role *globálního hegemonu*. Je zde protestujícími představeno srovnání čínského režimu a nacistického Německa. K tomuto lze dále dodat zmínku respondenta, který popsal taktiku zastrašování, kdy stát do ulic nasadí policii, aby stálý dohled autority připomínal, kdo je držitelem moci - tedy centrální čínská vláda, což funguje jako nástroj manipulace společnosti. Toto tvrzení rozvedl další respondent,

který zmínil o sérii záhadných sebevražd v průběhu trvání protestů, které mezi členy hnutí šířily strach.

Dále se termín Chinazi objevil ve formě graffiti také na fotografii školního autobusu (Viz Foto. 29) na kampusu CUHK, kde vedle něj stál další nápis „Ideas are bulletproof“, což je vypůjčený citát z knihy/filmu *V jako Vendeta*. Toto tedy také charakterizovat jako *vizuální formu vzdoru*. Tento výrok odkazuje k tomu, že i když se stát pokusí násilně potlačit hnutí, jeho myšlenky přetrvávají. Což opět odkazuje k odhodlání protestujících, jak jej popsala místní dotazovaná, která dodala, že mnoho lidí ztratilo své životy a budoucnost, a proto je nutné pokračovat dál. Pokud se však vrátíme k inspiraci zmíněným filmem podle knižní předlohy, dalším prvkem, který se k němu pojí a byl zachycen na dvou snímcích (Viz Foto. 18, 23), je maska Guye Fawkesa. Ta je obecně symbolikou lidské odvahy a vzdoru proti utlačujícímu systému, která v byla následně globálně spojována s aktivistickou skupinou Anonymous, kteří figurovali také v hnutí Occupy, což nás opět vrací k historickému základu, kdy hongkongské hnutí Occupy vedlo k deštníkové revoluci, která následně měla podstatný vliv na další politický vývoj Hongkongu a upevnila snahu vzdorovat centrální vládě. Hnutí Occupy je obecně symbolikou vzdoru proti systému a snaha *zpochybňovat hegemónický systém*.

V neposlední řadě lze v tomto kontextu zmínit fotografii demonstranta, který přikládá do ohně, který byl založen vedle budovy Bank of China (Viz Foto. 26). Na zdi banky jsou graffiti nápis „Burn with us“, který odkazuje k delšímu sloganu, který byl používán během hnutí „If we burn, you burn with us“. Toto lze interpretovat například jako snahu destabilizovat Hongkong, tedy v oblasti ekonomiky, což bylo považováno také jako rána pro Čínskou lidovou republiku vzhledem k ekonomické síle Hongkongu. Nebo lze toto interpretovat více doslovně v kontextu násilí. Toto symbolika vzdoru vůči vazbám na pevninskou Čínu, obecně také měla za důsledek ničení „modrých“ podniků, jak připomněli respondenti ve svých výpovědích.

Za poslední zmínku k tématu vizuálních symbolik vzdoru stojí tři fotografie dokumentující použití plakátů a nálepek ve veřejném prostoru (Viz Foto. 8, 9, 17). Na prvním ze zmíněných snímků je vidět příklad Lennonovy zdi, která byla několikrát zmiňována respondenty, jako mírová forma vyjádření nesouhlasu. Jsou zde patrné nápis jako „Never give up“ nebo „Five demands, not one less“, což odkazuje k pěti požadavkům, které hnutí žádalo, nebo se zde objevuje symbolika žlutého deštníku, což je znak odkazující na deštníkovou revoluci v roce 2014. Vesměs se jedná o vzkazy podpory a naděje, přitom fotografie Lennonovy zdi byla pořízena 28. září, toto lze porovnat se zmíněným snímkem demonstranta zapalujícího oheň vedle banky s nápisem „Burn with us“, který je z 11. listopadu. Toto opět

může sloužit jako předmět porovnání s výpověďmi dotazovaných, kteří pozorovali vývoj a *eskalaci protestů*, především v období od září do listopadu, který považovali za vrchol vyhocení nepokojů, což může také dokládat kontrast mezi vzkazy zachycenými na dvou zmíněných fotografiích z různých období. Konkrétně zářijové „Never give up” a pozitivní vzkazy oproti listopadovému „Burn with us”.

V neposlední řadě lze k Lennonovým zdím připomenout, že se jedná o místa kulturního vzoru vůči dominantní skupině, tedy jako místo vyjádření názorů pomocí umělecké tvorby. Lze tedy mluvit o tom, že se jedná o určitý typ *kontrahegemonické snahy*, tedy v kontextu jedné Číny je to snaha o šíření alternativních idejí (v kontrastu k čínskému hegemonickému diskurzu), tedy také snahy o viditelnost aktivismu, jak bylo definováno v teoretické části.

Dalším příkladem je nálepka na schodišti MTR (Viz Foto. 9), na které je portrét čínského prezidenta Si Ťin-pchinga. Přes jeho obličej je navíc nalepena černá verze hongkongské vlajky, kterou definoval jeden z respondentů jako další vizuální prostředek k vyjádření vzdoru a utrpení. V tomto kontextu symbolizuje pomyslnou moc hongkongského odboje nad čínskou vládou, nebo přinejmenším může být symbolem odvahy a vzdoru. Navíc fakt, že tyto samolepky byly připevněny na podlahu frekventovaných míst, jakým MTR stanice jsou, lze považovat za symbol neúcty k zobrazované osobě. Je totiž zřejmé, že akt pošlapání něčího obrazu je nejen nevyhnutelný, ale také spojený s vyjádřením opovržení. Může se tedy jednat o vyjádření *symbolické moci* hnutí nad centrální vládou. V neposlední řadě se tento jev opakuje ve fotografii zobrazující polepené prostory venkovního nadchodu, který je zcela pokryt politickými plakáty a opět je i jeho podlaha pokryta portréty neoblíbených politických činitelů (Viz Foto. 17).

Pokud se vrátíme k tématu mírových protestujících, fotoesej je obecně popisuje jako velmi heterogenní skupinu, jak bylo také definováno respondenty. Příkladem může být již zmíněná fotografie (Viz Foto. 14) z 1. října, kde protestující drží AntiChinazi plakáty, zejména proto, že na fotografii jsou vyobrazeni členové různých generací - konkrétně je zde výrazným elementem trojice mužů, které lze zařadit do věkových kategorií od 20 do 60 let. Tato jedna fotografie tedy shrnuje, jak bylo hnutí podporováno napříč společností, což dokládaly také výpovědi rozhovorů.

Další fotografie z toho dne zachycující velký dav lidí, kteří jsou součástí mírového pochodu (Viz Foto. 15). Jak již bylo dokázané, popisy v rámci rozhovorů korespondují s vizuální reprezentací mírových protestujících, avšak na tomto snímku jsou navíc zachyceni s vlajkami Tchaj-wanu či Austrálie. Jedná se tedy o symbolickou *výzvu o pomoc* od svých

spojenců, čímž Hongkongčané poukazovali na dobré vztahy s těmito zeměmi. Tento jev v rozhovoru také popsal jeden respondent, který upozorňoval na časté využívání například amerických, tchaj-wanských či britských vlajek.

Za další vizuální výzvu či zprávu by se dala považovat černá vlajka, která je zobrazena na již zmíněném snímku z listopadové pietní akce (Viz Foto.23). Na černé vlajce, kterou drží protestující s maskou Guye Fawkesa, jejíž symbolika byla již rozebrána výše, stojí heslo „Liberate Hong Kong, revolution of our times” - což je jeden z hlavních sloganů hnutí, který explicitně odkazuje k touze po svobodě a pocitu oprese vládnoucí stranou. Zamyšlením může být kombinace tradičních znaků a anglického překladu, ale exkluze zjednodušených znaků v rámci nejen vlajek, ale také dalších vizuálních materiálů, což lze interpretovat jako snahu o zachování hongkongských hodnot, které definují *vlastní identitu*, která je narušována vlivy pevninské Číny (za připomenutí v tomto kontextu stojí, že standardní čínština je vzdělávacím systémem Hongkongu prosazovaná v rámci výuky čínštiny, jak bylo definováno v teoretické části).

Dále před demonstrantem stojí velká neonová písmena tvořící nápis „FREE HK”, což lze nejen vnímat stejným způsobem jako v případě vlajky, navíc lze tento slogan spojit s používáním hashtagů na sociálních sítích, jak bylo zmíněno v rozhovorech. Hashtagy se obecně staly populárním způsobem, jak vyjádřit svůj názor či hodnoty i v případě sdílení apolitického obsahu.

V neposlední řadě je vhodné porovnat celkový vjem zobrazovaného v průběhu času. Jelikož je fotoesej seřazena chronologicky, lze pozorovat určitý vývoj událostí také pomocí těchto vizuálních sdělení. Lze tedy konstatovat, že *začátek* fotoeseje působí stále převážně *klidnějším* dojmem, jsou zde například portréty mírových protestujících nebo Lennonovy zdi. Naopak poslední část fotoesej, zachycující *listopadové události*, je spíše *chaotická*. V listopadu převažují především fotografie násilí a jsou explicitněji ukázány také zbraně, které používali demonstranti. Tento vývoj tak koresponduje s tím, na čem se shodla většina respondentů. I když zde nejsou zobrazeny momenty, kdy byly použity střelné zbraně či nejvyhrocenější střety policie a protestujících na univerzitní půdě, stále je možné pozorovat koncentrovanější míru politické nestability.

Na posledních snímcích jsou viditelné rozsahy barikád v okolí univerzit, ale i naprosté vyčerpání studentů během obléhání PolyU, což bylo mnohými respondenty popsáno jako jeden z nejsilnějších a *nejnásilnějších momentů*. Vyobrazením vyčerpání je také fotoesej ukončena. Vyčerpanost podle autorky nejlépe vystihuje náladu ve společnosti v druhé polovině listopadu

2019, kdy také skončila aktivní dokumentace protestů, protože po dlouhých týdnech obléhání univerzit byly protesty na nějakou dobu pozastaveny. Tento otevřený konec vhodně vystihuje nejasnou budoucnost hnutí a nejistotu ohledně naplnění jeho cílů. Během protestů byly zadrženy tisíce lidí, mezi nimiž byli mladí studenti, někdy i ve středoškolském věku. Velké množství lidí bylo zraněno a jak již komentovali respondenti ve svých výpovědích, některé životy byly také ztraceny.

Na závěr lze stručně shrnout, že výpovědi dotazovaných velmi podrobně popisovaly dění v Hongkongu v roce 2019 a zároveň úzce korespondovaly s tím, co představily fotografie autorky a doplňovaly informace, které fotografický soubor nebyl schopen pokrýt. Nicméně se lze domnívat, že hlavní myšlenka respondentů se překrývala s významem, který byl zformován pomocí vizuální sdělení, čemuž také napomáhala chronologické řazení snímků.

Závěr

Diplomová práce si kladla za cíl představit ucelený obraz hongkongských prodemokratických protestů a především porovnat, jestli se liší vjem událostí přímých účastníků od toho, co předkládají fotografické snímky z místa protestů. Pro tyto účely byly vybrané autorčiny fotografie podrobeny sociálně sémiotické analýze. Tento typ analýzy byl vybrán, aby bylo možné rozebrat skryté významy vizuálních sdělení a interpretovat je v kontextu vybraných teorií sociálních věd, které byly představeny v teoretické části. Díky tomu bylo docíleno komplexního porozumění způsobu, jakým fotografie a zobrazované prvky vytvářejí významy. Navíc analýza rozkryla, jak samotné technické postupy fotografické práce, jako například zvolený úhel, mnohdy zvyrazňují zakódované významy. Na závěr bylo na fotografie nahlíženo v rámci zpravodajských hodnot, které napomohly porozumět tomu, jaké fotografie mohly mít na diváka největší účinek.

Poznatky vizuální analýzy byly následně postaveny do komparace s analýzou polostrukturovaných rozhovorů, které byly vedeny s pěti účastníky protestů. Respondenti byli vybráni tak, aby reprezentovali různé role v rámci hnutí a byli záměrně zvoleni i z řad expatů, aby bylo docíleno širšího spektra názorů. V závěrečném zhodnocení byla navíc věnována pozornost také celkové evaluaci fotoeseje a následně byla zkoumána v kontextu teoretických rámců a porovnávána s výpověďmi účastníků. Žurnalistická fotografie, jak bylo zmíněno v rámci teoretické i metodologické části, není pouhým pasivním ilustračním prvkem žurnalistiky, ale aktivně vytváří významy, což bylo potvrzeno na příkladech v rámci praktické části.

Porovnáním výsledků analýz bylo zjištěno, že popis průběhu protestů úzce koresponduje s fotografickými záznamy, i když bylo upozorněno na fakt, že fotografická dokumentace prodemokratického hnutí byla časově omezena. Avšak díky použitým kvalitativním analýzám došlo k podrobnému popisu a vytvoření uceleného obrazu politicky nestabilního Hongkongu. Na závěr byla v rámci zhodnocení mimo jiné představena symbolická a ideologická rovina vizuálních materiálů, čímž bylo dosaženo komplexního přehledu významů, které byly interpretovány v kontextu teorií hegemonie a vizuální reprezentace.

Práce měla za cíl nastínit komplexní obraz politického hnutí, který byl představen nejen výpověďmi účastníků, ale také vizuální dokumentací. Za limity práce lze označit nemožnost fotografického souboru pokrýt všechny zásadní momenty hnutí, nejen kvůli tomu, že byl zpracováván pouze jedním autorem, ale také kvůli časovému omezení sběru materiálu. Dalším možným omezením je v kontextu rozhovorů malý počet respondentů a jejich možné zaujetí, které bylo definováno v metodologické části, avšak díky kvalitativní analýze a jejich zkušenosti bylo možné detailně popsat, jak jednotlivci hnutí vnímali.

V neposlední řadě by bylo možné toto téma dále rozvíjet v kontextu současného politického vývoje, zejména ve spojení s novým bezpečnostním zákonem, který Čína schválila v červenci 2020. Lze se domnívat, že další omezení autonomie Hongkongu bude mít zásadní dopad na podobu prodemokratického hnutí.

Použitá literatura

Literatura

ALLAN, Stuart. *Citizen Witnessing: Revisioning Journalism in Times of Crisis: (Key Concepts in Journalism)*. Polity, 2013 . ISBN 978-0745651958.

CARTWRIGHT, Lisa a Marita STURKEN. *Studia vizuální kultury*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-556-1.

COHEN, Stanley a Jock YOUNG. *The manufacture of news; social problems, deviance and the mass media*. London, Constable, 1981. ISBN 9780803916371.

DELEUZE, Gilles. *Foucault*. 2. vydání. Praha: Herrmann, 2003. ISBN 802392303X.

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. *Evropeizace veřejné sféry*. Praha: C.H.BECK, 2010. ISBN 9788074001932.

GRAMSCI, Antonio. *Základy politiky*. Překlad Jaroslav Bezděk. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967. 136 s.

HALL, Stuart. *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: The Open-University, 1997. ISBN 07619 5431 7.

HERMAN, Edward S. a CHOMSKY, Noam. *Manufacturing consent: the political economy of the mass media*. London: Vintage, 1994, ©1988. xvi, 412 s. ISBN 0-09-953311-1.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.

KRAUS, Jiří. *Jazyk v proměnách komunikačních médií*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1578-3.

LÁBOVÁ, Alena. *Základy fotožurnalistiky II: Úvod do teorie žurnalistické fotografie*. Praha: SPN - Státní pedagogické nakladatelství, 1990. ISBN 80-7066-119-4.

LACLAU, Ernesto a Chantal MOUFFLE. *Hegemonie a socialistická strategie: za radikálně demokratickou politiku*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2685-7.

LAM WAI-MAN. *Understanding the Political Culture of Hong Kong: The Paradox of Activism and Depoliticization: The Paradox of Activism and Depoliticization*. Routledge, 2004. ISBN 9780765613134.

LAM WAI-MAN. Understanding the Political Culture of Hong Kong: The Paradox of Activism and Depoliticization: The Paradox of Activism and Depoliticization. Routledge, 2015. ISBN 9780765613134.

LAM WAI-MAN a Luke COOPER. Citizenship, Identity and Social Movements in the New Hong Kong: Localism after the Umbrella Movement . Routledge, 2019. ISBN 9780367272937.

MIŠOVIČ, Ján. Kvalitativní výzkum se zaměřením na polostrukturovaný rozhovor. Praha: SLON, 2019. ISBN 978-80-7419-285-2.

SAID, Edward W. Orientalismus. Praha: Paseka, 2008. ISBN 978-80-7185-921-5.

STRNAD, Slavomír. Čínští tygři, čínští draci: postřehy a úvahy ze Singapuru, Macaa, Hongkongu a Tchaj-wanu. Olomouc: Votobia, 2001. ISBN 80-719-8468-x

The cultural studies reader / ed. by Simon During. 1. vyd. London: Routledge, 1993. ISBN 0415077095.

TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006, 191 s. ISBN 80-7367-096-8.

WONG. One Country, Two Systems In Crisis: Hong Kong's Transformation Since the Handover. 2008. ISBN 9780739104927.

Online zdroje

ALLAN, Stuart. Journalism : Critical Issues [online]. Open University Press, 2005 [cit. 2020-07-28]. ISBN 9780335224012. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuhk-ebooks/detail.action?docID=287836>

AMER, Sarah. Diverse photojournalism enhances your storytelling: As the challenge for diversity in the news industry continues, publishers explore the broader potential of photojournalism. REUTERS [online]. 2019, Sep 20, 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.reuterscommunity.com/topics/audience-development/the-importance-of-strong-diverse-photojournalism/>

AZOULAY, Ariella. From Palestine to Israel: A Photographic Record of Destruction and State Formation, 1947-1950 [online]. Pluto Press, 2011 [cit. 2020-07-28]. ISBN 978-1-84964-700-7. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt183p1m9>

BAKHTIN, M. M. *The Dialogic Imagination: Four Essays* [online]. University of Texas Press, 1981, 480 s. [cit. 2020-07-28]. ISBN 978-0-292-71534-9. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuhk-ebooks/detail.action?docID=3443524>

BARKER, Chris. *The SAGE Dictionary of Cultural Studies* [online]. London: SAGE Publications, 2004 [cit. 2020-07-31]. ISBN 0761973419. Dostupné z: chrome-extension://oemmnadbldboiebfnladdacbfmadadm/https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/59084111/Dr_Chris_Barker_The_SAGE_Dictionary_of_Cultural_BookFi.org20190430-38744-1yiakyf.pdf?1556613689=&response-content-disposition=attachment%3B+filename%3DThe_SAGE_Dictionary_of_Cultural_Studies.pdf&Expires=1596137379&Signature=eZla-yQ2IhSPLnMV2bT7gz-k3AJFsvv9O1gDFFaQK5XCbUFv1rzuxXZW~1pADCiGB1XWnVMcoREfi-liMW-epuVVmpof5Kpdy3N19lnJDkxCcH037xqcwnuPTEGpzLyzVIvwDGU0x0XgDqqI0pG5xgyqzO0ST3XdAS2B8Jw2ahnRbNYrHnRp1lApDWHmDD2fvURrbTEZh-Qd4WLteTvjlWzH47iPUImSadA8kIBHRFMIW0CK-Fp2x2HZb-IFMaX3hbIL7iZ3VdBn01udOiHMFILkVss5IYbMmT~RglcklCPTAOIjyiQGv-yyIPCxKKyMPAIS8hQ8bkuCDOjhsBLAw__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA

BEDNAREK, Monika a Helen CAPLE. 'Value added': Language, image and news values [online]. 2012, 1(2-3), 103-113 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1016/j.dcm.2012.05.006. ISSN 22116958. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/easyaccess1.lib.cuhk.edu.hk/science/article/pii/S2211695812000098?via%3Dihub>

BOWMAN, John S. *Columbia Chronologies of Asian History and Culture* [online]. New York: Columbia University Press, 2000 [cit. 2020-07-27]. ISBN 9780231110044. Dostupné z: <https://www-jstor-org.easyaccess1.lib.cuhk.edu.hk/stable/10.7312/bowm11004>

CAPLE, Helen. *Photojournalism: A Social Semiotic Approach* [online]. 2013 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1057/9781137314901. Dostupné z: https://www.academia.edu/14681687/Photojournalism_A_Social_Semiotic_Approach

CAPLE, Helen a Monika BEDNAREK. Rethinking news values: What a discursive approach can tell us about the construction of news discourse and news photography [online]. 2015, 17(4), 435-455 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1177/1464884914568078. ISSN 1464-8849. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1464884914568078>

CHAN, Holmes. *Hong Kong police lift siege on Polytechnic University after 12 days*. Hong Kong Free Press [online]. 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z:

<https://hongkongfp.com/2019/11/29/hong-kong-police-lift-siege-polytechnic-university-12-days/>

CHAN, James L. a Xiaohu WANG. Editorial [online]. 2018, 38(6), 407-410 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1080/09540962.2018.1486099. ISSN 0954-0962. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09540962.2018.1486099>

CHAN, Ming K. a Alvin Y. SO. Crisis and transformation in China's Hong Kong [online]. London, New York : Routledge: Hong Kong University Press., 2015 [cit. 2020-07-28]. ISBN 978-0765610010. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/natl-ebooks/detail.action?docID=4586821>

CHEN, Kuan-Hsing a MORLEY. *Critical Dialogues in Cultural Studies* [online]. Florence: Routledge, 1996 [cit. 2020-07-31]. ISBN 9780415088046. Dostupné z: <https://www-taylorfrancis-com.easyaccess2.lib.cuhk.edu.hk/books/e/9780203993262>

CHEUNG, Gary Ka-wai. Hong Kong's Watershed: The 1967 Riots [online]. Hong Kong University Press, 2009 [cit. 2020-07-27]. ISBN 978-988-8052-36-3. Dostupné z: www.jstor.org/stable/j.ctt1xwb93

CHEUNG, Helier a Roland HUGHES. Why are there protests in Hong Kong? All the context you need. BBC News [online]. 2020, 21 May 2020 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-48607723>

CHOW, Vivienne. The powerful images of Hong Kong's protests. BBC News [online]. 2019, 12th December 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/culture/article/20191211-the-powerful-images-of-hong-kongs-protests>

CHU, Donna SC. *Media Use and Protest Mobilization: A Case Study of Umbrella Movement Within Hong Kong Schools* [online]. Social Media Society 4, 2018 [cit. 2020-07-31]. ISBN 9781479817474. Dostupné z: <chrome-extension://oemmndcbldboiebfnladdacbfdmadadm/https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/2056305118763350>

DOUGLAS, Mary. Purity and danger [online]. Routledge, 2002, 272 s. [cit. 2020-07-28]. ISBN 978-0415289955. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuhk-ebooks/detail.action?docID=1223047>

DUHALDE, Marcelo a Han HUANG. History of Hong Kong protests: riots, rallies and brollies. In: South China Morning Post [online]. 2019, July 4 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://multimedia.scmp.com/infographics/news/hong-kong/article/3016815/hong-kong-protest-city/index.html>

DUMITRESCU, Delia. Nonverbal Communication in Politics. *American Behavioral Scientist* [online]. 2016, 60(14), 1656-1675 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1177/0002764216678280. ISSN 0002-7642. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0002764216678280>

ENTMAN, Robert M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* [online]. 2004, 43(4), 51-58 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x. ISSN 0021-9916. Dostupné z: <https://academic.oup.com/joc/article/43/4/51-58/4160153>

ENTMAN, Robert M. Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World , edited by Stephen D. Reese, Oscar H. Gandy, Jr., and August E. Grant. Mahwah, NJ. *Political Communication* [online]. 2006, 23(1), 121-122 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1080/10584600500477385. ISSN 1058-4609. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10584600500477385>

FLOWERDEW, John. Understanding the Hong Kong Umbrella Movement: A critical discourse historiographical approach [online]. 2017, 28(5), 453-472 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1177/0957926517710991. ISSN 0957-9265. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0957926517710991>

FOUCAULT, Michel. *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings* [online]. Pantheon Books, 1980 [cit. 2020-07-28]. ISBN 780394739540. Dostupné z: <https://1lib.eu/book/960617/9b1a7c?regionChanged=&redirect=599795>

GAISE, HECK a PANKE. The Effects of Digital Media Images on Political Participation Online: Results of an Eye-Tracking Experiment Integrating Individual Perceptions of “Photo News Factors”: Media Images and Political Participation [online]. 2020 [cit. 2020-07-28]. doi: 10.1002/poi3.235. Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/poi3.235>

GAUTNEY, Heather. What is Occupy Wall Street? The history of leaderless movements. *The Washington Post* [online]. [cit. 2020-07-31]. Dostupné z:

https://www.washingtonpost.com/national/on-leadership/what-is-occupy-wall-street-the-history-of-leaderless-movements/2011/10/10/gIQAwkFjaL_story.html

GARRETT, Daniel Paul. Counter-hegemonic Resistance in China's Hong Kong: Visualizing Protest in the City [online]. Springer, 2015, 396 s. [cit. 2020-07-28]. ISBN 978-9812872357. Dostupné z: https://www.academia.edu/1534723/Protest_in_the_City_Counter_hegemonic_Resistance_in_Chinas_Hong_Kong_Abstract_

GRABE, Maria Elizabeth. Image Bite Politics : News and the Visual Framing of Elections [online]. Oxford University Press, Incorporated, 2009 [cit. 2020-07-28]. ISBN 978-0195372076. Dostupné z: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/cuhk-ebooks/detail.action?docID=415422>

GRAMCSI, Antonio. Selections from the Prison Notebooks [online]. London: The Electric Book Company, 1999 [cit. 2020-07-28]. ISBN 1901843 05 X. Dostupné z: https://soth-alexanderstreet-com.easyaccess1.lib.cuhk.edu.hk/cgi-bin/SOTH/hub.py?browse=full&showfullrecord=on&sourceid=S10019853&type=source_details

GRUNDY, Tom. Security law: Hong Kong police arrest 8 at 'blank placard' silent protest. Hong Kong Free Press [online]. 2020, 6 JULY 2020 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/07/06/security-law-hong-kong-police-arrest-8-at-blank-placard-silent-protest/>

HARRISON, Claire. Visual Social Semiotics: Understanding How Still Images Make Meaning [online]. 2003, 46-60 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/43090531?pq-origsite=summon&seq=1#metadata_info_tab_contents

HKU POP final farewell: Rift widens between Chinese and Hongkong identities, national pride plunges to one in four. HKU POP SITE [online]. 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.hkupop.hku.hk/english/release/release1594.html>

HKU POP releases survey on Hong Kong people's ethnic identity and the 2018 review and 2019 forecast survey. HKU POP SITE [online]. 2018, December 27, 2018 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.hkupop.hku.hk/english/release/release1563.html>

Hong Kong: Timeline of extradition protests. BBC News [online]. 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-49340717>

Hong Kong voters deliver landslide victory for pro-democracy campaigners. The Guardian [online]. 25 Nov 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2019/nov/24/hong-kong-residents-turn-up-for-local-elections-in-record-numbers>

IP, Iam-chong. *Hong Kong's New Identity Politics : Longing for the Local in the Shadow of China* [online]. Milton: Routledge, 2019 [cit. 2020-07-30]. ISBN 9780367410544. Dostupné z: <http://web.a.ebscohost.com.easyaccess1.lib.cuhk.edu.hk/ehost/detail/detail?vid=0&sid=97abbf43-ac80-4af1-be20-fcd097190124%40sdc-v-sessionmgr01&bdata=JnNpdGU9ZWlhvc3QtbGl2ZSZzY29wZT1zaXRl#AN=2324626&db=nlebk>

JOHNSON, Graham E. The Ethos of the Hong Kong Chinese. By Lau Siu-kai and Kuan Hsin-chi. Hong Kong: The Chinese University Press, 1988. xii, pp. 217. The Journal of Asian Studies [online]. 1990, 49(1), 125-126 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.2307/2058457. ISSN 0021-9118. Dostupné z: https://www.cambridge.org/core/product/identifier/S0021911800101202/type/journal_article

JOHNSON, James. 'The Arithmetic of Compassion': Rethinking the Politics of Photography. British Journal of Political Science [online]. 2011, 41(3), 621-643 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1017/S0007123410000487. ISSN 0007-1234. Dostupné z: https://www.cambridge.org/core/product/identifier/S0007123410000487/type/journal_article

JONES, Carol A G a Jon VAGG. Criminal justice in Hong Kong [online]. London: Routledge-Cavendish, 2007 [cit. 2020-07-27]. ISBN 10.4324/9781843148210. Dostupné z: <https://doi-org.easyaccess2.lib.cuhk.edu.hk/10.4324/9781843148210>

KELLER, Jared. Photojournalism in the Age of New Media. *The Atlantic* [online]. 2011, APRIL 4, 2011 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2011/04/photojournalism-in-the-age-of-new-media/73083/>

KRESS a VAN LEEUWEN. *Reading images : the grammar of visual design* [online]. 2nd Edition: Routledge, 2005 [cit. 2020-07-28]. ISBN 9780415319157. Dostupné z: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/cuhk-ebooks/detail.action?docID=198382>

KUAN, Hsin-chi. Escape from politics: hong kong's predicament of political development? *International Journal of Public Administration* [online]. 2007, 21(10), 1423-1448 [cit. 2020-07-27]. DOI: 10.1080/01900699808525355. ISSN 0190-0692. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01900699808525355>

LAI, K.K. Rebecca. How Universities Became the New Battlegrounds in the Hong Kong Protests. *The New York Times* [online]. 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2019/11/18/world/asia/hong-kong-protest-universities.html>

LEE, Ching Kwan a Ming SING. *TAKE BACK OUR FUTURE: An Eventful Sociology of the Hong Kong Umbrella Movement* [online]. Cornell University Press, 2019 [cit. 2020-07-27]. ISBN 9781501740930. Dostupné z: www.jstor.org/stable/10.7591/j.ctvfc54dj.4

LEE, YUEN, TANG a CHENG. Hong Kong's Summer of Uprising: From Anti-Extradition to Anti-Authoritarian Protests. *China Review* [online]. 2019, 19(4), 1-32 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.2307/26838911. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/26838911?seq=1>

LEMKE, J.L. *Talking Science: Language, Learning, and Values (Language and Educational Processes)* [online]. Praeger, 1990 [cit. 2020-07-28]. ISBN 978-0893915667. Dostupné z: <https://eric.ed.gov/?id=ED362379>

MA, Ngok a Edmund W. CHENG. *The Umbrella Movement: Civil Resistance and Contentious Space in Hong Kong* [online]. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2019 [cit. 2020-07-28]. ISBN 9789462984561. Dostupné z: <https://www.jstor-org.easyaccess1.lib.cuhk.edu.hk/stable/j.ctvh4zj2n>

MACHÁČKOVÁ, Kristýna. Hongkong už nikdy nebude stejný. Ze zákulisí válečné zóny. Respekt [online]. 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/hongkong-uz-nikdy-nejbude-stejny-ze-zakulisi-valecne-zony>

MARLAND, Alex. Political Photography, Journalism, and Framing in the Digital Age. The International Journal of Press/Politics [online]. 2012, 17(2), 214-233 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1177/1940161211433838. ISSN 1940-1612. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1940161211433838>

MIKOLÁŠ, Robert. V Hongkongu demonstrace při výročí připojení k Číně. IROZHLAS [online]. 2003, 1. července 2003 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-svet/v-hongkongu-demonstrace-pri-vyroci-pripojeni-k-cine_200307010909_mkaclova

MIRZOEFF, Nicholas. The right to look : a counterhistory of visibility. 2. vydání. Durham, NC : Duke University Press, 2011. DOI: 10.1215/9780822393726-002. ISBN 978-0-8223-9372-6. Dostupné také z: https://www.jstor.org/stable/10.1086/659354?pq-origsite=summon&seq=1#metadata_info_tab_contents

MOZUR, Paul. In Hong Kong, a Proxy Battle Over Internet Freedom Begins. The New York Times [online]. July 13 2020 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/07/07/business/hong-kong-security-law-tech.html>

NGO, Tak-Wing. Hong Kong's History: State and Society Under Colonial

Rule [online]. London: Routledge, 2002 [cit. 2020-07-28]. ISBN 9780203012024. Dostupné z: <https://www.taylorfrancis.com/books/9780203012024>

ORTMANN, Stephan. The lack of sovereignty, the Umbrella Movement, and democratisation in Hong Kong. Asia Pacific Law Review [online]. 2016, 24(2), 108-122 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1080/10192557.2016.1242930. ISSN 1019-2557. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10192557.2016.1242930>

Patterns of repression: Timeline of the 2019 Hong Kong protests. Amnesty International [online]. 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/10/timeline-of-the-2019-hong-kong-protests/>

PRESTON, Peter. The Politics of China–Hong Kong Relations: transplantation and adaptation by the British professionals, 1841–1941. *Planning Perspectives* [online]. 2012, 2016, 27(4), 549-568 [cit. 2020-07-27]. DOI: 10.4337/9781784711290. ISSN 0266-5433. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02665433.2012.705124>

PURBRICK, Martin. A REPORT OF THE 2019 HONG KONG PROTESTS. *Asian Affairs* [online]. 2019, 50(4), 465-487 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1080/03068374.2019.1672397. ISSN 0306-8374. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03068374.2019.1672397>

ROWLEY-JOLIVET, Elizabeth. Different Visions, Different Visuals: a Social Semiotic Analysis of Field-Specific Visual Composition in Scientific Conference Presentations. *Visual Communication* [online]. 2016, 3(2), 145-175 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1177/147035704043038. ISSN 1470-3572. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/147035704043038>

SAN YIU, Marisa Kar. *Image Construction: Hong Kong Since 1967-1968* [online]. Anyone Corporation, 2008 [cit. 2020-07-27]. ISBN 15474690. Dostupné z: www.jstor.org/stable/41765237

SHAO, Grace. *Social media has become a battleground in Hong Kong's protests* [online]. [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2019/08/16/social-media-has-become-a-battleground-in-hong-kongs-protests.html>

SCHROER, Markus. Visual Culture and the Fight for Visibility. *Journal for the Theory of Social Behaviour* [online]. 2014, 44(2), 206-228 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1111/jtsb.12038. ISSN 00218308. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/jtsb.12038>

SO, Alvin Y. “One Country, Two Systems” and Hong Kong-China National Integration: A Crisis-Transformation Perspective. *Journal of Contemporary Asia* [online]. 2011, 41(1), 99-116 [cit. 2020-07-27]. DOI: 10.1080/00472336.2011.530039. ISSN 0047-2336. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00472336.2011.530039>

SU, Xinqi a Ayaka MCGILL. Hong Kong's ‘yellow economy’ rewards protester-friendly businesses. *Hong Kong Free Press* [online]. 2020, 15 JANUARY 2020 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://hongkongfp.com/2020/01/15/hong-kongs-yellow-economy-rewards-protester-friendly-businesses/>

SUMMERS, Tim. China's Hong Kong: The Politics of a Global City [online]. 2019, 2019-07-30, , 11-32 [cit. 2020-07-27]. DOI: 10.2307/j.ctvnjbf8p. Dostupné z: www.jstor.org/stable/j.ctvnjbf8p.7

SUSSMAN, Nan M. Return Migration and Identity: A Global Phenomenon: A Hong Kong Case [online]. Hong Kong: Hong Kong University Press, 2010 [cit. 2020-07-27]. ISBN 978-988-8053-56-8. Dostupné z: www.jstor.org/stable/j.ctt1xwfc

TONG, Clement Tsz Ming a 唐子明. The Hong Kong Week of 1967 and the Emergence of Hong Kong Identity Through Contradistinction / 1967 年的香港週與因抵禦心態而浮現的香港意識. JSTOR Archival Journal & Primary Source Collection [online]. Royal Asiatic Society Hong Kong Branch, 2016, 2016(vol. 56), pp. 40-66 [cit. 2020-07-28]. ISSN 19917295. Dostupné z: www.jstor.org/stable/jroyaaisasocihkb.56

TSANG, Steve Yui-Sang. A modern history of Hong Kong [online]. London: I.B. Tauris, 2007 [cit. 2020-07-27]. ISBN 1845114191. Dostupné z: <http://search.ebscohost.com/easyaccess1.lib.cuhk.edu.hk/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=111469&site=ehost-live&scope=site>

VALDIVIA, Angharad. Othering [online]. Vol. 5. New York: New York University Press, 2020 [cit. 2020-07-31]. ISBN 9781479817474. Dostupné z: <chrome-extension://oemmnadbldboiebfnladdacbdm/adm/https://www-jstor-org.easyaccess1.lib.cuhk.edu.hk/stable/pdf/j.ctt1gk08zz.47.pdf>

VAN LEEUWEN, Theo a Carey JEWITT. The Handbook of Visual Analysis [online]. London : SAGE, 2004 [cit. 2020-07-28]. ISBN : 0761964762. Dostupné z: <https://methods-sagepub-com.easyaccess1.lib.cuhk.edu.hk/book/the-handbook-of-visual-analysis>

VENTSEL, Andreas. Hegemonic signification from perspective of visual rhetoric. Semiotica [online]. 2014, 2014(199) [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1515/sem-2013-0124. ISSN 1613-3692. Dostupné z: <https://www.degruyter.com/doi/10.1515/sem-2013-0124>

VOJTÍŠEK, Petr. Výzkumné metody: *Metody a techniky výzkumu a jejich aplikace v absolventských pracích vyšších odborných škol* [online]. Praha, 2012 [cit. 2020-07-31]. ISBN 978-80-905109-3-7. Dostupné z: chrome-extension://oemmnadbldboiebfnladdacbdm/http://skoly.praha.eu/files/=84121/Skripta+++V%C3%BDzkumn%C3%A9_metody.pdf

WAI-MAN, Lam, Percy Luen-tim LUI a Wilson WONG. Contemporary Hong Kong Government and Politics [online]. Hong Kong University Press, 2012 [cit. 2020-07-28]. ISBN 9789888139477. Dostupné z: <http://ebookcentral.proquest.com/lib/natl-ebooks/detail.action?docID=3011749>

WAN CHAN, Debby Sze a Ngai PUN. Economic power of the politically powerless in the 2019 Hong Kong pro-democracy movement. *Critical Asian Studies* [online]. 2020, 52(1), 33-43 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1080/14672715.2019.1708019. ISSN 1467-2715. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14672715.2019.1708019>

WILSON, Kalpana. 'Race', Gender and Neoliberalism: changing visual representations in development. *Third World Quarterly* [online]. 2011, 32(2), 315-331 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1080/01436597.2011.560471. ISSN 0143-6597. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/01436597.2011.560471>

WONG, Alvin K. Including China? Postcolonial Hong Kong, Sinophone Studies, and the Gendered Geopolitics of China-centrism. *Interventions* [online]. 2018, 20(8), 1101-1120 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1080/1369801X.2018.1460216. ISSN 1369-801X. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1369801X.2018.1460216>

WU, Jin, K.K. Rebecca LAI a Alan YUHAS. Six Months of Hong Kong Protests. How Did We Get Here? In: *The New York Times* [online]. 2019, 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2019/world/asia/hong-kong-protests-arc.html?auth=login-facebook>

XUE, Charlie Q.L., Han ZOU, Baihao LI a Ka Chuen HUI. The shaping of early Hong Kong: transplanted and adaptation by the British professionals, 1841–1941. *Planning Perspectives* [online]. 2012, 27(4), 549-568 [cit. 2020-07-27]. DOI: 10.1080/02665433.2012.705124. ISSN 0266-5433. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02665433.2012.705124>

YEP, Ray, Tai-lok LUI a Stephen W.K. CHUI. *Routledge Handbook of Contemporary Hong Kong* [online]. 2018 [cit. 2020-07-28]. ISBN 9781315660530. Dostupné z: <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.4324/9781315660530>

YEW-FOONG, Hui. The Umbrella Movement: Ethnographic explorations of communal re-spatialization. *International Journal of Cultural Studies* [online]. 2016, 20(2), 146-161 [cit. 2020-07-28]. DOI: 10.1080/10753020.2016.1151111

2020-07-28]. DOI: 10.1177/1367877916683822. ISSN 1367-8779. Dostupné z:
<http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1367877916683822>

數表 Table. HKU POP SITE [online]. 2019 [cit. 2020-07-28]. Dostupné z:
<https://www.hkupop.hku.hk/english/popexpress/ethnic/eidentity/halfyr/datatables.html>

Teze diplomové práce

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Kristýna Macháčková	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2018/2019	
E-mail diplomantky/diplomanta: kristyna.m@hotmail.com	
Studijní obor/forma studia: Mediální a komunikační studia - Žurnalistika/prezenční	
Název práce v češtině: Prodemokratické hnutí v Hongkongu: Vizualně-sociologická analýza současných novinářských materiálů	
Název práce v angličtině: The pro-democracy movement in Hong Kong: A visual-sociological analysis of contemporary journalistic materials	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí) LS 2019/2020	

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

V červenci roku 1997 došlo k předání Hongkongu, kdy Velká Británie ukončila správu kolonie v Hongkongu a vrátila kontrolu nad územím do rukou pevninské Číny. Hongkong se stal tzv. Zvláštní administrativní oblastí Čínské lidové republiky a udržuje vládní a ekonomické systémy oddělené od systémů pevninské Číny.

Od té doby zažil Hongkong několik nepokojů, které přímo odrážely nespokojenost občanů s politikou Hongkongu. Mezi nejznámější z nich se zapsal do historie jako Umbrella Movement (neboli Deštníková revoluce). Jednalo se o politické hnutí, které se objevilo během prodemokratických protestů v Hongkongu v roce 2014.

Avšak v červnu 2019 v Hongkongu vypukly zatím nejmasivnější protivládní protesty od doby, kdy byl Hongkong navrácen Číně. V tomto období se do ulic Hongkongu vydalo protestovat i více než milion obyvatel. Důvodem bylo představení takzvaného extradičního zákona, který měl umožnit vládě, aby vydala obviněné osoby úřadům pevninské Číny k dalšímu trestnímu stíhání. Právě tyto nepokoje, které započaly v roce 2019 a nadále pokračují, budou hlavním tématem praktické části práce.

Autorka pobývala v období od září do prosince 2019 v Hongkongu a během této doby zpracovala rozsáhlý fotografický soubor pokrývající protivládní protesty ve zmíněném časovém rámci a následně je zpracovala a publikovala v českých médiích. Výběr fotografií z tohoto souboru bude sloužit jako součást praktické části práce.

Zaznamenané vizuální materiály bude práce porovnávat spolu s výpověďmi účastníků, kteří se v různých rolích účastnili těchto událostí.

Nedílnou součástí hlubšího pochopení tématu je propojení pojmu hegemonie, k přiblížení tohoto bude práce odkazovat nejen na díla Stuarta Halla a Michela Foucaulta, ale představí také myšlenky Antonia Gramsciho, z jehož myšlenek čerpal zmíněný teoretik kulturních studií a sociolog Stuart Hall. Zásadním spojením pro práci bude právě prozkoumání vztahu vizuality a politiky, tedy pojem hegemonie bude dán do kontextu teorie vizuální reprezentace.

Práce se zaměří na propojení těchto aspektů v prostředí prodemokratických hongkongských protestů a bude prozkoumáno, jak se liší pohledy lidí, kteří byli v místě dění, a jejich interpretace těchto událostí od vizuálního zpracování tématu.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Práce bude analyzovat zpracované fotografické materiály pořízené autorkou během nepokojů v Hongkongu a také analyzovat rozhovory s aktéry těchto událostí, které budou vypracovány v podobě polootevřených otázek. Fotografie budou analyzovány nejen jako jednotlivé záznamy, ale také jako celek ve formě fotoeseje.

Práce má za cíl následně porovnat výsledky vizuální analýzy fotografických materiálů a analýzy rozhovorů a představit výsledné zjištění. Na základě výsledků se práce zamyslí nad tím, zda se vyskytuje případná shoda či nesoulad mezi vizuální reprezentací nepokojů a výsledky analýzy rozhovorů a následně představí případné důvody, proč k tomuto rozkolu dochází.

Jedná se tedy o srovnání interpretace polostrukturovaných rozhovorů s interpretací a výpovědí podanou vizuální reprezentací. Cílem je tedy následně zjistit, zda se vizuální reprezentace událostí shoduje s tím, co lidé v místě dění zažili a zda vnímají události a jednotlivé aspekty rozlišně nebo se jejich prožití shoduje.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod – Vymezení tématu

Teoretická část

Hongkong a jeho politický vývoj

Hongkong a prodemokratická hnutí v období po roce 1997

Hegemonie (na základě díla Stuarta Halla a Michela Foucaulta) ve vztahu k teorii vizuální reprezentace

Úloha fotografie: Vztah vizuality a politiky

Teoretická část si bude klást za cíl stručně nejprve ukotvit téma historického vývoje Hongkongu a jeho současnou politickou identitu ve vztahu k pevninské Číně, aby zasadila následné analýzy do historického a politologického kontextu. Dále práce přiblíží pojmy spojené s tématem hegemonie v pojetí Stuarta Halla, který mimo jiné vychází z díla Antonia Gramsciho a Michela Foucaulta. Toto téma se bude přiblíženo v kontextu teorie vizuální reprezentace. Tento úsek teoretické části v neposlední řadě také seznámí s významem fotografie jako média a bude následně klást důraz na vztah vizuality a politiky.

Praktická část

Sestavení fotoeseje z vlastních fotografických materiálů pořízených během protivládních protestů v Hongkongu v období září-prosinec 2019

Analýza vybraných jednotlivých fotografií fotoeseje

Analýza vztahů mezi jednotlivými vybranými fotografiemi a také analýza významu, který fotografie ve fotoeseji tvoří společně

Analýza rozhovorů s jednotlivými aktéry, kteří v různých rolích působili během protestů v Hongkongu, které začaly v červnu 2019

Porovnání a interpretace výsledků analýz, porovnání výsledků vizuálních analýz a analýz rozhovorů a jejich následné porovnání mezi sebou a zhodnocení, jak se vzájemně shodují.

Závěr

Zhodnocení a doporučení v rámci tématu a případný návrh budoucího rozvoje problematiky.

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Práce se bude opírat zejména o materiály, které autorka shromáždila během zahraniční stáže v Hongkongu v období od září do prosince 2019. Jedná se zejména o fotografické materiály zachycující protivládni protesty, z nich část byla publikována v českých médiích. Fotografie, zachycující obě strany konfliktu - protestující i policii, byly pořízeny nejen během pouličních nepokojů, ale také na půdě univerzit během jejich blokády v listopadu 2019.

Dále budou zpracovány polootevřené rozhovory s několika účastníky těchto událostí v Hongkongu. Otázky budou pro všechny respondenty vybrány stejně tak, aby od pokryly nejen jejich různorodé zkušenosti z místa nepokojů, ale také přiblížil, jak vnímají události jako celek. Důraz bude kladen na diverzitu respondentů, aby byli zastoupeni nejen představitelé médií, kteří během protestů informovali o dění společnost, ale také samotní demonstranti, kteří přiblíží vnitřní pohled na zmíněnou politickou krizi.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Fotografické materiály budou využity na zpracování fotoeseje, která bude následně analyzována na základě vizuální sociologie. Žánr fotoeseje může mít následně vysokou vypovídající hodnotu. A to i bez použití textu jako vysvětlujícího elementu v sociálních výzkumech.

Pro analýzu bude využita především sociálně sémiotická analýza. Sociální sémiotika vysvětluje užívání sémiotických systémů v rámci sociální praxe a klade si za cíl zaměřit se na procesy, skrze něž je konstituován význam, a to vždy s důrazem na určitou sociální aktivitu, kontext a konkrétní užití. Fotografické materiály budou zpracovány pomocí vizuální metody, podle publikací autorů jako například Caroline Knowles v *Picturing the Social Landscape*, která umožní hlubší zhodnocení použitých postupů a prozkoumá finální výstupy a porovná je mezi sebou.

Při analýze polostrukturovaných rozhovorů budou zkoumány především shody odpovědí mezi respondenty samotnými, ale také srovnání interpretací mezi rozhovory a interpretací výpovědi podanou vizuální reprezentací, které práce docílí díky zmíněné analýze fotografických materiálů.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

CHAPLIN, Elizabeth. Sociology and Visual Representation

Kniha, zabývající se jako první tématem vizuální sociologie, poskytuje ucelený úvod do této problematiky. Dílo se zabývá statickými obrázky, schémata a vizuální prezentací psaného textu. Poskytuje selektivní historický přehled textů, jejichž autoři přispěli k rozvoji sociální analýzy vizuální reprezentace.

KNOWLES, Caroline. Picturing the Social Landscape : Visual Methods and the Sociological Imagination V této sbírce mezinárodní skupina odborníků vysvětluje, jak používají vizuální metody ve svém vlastním výzkumu, dále zkoumají jejich výhody a omezení a ukazují, jak byly použity vedle jiných výzkumných technik. Sbírkou představuje různé metody v různých kontextech prostřednictvím zkoumání různých aktuálních problémů. Zahrnuté metody zahrnují fotografické a video deníky, použití obrazů vytvořených respondenty, dokumentární fotografie a vizuální etnografie.

HARPER, Douglas. Visual Sociology

Dílo *Vizuální sociologie* zkoumá, jak se svět, který je viděn, fotografován, nakreslen nebo jinak zastoupen vizuálně, liší od světa reprezentovaného slovy a čísly.

MITCHELL, William John Thomas. Teorie obrazu

Mitchell ve svém díle rozebírá reprezentace obrazové i verbální, souvislosti obrazu a jazyka, a to vše dokládá na velmi široké škále praktických ukázek z každodenního života. Základem Mitchellova přístupu k obrazům je interdisciplinárta: jeho hlavní argument pro multidisciplinární náhled vychází z obavy, že důkladná lingvistická interpretace obrazů fakticky brání jejich hlubšímu porozumění.

LAM, Wai-Man. Understanding the Political Culture of Hong Kong: The Paradox of Activism and Depoliticization (Hong Kong Becoming China)

Lam ve svém díle zkoumá politickou aktivitu v bývalé kolonii a demonstruje významný politický aktivismus Hongkongu na třinácti vybraných případových studiích pokrývajících období od roku 1949 až po současnost. Hlubkovou analýzou těchto případů poskytuje nové pochopení povahy hongkonské politiky, kterou lze popsat jako kombinaci politického aktivismu a kultury depolitizace.

PRESTON, P. W. The politics of China-Hong Kong relations: living with distant masters.

Dílo se popisuje předání kontroly nad Hongkongem z rukou Velké Británie v roce 1997. Od této chvíle čelila zavedená prosperující společnost znovunastolení a hledání smyslu sama sebe a svých vazeb na širší svět při sílících vazbách na autority Pekingu. Tato kniha sleduje politické vazby mezi Hongkongem a Čínou a představuje řadu možných budoucích scénářů, počínaje úspěšným vzájemným porozuměním, až po zhroutení duálního systému a zavedení vlády z Pekingu.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Diplomové a disertační práce k tématu nebyly nalezeny.

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO OBORU.

Seznam obrázků

Obr. 1: Protestující prochází mlhou slzného plynu

Obr. 2: Policie zatýká muže v MTR stanici Central

Obr. 3: Hongkončané během pochodu za podporu Hongkongského zákona o lidských právech a demokracii

Obr. 4: Dva mladí protestující zapalují molotovy, které používají k útoku při střetu s policií

Obr. 5: Policisté používají proti demonstrantům během protestu ve Wan Chai slzný plyn

Obr. 6: Během protestů někteří účastníci zakládají na barikádách ohně, aby zpomalili pohyb policie

Obr. 7: Policejní složky povolávají proti demonstrantům vodní dělo

Obr. 8: Protestující se hádají s policií během večerních protestů v Mongkoku

Obr. 9: Návštěvníci restaurace na ostrově Hongkong pozorují zásahy policie proti protestujícím

Obr. 10: Tisíce lidí se shromáždily na shromáždění v Admiralty, aby truchlily nad smrtí studenta

Obr. 11: Policie ukazuje varovný transparent „Rozejděte se nebo vystřelíme“ před chrámem

Obr. 12: Dívka hlídá most vedoucí ke kampusu Chinese University of Hong Kong

Obr 1. Protestující prochází mlhou slzného plynu, který použila pořádková policie poté, co tisíce demonstrantů v neděli zablokovaly hlavní ulici, vedoucí do finanční čtvrti Central, v blízkosti vládní ředitelství v Hongkongu. REUTERS/Stringer (2014)

Fotoesej

Fotografie 1: Policie zatýká muže v MTR stanici Central

Fotografie 2: Hongkončané během pochodu za podporu Hongkongského zákona o lidských právech a demokracii

Fotografie 3: Mladá dívka s prodemokratickým plakátem se účastní mírového pochodu

Fotografie 4: Protestující zabarikádovali vstup do MTR během protestů na ostrově Hongkong.

Fotografie 5: Skupina demonstrantů převáží krabici s cihlami pomocí kancelářské židle.

Fotografie 6: Demonstranti v domácím ochranném vybavení se schovávají za betonovým blokem

Fotografie 7: Demonstranti ničí plastové bariéry naplněné vodou

Fotografie 8: Dvě dívky se účastní mírové akce, kde přítomní skládají origami a tvoří nové Lennonovy zdi

Fotografie 9: Fotografie čínského prezidenta Si Ťin-pchinga, který je někdy přelepený černou hongkongskou vlajkou

Fotografie 10: Dva mladí protestující zapalují Molotovy před střetem s policií

Fotografie 11: Policisté používají proti demonstrantům slzný plyn. Hong Kong,

Fotografie 12: Během protestů někteří účastníci zakládají ohně, jako barikády před policií

Fotografie 13: Policejní složky povolávají proti demonstrantům vodní dělo

Fotografie 14: Národní den Čínské lidové republiky Hongkong oslavil protestním pochodem

Fotografie 15: V den 70. výročí založení Čínské lidové republiky zaplňují ulice desítky tisíc demonstrantů

Fotografie 16: Policista hlídkuje v nočních hodinách v Mongkoku

Fotografie 17: Studenti Hong Kong Baptist University polepují univerzitní kampus politickými plakáty a slogany

Fotografie 18: Lidé pokojně protestují před Chungking mansion v Tsim Sha Tsui

Fotografie 19: Policie sundává plynovou masku a helmu protestujícímu, který je zadržen

Fotografie 20: Protestující se hádá s policií během večerních protestů v Mongkoku

Fotografie 21: Návštěvníci restaurace na ostrově Hongkong pozorují zásahy policie

Fotografie 22: Tisíce lidí se shromáždily na shromáždění v Admiralty, aby truchlily nad smrtí studenta

Fotografie 23: Lidé přinášejí do parku poblíž Admiralty květiny a drobné origami k uctění památky

Fotografie 24: Policie ukazuje varovný transparent „Rozejděte se nebo vystřelíme“ před chrámem

Fotografie 25: Dobrovolní zdravotníci pomáhají ženě zasažené slzným plynem

Fotografie 26: Protestující přidává do ohně u Bank of China v Central

Fotografie 27: Demonstranti používají různé nástroje k boji s kanytry slzného plynu

Fotografie 28: Studenti se připravují na střet s policií na půdě kampusu univerzity City U

Fotografie 29: Studenti používají školní autobusy k přepravě zásob a lidí kolem kampusu Chinese University of Hong Kong

Fotografie 30: Jeden z protestujících na kampusu Chinese University of Hong Kong třídí skleněné lahve

Fotografie 31: Dívka hlídá most vedoucí ke kampusu Chinese University of Hong Kong

Fotografie 32: Demonstranti tvoří barikády kolem Hong Kong Baptist University

Fotografie 33: Vyčerpaní studenti odpočívají na kampusu univerzity Poly U

Fotografie 1:

Policie zatýká muže v MTR stanici Central na ostrově Hongkong. V okolí probíhajícího mírového pochodu na velvyslanectví USA policie během odpoledne zadržela několik desítek protestujících. Hongkong, 8. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 2:

Hongkončané během pochodu za podporu Hongkongského zákona o lidských právech a demokracii, mávají americkými vlajkami. Hongkong, 8. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 3:

Mladá dívka s prodemokratickým plakátem se účastní mírového pochodu z Chater Garden směrem k americké ambasádě, aby projevila podporu opětovnému zavedení Hongkongského zákona o lidských právech a demokracii v Kongresu USA. Hongkong, 8. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 4:

Protestující zabarikádovали vstup do MTR během protestů na ostrově Hongkong. Hongkong, 8. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 5:

Skupina demonstrantů převáží krabici s cihlami pomocí kancelářské židle. Cihly jsou během protestů používány především k zablokování pozemních komunikací. Hongkong, 8. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 6:

Demonstranti v domácím ochranném vybavení se schovávají za betonovým blokem poblíž vládní budovy blízko Admirality na ostrově Hong Kong. Hongkong, 15. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 7:

Demonstranti ničí plastové bariéry naplněné vodou, které chrání okolí vládních budov.
Hongkong, 15. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 8:

Dvě dívky se účastní mírové akce, kde přítomní skládají origami a tvoří nové Lennonovy zdi. Hongkong, 28. září (Foto autor)

Fotografie 9:

Fotografie čínského prezidenta Si Ťin-pchinga, který je někdy přelepený černou hongkongskou vlajkou, pokrývají shody vedoucí do MTR v okolí Kowloon Tong. Hongkong, 28. září (Foto autor)

Fotografie 10:

Dva mladí protestující zapalují Molotovy před střetem s policií.
Hong Kong, 29. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 11:

Policisté používají proti demonstrantům slzný plyn. Hong Kong, 29. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 12:

Během protestů někteří účastníci zakládají ohně, jako barikády před policií. Hongkong 29. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 13:

Policejní složky povolávají proti demonstrantům vodní dělo, které často používá vodu s chemikáliemi. Hongkong 29. září 2019 (Foto autor)

Fotografie 14:

Národní den Čínské lidové republiky Hongkong oslavil protestním pochodem. Hongkong, 1. října 2019 (Foto autor)

Fotografie 15:

V den 70. výročí založení Čínské lidové republiky zaplňují ulice desítky tisíc demonstrantů v několika městských částech. Hongkong, 1. října 2019 (Foto autor)

Fotografie 16:

Policista hlídkuje v nočných hodinách v Mongkoku. Hongkong, 27. říjen 2019 (Foto autor)

Fotografie 17:

Studenti Hong Kong Baptist University polepují univerzitní kampus politickými plakáty a slogany. Hongkong, 27. října 2019 (Foto autor)

Fotografie 18:

Lidé pokojně protestují před Chungking mansion v Tsim Sha Tsui, aby vyjádřili svůj nesouhlas s vládou. Hong Kong, 27. října 2019 (Foto autor)

Fotografie 19:

Policie sundává plynovou masku a helmu protestujícímu, který je zadržen v oblasti Causeway Bay. Hong Kong, 2. listopad 2019 (Foto autor)

Fotografie 20:

Protestující se hádá s policií během večerních protestů v Mongkoku. Hongkong, 10. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 21:

Návštěvníci restaurace na ostrově Hongkong pozorují zásahy policie proti protestujícím ve Wan Chain. Hongkong 10. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 22:

Tisíce lidí se shromáždily na shromáždění v Admiralty, aby truchlily nad smrtí studenta. Hongkong, 9. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 23:

Lidé přinášejí do parku poblíž Admiralty květiny a drobné origami k uctění památky 22 letého studenta. Hongkong, 9. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 24:

Policie ukazuje varovný transparent „Rozdejděte se nebo vystřelíme” před chrámem v oblasti Sha Tin. Hongkong, 11. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 25:

Dobrovolní zdravotníci pomáhají ženě zasažené slzným plynem v ulicích Mongkoku. Hongkong, 11. listopadu (Foto autor)

Fotografie 26:

Protestující přidává do ohně u Bank of China v Central, zatímco protesty na ostrově Hongkong eskalují. Hong Kong, 11. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 27:

Demonstranti používají různé nástroje k boji s kanytry slzného plynu.
Hong Kong, 11. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 28:

Studenti se připravují na střet s policií na půdě kampusu univerzity City U. Hong Kong, 12. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 29:

Studenti používají školní autobusy k přepravě zásob a lidí kolem kampusu Chinese University of Hong Kong den po obléhání univerzity policií. Hong Kong, 13. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 30:

Jeden z protestujících na kampusu Chinese University of Hong Kong třídí skleněné lahve, které další používají na tvorbu Molotovových koktejlů.. Hong Kong, 13. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 31:

Dívka hlídá most vedoucí ke kampusu Chinese University of Hong Kong, který se den předtím změnil v bojiště mezi protestujícími a policií. Hong Kong, 13. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 32:

Demonstranti tvoří barikády kolem Hong Kong Baptist University. Protestující blokují hlavní silnice spojující univerzitu s důležitými dopravními uzly. Hongkong, 14. listopadu 2019 (Foto autor)

Fotografie 33:

Vyčerpaní studenti odpočívají na kampusu univerzity Poly U, kde dochází k neustálým střetům s policií. Hongkong, 17. listopadu 2019 (Foto autor)

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přepis rozhovoru s občanským žurnalistou

Příloha č. 2: Přepis rozhovoru s profesorem

Příloha č. 3: Přepis rozhovoru s místní mírovou protestující

Příloha č. 4: Přepis rozhovoru s frontlinerem

Příloha č. 1: Přepis rozhovoru s místním fotožurnalistou

Příloha č. 1: Rozhovor 1 (přepis rozhovoru)

Can you introduce yourself and describe your part in the movement?

My name is Lucas, I'm a photographer. I was documenting the protests in Hong Kong.

You are more like a civil journalist, right? You were posting about it in social media informing your community in Toronto, Canada? How would you describe like the feedback you got? Were people interested in it?

Yeah. There's a lot of people who reached out to me after I started posting about the events that are happening there; that's when I realized that there wasn't enough coverage, especially here, maybe it's specific to my generation, or people here follow less international news, or they're just not so informed. Frankly it's just hard to keep track of everything that goes on in the world, so I don't blame them.

Can you briefly describe how long he stayed there? What parts of the movement you covered? Did you follow up with the events afterwards?

I've returned three times in 2019. The first time I went there was end of August. I believe it would be the first human chain event, which from what I remember, it was over 100,000 people all across Hong Kong. That was on a Friday and that weekend was when I saw the bulk of what usually happens at these demonstrations versus human chain event which was peaceful. I went back again at the end of September because I knew I wanted to be there for October 1 as it's the National Day of China. Then I went back again in November and I was there for the second University siege, or PolyU (Polytechnic University); the first one being at CUHK. Knowing the tension and how it's escalating after [CUHK], I returned and I arrived for the Polytechnic University siege that would eventually last for almost two weeks.

How would you describe using like some visual characteristics the protesters? Do you see some change? Because you saw it in the summer and you saw it in late November? How would you describe describe them in different stages?

I would say the first time I went to Hong Kong, you can see the effects of the protests and you can see the concrete road dividers and walls having some graffiti on them. Some subway tunnels would also have political posters up. The protesters at that point they were already starting to gear up as the violence and the tension began escalating. In June, when it was starting, they would be wearing simple surgical masks and face coverings just for identification purposes. But as it escalated, they started to put more protective face coverings and protective gear. In August, right before we turn the street corner to the main protest site, people were handing out saline for our eyes, water and surgical masks. Someone else telling whoever doesn't have gear to stick to the left of the street and stay back, and then everyone else to proceed forward. Not everyone was wearing all that then. At the main protest site, there was a big open area set up for people to change. People were all gearing up; some who are more experienced were advising the people who are relatively new and giving them tips. By end of September/October, I saw a big increase in the type of equipment that there would be wearing such as like more makeshift shields for example, with signs and floatation boards. There was also a lot more body armour with ATV/motorcycle padding, elbow/knee guards, and shin pads. For the front-liners, you could hardly see any part of their skin because it was all covered up.

For the protestors in general, can you tell them apart? What kind of visual signs that would identify them as a protestor?

Whenever we got to a subway station nearby, if someone was in all black, they're probably going to protest.

And what about peaceful demonstrations? Were they also in all black?

I guess there's a difference between the "active" protests versus the peaceful ones; like the nightly crowd that shows up at the Prince Edward memorial for example. These nightly ones, people just kind of show up. Some might just cover their faces, but there's a lot of older people, passer-bys, and local residents who come out with their regular clothes, no mask or anything. There are big peaceful ones at Tamar Park and whole families show up with parents, kids, grandparents. They also don't have any particular dress code. The demographic of the "active" protests are the younger, more agile crowd; university students or young adults. For these protests, people are dressed in black and then you have like the front-liners

who are also in black but with extra protection. And lastly, there are the flashmob-style, lunchtime protests; they are protesting in office-wear, with masks on, coming to protest briefly before getting back to their day.

How would you describe the other side of the movement?

At the protests, I guess would be the police. There are different types of police that show up: I think the traffic police which have white shirts and reflective vest, the regular police officers with blue shirts, the riot police officers in all green and equipped with riot gear, and the Special Tactical Squad, commonly referred to as the Raptors, who are black clad with tactical gear.

And how about the public who are against the movement? Do they have any particular characteristics?

There was one instance on July 21, where there was a large group of, reportedly Triad members, all dressed in white shirts, wielding metal rods among other weapons, and attacked people indiscriminately at Yuen Long metro station. There are also those who wear baby blue t-shirts that reads "I Love (heart) Police" worn by those supporting Hong Kong Police Force.

Do you think like these colours like became very significant for the movement?

With clothing at the protest? Yes. Black is a very symbolic colour for the protest, as they use Black Bloc tactics. When I first arrived, it was a month after the Yuen Long attack, and I was a bit wary about wearing white, because it might bring up fresh wounds, but I don't think it made much difference; maybe if there was a group of people in white. Aside from that, the symbolic colour of the movement is "yellow", the colour pro-police is "blue", and pro-government is "red". These colours more so describe the ideology of the person or businesses they represent.

How was the atmosphere overall and have you noticed any change in the protests, in this movement?

Yeah, there were a lot of shifts in the movement. Their clothing changed throughout the movement. At the beginning of June, there were basic masks and normal face coverings and peacefully protesting; not even helmets or goggles. After first deployment of tear gas on June 12, that's when they were more conscious about wearing gas masks with filtration. As the use of tear gas increased, so did the gas mask usage. On my first visit, on August 25, they introduced the water cannon – I don't think they used it that day, but they introduced it, and possibly tested it. I left but the weekend after that though, I was following the news and saw the protest at Admiralty and they really used the water cannon time, where we saw the signature blue-dyed, pepper-water.

So you felt from August on, it stopped being so peaceful?

I would say probably already from Mid-June. From the patterns I've seen, once they introduce one thing, by the next week, it already becomes used very liberally. Even colleagues of mine have been in the receiving end of the water cannons. They used tear gas in mid June, and by the time I arrived in August, it has already been used so much – easily over 100 cartridges. On the really “eventful” days, it would be several hundreds from what I remember. By then, I guess protestors were using bricks at that point, and they would attempt to hurl them towards the police, although usually not making it that far. On the other side, the police would shoot tear gas; controversially using expired tear gas, and using them in controversial spaces. I guess the next step in escalation would be live firearm. The first time they used it really made the news, but after it wasn't uncommon that they would start brandishing or pointing them at protestors. There would be reported undercover police who would infiltrate the protest crowd; this caused a lot of distrust amongst the protestors. The protestors also started molotovs – they used some in September, but it wasn't as commonly used as when the university sieges were happening; by then, they were mass producing and “improving” the recipe for efficiency of them. During the sieges, you could see the distrust when they created their own entrances where they ID'd everyone entering, including Press, to prove who you were. The sieges really hit home to a lot of people in Hong Kong. Even to those who weren't normally so politically active in Hong Kong, to see the almost warzone-like photos happening there really made people nervous, to the point that people were organizing pick ups, not even for your own child, but for anyone who was trapped in the universities. The Yuen Long attack also created a tension that wedged between pro-police supporters and widened the gap in trust from the pro-democracy movement and police. The

August 31 incident was a brutal scene that started with a confrontation between protestors and these men who were criticizing the protest movement. There was some shoving around, and nothing too serious but someone called the police. Once the police arrived, the videos shown of the police pepper spraying and beating up unarmed and unmasked people, how the whole scene played, and even the rumoured missing people after that arrests, caused a lot of commotion about whether or not police are hiding anything more. The memorials took place at that station, taken down many times – either by police or by pro-police/China parties, and immediately put back up again. By the second time I arrived, what had started was also a string of mysterious “suicides” that would happen, and a lot of mysterious deaths – whether video tapes of bodies falling from buildings, or bodies found in water, which led to a ritual of the arrested yelling out their names to Press and announcing that they would not commit suicide.

What do you think it was the peak of the movement?

There are so many peaks that kept shifting so many things. Like at the beginning in June, the peak was when they started using tear gas. Yuen Long attack being a notable event that was one of the first demonstrations of questionable police tactics and the length of what would be turned a blind eye on. The MTR arrests in August also became a display of the violence that will be capable of inflicting. The peak after that would be on October 1, I think that may have been the first kid who got shot - two people got shot in on October 1. When they fired live rounds for the first time was a big pivotal moment, and then another time fire to live round at two unarmed protestors or on the street and at that same day, the motorcycle police officer was driving into the protestors directly. This was escalating into the university siege. Then the university siege became a fiery and pivotal moment and the second siege became another one. Then I think it kind of just remain like that for a while until COVID happened, which was only a month after that. That kind of preoccupied the protests for a bit. And now, the National Security Law.

So do you think how would you describe that the protestors were expressing their disagreement with first of all the extradition bill and then with the government as a whole?

Part of the stages, I guess I should mention it started with the Extradition Bill. And then through the police violence, and through very clear lack of democracy and autonomy, that the five demands became non negotiable part of their protest movement. I guess that was parallel to the other pivotal moments that happened, but also a long topic.

So what forms - how did they rebel?

They first obviously started very, very peaceful. It was just showing how many of the people in Hong Kong were in disagreement with the Extradition Bill and it was very apparent and they very quickly found out that it didn't matter. It wouldn't change anything as the ball for the Extradition Bill was seemingly going to continue to roll, and so the actions became a bit more radical. They made a statement in LegCo (Legislative Council) building. As the police side and the government side seem to not concede it at all, and instead of negotiating, it became just a dispersing or silencing tactic. The protesting side, I guess appropriately escalated their methods, which would be bricks being thrown, and then it would evolve into molotovs. And at the same time, I guess another way to protest, they would show the world how much the majority wanted democracy by the votes in the district elections - which clearly showed in the turn out and the landslide win, and that was very telling at that time. Also the domestic economy within Hong Kong is very separated between whether the restaurant or business is "blue", or it's "yellow", so people make a conscious decision where they spend their money and whether they support the "blue" or the "yellow" economy. So businesses would be either openly pro-police or openly pro-protester and respectively, the people who support either side would go and financially put money into whichever they be supported; that was a way to protest through economy. At the same time that they supported their side, they would also vandalize the opposing sides. Either a "yellow" restaurant would have their windows and doors broken by a "blue" person or vice versa. There are peaceful protests, there are the "active" protests, there are Lennon Walls all over, they are a memorials commemorating those who have died. There are the the what they would call "yellow economy", which they support. There was an anthem for the protest that was made, there are political art, which are also included in the Lennon Walls. So many posters, and so many art pieces were made through politically charged topics. I might be missing some, but that kind of sums up a lot of the ways.

What kind of positive and negative impacts you think the protests have on the city that are noticeable or visible, and on the society of Hong Kong?

Well, obviously a lot of things suffer. The democracy and autonomy is really taking a downturn. The negative side of the whole event, whether it be from the protest side or from the government side is the autonomy is impacted. It unveils the influence that appointed government has over the politics. The economy is obviously affected through tourism and as well as other things; a lot of wealthy people were selling or moving their assets elsewhere because of that. Another negative impact would be the distrust that the people have towards the government and especially the police and also the Chief Executive (CE), and as well as China I guess, if we're going down the ladder. There's a clear difference between the Umbrella Movement 2014; there are pictures showing protesters covering themselves as well as police officers in the rain with an umbrella. That relationship has quickly dissolved in the current movement. A lot of people got hurt on both sides. It kind of uncovered the brutality that is behind the scenes through a lot of deaths and a lot of questions that a lot of questions that came to light like the handling of things, whether or not you know the people committed suicide for example; it was once a week or once every two weeks - there were so many people to the point where it was hard to keep track of. The amount of bodies that would just fall [off the building], the condition of the body when they were falling in the videos, there are people who are found in the water, with their hands tied and their mouth covered, and there's swimmer that was very famous: girl in her swim team that was found in the water.

And the city like did it manage to continue functioning well?

Amidst all of this, surprisingly. Even if the night before Nathan Road would be completely destroyed; glass would be broken, metro stations will be broken and whatnot, the next day Nathan Road would kind of still function as if nothing happened - it's functioning with all the remains of the previous night still in the background. People would still be operating their businesses and people will be strolling down the street while the metro stations beside them are destroyed. Businesses would be damaged but the store next to it would still be operating normally. So there's a there's a sense of normality around it, within all the chaos. People would be consciously not supporting the places that are openly "blue", so may go to eat or to shop or like brands to buy or brands the support. During the protests, there's the inconvenience of road closures obviously, there is also an Orwellian undercurrent so for

example, when you get into a cab or Uber, and you realize the radio station of the driver is very openly pro-democracy or pro-China, it kind of makes people worry about what they say when they say it. Fearing that they may be attacked because of their viewpoint, as people have been. There has been multiple attacks at the Lennon Walls, where one man was almost gutted in a way, his intestines were falling out of his body. Honestly, I don't know if anything happened to to the attacker. There's a lot of like, double standard in a way that laws or regulations will be implemented towards the general public or to pro protester side or but the same rules would not apply or not enforced if you were pro-government. The negative effects are that it breaks up families; it really infiltrates into a family, whether it's husband versus wife, or child versus parent, or friends even. As I was documenting in the event in Hong Kong, I have friends in China who would put openly criticize my documenting and would send me stuff to post to my audience information that they receive in their media in China or from their social networks. So even from those interactions as much as I really like them as friends and I have nothing but good things to say about them and good memories. It has kind of built this strange dynamic. I know there are parents who lock their children out of their houses if they participate or if they go out at night. If someone is pro-China, their nationalism and their patriotism is extremely strong to the point where it overrides the relationship that they have with family or friends.

How about positive effects?

The first event that I went to was the Human Chain and I've never seen such unity between the people who are advocating for a common goal. Even at some of the active protests, before everything really gets out of hand, there are still local residents of wherever the protests held who are on the street and they're showing support to the young protesters who will eventually clash with the police later that day. The overpowering support that you can feel in the air is quite something. I think that as much as it breaks apart relationships, which is very unfortunate, the flip side, it has also bonded a lot of people to a common goal and a common view. Here in the Western culture society, you don't see that many young people so politically active because I guess it doesn't affect them that much. It doesn't have any immediate big changing effects; I guess the urgency isn't there as much as it is in Hong Kong for them to really participate. To see that many young people, for example, come out to vote for the District Elections and show up to these things shows that they're very politically aware. There are interviews with like 10-12 year olds who are aware enough to see what's

happening either through media, social media, or through their friends or families that even they come out to support, and it's unfortunate to see primary schoolers, kids around 10 being arrested or searched. It's such a powerful statement to see a kid with a school backpack on where the backpack is being searched by a police officer or they're being dragged into a police car. It's hard to understand, I guess what the damage that they could be doing.

Příloha č. 2: Rozhovor 2 (přepis rozhovoru)

Can you introduce yourself and describe your part in the movement?

My name is Dean CK Cox. I am a senior lecturer at Hong Kong Baptist University, teaching in the School of Communication, Department of Journalism. I worked for more than 25 years: as a journalist, as a reporter, as a writer, as a photographer/videographer also on the editing side, and teaching workshops and classes for the past twelve years or so. I've been there [at HKBU] since January 2012. I was there for the 2014 Umbrella Revolution, that took place in Central Mong Kok. I was not working for any news media organization at the time because I was full time as a teacher. I was there with my students just to witness what was going on and taking photos for myself. During the most recent series of protests that started May of last year, I arrived in late August, again witnessing the protest, events occasionally taking pictures, occasionally being there to support students, occasionally being there to witness what was happening and just document for myself. Again, I wasn't shooting for anyone at the time because of my obligations to teaching at the University.

How would you describe the protestors and the people who took part in the movement using visual characteristics?

What we often see on the news medias, what I witnessed at the beginning as well, is that there are of course a lot of young people ranging, 13 up to maybe low 30s. These are the more serious, radical protesters, so to say; the ones that we know that were dressed mostly in black, on the frontlines, the ones directly challenging the police, causing the most physical disruptions, and the most violent with the police. Those were often younger people. I know that some of them were my students at the University because I did talk to them later on and

they knew who I was when they took over the campus in November. There was that one group of protestors, which would be the most violent ones, who were decked out in the ‘anti-riot gear’; they had the helmets, the gas mask, many had knee pads, elbow pads, running shoes, all in black, backpacks, a lot of them later on started putting together and carrying molotov cocktails and other kind of weapons. Now of course, there was the more peaceful side and that was the large mass large demonstrations; that's where it was people of all ages from very young to very old who were marching in tens of thousands to hundreds of thousands. They were not dressed to be violent, they were just dressed normally; sometimes they did have masks because they were expecting some kind of [tear] gas attack to happen. These were students, professionals, lawyers. A few times I did go to Central: the business and financial district, when they had special lunchtime gatherings; it was almost all professionals out there: men and women in business suits, shop owners, so there was a complete mix. There is another group: a support group. When they took over the campus of HKBU (Hong Kong Baptist University), I was there when they tried taking over, destroying a lot of stuff, tearing up roads. Then the next day, starting in the morning and throughout the entire day and then the third day, there were groups of people who were sometimes in Mercedes SUVs, BMWs, obviously very expensive cars and probably quite wealthy. These are oftentimes professionals who were in their 30-50s, who would bring supplies and goods to the barricades and handed off. There was of course the main frontline which were the students and young people, and then these support groups which were older professionals who were in charge of finances, supplies and other types of things.

Who would you consider the other side of the movement and how would you describe them and their characteristics?

On the other side of the movement is the Hong Kong government: politicians, bureaucrats, ones who were led by Carrie Lam: she's been in politics almost her entire life. The most visual ones who were directly across the lines from the protestors, would be the Hong Kong Police Force (HKPF). There are several layers of the HKPF down to the very basic young people, the grunts so to say, who were put in the front lines with riot gear, everything of course ranging from the green uniforms, that's what they call them green objects, to black knee pads, black elbow pads, plastic shields, batons. Then you have the Special Elite Squad which were all black, everyone had gas masks, everyone has a special police helmets. Several groups of the police have pellet guns or the guns that shot the pepper balls. We had people

with tear gas guns for both near-projectile and distance-projectile, people shooting rubber bullets, people were using real guns; real pistols and real shotguns. They had water cannons, other armoured vehicles, police vehicles that were used to truck in the special unit forces and riot police, and a lot of caged vehicles to transport people who have been detained away from the scenes.

Are there other people against the movement that weren't directly connected to the government?

There were these suspected Triads, the gangs, which is not a new phenomenon in Hong Kong; this has been going on since the times when the British police force - the police force at the time which were primarily Chinese. They were corrupt and working oftentimes with the Triads to keep peace, and the Triads took care of their own problems. It is known that during the 2014 Umbrella Revolution, Triads also came in to disrupt the the protest in Mong Kok. They tore apart some of the protest barriers and started attacking some of the people who were protesting there. We had one of the most famous incidents in Yuen Long in July where a large group, it looks like more than 100, primarily men in their 20- 40s, dressed in white t-shirts so they're identifiable, and also maybe a bandana on their arms, attacked a group of the pro-democracy protestors and they were coming back from a protest march. There's suspicion that there was collaboration between them and the police force. They were armed with batons and sticks, long bamboo canes, beating the protestors. There's also an incident I think that happened in Hong Hum once or twice where Fujian were attacking protestors with sticks.

Do you think there are stages, or significant development in the movement as a whole; maybe events that were major in the escalation of the protests?

That [Yuen Long attack] really escalated the protest afterwards; the supposed Triad/gang members attacked a lot of the protestors in the MTR station, with the police not reacting or arresting anybody afterwards. After that, escalation dramatically increased. Also when they took over the campuses: it started first of all with HKU, and then to Chinese U (CUHK) CityU, HKBU, and PolyU at the same time. Those galvanized people to where they were becoming a bit more violent. I think the police became stronger when when they started seeing that the protestors were using other types of weapons: the molotov cocktails, when

they were at the campuses some of the students have javelins and bows and arrows. I remember when one time there was an attack on a footbridge where a protestor stabbed a police in the neck with a knife, so I think those things caused police to be a bit more defensively cautious and also allowed them to be more violent and aggressive. Also when they brought in the the water cannon with the blue ink; that turns things up a notch every single time. Any time that there was a new threat of new law, you know that they would storm the LegCo building to stop the reading of the Extradition Law. Now, when China has passed the Security Law; just the announcement of it has already got people back on the streets again.

Do you think the protests in Hong Kong were more on the peaceful or violent side?

It's hard to say unless I cover it day to day. A lot of people and the news media is guilty of this, absolutely; What are we going to show the most? Well we're going to report the most extreme measures, right? The extreme parts typically happened in the evenings. There's a lot of peaceful stuff throughout the day; even now there's still peaceful stuff where they will chant or sing inside of malls. They would do that for 15-20 minutes and sometimes an hour or more and then police would arrive. A lot of people would disperse but then hardcore protesters would set in. At the beginning, they did use tear gas in June and July, but it wasn't to the extent of how they started using it later on, in October –December; it wasn't nearly as much. And those large gatherings were massive, and for the most part were quite peaceful until near the end of the day when the police started to disperse them, or probably police have some kind of instigator provocateurs within the crowd - I'm sure that things like that happens, and it is known that police wear plain clothes and pretend like they were protestors. It's known that protestors acted like they were journalists and I'm sure police acted like they were journalist, so you had so many different sides observing each other. Back to the original point, from a transformation, from the outside, I would say that was kind of balanced – if we're going to keep a stopwatch and say this peaceful and this is violent, I think it would be pretty much even.

How were the protesters expressing their disagreement? What forms of dissent were used?

The artistic scene was growing incredibly. There were lots of posters that were put up. I'd have to say that the creative part was very interesting; it was just pure creativity being expressed to get it out, to get it public. They had these Lennon Walls everywhere with post-it notes, based from the Lennon Wall in Prague. Messages everywhere, graffiti-painted essays on the campuses and in some public places; on sidewalks and streets. You had song parodies and you have a lot of Youtubers that are active, more on the entertainment side and wanting to be a part of this phenomenon and culture. Being influencers, they started shifting more towards being more politically active and talking about politics. That also showed in the local administrative elections last November. A lot of the politicians, even the pro-independence, becoming much more active, at times waving the American flag, the British flag, the flag of Taiwan, the flag of Hong Kong, turning the flag of Hong Kong into black, as a sign of distress, so there's a lot of visual to express their discontent and their unhappiness. Taking over the airport to disrupt the economy, disrupt tourism, disrupt airline traffic. There they were not just trying to be violent, they were trying to affect the economy of Hong Kong. They started developing apps specifically for this movement to communicate and share information about where the police were, what shops to visit, what shops not to visit, trying to shut down the borders from China to Hong Kong, so it wasn't just all about pure anger and violence. They were being very cooperative to foreign media; they were allowing for media to come do that the deep, personal stories about the movement, whereas the police on the other side – the Hong Kong government, were not being so receptive to foreign media. They were being very receptive to the Hong Kong media, Chinese media or to media from China that was pro-CCP or more pro-Beijing to do the stories on that side.

Do you think there were some positive and negative impacts of the protest could be seen in the city and also in the society itself?

All the stores were getting closed down whenever there's a big protest. Subway [MTR], and bus lines were being disrupted, so public transportation was constantly being disrupted; being able to easily move around the city was difficult sometimes. Often, even days later in the neighborhood I live in, you'd walk around and there's still traces of tear gas everywhere. Of course it doesn't just slowly just settle; a car would drive by, slip it up again and you could have the tear gas affecting you. Schools were closed, universities were closed, classes were disrupted. Being able to buy food sometimes was difficult because they got full of tear gas and other chemicals, and that food just needs to be thrown away. If you wanted to leave the

city, you couldn't get across to China easily, you couldn't fly out sometimes if your flights were disrupted. Depends on how you felt about the situation, if you were blue or yellow, that means that you would not go to certain businesses or certain restaurants and you would not talk to certain people. Families were torn apart. I know plenty of my students who had huge arguments with their parents and they decided to move out. I do know personally of probably two or three people – one of a colleague; he's a photo journalism teacher. His daughter was arrested in June or July because she's very outspoken against the Hong Kong government so she was arrested and thrown in jail for a while, and his son and daughter-in-law is in the police force. It has really caused problems for his family. I have another friend, she's a nurse and her brother's in the police force. Her brother is not a hardcore defender of the police force or what's happening – in fact he doesn't like what he's doing. He's on the front line so he is internally conflicted about how to feel about this. Of course he still wants to support his colleagues but he doesn't feel as passionately about what they're doing as many other people do. So it's caused social chaos, social problems, disrupted economy, and disrupted tourism.

What positive and negative impacts of the protests could be seen in the city and society?

Before, people who are very politically apathetic; they didn't they didn't really care so much about the politics. Now it seems like everybody you talk to somehow has something to say. I remember in late August the communication conversation I had with the taxi driver. Everyone's very hesitant at the beginning, and after about 10 or 15 minutes if you talk to them enough, the conversation immediately goes to politics and I found that probably 85-90 people that I talk to were very much in support of the pro-democracy movement. Whereas during the Umbrella Revolution, they were about 50/50, but now it seems because, probably has to do with how strongly the police and the government reacted, that people are fed up with with these kinds of strong-armed tactics and they're starting to realize that they don't want a future where China has so much influence on them. One of the most obvious things that came out is that people are much more politically vocal. Sometimes, not even thinking about it, I just walk around with a black t-shirt on, and I would just get thumbs up and stares and nods from some people and I didn't understand what it was until I realized that they think that I am a supporter of the pro-democracy movement. I'm sympathetic to their cause for sure, but I'm keeping my independence, it's not my fight. I want the best for Hong Kong; I want the best of all my students; I want the best for all those people and I do have my own

political beliefs about what they should be done. But I'm not out there waving the black Hong Kong flag or joining the protest.

I see, so how do you think that the action of passing the law in Beijing today will affect the future of Hong Kong or the movement as a whole?

I'm sure it's going to be much more violent now. In one week we're going to know: June 4, which is the annual vigil for the Tiananmen Square massacre. Every year in Hong Kong since then [1989], there's been a mass candlelight vigil in Victoria Park and on the [Hong Kong] Island. I know that the city is not going to let that happen; they've already said that their current laws about social distance goes up to June 5th. That was a deliberate choice that they've made so that's going to give them a reason to probably do something. If we just look at what happened in just the past two days, the amount of police already out and waiting tells you that they had the past three months to reorganize and think about how they're going to deal with this and it's very obvious. There was 240-340 people detained yesterday, that tells you already that they intend to stop any small gathering of people as quickly as possible and using as much force as necessary for sure.

Příloha č. 3: Rozhovor 3 (přepis rozhovoru)

Can you introduce yourself and describe your part in the movement?

My name is Bella. Most of the time, I would just go to the protest and assemblies. I wasn't in Hong Kong until August, so I didn't take part in the very first part of the protest.

How would you describe the visual characteristics of the protesters and anyone part of the movement?

If you're talking about official protesters, they are wearing all black and most of them are my age, especially those who go to the frontlines against the police. Some of them I recognize that they are only just a teenager – maybe just 14 or 15. Usually when I go to protest, I see two obviously different groups of people: one group are peaceful protesters like me; we just

wear black t-shirts, jeans, a black mask and we are not really afraid of getting caught because even the police arrest us, they could not charge us; we are just going to protest.

When you were going to the protest, do you always wear black, too, to show support?

[Yes], if it's possible, I will take my camera as well. I really want to record the whole thing; so these are the things I do in the protest.

Age-wise, do you think the people there are mainly your age and younger, or do you think there is also participation from older people at the protest?

Usually I will go go to the protest with people at my and my age: young people, my friend knows a group that are in their 50-60s. Then there's another group of people and maybe they're already retired so they have time and they will go out very peacefully and would distribute slogan stickers to us. They're still supportive to the movement but they they're not that active.

How would you describe the other side of the movement? Can you describe what the opposition was?

Hong Kong is divided into two political sides; the yellow ribbons and the blue ribbons. The blue ribbons, they are mostly middle aged and most of them have some China related background; whether they are working in a Chinese company, born in China, or have relatives [there]. At least 50 percent of them are quite low educated and maybe they received their education in mainland [China] which indoctrinates them to love their country, however bad it is. On our side, we have free assembly and protest. On their side, they also have assembly or gathering to support the police. As far as I know, because I have some relative working in China, they tell me that these kind of gatherings are sponsored by China; China will give a lot of benefits: maybe a few hundred dollars. Some Chinese companies also distribute T-shirts and also force their employees to participate. You can say no, but I think most of the time the employees in Hong Kong will go for it. And also, they will hire some people from mainland because there are a lot of tourists coming from mainland [China] to Hong Kong. And the Chinese government will hire people to this support police assembly to make it look like more people. In my opinion, I don't think most of them [police] feel like

they are doing wrong. They think they are doing the right part because they view protesters as destroying order and ruining everything. The police think it's their right to order and don't think they are doing wrong, even to hit people.

If we look at protesters, they wear black to show unity. For the opposition, do they wear something to show that they are one group?

Not really, because the blue ribbons side is not united, because I also told you most of them may not be well educated; they do not have a very clear objective, they're just against those black [shirt] people. What are they against, they may not know. In some cases, they may be wearing the same t-shirt China sponsors them with, so they may be printing t-shirts and distribute to their supporters, but usually those supporters won't take it too seriously; maybe they wear it just one time for one particular assembly and then they throw it. Maybe today's assembly is supporting the police, and tomorrow is to be against the black [t-shirt] people. I couldn't see a pattern at all.

Okay. If you're talking about police, do you think like their appearance changed throughout the protests or do you think it's the same?

They got different parts of police. Some are wearing their casual wear. They are the undercover. As you are a journalist, you may have noticed that every time when the riot police did wearing their gear. Sometimes there are police in charge of the public/media relation: they are wearing wearing the blue vest. But maybe in a different position, people look slightly different. They seem more decent and polite and not like the riot ones who keep beating people and do the dirty job. Some [police] look more more acceptable to people.

Do you think you saw some kind of development in the movement? It can refer to anything - maybe how protesters and police reacted throughout.

I remember in the very beginning of the protests, I was in Spain. And then I watched a lot of videos. On the very first day, the police started using tear gas, which is very unexpected because I think it was the first day of the protest, the ninth of June, something like that; there were millions of people on the streets, I saw a video of people using a time lapse to record from morning to night. And then the street was still full of people, which really moved me.

So at the very beginning, we just felt sad but we still think there's hope because since there were so many people against it, the government must not continue to enact this law. Another changing point is this 21st of July: there was a group of people in Yuen Long beating people. It made me feel really furious because obviously the police knew everything in advance but they didn't react. There were even two police who saw the whole situation happen and they turned back. And also 999 [police emergency line] was not receiving calls, which made me feel very furious because I think whatever's happening, the government shouldn't take revenge on its people. Because before the 21st of July, people still have the excuse to say that the protester ruin order and society. But after the 21st of July, it's obviously the fault of the police. It's very obvious they couldn't make an excuse for that.

What you said that one of the important moments in the movement was because the 21st of July that people got attacked in the subway by a group of people and the police weren't receiving calls. What kind of group of people went against the protesters that the police didn't stop?

I watched some telegrammed channels and in the very beginning of that day, in the morning, some people already taking photos of those gangs and informed us that something big will happen. If the public knew this will happen, how can the police know nothing? So they know everything; they [police] know they are gangsters but they are not doing anything to try to stop it because I think they are colluded and it's just very obvious. It feels like the gangsters and the police are on the same side, which makes the public angrier about the whole thing.

When I was arriving in Hong Kong, to the university, they would say like colours were controversial in Hong Kong: whichever color you wore could be significant could to certain part of the groups. What were the main colours of the movement and the opposition? You said there was blue and yellow are the main division. And there's was black for the protesters, do you think there were significant colors that you could distinguish.

I think maybe three colours: blue, yellow, and black. The black is simply because black bloc and they're not easily identified by the police, but I don't think that [black] has a very special meaning. So yellow and blue are meaningful, and as you may know, the reason why they're

using blue and yellow is because of 2014 Umbrella Movement. Since the police uniform is blue, the supporting group use blue to represent that.

You said that on the first days of protest, they already used tear gas. Many people are saying that the peaceful protests don't do much, that's why it turned into violence afterwards. Do you think that it would go from peaceful to violent or it was like more like violence all the way because of the police? How would you describe the dynamic of the movement?

I think in the beginning like this, this issue couldn't be discussed independently, because if you see it in a chronological order, in the very beginning it's Umbrella Movement and in between that and last year's protests, there was the Fishball Revolution, which was more violent. So I think last year's protest combined both of them. In the beginning, the public was very surprised that the police used intense suppression of the public mass because it started out very peaceful. I think people don't really support violence to resolve the problem. The Fishball Revolution happened a few years ago on New Year's Eve. The food stands were charged by the police for something illegal, but it's traditional that in New Year's Eve where vendors will sell food on the street, but the police charged them anyway, and it became very serious conflicts. Many police were beaten as they were not well prepared. At the moment, most of the people were against it [violence]. Apart from very small amount of [radical] people, we are mostly against being that violent. When it came to last year, when we know peaceful doesn't help, I think people are getting angrier and they want revenge on the police because in the Fishball Revolution, Edward Leung (political leader), was arrested by the police and he had so many supporters. So more and more people, especially teenagers, have become more radical. He [Edward], was the first one who brought up the slogan "Liberate Hong Kong, Revolution of Our Time". After a few years, people support his slogan because in June we realize peaceful doesn't help. In a normal society, usually the government will respect your opinion, but this government does not, so people become more violence. I think people also got their sense of revenge because in the Umbrella Movement, the people were beaten. Some police were also beaten during the Umbrella Movement and the Fishball Revolution. Some were even arrested for beating the protestors. So I think the police are furious and want to get it done quickly; suppress the people and use tear gas so no one dares to come out again. Later on, they find that it's not working and I think the whole protest is the

government trying everything they can, no matter how much it doesn't make sense – like the anti-mask law. They use everything to oppress you.

How would you describe how people expressed their disagreement with with government?

So I think the protest is something very superficial; on the surface, it just seems like it the people against the law, but on the deeper side, it's that people don't believe the government and they don't want to be controlled by the [Chinese] Communist Party and they think the Hong Kong Government is just a puppet of the CCP. I think usually Hong Kong people aren't really concerned about the political situation. I think people are suddenly so serious is because there's so many problems that have accumulated: like the housing problem and the freedom of speech there; the room is becoming more narrow. For example, usually I didn't really care about the political issue and I didn't participate [in protest] much; maybe only 1-2 times in my life before June. I think in general people express their political views in a very peaceful way or even not expressing at all; their only concerns about the money they earn, or where to find good restaurants. Since the protest, I think there's an increase in number of people willing to expressing their view and it is very effective because in 2014 [Umbrella Revolution] you still had Instagram and Facebook, those kinds of social media, but it was not really well used compared to today. Today, as you can see, we have so many volunteer to design stickers, to make the videos and posters, and the Lennon Wall, which is very helpful to express what we are doing. Then there's one one very special point I want to emphasize is, many elderly people may not really understand what is going on and young people are really creative about this because they want more people on their side. They even designed a lot of elderly-friendly stickers and posters for them, like bigger words, bigger font size and using the way the talk, old people love using WhatsApp stickers so we make a lot and send it to them. So I think this is one of the breakthrough of of the previous protests, because as far as I know, the Umbrella Movement and also the Fishball Revolution, we are just united young people, but we never thought about expanding our support. This time, we are really doing a lot to gain their support.

And what do you think was like the most violent form of disagreement that you saw at the protest from the protesters?

I feel the most violent was - the police usually travel in a group, but sometimes one [police] would be left behind, or an undercover would be discovered by the protestors and they were seriously beaten. It's very complicated because I know it is wrong to beat an [undercover] police like this, because it wasn't this specific person to make the whole situation like this, it is the whole institution and they just work for the institution. Although they have their free choice, they can leave. But still, it was not really their responsibility at all. But on the other hand, it feels like there's no other way that we can stop them. Police are all well-equipped with guns and the gear. We cannot even get close to you. So we can only beat those left behind and the undercover [officers]. That's just the only way we can take revenge. Also another violence is people using their Molotov cocktail; because people are not professionals, we are just the public, so when people throw Molotov cocktails, sometimes they “Team Kill”: they accidentally hurt some journalists and some of the protester.

Do you think the movement as a whole had some negative or positive impacts on the city and on society?

I think the positive side is that before the protest, a lot of people didn't really concern about politics; they think that this none of their business. They only focus on their life, but they don't know that life is connected with politics. We use this saying, I don't know if there's something similar in English, is “Using the warm water to cook the frog” – the phrase is if you cook the frog with the hot water, they will jump out immediately, but if you use the warm water, they will slowly get used to it. In China, they make it very subtle; like every single year they will enact a law, and because you didn't notice, you get used to things, and you don't realize drastic changes. This is the approach China has long been using. Also, Hong Kong's independence – this kind of thought keeps escalating. Although I support this concept, but in reality, we all know it's very difficult. We do not have military and other things which makes it more difficult to make this Hong Kong independence to come a true. On the other hand, it's like a concept that we are chasing. I think in every movement in history, when the first person brings up an idea, everyone will think you are insane. At least you got this concept in your mind and your mind couldn't be killed by the bullets. You can transfer that to the next generation and maybe one day it will become true. After the Umbrella Movement, everyone was so depressed because it's very hard to gather such a large amount of people again; that time so many people got arrested but Umbrella Movement is like a seed that planted in everyone's heart. So that's the reason why after five years

everyone's coming back again. Even though it will end somehow, we will carry on. So maybe there will be some changes. And if you're talking about the negative side, there's lots. Personally, I feel a little bit traumatized. But I didn't feel it consciously because I don't want I don't really want to think back to the whole thing. If you're not asking me, I don't want to take the initiative to think back to the whole thing. I think it's annoying to see these kinds of things again, like the protest going on today, because it brings back very bad memories and I don't want to see it again. I think this is the same for some people because half a year ago, we do our best. Although I'm not that active or radical and I'm not going to front line, but at least I think I try my best. I go to a lot of protests and I do some volunteer job to help, but so many people die for it. They sacrifice their lives, their careers. But in exchange for nothing, which makes me feel so sad. It's like they died for nothing. Another negative part: in the past, the political spectrum is very large. People can support different sides: you can you can be in the middle or even you're blue [ribbon], we can still negotiate, we can still talk. But right now, it seems like there is a huge gap between yellow and blue and they are not willing to communicate anymore. If I know you are blue, I'd rather not talk to you. I don't want to waste my time to communicate with you because I know you are against what I believe. But if you don't communicate, the things become much worse, so it's like a vicious cycle. It has become so difficult to communicate with each other. It's almost impossible right now.

If you look at Hong Kong before June and now, do you think the protests took like a toll on the city?

There's one I really don't like: when people graffiti on the wall with political slogans, the government is not trying to solve the problem, they just try to cover it up. Wherever they discover some more graffiti on the wall, they paint it. In September, there's a teenager who got shot by police. I used to work there before and whenever I pass that street, even though all the things were covered and it all seemed normal again. I'm still reminded of which street and which specific position that teenager got shot. Even though the government covers everything, but the scar can't recover that easily.

Příloha č. 4: Rozhovor 4 (přepis rozhovoru)

Can you introduce yourself and describe your part in the movement?

I'm a student from Norway and I've been living in Hong Kong for almost a year. During my studies, I have also been doing extracurricular activities in the democracy movement. It started very innocently with folding paper lanterns with movement symbols on them, eventually was participating in protests, holding signs and chanting, eventually fell into more of a frontline sort of focus with all kinds of exciting aspects. So I've been parts of very many protests here; it defined a lot of my later months of last semester. It was interesting, memorable, terrible, scary, but also very inspiring.

**What made you start taking part of the protests? What was the main idea behind it?
Why as a student from Norway, you felt the need to take part in this?**

When I applied to go to Hong Kong, it was peaceful. I knew about Hong Kong's history and also the Umbrella Revolution, but I thought it wasn't going to be anything like this. During the summer before I went, I saw that things were escalating and I was following up on it, reading and researching so I knew very much about it from before and of course was supportive of it; it's a democracy movement, and China - CCP, they are bad people. I initially had the thought of not going to go there. It's not my country and not my fight; it seemed weird. Then I started talking and getting to know some local people, to be friends with them, and I could feel that a lot of them had a blanket of depression over them especially when talking about these things. I remember the first thing I got into was in Mid Autumn Festival and they were like folding these lanterns at a table so I sat down with them. I was just given a very good introduction to the latest events, but not from the international news media perspective, but from a local perspective, and I heard everything. I sat down, folded with them and became friendly and I thought, I can't just be here and know that it's happening, I have to go see. I'm a very curious person as well, so if I know that there's something crazy, world changing happening a couple of miles away, I can't sit in my room. That's impossible. So I went to one and it was extremely scary because I found one, and that was just the protesters. They were standing near Nathan Road. It seemed okay. Protesters walking around people kind of laughing. They were having a break. I talked to some people. A lady came to me, she saw that I was white and said, "Oh, the police they might be coming. Be careful, be careful", then she gave me a gas mask out of nowhere - a proper gas mask. I tried to say no, but I couldn't. Two minutes afterwards, I'm just trying to get to get the thing to fit on my head and we hear shouting, screaming, whistles, and sirens and the police are coming. I just jumped to the side. And what was maybe 200 protesters was followed by well over 500-700

[officers], as well as armored cars, some police cars, just an endless train of police driving by me from my view on the side streets. I saw these bunch of kids, old people, and some teenagers, they were fighting; and they look so happy, then you have this dystopian scary bunch of policemen running past in a never ending parade of violence. Holy shit. That is scary. I was just standing there on the sidelines being scared, and then I had the understanding that “Wow, these guys are brave, what pushes them to do that?” After that, I started going to more protests and just supported more and more. In some protests, I saw them struggling to build some barricades just to lift some stuff. I thought, I have arms, I can lift stuff, I don't see the problem. I just started helping and of course, eventually I started having like masks and I hid my identity. Then at the end of September, outside of Government headquarters, I didn't think I was close to the front line, but apparently I very much was because it started raining tear gas, and they started shooting rubber bullets at us, and I started pushing up a barricade with some others. And then people started handing out bricks and stuff like that. Oh, shit. Well, I have this in my hand and got caught up in it, threw it over. Oh shit. And you're caught up in it. I just realized that I can do these things. I can help. This is something I care suddenly very much about, and I realized also that all these principles that I've always said that I've had I come from a democratic nation. I believe in freedom all of this but here's a chance to show that it's true it's not just words and I did discover that I actually mean that, with all that shit that's been happening but it's worth fighting for and it's good to see the people and just stand with them. Even in a pinch it does go very wrong and also became mixed up in it became the anger towards the police. There's only so many times you can get tear gassed by someone who's laughing until you get pissed at them or want to get back. I've tried to put that aside, but there is a little bit of that as well.

So when you were explaining like what kind of people you met at a protest, how would you do describe them? Do you think there are some visual characteristics that are similar?

The guys in black are minority – a very small minority. For the most part, they [protestors] are completely normal people who have it as their Sunday routine, or whatever day it is. They can be male, female, old, young, any kind. I've seen people in full suits standing in front lines, I've also seen grandfathers and grandmothers walking out in shabby clothes and flip flop, and you see kids, as small as five, six years old handing out water bottles. Of course most of them are Asian, but there are many that aren't.

I remember when I started to go to protests, people would go quite normally. In like August, September, people would go in t-shirts protesting. Do you think this kind of changed over the months?

Black Bloc protesters started becoming more and more similar. Most of them were wearing black, or they would always wear black. But in the end, you can see that they often had the same kind of backpack, they had the same kind of jacket worn in the same kind of style. They became more uniform over time, but I think that's just them talking to each other about buying the cheapest stuff, like I have the same backpack now and it's because it cost like \$40 or something. I've also seen, especially since the police got a lot harsher, a lot of the frontline, especially the smart ones, who are like 20-30, they will often be more civilian - they will do frontline stuff but they will have regular clothes, so they won't immediately be identified by the police as frontline. So I see some people do this, but for the other people, not so much. They will still be wearing whatever they need to wear.

Who is the main opposition of the movement?

We call them “blue”, or “red” if they're very pro-Chinese, but the stereotypical image is rich people; many rich people, upper middle class, will often be “blue”. People who are from Mainland [China] or they have a lot of business with Mainland, and of course the Triads that will be extremely “blue”. I just think mostly it is the ones in power, the ones who have been picked by Beijing over many years, and the ones who have money, especially like the only people I've seen in counter protests, like the blue protests, I've seen some white people there, but they were always rich. You don't see poor, or regular people in the pro-blue protests. They usually are fairly upstanding citizens, as you could say, if that makes sense.

Do these people ever publicly express their disagreement?

Just last week, I was at a Sing With You events in IFC, and we were there for two and a half hours and during that, there were in total of three people who came up to the crowd and said, “Shut up,” and “Go back home,” then people started following him and they were just shouting back and forth. That was a smaller crowd. Yesterday, you probably saw the lawyer who got beaten up by Black Bloc. People will go fighting and arguing, and I've also seen in

front line ones in Mong Kok; there was a guy who got into an argument with a front-liner and they started fighting - blood and everything. So it does happen, though it doesn't happen so much. Well, for example, during the sieges of the universities, you would have "blue" people going around clearing the obstacles in the roads, especially in Hong Kong University. I was there when they were disassembling it and they even had physical fights between civilians and protesters because you had a whole mix of people just tearing down the concrete blocks in the road and it was so coordinated and well done. They had supply lines and people knocking it down with the steel rods and I was very surprised because almost a third of the groups were white. But of course, that's HKU: surrounded by the richest areas, you know, a lot of gwai los (white/foreigners), and many of them just want to work. Like they support the protests in one way because they have a Western point of view, but they're only in Hong Kong for the money and so if something interferes with their money, they get angry.

So you would say the other side is the Triads; usually they are like normally dressed, right? Can you tell them apart? Triads, rich people, and obviously the police.

There has been a lot of discussions about this but they don't usually wear name tags anywhere because they say they don't have enough space on their uniforms but I've seen a lot of them get more tactical attachments, like more pockets that look more like they're in the army. They have more tools on their belts, like everyone would have the tear gas dispenser now. So they look more professional. They look more intimidating, more anonymous, actually. Before, in the early days, you would always see their faces. They would maybe have gas masks when they were shooting, but other than that they would show their faces. But now pretty much every single frontline officer, even sometimes the PR officers will have the, we call them dog masks, so they hide their entire face. It's not just a regular face mask, it's like an armour protected face mask. They hide their eyes often as well so they look a lot more like evil henchmen. They're more anonymous, they're more threatening. They still have the green uniforms, but not as many; they have a lot more Raptors, which I think is because they're putting more and more people through the training for the special riot police, but that's just me guessing. They look the same, but they look scarier.

You didn't see the start of the movement but let's say like August until now, how were some certain stages of the movement? Do you think they were like certain events? How do you see the movement has developed over time?

I wasn't there for the Prince Edward MTR (August 31, 2019), but whenever I talk to people, many of the front-liners I've talked to they say that, that's when they started going really out. I think the MTR and also Yuen Long are two very big moments. As well as during first of October, and fourth of October on the Chinese National Day and when they had a [anti] mask law. People got shot. There was a policeman running over protesters with a motorbike. Insane amounts of violence from the beginning of the day to the end, and then the next day. Everything was escalating up to that point at a very steady pace, and still things were mostly peaceful but I feel like after the first of October, it was an explosive increase. That led to the seizures of universities and that was a that was a terrible change because so many front-liners were arrested, so many were scared, so when we were injured. Things were still violent after that, but it didn't have the same intensity unless it was big marches because then you had so many people coming out. And then of course, now during the quarantine, things have been very silent. There have been Yuen Long and Prince Edward memorials, but for the most part, just very, very small. Maybe a "Sing Along" thing, no violence, just peaceful and very small. That's because of the virus, and I kind of predicted that when things calm down with the virus people will take to the streets again, which they have. So that's good.

Do you think this new [National Security] Law will also impact the development of the movement or do you think people will just give up eventually?

No, I think people will get more and more angry. I've heard more people saying the "If we burn, you burn with us". I think this is just making people much more angry. There was one thing I saw on a message board like "Hong Kong is now the wounded tiger," which refers to a Chinese proverb to never fight a wounded tiger because they are super dangerous. Something like this. But the problem is also the tools that the Chinese government would have; basically how I understand it is that the secret police force that operates with Chinese officers have no sympathy for the people there, they have no connections at all to the region, and they will come here and they can do anything. They have no jurisdiction, they can disappear people at will, and send them to China. I think people will get very angry, but I suspect also that China will retaliate extremely swiftly to insubordination, and maybe with time, people will be scared and stop going out because they see that people are disappearing. So I think this new law, people will be very angry and fight a lot, but the reason they have this law is so that they can stop this. Of course, people are super brave and they will fight, but

in the end every one will break. When enough people disappear, when enough people are handed 20-year prison sentences or life sentences for treason, you're not going to go to the streets when people get arrested for being in the streets.

How would you describe that the expression of disagreement like what do you think what kind of forms did people use to express their frustration?

Oh, that's an extreme amount of things. For example, first one comes to mind is memes. There are so many times I've received the memes of Carrie Lam's face photoshopped onto a naked woman having sex with a guy with Xi Jinping's face. Thousands and thousands of different examples of this. They're speaking in LIHKG, orally discussing things. They're always expressing their frustration with the governments. Of course, they're going to the "yellow" shops. They're showing that just by going there and supporting them, while "blue" shops are suffering, that is a clear sign that people are supporting this. They're signing up to unions; so many sectors now have very strong unions. That is almost exclusively because of the protest movements. They're doing things like this, but they are also going to the streets. They're tagging. They're using hashtags for their Instagrams; it's not even related, but they will just have #FreeHongKong in their hashtags. They are doing things voluntarily; they're handing out stuff for the protests. There are people who are writing academic papers and doing research papers on democracy and freedom, and they're writing about specific policies in China and history, the list goes on. There are so many things.

How about in the protests?

In the protests, you have the chanting, the singing. Whenever the police show up to yell at them, and retaliate violence with violence. Of course, in the beginning, I was very against violence, I couldn't support that. Then I realized that they had non-violence for such a long time and was ignored, so then I understand. I was also attacked by the police and understand that part. I understand that we get angry, but it has to be controlled, which it usually isn't. Violence, tagging, waving flags, costumes, jokes. For example, in Halloween, there was a guy dressed as Kim Jong Un and there was another guy dressed as Winnie the Pooh and those two met by chance in the march, and they were joking that they were being buddies. That's extremely creative. You've seen all the examples of art hanging up. If you go to any which one of the universities, actually it's kind of sad that they removed a lot of the artwork now.

But in the school we went to, [Hong Kong] Baptist University, they had the huge mural with people standing up on the hill with the flag and the statue of Lady Liberty. For example, the people who hauled a gigantic Statue of Liberty up to Lion's Peak.

I know right now it's probably closed, but I remember everything [in the universities] was covered in posters. Do you still see it?

Not really. There are still posters. In CUHK, there was a lot, but a lot of them were old. Now people aren't going to the universities; there are people there and they're working in their offices but they aren't having classes. They aren't living in the campus so they don't have that organization because usually at universities, they will live there and work there, so everything happens naturally but now there's not a lot of people there. I've been to Baptist actually to visit, and there's nothing. Not at all.

What was the most like violent expression of disagreement with the government that you've seen, on either side?

I think I would have to say the siege of PolyU (Polytechnic University); not just the actual intensity of things they put us through, but the sheer psychological violence of keeping people in there for two weeks with no help. People who are young and scared, terrified and they are saying "Stay in there or go to prison for 10 years"; that is a psychological torture. That is horrible. Imagine to have to go back into the real world after when you've been hiding in a hole and not even trusting your friends because they might be police. I think that might not be the most physical violent, but just the psychological violence, and that they were willing to do that. It shows how little remorse and empathy they have for the protesters. They wouldn't care if someone died or committed suicide or starved to death in there. They just wanted to prove a point.

If look at the movement overall, do you see any positive and negative impacts, not only like on the city itself, but also in the society?

Well, aesthetically it's less pleasing; you see all the separators between curb and road, all just plastic or rubber chains, or it's just missing. A lot of the places where the beautiful pavement bricks are not there so they just filled it up with concrete. Looks like shit. Instead of the nice

orange rubber bins, you will have like a stand of metal tubes with a plastic bag and it's see-through. I can see small damages everywhere; people have been tagging and then they've been halfway washed away, so you see you see traces of it everywhere. You see a lot of shops are closed and we had that before the virus as well; that is a lot due to the protests. If you go on certain bridges in protest situations, they have metal fences up to the top into the wall so that nothing can be thrown down to the road and you can't climb up on the sides, especially in the universities. Around all police places and some governments offices there are gigantic water barriers as a constant reminder as well. As well, you see big police cars parked randomly and you see riot officers or large group of police officers with weapons just walking around as a nice reminder that you're living in an authoritarian regime.

And if you look at society, do you think any positive that the movement did to society?

Well, I haven't seen the society before. One thing I've heard repeated many times, people say that Hong Kong has always been a very selfish place; people go to work, they make their money, and they just try to survive and be happy with themselves. Also people now realize how much strength they have in each other and helping each other for free and how many people are doing volunteer work every single day. I can see people in Mong Kok handing out masks or handing out food, or doing union recruitment booths every day. People are going to criminal trials for people they don't know, but they're filling the courtrooms just to show support. I think it showed a lot of people how much strength there is in unity. From what I've understood, Hong Kong was not like that at all before, but with this, they understand. Also the amazing acts of charity and kindness. There are people living in Taiwan now in exile, and they are being supported solely by donations from individuals from Hong Kong. Some of them are living on donations from the Taiwanese government, but there are a lot who are hidden - they aren't officially exiles but they're there. The negative is of course, the psychological damages; the amount of people who have PTSD symptoms or depression, hopelessness, there was a lot of this, and broken friendships, broken families. There are so many cases of kids being thrown out by their families because of differing political views. People breaking up with their boyfriends or girlfriends, workplaces becoming hostile. I have a friend she works in an office. It's very frustrating because you have one legitimate political opinion, "blue", and then "yellow" is oppositional unless you're in a very "yellow" office, but her colleagues will constantly talk and complain about the protesters loudly in the office while everyone can hear. But her and other "yellow" people in the office, if they speak up, or

just acknowledging that they are "yellow", the blue people can complain and there can be consequences. So it's just like, when you have a side that torn apart on such a core ideological issue, that's a very negative impact. You can't really reconcile those differences in a short time.

Do think you want to add anything you feel like it would be important?

Just that artwork is such an important thing. The message, very good slogans, and sentences tagged everywhere, and they're tagging with stencils specific artwork, and they always have new posters and newspapers sent out to every protest. So the artwork and creativity is very amazing. And the song they made, everyone knows that. As well as the new chants they're always making. Creativity is such a large part of it and how much they can actually do with it. It's impressive.

Příloha č. 5: Rozhovor 5 (přepis rozhovoru)

Could you briefly introduce yourself and say what kind of role you had during the protests in Hong Kong 2019?

I'm Alex and I'm a photojournalist working for both local and foreign media in Hong Kong. I started participating since the start – around 9th of June, 2019.

Could you just describe the protesters using visual characteristics? You can describe different groups or how you think like the general protester would look like.

I would say, at the start of the movement, the police still allowed Hong Kong people to have legal assembly and they just peacefully demonstrated until around June 20th when the first tear gas was shot. The characteristics are evolving throughout, from the start of the movement, which were “normal” Hong Kong citizens dressed up like normal citizens and they go out to peaceful demonstration, until I would say after June, when things got crazier.

They start around July, when protestors have a very clear distinction between the more “aggressive” and vocal ones, and the peaceful demonstrators. They also say they need to work together, to fill up the gaps of advantages and disadvantages of each other. Things were getting crazier around July; after July 21, which seemed like police cooperating with the mob (triads), Hong Kong transformed. After that day, I would say Hong Kong people lost trust towards Hong Kong police.

So you were said that the protesters in the beginning looked like normal citizens just going to peaceful protest?

I would say June, I could see kids with their families, or teenagers, or even elderly coming out to fight for what they're fighting for. The youngest one I've seen is about 14 years old.

How do you think the visual side changed? How do they adapt to their circumstances? Could you recognize the protesters afterwards?

At the start of demonstrations, nobody needed to cover their faces, nobody needed to be afraid of the cameras until, I would say July when the Hong Kong government said they would start using the cameras to use against citizens participating in the demonstrations, so people started wearing masks. At the start of June, July, people were still wearing masks – normal surgical masks. Around August when things started heating up, they started wearing more and more respirators – normally for the tear gas. Around, I would say, the obvious timeline you can recognize, from the more aggressive protestors, would be September, when they would normally dress in all black, and cover their faces – Black Bloc.

Do you think you can distinguish like different between protest groups? Do you think there are subgroups within the protest movements?

A lot of friends I know participated in the demonstration. It's not a centralized movement, it's not cooperating with subgroups. Maybe there are some subgroups with like maybe parties,

but I would not say they're leading roles in the movement. Everyone has their own role. So, this kind of movement, it stresses out the police because it's not centralized so they start using undercover [officers], dressing up like protestors to arrest protestors.

Do you think the members of this movement have different roles and you can visually tell them apart? Do you think we could talk about different roles within the movement and if you could visually describe those different roles?

I would say there is a group of aggressive protestors – they're more aggressive and they dress in all black. At the start of the demonstration, everyone dressed up in normal clothing until the first person who committed suicide on June 16th until now. Now, they're going back to the start; dressed in non-black because police like to aim for teenagers – when they're dressed in black, they will stop and search you anyways, even if you're not participating in the demonstrations. So there's a group of more aggressive ones, they'll cover their faces and cover their ears; normally they don't let cameras recognize them because there have been cases where people have covered their faces but still arrested because police recognize their ears or something. Then there is a group of normal citizens; they live there and when police arrive at the scene and create chaos, they will arrive and start shouting at the police. They are normally dressed like normal citizens. Other roles are First Aid, Journalists, and maybe some there's a group of people who participated in the demonstrations. They act in the role to smooth things down, like social workers.

If you look at the other side, opposing the movement, how would you describe them using what visual characteristics and who do you think is the opposition of the movement?

Normally, that is mainly the police. There's a group of police wearing green clothing – they are the riot police. Some of the police dress in black and they are the special support. But my point of view, I would say police is kind of more aggressive to journalists. I would say, at the start of the demonstration no one seems like aggressive until July/August when things heated up. Police mainly use tear gas, start shooting bullets towards peoples' heads, which is illegal. Both tear gas and rubber bullets shouldn't be shot right at the head, and police are shooting at

the heads of the protesters which heated up and citizens' hatred towards the police heated up too. And the most heated up period was November when the sieges happened at the universities.

So do you think on the other side of the movement, you said it's the police, right? And if you look at the society as a whole, who would you describe as opposed to the movement? Do you think there are some other groups that are against it?

Yes, of course. There's the pro-democracy groups, pro-China groups, and they make you think everything, every chaos is caused by America and other countries, that everything that happens in Hong Kong is caused by by them. They think the citizens need to behave themselves to the country, they need to act more patriotic towards China. And so what pro democracy does, their [government's] main point is that they're causing chaos to the society, bringing economic damage to society and everything is supported by the hands of foreign governments and countries such as maybe America, Britain, etc.

Could you just give me a little like timeline, how do you remember the stages of the protest? Do you think there were some significant events? For example, from June to December, how do you see the development of the movement?

I would say the 9th of June is the start of the demonstration. That day was a normal protest. At night, when things heat up. After that day, the 12th of June was when the tear gas was shot. The 1st of July, the protestors broke into the LegCo (Legislative Council), rushed into the Chamber and spray[painted] on the Hong Kong Government's signs. It's a symbolic moment where the protestors are telling the world that they do not trust Hong Kong Government, they do not trust the Council. After that, it would be the 21st of July; that day, police purposely started shooting protestors in the head, and later it seems like they were cooperating with the mobs (Triads). After that day, everybody thinks police cooperate with the mob, which isn't reasonable for the police. After that day, I would say the 12th of August, where protestors started blocking the airport, which caused major attention to the international society. Before that, there was a first aid who got shot in the eye. Everyone was so angry after that day that they planned to block the airport to let the international society know that's what's

happening. Hong Kong has 18 districts, and they started demonstrations in different districts. Every district has been tear gassed and shot, police hitting protestors. This makes a lot of normal Hong Kong [normal] citizens, maybe they didn't notice before, they started to notice. Imagine your home getting tear gassed. October 1st, of course that's Chinese National Day. Police shot a real bullet from a pistol, nearly causing a teenager to die that day. The reason the police shot the teenager is that the protestor was using a PVC plastic tube to hit the police and the police immediately took out his pistol to fire at him. According to the news, it was several inches from the heart. Then, it was November, at the Chinese University (CUHK) and Polytechnic University (PolyU); I participated in both the demonstrations. CUHK was like living hell; in 2 hours police shot 2500 tear gas, and thousands of [less than lethal] bullets. I couldn't even see anything because there was smoke everywhere. I would say the visual impact to me was when I was in the front line, I saw around every minute someone was being carried by first aid from the front line. Every minute, someone got injured or shot. I would say that month would be the most heated period, nearly like war. It was like a warzone. Even normal citizens would participate; maybe they are 30-40 years old, they would try to hit the police and they would try to save the teenagers.

Did you also take part in the PolyU protest?

Yeah. I would say the police blocked the protestors from going out [of PolyU] for at least a week. I stayed there for 3 days. They were exhausted. The most heated day was the 17th of November; from day to night, tear gas, water cannons nonstop for nearly 24 hours. That day, around PolyU, the police blocked nearly all the traffic so police cannot flee. Outside the university, normal Hong Kong citizens were standing up and wanted to save the kids at the university.

You said the 21st of July was when people lost faith in police because they collaborated with the Triads, right?

Yeah, because the media was shocked to see the when Police arrive at the scene and they left the scene when the mobs were hitting the citizens. Also journalist was hit by the mobs. After everything finished, the police arrived. The police were shaking hands with the mobs. And

end of August, the police version of the mob attack when the police attacked the normal citizens in the MTR station. People have been arrested, but in my [professional] perspective, they were not trying to arrest them, they were trying to hit them. They hit them and leave instead of hitting them and arresting them, so it's the police version of the [mob] attacks. There are rumours that police beat someone to death that night because a journalist shot a video of police hitting someone in the back of their head, causing them to lose consciousness. After the man became unconscious, the police asked all the journalists to leave, and so there were no reasonable explanation whether or not anybody was beaten to death because there were no journalists on the scene.

If you look at it as a whole, you said there were peaceful protests and then it escalated. Would you say that July was the time when everything got more violent and then the other breaking point was November?

Yes, because even after the protesters busted into the LegCo, they were still saying if the police come, they would flee; they were not trying to fight back. They were not trying to hurt the police, until 21st of July when the police cooperated with the gangs and 11th [of August] when police shot the First Aid in the eye, causing her [eye] to go blind. And the end of August which is, I would say, the police version of the mob attack. After August, everything heated up. In the MTR station and things got violent, people think they need to fight back

How would you describe how the protesters or movement was expressing their disagreement with the government, with the police, with the law or in general?

I would say the slogans, the graffiti, throughout the whole year. Until now, still. People would distribute leaflets everywhere, also even keep soft copies that they will airdrop to everyone. This is what I would say is the most peaceful way. The more violent/aggressive way would be from using bricks, umbrellas, into November, they were using [molotov] cocktails. From the polices' perspective, which I can hear from their words, they think the

protestors are causing chaos. One time, I even heard them [officers] on the scene that they wanted to beat them [protestors] to death.

What kind of tools do you think the protesters were using?

Bricks, [Molotov] cocktails, umbrellas basically. And mainly people are throwing back the tear gas, rather than attacking the police – I rarely saw protesters attacking the police until maybe October/November. Police would fire the tear gas and people would throw it back, its not like they're shooting anything – there have been cases of protesters hitting the police but mainly with umbrellas.

Because you are also a citizen there, can you compare the city before the protest?

During the protest, did you see some negative and positive impacts, not only on the city itself, but also in the society?

I would say the whole thing is definitely on the negative side. Actually, I would say, because how the protestors say it, if the Chinese government wants to burn us to death, we'll burn them too; it's like dying together. There's no way that they beat the Chinese government, so they're using a strategy that is "If we burn, you burn with us". So in that situation, there will definitely be an economic impact on the society, but from a citizen's view, sometimes, some values are more important than the economic situation. I would say, what they're fighting for is not for their own interest, it's for Hong Kong's future.

And if you look at the city itself, how has it changed visually?

I think before the demonstrations, Hong Kong citizens just cared about their own selves, it's like living in a major city. They're connected to each other but they don't care about each other. Hong Kong's government always says the demonstrations split [Hong Kong] apart, but

it also makes Hong Kong more connected because they are fighting for what they value and they care about their future. Before the demonstration, they didn't care about anything; they didn't care about democracy, they didn't care about freedom, they didn't care about their future, they only cared about money and finding a better job. After the demonstration, normal teenagers and citizens started caring about the news and started critically thinking about whether things are correct or worthy to do. It's a huge a leap between before and after the movement.

Do you want to add anything, maybe from your own perspective on the impact of the protest?

I would say something about now. Now is 2020, and because of the Coronavirus, there has been around no cases for almost a month. Government was saying they're banning people from going out; social distance. It makes people think if you're using this reason distance to not allow people to go out. Why do you allow more than 15 people indoors but not 30 people outdoors; its not reasonable. For this reason, after national law established now...